

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ALGAN SEZGİNTÜREDİ

KATİLİN MESELESİ

A P R I L

Yayın No: 130

1. Baskı: Kasım, 2014

2. Baskı: Ocak, 2018

ISBN: 978-605-5162-36-8

Yayın Yönetmeni

K. Egemen İPEK

Editör

Aslı TOHUMCU

Kapak Tasarım

TERAPİ

Sayfa Tasarım

Adem ŞENEL

Baskı

Ayrıntı Basımevi

Yayın

A.P.R.I.L. Yayıncılık

Tarık Zafer Tunaya Sokak

21/3 Gümüşsuyu-Beyoğlu-İSTANBUL

Tel: (00 90) 212 252 94 38

Faks: (00 90) 212 252 94 39

www.aprilyayincilik.com

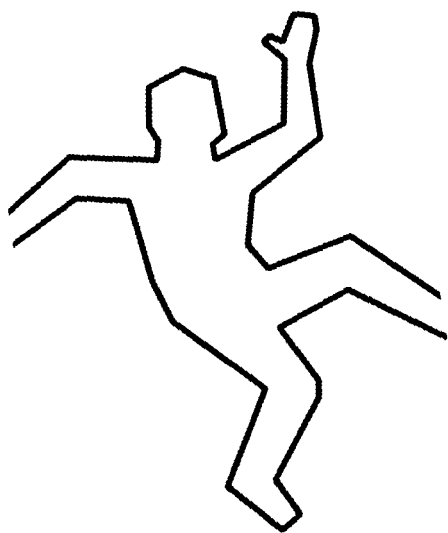
bilgi@aprilyayincilik.com

Katilin Meselesi

Algan Sezgintüredi © 2014

Bu kitabın yayın hakları April Yayıncılık'a aittir.

Her türlü yayım hakkı A.P.R.I.L. Yayıncılık'a aittir. Bu kitabın baskısından 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası Hükümleri gereğince alıntı yapılamaz, fotokopi yöntemiyle çoğaltılamaz, resim, şekil, şema, grafik vb yayınevinin izni olmadan kopya edilemez.

**Sibel Gür Sezgintüredi, Ece Erman, Sevin Okyay, Yıldıray Şahinler,
A. Ömer Türkeş, Baha Serter, Ertan Murat Erişik, Özgür Arslan,
Av. Tuğrul Gülenç ve Dr. Murat Pençe'ye on yüz bin teşekkürümle...**

Anneme ve babama

Pastoral diyalektik

“Cemil... Cemil be!”

“Buyur?”

“Neymiş onlar, baktın mı?”

“Görmüyor musun? Kâğıt işte; bir halta yaramaz.”

“Kâğıt da, nasıl kâğıt? Aman, boş ver... Ağalar ne yapıyor?”

“Ağlıyorlar, ne yapsınlar başka?”

“Ah be anacığım... Ağlarlar tabii; can bu. Hay... Hayır, tamam, yemek için milleti kesmelerine bir yerde alıştık... ama ağaları?”

“Haklısın. Kime, ne zararları var, değil mi?”

“Onu bırak, her şeye faydası var ağaların be oğlum... Hayır, kâğıt dediğin bu nane ne yenir, ne içilir... Ne demeye canlara kıyıp bunları yaparlar, anlamış değilim.”

“Sanki başka bir sürü şeyi neden yaptıklarını anlıyorsun. Aman ya, şu hale bak: resmen cinayet be! Her tarafa dağıttılar utanmadan... Tam altı tane! Sabah sabah... İşin yoksa topla şimdi. Cık, taşınacak gibi değil; tek başıma, çatlasam kaldıramam bunları. Kıpırdatabiliyorum gerçi biraz ama...”

“Çağır seninkileri.”

“O-hoo... hepsi sağda solda, ekmek peşinde şimdi. Anca akşama. Aslında parça parça koparıp Ayşe’ye taşıyabilirim; o da götürüp Yeliz’e döker. Ama uzun sürer be... Epey yol. Hem daha tonla yiyecek taşıyacağım eve.”

“Her gün taşıyorsun, oğlum. Bugün farklı bir şey yap işte.”

“Cık. Olmaz. Allah Baba herkese bir iş vermiş, değil mi? Siz dikilip gözleyeceksiniz, biz çalışacağız; budur.”

“Remzi’ye bakılırsa, bunlar pek değerliymiş onlar için.”

“Ya, kâğıtlar, değil mi? Hayrullah da söylüyordu ya hep.”

“Değerliyse ne demeye saçmışlar etrafa?”

“İşleri güçleri rezillik bunların be...”

Oh, release me, release me... let me go... for I, just don't love you any more...

“Aha! Buyur... Şşş... Maykıl, kalk lan! Uyanıyor herif bak! Şşş... Kime diyorum?”

“Maykıl senin babandır! Mikail ulan benim adım!”

“Ha Maykıl, ha Mikail,” diye söylendi beriki. Yedi yüz altmış dört bin üç yüz on altı yıllık arkadaşıymış da, azıcık latife ediyormuş da...

Gözlerimi hafifçe araladım, ‘Ulan,’ dedim kendi kendime, ‘tamam, çocukken oyuncakların, diğer eşyanın, taşın, toprağın falan, hepsinin canı var diye bilirdim; hatta tabakta bıraktığım lokmalar arkamdan ağlardı ama büyüyünce aksini öğrenmemiş miydim ben?’ Tabii öğrenmiştim öğrenmesine ama o an, bilim ve otuz altı yıllık yaşam deneyiminden kazandığım tüm bilgiler bir şekilde iflas etmiş görünüyordu.

Ben, taşın nasıl dile geldiğini düşünürken, kendine Maykıl denmesine kızan Mikail, “Ben sana Jim diyor muyum?” diye söylenmeye devam etti. Öteki de, “De, n’olacak?” diye cevap verdi buna. Ne isterse söyleyebilirmiş. Hiç bilmem nesinde değilmiş. Gözlerimi biraz daha araladım; baktım, bilmem nesi yok tabii. Olmadığını biliyordum ya, e hani, taş bu; konuşuyorsa şeyi de vardır belki, neme lazım dedim, ondan baktım. Tam o anda araya daha cılız bir ses girdi. Epey yakından geliyordu; tam kulağımın dibinden:

“Kalksana artık kardeşim ya! Haydi ama... Bak, dümdüz olduk altında!”

“Sizin kaderiniz bu oğlum,” dedi, kendisine Jim denildiğinde hiç de bilem aldırmayacağını iddia eden. “Allah Baba sizi öyle yaratmış... Ya kuzuya, keçiye yem olacak ya da böyle ezilip duracaksınız. Hem milletin anlattıklarını hatırlayın, halinize şükredin; insanların bahçesinde otluk yapaydınız kırkılıp duracaktınız. Mirnav tayfası gelip üstünüze yapacaktı.”

“Aman ne güzel... sen kendi işine baksana ya!” diye çıkıştı ince sesli. “Durduğu yerden cır cır konuşuyor. Hayır, şöyle Kaya Ağabeyler gibi olsun neyse. Onların bir ağırlığı var en azından; Ayşe’de sektirme malzemesi sınıfına girmek gibi bir durumları yok.”

“Babababaa... Ota bak sen. Ulan, gelirsem oraya...”

“Ha-ha-ha. Aman ne korktum! Gel haydi, buyur. Durduğun kabahat. E? Gelsene!”

“Eh ulan, dur sen. Elbet Hikmet ya da Yalçın gelir buraya. O zaman ezeceğim seni!”

“Oooldu... Elâlemin işi gücü yoktu, seni yerinden kaldırıp tepeme bırakacaktı.”

“Görürsün!”

“Tabii, tabii...”

“Ya, sen bıraksana şu taş kafaları...” diye araya girdi bir başka ince sesli.

“Haklısın birader, değmez bu lavuklara,” dedi birinci ince ses. “Şuraya bak: Maykıl’la kaykıl ikilisi... Sittin sene kafa şişirin siz. Durağan labunyalar. O-hoo, bu da hâlâ yatıyor. Hişşş birader! İnsanoğlu! Sana diyorum! Haydi ağabeyciğim, kalkıver bir zahmet. Bak, Canan da çıktı hafiften... Kalkıver bir zahmet, şöyle salınalım biraz. Hem bak, çiy kaplamış üstünü; mazallah üşüteceksin falan yani.”

“Bize bulaşmasanız be babalar,” diye itiraz etti deminkinden daha ince sesli bir koro. “Zati şurada azıcık kalacağız; mis gibi serilmişiz. Hem nedir, tüm ömrümüz Hayrullah gelene kadar; sonra eriyip gideceğiz.”

Engelbert Humperdinck, komikötesi adı ve altmışlı yıllarda hanımları duvardan duvara vuran ağdalı sesiyle ‘...and let me love again’ diye güzelim *Release me*’ye devam eder, ilkokuldan beri cansız bildiklerim aralarında didişirken gözlerimi iyice açtım. Susuverdi bunlar. Biraz kırptırdım gözlerimi, ışığa iyice alışınlar diye. Alışmadılar ama. Neden sonra, demin şeyi var mı diye geveze taş bakmak için açtığımı sandığım gözlerimi, aslında hiç açmadığımı ama her nasılsa bu elemanları görebildiğimi fark edince, paniğe kapılır gibi oldum... Yok, daha doğrusu, içime, ‘acaba paniğe kapılsam mı?’ gibisinden bir his doldu. Ne oldu bana, ne yapayım, ne edeyim, yahu neredeyim, diye düşünürken bari düşsel eşlikçilerime danışayım dedim. Hiç tanımadığım, acıklı bir ses tonuyla, “Neredeyim ben, birader?” deyiverdim.

“Buradasın,” dedi Maykıl’ın arkadaşı.

“İyi ya,” dedim, “burası neresi?”

“Neresi mi? Burası işte.”

“Adı yok mu buranın?”

“Yok ağabey. Belki sizin âlemde vardır ama ben bilmiyorum. Hişş, Maykıl... Buranın adı var mıydı lan?”

“Hay, Maykıl kadar—”

“Bilmiyorsun yani. Yok ağabey, buranın bildiğim bir adı yok. Çayır, bayır işte.”

Dişlerimi sıktım, düşünmeye çalıştım. Nerede olduğumu ya da buraya nasıl geldiğimi hatırlamıyordum. Onu bırak, karıncalar, çiy, otlar ve taşların konuşmalarını dinlemeyi, daha da beteri, onlarla konuşmayı ne ara öğrenmiştim, onu hiç bilmiyordum. Bir yolunu bulup Asimov’un taşından çamuruna canlı gezegeni Gaia’ya mı gelmiştim acaba?

“Nasıl...?” diye geveliyordum, seninki leb demeden leblebiyi kapıverdi: “Valla ağabey, ben ilk defa şahit oluyorum ama sineğin biri anlattıydı; oluyormuş böyle size bazen.”

“Ne oluyormuş?” dedim bir merak.

Ucretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

“İşte, bizle konuşma olayı. Hani, normalde siz, kendinizden gayrısı konuşmaz bilirsiniz ya... Allah Baba’nın işi işte; bazı zamanlar olurmuş size böyle...”

“Yok canım,” diye itiraz ettim. “Yunuslar, balinalar... ne bileyim, hayvanların çoğu konuşur. En azından iletişim kurarlar... aralarında...” Şüphyle durakladım. “Canlılar yani.”

“Vallahi ağabey, yunustu, balinaydı, onları bilmem ben,” diye karşıladi muhatabım. “Canlı dediğin ne, onu da bilmem. Yunus dediğin arkadaşı misal, tanımam. Ama herkes kendi dilinde konuşur benim bildiğim. Gerçi, öyle diyorsan öyledir tabii; ne de olsa insansın sen.”

“Selim,” diye araya girdi Mikail.

“Ha? A, evet, tabii ya, Selim anlatmıştı, değil mi? Bir defasında o da böyle biriyle konuşmuşmuş. Başka konuşanlar da varmış hem... tarafa mu, travo mu ne öyle bir şey olurmuş; onun sonrasında da, bu. Hasilüp mü, halüsünyon mu ne, öyle bir şey dediği... aferin lan, Maykıl!”

“Hay, seni bana... Tövbe, yarabbim. Beyim, sen buna aldırma. Dediği doğru gerçi; bazı durumlar oluyormuş böyle. Biz ilk defa görüyoruz ama duyuyduk.”

“Allah Baba’nın işi işte, ne denir?” diye destekledi öteki.

‘Herhalde öyledir,’ dedim içimden. Sonra, gözümü açmadan karşıdakileri görebilmeme, bu zatlarla dudaklarımı kımıldatmadan konuşabilmeme fazla takılıp üşüdüğümü es geçtiğimi düşündüm. Pek soğuktu sahiden. Hani, hafif bir ılıkılık yanağıma vurmuyor değildi ya, gene de üşüyordum. Çiy. ‘Herhalde güneş doğuyor,’ dedim ılıkılık için. Kendimi yoklamayı denedim: önceleri herhangi bir ağrı sızı hissetmedim ama biraz sonra, yavaş yavaş, bacaklarımdan, karnımdan ve göğsümden, Kızilderililerin döktüğü balı yalaya yalaya beni yemeye gelen kırmızı karıncalar misali, bir sızının artarak beynime doğru ilerlediğini hissettim. Vurulmuş muydum, yoksa dayak mı yemiştim, hatırlayamıyordum ama hasarlıydım, orası kesin. Hoş, bir tarafımı kıpırdatmaya ya da yerimden

kalkmaya çalışsam belki o zaman durumu daha iyi anlayabilirdim ama bir şekilde, istesem de, bırak kalkmayı, kıpırdamayı bile beceremeyeceğimi hissediyordum. Ayrıca, böcekler, çiy, taşlar ve otlar dile geldiğine göre, belki de Gaia'da değildim; düpedüz ölmüştüm. Gerçi o durumda ağır hissetmemem gerekirdi ama ölenin neler hissettiğini kim bilebilir? Belki tam aradayımdır; hatta dur, belki de bunların hasilüp dedikleri Araf'tır ve öldükten sonra Araf'ta beklemeye alınmışımdır; şeceremi okuyan ilgililer beni ne yana yollayacaklarına karar veremiyorlardır ve ölmek böyle bir şeydir diyordum, "Yok ağabey, ne ölmesi?" dedi kendine Maykıl denmesine sinirlenen Mikail'in henüz adını öğrenemediğim arkadaşı.

"Aklımdan geçeni mi okuyorsunuz bir de?" dedim ben de.

"E," dedi, "hepimiz ses çıkaramayacağına göre..."

"Ha... E, tabii."

"Bu arada, benim adım Cem, ağabey."

"Memnun oldum," dedim. Tam, "Ben de Vedat," diyecektim, fırsat kalmadı. "Şarkı güzelmış," deyiverdi Cem. "Kim söylüyor bunu?"

"Hangi? Ha... Engelbert Humperdinck."

"Hahahaha! İsme bak!" diye araya girdi kendine Maykıl denmesinden hoşlanmayan ve o dakikaya kadar pek somurtkan görünen Mikail. Görünen demek ne kadar doğru, o ayrı tabii.

"Ne var bunda gülecek? O da isim işte," dedi Cem, avını bekleyenlere has, gayet hınzır bir tonlamayla.

"Böyle isim olmaz," dedi durumunu fark etmeyen Mikail.

"Yabancı oğlum o; ismi de farklı olacak elbette," dedi beriki ciddiyetle. Ardından, Mikail'in –beyan ettikleri onca yıllık arkadaşlıklarından sonra hâlâ– fark etmediği ama kahramanınızın gelişini iki satır önce çakozladığı darbeyi indirdi. "Hem sen kendi adına bak, Maykıl Efendi."

"Ulan..."

"Ehe he he... Aaa, bu şarkının adı ne ağabey?"

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

“Release me,” dedim. “Güzel şarkıdır sahiden.”

“Öyle. Yabancı dilde, değil mi? Hangi dil?”

“İngilizce.”

“İngilizce mi? Tabii ya! Ben de tanıdık bir dil diyordum.”

“Henri’nin konuştuğu dil,” diye ekledi Mikail. Eh, onca bin yıllık dostlukta alınganlık uzun sürmüyordu haliyle.

“Bak, Henri kıyak elemandı ha...”

“Evet, gavur mavur, delikanlı çocuktu hakikaten. Gerçi bana biraz ketenpereci göründü sonradan ama...”

“Ulan,” diye sözünü kesti Cem. “O sana Maykıl dediğinde ses etmiyordun... Bak, şimdi hatırladım. Ama bize gelince...”

“Misafirdi oğlum o! Tabii, sende ne gezer terbiye?”

“Elin müsafiri benden, yedi yüz altmış dört bin üç yüz on altı yıllık yoldaşından kıymetli yani...”

“Müşafir değil, misafir ulan! Aman, kalkmış sana laf anlatıyorum ben de...”

“Gelir mi dersin gene?”

“Kim?”

“Henri.”

“Ne bileyim? İnsanların ne yapacağı belli olmuyor ki! Bakar-sın gene heveslenirler, kazmaya gelirler. O zaman kesin Henri’yi de getirirler tabii.”

“Ne diyor peki?”

“Kim, ne diyor?”

“Ağabeye soruyorum,” dedi Cem. “Şarkıyı söyleyen adam ne diyor yani.”

“Adam? Ha, eee, bırak beni... Yani, bırak gideyim gibi bir şeyler diyor işte,” diye geveledim sorunun bana yöneltildiğini kavrayınca.

“Kime diyor?”

“Sevgilisine.”

“Sevgilisi tutuyor muymuş onu?”

“Eee, şey... Ya, lafınızı unutmayın da... Esas bir şey soracağım izin verirsiniz.”

“Buyur ağabey, izin ne demek?”

“Estağfurullah. Şeyi soracaktım... Ben ne yapıyorum burada?”

“Valla ağabey, bilemiyorum inan. Birkaç zamandan beri yatıp duruyorsun işte. Tek bildiğim bu.”

“E, düşün artık nasıl ezildiğimizi,” dedi yanağımın altından deminki ince ses.

“Bırak ağabey, dinleme sen onları,” dedi Cem. “Onların kaderi o, ezilecekler elbet. Sen ezmezsen başkası gelir ezer. Sırf ezse iyi gene; çiğner, yolar, affedersin, üstüne sıçar...”

“Ulan Cem misin, Jim misin, var ya...”

“Şşş... ağabeyin kafasını karıştırmayalım. Bak ağabeyciğim: gece vakti homur canavarıyla geldin sen... Birkaç kişi daha vardı; onlar senden önce gelmişti ama. Konuştunuz. Sonra her tarafa kâğıtlar saçtınız.”

“Ağaları ağılattınız...”

“Dur şimdi... Ha, işte konuştunuz falan. Ne konuştuğunuzu bilemiyoruz tabii. Yatmadığınız zaman bize göre epey yüksekte oluyorsunuz ya... A, bak, belki Mahmut Ağa ya da Şevket Ağa duymuştur; onların boyu uzun tabii. Sorarız istersen.”

“İyi olurdu aslında...”

“Hemen. Hişş, Cemil...”

“Efendim?”

“Ağalara bir sorsana, bu ağabeyler ne konuşmuş gece... dubuadan önce yani.”

“Ya, beni oraya kadar yürütme be Cem. Bak, daha kırk şey var yuvaya taşıyacağım. İyisi mi, Aykut’a söyle sen. İş gücü yok, bütün gün türkü söylüyor zaten. Gidip bakıversin.”

“Olur. Nerede o?”

“Az arkanızda, na, şurada; Safiy’anımların dibinde.”

“Aykut! Hişş, oğlum, aloo... bak hiç duyuyor mu? Aykut! Aykut be!”

“Duymaz. Kendi gürültüsünden başka bok duymaz. Bütün yaz şarkı, türkü. Sonra kış gelince, açım diye dayan kapıma. İyi iş.”

“Ulan, daha demin Allah Baba herkese bir görev vermiş diyen sen değil miydin?” dedi Cem.

“E?” dedi saf ve temiz ve çalışkan Cemil.

“E’si, ona da bu görevi vermiş işte.”

“Bir dakika arkadaşlar,” diye girdim araya. “Dubua ne?”

“Dubua... Dubua işte. Ne o diye sorma, hiç bildiğim şey değil bak... İlk defa sizde gördüm ben.”

“Niye ulan; bizde de dubua yapanlar var,” diye araya girdi kan-kası Mikail.

“O başka oğlum; ya karı kız için, ya yemek için bizimkiler.”

“E, bunlarınkinin farklı olduğunu ne biliyorsun?”

Cıkladı Cem. “Bunlar insan,” dedi. İnsanların neyi, neden yaptığı bir Allah Baba’nın bildiğini söyledi. Sonra, şakacı bir kızgınlıkla, “Ulan sen de sanki bilmiyormuş gibi,” dedi, durdu, hani nefes alıp verse, iç çekti diyeceğim bir arayı verdi ve tabii, öyle bir şey yok ama öyle diyeceğim, bana dönerek, “Neyse, ağabeyciğim,” diye devam etti. “Hakkınızda bir sürü hikâye dinlemişliğimiz de, ara sıra buraya gelip ohm, hım, ah yapmanızı görmüşlüğümüz de, homurcusundan kazıcısına kadar, çoğunuzun muhabbetini dinlemişliğimiz de var, doğruya doğru; zaten homur canavarıyla takılmaktan gayrısını başkaları da yapar. Ama sizin dubuayı ilk sizde gördük. Hem dinlemek başka, görmek başka tabii...”

“Sıtkılar anlatmıştı, gayet iyi hatırlıyorum,” diye destek verdi Mikail. “Yandaki Kaya ağabeyler de onay vermişti. Böyle, acayip nedenlerle arada dubua, dış falan yaparmış insanlar.”

“Bir de bom mu ne vardı...” diye ekledi Cemil.

“Pat da var ayrıca, geçen sene Kaya Ağabeyler’e yaptılardı.”

“Evet, evet. Dubua ve dışk... Birbirlerine yaparlarmış. Pat ve bomu ise hem birbirlerine, hem de bize yaparlarmış. Sizin dubu-ay sızinkine kadar ben de hiç görmemiştim şahsen ama evet, Sıtkı anlattıydı... Hem sonracığıma, koca koca ağaları keserler, yakarlar... O-hoo...”

“Çiçekten çiçeğe gezip duran birine ne kadar inanılır, o da var tabii,” dedi Mikail.

Saf, namuslu ve çalışkan emekçi öfkesiyle gaza gelmiş görünen Cemil, “Bom, pat derken, ecdadımızı,” diye başlayıp ardından sinkaflı tasvirlerle girişince Cem müdahale etti: “Ooo... Hocam, ağzımızı bozmasak?”

“Anamızı belliyorlar diyeyim o zaman,” diye düzeltti Cemil. Yüzü kızarmış mıydı, bilemiyordum.

“Vaay, kelime şeyi ha... fena değil lan, aferin,” diyerek hemen yumuşattı Cem. Ardından, “Hem onu kötülük olsun diye yapmıyorlar ki... Bidikleri atıyorlar ananın bağrına,” diye ekledi.

“Olsun, belliyorlar ya,” diye homurdandı beriki.

“Valla onu anneye sormak lazım: Anne, bak senden bahsediyor bu; duydun mu?” Cem’in neşesine hayranlık duymamak elde değildi. Bana birini hatırlattığını düşündüm. Kimi peki? Hatırlayacak halde değildim.

“Anne de uğraşırdı sana cevap vermekle... tam buldun,” dedi Mikail.

“Gıkı çıkmaz garibimin. Vur babam vur,” diye destekledi deminki ince ses.

“Anne oğlum o! Boşuna mı?” dedi Cem.

“Oğlum, esas daha ileride, bağrına hain salmışlar diye duydum,” dedi yeni bir ses. Pek hoştu tonu.

“Vay, Aykut Bey,” dedi Cem. “Teşrif ettiniz nihayet.”

“Muhabbetiniz benim sesimi bile bastırdı.”

“Vah vah,” diye söylendi Cemil. Aykut’la ters ters bakıştılar mı, onu da göremedin.

“Neyse,” dedi Cem. “Ne diyordun?”

“Öte tepede annenin bağına hain salmışlar diyordum,” dedi Aykut. “Epey olmuş gerçi, ben yeni duydum.”

“Valla, yapmışlardır. Anne manne dinlemez onlar. Kazmazlarsa bom yaparlar, pat yaparlar, hain salarlar; her haltı ederler bize.”

“Geçende Sabri söyledi bana; daha ileride, aşağıdaki Kaya ağa-beylerin orada, kızlarını çıkarmak için her yanını deşmişler anne-nin. Haini de o zaman salmışlar işte.”

“Ya, hatırladım şimdi, ben de duymuştum,” dedi Cemil. “O taraftaki küçük ağalar hep ölmüş. Hatta Ayşe’deki, hani o glub-blub diye konuşanlar var ya, o vatandaşlardan da ölenler varmış.”

“Hasta bunlar bence...” dedi Mikail ve muhabbet devam etti. Biri tutup, ‘kızlarla’ ne halt ettiğimizi anlamadığını söyledi. Bir diğeri hemen atılıp sanki kâğıtlarla ne yaptığımızı anlıyormuş gibi konuştuğunu söyledi. Öteki onayladı; üzerine, zaten bu kâğıt den-en artistlerin, sırf gözümüzde değerliler diye kendileriyle konuş-mayacak kadar züppeliklerinden dem vurdu. Bir başkası hemen, kâğıtlara hitaben, hitaben diyorum çünkü sohbet alanının dışına dönüp yüksek sesle, duyurmak istercesine söyledi bunu, “Kökle-rine yabancılaşmış, yapay pezevenkler,” dedi falan. Ha, bitti mi, bitmedi. Hiç sektirmeden, konu Zeynep’i delmemize geçti. Cemil, Zeynep’i kimin deldiğini sordu, diğerleri, “Ayakta uyuyorsun oğ-lum,” diye gülüştüler. Cemil deminki gibi kızarak, onlar gibi bü-tün gün dedikodu yapıp türkü çığırmadığını, ha babam çalıştığını vurguladı. Aykut, daha ötekinin lafı bitmeden, “Madem öyle, yu-vaya ekmek taşırken mırıldandığın türkünün telifini öde,” dedi. Cemil, zaten her kış misliyle ödediğini söyledi. Ardından, Zey-nep’in delinmesinin Hayrullah’ın yakıcı öfkesine karşı hepiciği-mizi savunmasız bırakacağından bahsetmeye başladılar. Kahra-manınız artık kimin ne dediğini iyice karıştırmışken, içlerinden

biri, “Hay insanoğlu gibi... topunun...” diye başlayınca, onca neşesine rağmen işi ciddiyete çevirmede mahir görünen Cem, “Şşş... Ya, hep bir ağızdan olmuyor böyle,” dedi ve ekledi: “Hem bu ağabeyin ne kabahati var?”

“İnsan olması yeter,” dedi biri öfkeyle. Aykut’tu galiba.

“E, ayıp ama...” dedi Cem.

“Valla birader, kusura kalma ama hani, bu kadar laftan sonra, Sadi bile kalkardı üzerimizden,” diye söylendi ince seslilerden biri.

“Eee, ben...” diye geveledim. Pek hızlı oynanan bir Japon kale maç izlemiş gibiydim. Japon kale dediğimi biz küçükken mahallede oynardık, hani beş-altı kişi, herkes kendine bir kale yapar – taşlardan canım– sonra herkes kendi kalesini savunup, diğerlerine gol atmaya çalışır. Eğlencelidir. Kuralı neydi, onu hatırlamıyorum bile. Japonlarla ilgisi meçhul, en azından benim için meçhul. Hâlâ oynayan var mıdır, onu da bilmem. Mahalle kavramı iyice solduğu için bugünkü çocuklar arasında duyan, bilen kalmamıştır muhtemelen. Neyse.

“Öbür ağabeyin de uyanacağı yok ha!” dedi Cem, ben otlara bir şey diyemeden.

“Öbür ağabey?” dedim, insanlığımdan utandırılma faslına son verme şansını kullanmak adına araya girip.

“Seninle beraber gelen,” dedi Cem. “Ötekilerle dubua yaptınız ya... Önce konuştunuz, sonra dubua ve dışk yaptınız.”

“Çok yaptınız ama be... Fenaydı vallahi,” dedi Mikail.

“Dur şimdi, karıştırma... İşte, dubua falan; sonra sen buraya yattın, o da öte yana... Ama önce o yattı ha: sen böyle, bir iki dolandın, sonra aynen yere... Sen yatınca ötekiler sana yerde dubua yapmaya devam ettiler. Bizim tarafa geçince ikinizi de kaldırıp buraya taşıdılar. Sonra, etrafa saçılan o kâğıtları toplayıp gittiler. Gerçi, herhalde karanlıkta göremediler, birkaçını bırakmışlar. O-hoo, ağabey, senin durum kötü, hiçbir şey hatırlamıyorsun ha... Öteki ağabey, na, şurada yatıyor; az ileride, Mahmut ağanın dibinde... Yüzünü göremiyorum yalnız. Şşş, ot tayfası! Sizinkilerle

bir kulaktan kulağı yapsanıza; belki ayılmıştır o ağabey de... muhabbete katılır.”

“Öteki ağabey uyanmayacak cicim,” dedi ince seslilerden biri.

“Niye ki?”

“Dubuadan sonra gitti o...”

“Nereye gitti be? Orada yatıyor ya işte?”

“Öldü ulan!”

“Haa, öyle desene...”

Ben, Vedat

‘Ocakbaşı’ denen lokantalar, girip çıktığım onca yemek yenen mekân arasında en haz etmediklerimdendir. Kebap desen, hani hem kimse kırılmasın, hem de kafadan yalana dalmayayım diye hiç demeyeyim, genelde pek sevmem; klasik iskender veya pilav üstü döner, bir de köfte-patates-ayran taraftarıyım. Ayran yerine kola, gazoz, hatta su bile uyar. Ocakbaşı ortamının havası, hele ocağın dibine veya yakınına oturunca boğar beni. Bir de acılı ezmeydi, turşuydu ekleyip yanında rakı, şarap, hatta viski içerler ya, o daha beter. Sanki mideleri çelik kaplamamış gibi. Viski, hoş içkidir, hevesten içerim arada ama alanım değil, o konuda bir şeyler söylemesem daha iyi. Şarap desen, ilgilisi kızar şimdi ama işkembeden atmak istemiyorum; pek sevmem. Varlığı da, yokluğu da bir bana. Ama rakıya dair laf edecek kadar içme deneyimim var ve rakının, rakı sofrasında, mezesiyle ve balıkla içileceğine inanırım. Gerçi bazen uyku tutmadığında, gece vakti kalkıp Gazi Paşa misali, yanında leblebiyle de içerim ama sonuçta bu saydıklarımın hepsi kişisel tabii; herkesin zevki kendine, biliyorum.

Yok aga, rakısı falan bir yana, ocakbaşı ve kebab işine uzaklığım, züppeliğimden değil; hani öyle Çin lokantasına gideyim, Tayland kebabı yiyeyim, Venezuela şarabı içeyim gibi heveslerim de yoktur, belirteyim hemen. Ha, öylesini yemişliğim de, içmişliğim de var, o ayrı ama bir kere ve her şeyden önce, yemek yediğim mekân havadar olmalı; havadar ve تنها, o kadar. Kalabalığı, tıkkış tıkkışlığı hiç sevmem; hafakanlar basar bana. Hele kapalı alanda kalabalığın içindeysen, iyice daralırım. Hiç gelemem kalabalığa; hele yazın en sıcak günlerinde böyle bir yere gitmek zorunda kalmışsam, **oy anam oy yani.**

Bu sefer tam öyle değildi gerçi; Bodrum'un göbeğinde, meydana masa atmış lokantalardan birindeydik. Açık havadaydık yani. Tabii, Bodrum civcivli yerdir; içinde bir yerlerde, hele çarşısında-sanız açık hava, pek açık hava sayılmaz, malum ama sonuçta kapalı bir yerde oturmaktan iyiydi.

Kasabanın diyeceğim ya, bunca sene sonra hâlâ devlet nezdinde anlaşılmaz bir şekilde öyle sayılsa da Bodrum'dan bahsederken kasaba demek çok doğru gelmiyor... Eh, kentin diyelim, o yıllarda şimdiki halinden çok farkı yoktu ve bahsettiğim akşam, Temmuz ortasıydı; yani, hava epey sıcaktı ve bulunduğumuz meydan, o yılı kötü geçiren turizm sektörü hesabı, daha önce geldiğim zamanlardaki iş dönüşü belediye otobüsü tıkkışıklığına uzak düşmekle beraber, benim gibileri için hâlâ epey kalabalık sayılırdı.

Dediğim gibi, kebab, hem de rakıyla, pek heves ettiğim şeyler değildi ya, hatır için çiğ tavuk yenir misali, yat limanı boyu gevşek gevşek dolanırken karşılaştığımız Hasan'ın ısrarlı yemek davetini kıramamıştık. Zaten ne illa rakı içmem gerekiyordu, ne o sıcakta kebab yemem. Hatta karnım aç bile değildi. Ama nedir, arada ortama uymak iyidir.

Olanı biteni anlatmaya başlamadan önce, bilmeyenler, bilip al-dırmayanlar, basını, haberleri falan takip etmesine rağmen hafızası zayıflar ve bir önceki romanımı okumamış şanssızlar için araya bir parantez açayım, açarken bu saydıklarım dışında kalanlardan, gereksiz göz yorgunluğu vereceğim için şimdiden özür dileyeyim diyorum –inceyiz ya...

Efendim, ben, Vedat Kurdel. Allah'tan her daim kendileri için uzun ömür dilediğim, çizgi film izlemeyi seven, bütün gün elde gazete söylenip duran, öğretmen emeklisi ve bugün itibarıyla yetmiş yaşında bir baba ile 'ev hanımlığıyla iştigal eden klasik bir anneyi tarif ediniz' dendiğinde sayılabilecek özelliklerin hemen hepsine sahip, altmış yedi yaşında bir anneden mürekkep bir çiftin tek çocuğuyum. Kırk altıncı yaşına basmama birkaç ayım kaldı. Neredeyse on bir yıldan bu yana özel dedektiflik yapıyorum. Bundan

bir yıl önce, 2015 Şubatı'nda, kendini hâlâ genç addeden yaşlılarımın tepkileri eşliğinde artık yaşlanmaya başladığımı beyan edip, eh, öyle hırslı tiplerden değilim ya, ayıp söylemesi, nasılsa parayı yeterince vurmuşuza karar verip, vurmuşuz derken fazla kasmadan geçinecek, ortanın biraz üstü denecek kadar, onu belirteyim, ortalıkta koşuşturma işini şirketimizde çalışan diğer elemanlara, şirketin idaresiniyse ortağıma bırakıp gerektiğinde veya canım çektiğinde işlerle ilgilenmek türünden düzensiz bir gidişata sahip, yarı-emeklilik denebilecek bir duruma geçtim. Sonrasında, olanca maymunluğumla, bizi üne kavuşturanların aksine, zamanında geçerli çeşitli nedenlerle basına yansımamış ve ilginç bulunacağını düşündüğüm davaları kaleme alıp yayınlama hevesine kapıldım. Daha doğrusu, bu heves birkaç yıldan beri vardı; bu bahsettiğim yarı-emeklilik durumunu fırsat bildim.

Şirketimiz, 'Nezih Dağdelen ve Ort. Özel Araştırma Ltd. Şti.', gayet ciddi, vergisini veren, yasal bir kurumdur. Başladığımızdan bu yana geçen on bir yıl içinde yaptıklarımızın bir bölümü basında yer bulduğu için abesle iştigal gibi görülebilir ama gene de bilenlerden özür dileyerek, suç ve suçlu kovalayıp tepesine binme dünyasındaki şöhretimizden, bu parantezin hitap ettiği okurlar için, dem vurmam gerektiğini hissediyorum.

Bizli konuşmam, şirket anlamında değil; tabii tüm çalışanlarımızın ve şirketin kuruculuğundan gayrı, şirkete adını veren ve kurulması için gerekli yasal şeyleri sağlayan Nezih Amca'nın, her işimizde büyük payı vardır; nankörlük edecek değilim. Burada bizli konuşmamın sebebi başka: Pek çok afili kahraman gibi, benim de bir ortağım var –az yukarıda belirttim zaten. Yalnız gezip yürek yaktıktan sonra günbatımına doğru uzaklaşanlardan değilim yani. Ayrıca, ortalıkta dekor veya sırf maceralara bir miktar komiklik katması maksadıyla bulunan, kahramanlığını daha bir cilalayan bir ya da iki hempasıyla takılan kahramanlardan da değilim. Ta, en baştan anlaştığımız üzere vitrinde, vitrin dediğim başarılarımız üzerine çıkan haberler, röportajlar vesairedir, hiç boy göstermeyen ve manevi parsanın tümünü bana bırakan ortağım, başımızdan geçen olaylarda, özellikle kafa işletme kısmında gayet

ciddi yer işgal eder. İlk kitabı ya da sağda solda, kitapla ilgili röportaj ve kimi olumlu kimi olumsuz eleştiriyi okumuşların bildiği bir durum; artık saklamamın ne anlamı var, ne gereği.

Gene bu parantezin ilgilendirdiği ve bilgilendirdiği kesim için şeklen bir tarif sunayım diyorum: Yaşımı yukarıda belirttiğim için, sonbahar sularında yelken açan pek çok hemcinsim gibi, hafiflik seviyesini ciddi ciddi geçmeye başlayan göbeğimi, saçlarımdaki kırları ve hem yan, hem tepeden devam eden açılmayı saklamak enayilik tabii. Gerçi her kör satıcının bir kör alıcısı vardır ama hâlâ beğenen çıktığı için pek fena sayılmam diyebilirim herhalde. İri yarı sayılırım; bünyem sağlamdır. Düşüp kalkmaya, dayak atıp yemeye pek yatkındır. *Cehennem Silahı* serisindeki Mel Gibson misali, sağımda solumda yara izleri vardır. Tabii onun kadar değil; sadece bir kere, o da tüm uydurma kahramanlar gibi, omuzumdan kurşun yedim, o kadar. Gerisi, birkaç bıçak yarası ve kimi çıplak el, çoğu odundan muştaya bilumum edevattan alınma muhtelif darbeden kalma hatıralardır.

İri yarı dedim ama muhtemelen zihninizde bir şablon çizimi bulunan etkafalardan değilim, belirteyim: Tamam, genelde biraz yavaş anlarım olayları, bazen hiç anlamadığım bile vakidir ama gene de gri hücrelerim fena çalışmaz. Ayrıca, matahtan sayılıp sayılmaması bir yana, üniversite mezunuyum; hem de işletme fakültesinden. Hani, bilen bilir, bir dönemlerin en havalı bölümüydü işletme; o yüzden ‘hem de’ dedim.

Şirketin gidişatında ya da başarısında bu anlamda, yani, işletmecilik anlamında diyorum, bir katkı yaptığımı düşünmüyorum ve şimdi karşıma geçip o konularla ilgili akıl danışmaya kalksanız hayal kırıklığına uğrarsınız ama eh işte, hayallerinizin kahramanında aradıklarınızdan biri üniversite diplomasıysa, o da var yani...

Aktarmaya heveslendiğim maceralarda benimle başrolü paylaşan şahıs hakkında bir-iki kelam etmezsem içim rahat etmez: Ortağım Tefvik Dağdelen, şirketimizin kurucusu, Asayiş’ten emekli başkomiser ve üst kat komşumuz Nezih Amca’nın oğlu ve on yaşımdan beri yediğim, içtiğim ayrı gitmediği can dostumdur.

Efsanevi adaşı üstadın başına geldiği gibi, çoğu kişi adını doğru telaffuz edemez; o yüzden kendine Tefo denmesini tercih eder; tanıyan herkes de öyle der.

Kolaylıkla ve alınganlığa mahal vermeden kara kuru bir herif diye tarif edebileceğim Tefo'mun boyu bir altmış üç, kilosu kırk dokuzdur. Ben, yılların ağırlığıyla şiştikçe şişerken, nasıl beceriyorsa kilo almayan bu zatın yirmi yaşındaki haliyle bugün kırk altıyı devirenini karşınıza getirip yan yana koyabilsem, ikisi arasında fazladan bir iki yüz çizgisi, biraz daha çıkık elmacık kemikleri ve hafif ak düşmüş birkaç tel saç dışında bir fark göremezsiniz.

Tefo'mun başarılarımızdaki payının büyüklüğünden dem vurmuştum ya, onu da biraz açayım: Nasıl bende bizim neslin Halit Kıvanç çevirisiyle Hopdediks diye bildiği, sonraları tahminen siz gençlerin bugün tanıdığı haliyle Oburiks'e dönüşen sevimli Galyalı Obélix misali etli malzeme bolca kullanılmışsa, işte bu herifçioğlu öyle fazladan bir zekâya sahiptir. Bin türlü fikir, kendi kendine konuşmalar, 'Hım, o zaman öyle değil, böyle'ler, çözümler falan, hep bundadır. Hani, yerimde başkası olsa kıskanır bunun zekâsını ya, ben kıskanmam. Kıskanmam, çünkü Tefo'ya sevgim, pek çok şeyin üstündedir.

Önceki romanı okumuşları daha fazla yormamak ve sıkılamak için parantezi burada kapatıyorum. Bizim hakkımızdaki diğer ıvır zıvırı merak edenler, '*Katilin Şeyi*'nde aradıklarını bulabilirler diyerek, utanmadan araya bir de reklam sıkıştırayım bari.

Parantezden önce dediğim gibi, bugünkü kadar değilse bile o zaman için, 'Ulan bu mevsimler iyice sapıttı ha,' denecek türden bir sıcak bir soğuk giden Temmuz ayının ortasında, epey sıcak bir cumartesi akşamı, Bodrum çarşısının işlek meydanlarından birinde, sırf hatır için, bana kalsa hiç katılmayacağım bir akşam yemeğindeydim.

Israr kıyamet bizi yemeğe sürükleyen ve hatırını kıramadığım kişi Hasan'dı. Kendini, James Bond misali, "Ben Hasan, Hasan Kocagöz," diye tanıtmaya meraklı bu komik arkadaş, bizim

mesleğin, benim gibi yurt çapında değil ama ilgili camiada epey tanınan renkli tiplerinden biridir. Bizden, bizden dediğim Tefo'yla benden, beş yaş küçüktür. Solaryum müdavimi, yani dört mevsim yanık tenlidir. Kendini esmer güzeli zanneder; gangster filmlerindeki tipler gibi saçlarını sürekli briyantınlar ve tepesi insana sanki doğarken görünmez bir elin tuttuğu görünmez bir ütü tarafından düzleştirilmiş hissi veren kafasının arkasına doğru yapıştırır. Çocukluk arkadaşı, bugünün şube müdür yardımcısı, o zamanın asayişe bağlı cinayet biriminin acar komiserlerinden Cenk Devirgen sayesinde polisle pek içli dışlıdır ve iyi para kazanabilen meslektaşlarımızdandır. Her daim modaya uygun giyinir, pek sık şıkırdımdır.

Hasan'ın kocaman bir dili vardır. Çok gevezedir anlamında söylemiyorum, hoş, gevezedir de ama esas diyeceğim, adamın dili büyüktür, içine yerleştirildiği ağıza sığmaz ve bu yüzden elemanın konuşması sorunludur. Sözün özü, Hasan peltektir. Peltekliliği yüzünden, tüm ciddiyetiyle kendini tanıttığında, karşısındaki kişi, saçılan tükürükler arasında, "Ben Hatsan, Hatsan Kocdsagötz," gibi bir şey duyar ve eh, kendini dünyanın en soğukkanlı insanı addetse bile, genelde dayanamaz, nasıl bir belayı davet ettiğinden habersiz, sırtır. Bela, çünkü Hasan, ta küçüklüğünden heveslendiği polislik mesleğine girmesi dahil, hayatı boyu pek çok şeyine engel çıkaran peltekliliği, üstüne bir de hem peltekliliğinden, hem de düzgün söylenecek bile anında akla başka şeyi getirebilen soyadı yüzünden kendisiyle alay edilmesi konusunda fena halde hassastır. Hani olmaz ya, bir gün, bir şekilde işiniz düşer, karşılaşsınız; aklınızda bulunsun diye söylüyorum; bu bahsettiğim hassasiyeti ciddidir. Hatta raporluktur. Adamı döver bu... Cidden döver. Hem de kim olduğunuza ya da o anda nerede bulunduğunuza bakmadan. Kara kuşak sahibidir, şimşek gibi de hızlıdır; denk gelerseniz, kapanan çakı misali belden öne eğilip kendini tanıttığında ne yapın edin, ne bileyim, dilinizi ısırın ve sakın sırtımayın derim, aman yani.

Soyadını taşıyan dedektiflik bürosunun sahibi Hasan'ı, hani serbest piyasa, rekabet, bilmemne durumları yüzünden rakibimiz

diye düşünebilirsiniz ama öyle iş konusunda, tanıştığımız gün hariç, çatışmışlığımız pek yoktur. Aksine, o günden birkaç ay sonra, kendine hiç ummadığı bir şekilde yardım etmemiz üzerine dost olduk ve geçen on bir yıl içinde birkaç defa yardımlaşık, birbirimize iş pasladık, falan. Kısacası, severiz keratayı.

Şimdi, konuya bir türlü giremiyormuşum gibi olacak ya, kişileri tanıtmaya devam etmek zorunda hissediyorum kendimi... gene de elimden geldiğince uzatmamaya çalışayım:

Efendim, mesleğimizdeki ilk yılımızı doldurmamızı izleyen ilk yaz mevsiminin tam ortasındaki Temmuz ayının tam ortasındaki sıcak mı sıcak bir cumartesi gecesi Bodrum'da bulunmamızın işle ilgisi yoktu; tatildegdik. Daha doğrusu, Tefo'yla Ayla, bir hafta önce balayı için buraya gelmişlerdi ve pazartesi günü İstanbul'a döneceklerdi. Kulunuz da, 'Ben de iki gün takılayım; gari-ban suçlular nefes alsın, yazıktır,' demiş, sabahın köründe kalkıp ilgili uçağa atlayarak kırk yıl önce 'şirin bir tatil beldemiz,' ondan çok önce ise sürgün yeri kabul edilecek kadar uzak ve ücra bir yer diye görülen, tıpkı bugün gibi o günün de, o günden kastım bu kitaba konusunu veren hikâyenin başladığı gün, en canavar, seks-alkol-ve daha nasıl sapıtılacaksa hepsinin sonuna kadar yapıldığı mekânı Bodrum'a teşrif buyurmuş, kaldıkları otele varır varmaz, önce can kardeşi ve tazecik eşiyle kahvaltı etmiş, ardından akıllarına uyup en tıngırtılısından, evlere şenlik bir tekne turuna katılmıştı. Günün neredeyse tümünü işgal eden bu dalga boyunca kahramanınız, iki yıldan beri tatil, dolayısıyla güneş yüzü görmediği için beyaz peynir kıvamına gelmiş bedenini, koruyucu moruyucu düşünmeden tuzlu sulara ve çocukken bildiğimizin tersine, tabii o zamanlar ozon tabakasının delinmesi ne, ozon tabakası diye bir şeyin, varlığı bilinse bile önemi, ilgisi hariç tabii, bilinmiyordu, artık epey zarar verdiği herkesin malumu yakıcı güneş ışınlarına sunmuş, akşama doğru da herhangi bir yerime dokunana ana avrat küfredecek hale getirme başarısını göstermişti.

Sözün özü, hiç haz etmediğim kebab-rakı ortamının üstüne, bir de alev alev yanar haldeydim.

Böyle alev alev deyince erotik bir durumdan bahsediyormuşum gibi oldu ya, açıkçası o anda, ömür billah yırtınsam yanına bile yaklaşamayacağım, anca rüyamda görebileceğim kadınlardan biri, ne biri, hepsi birden gelip ‘Vedat, kölen olayım,’ diyerek şöyle aslanlar gibi sarılmaya, bırak sarılmayı, sırtıma veya omzuma dokunmaya kalksa gözüm döner, nelere veda ettiğime bakmadan kaçırdım.

Neyse, efendim, ben, anlayacağınız üzere iyice daralmış, bir an önce yemek ve muhabbet faslını bitirip otele dönmeyi ve yogurtlara bulanmayı beklerken, Tefo’yla Hasan, ‘Bu sene hiç heveslenmeyin,’ muhabbetine dalmış, kim daha iyi transfer yaptı, esas siz yüzüncü yılınızda hakemleri almıştınız, kanıt göster, şikenin kanıtı mı olurmuş, oğlum o bir seferlik, ayrıca, dört derbiyi gol yemeden almıştık, hem siz evvelezel maç alıyorsunuz, neydi o bilmemne maçında elle gol atmanız, iki hafta kaldı, göreceğiz bakalım türünden atışıyorlardı. Ayla da, bunların halini pek şirin bulmuştu herhalde, konu ilgisini çekmese bile öyleymiş gibi görünüyor, kıkırdayıp duruyordu. Havamda olsaydım, bu gevezeliğe katılırdım elbette; futbol, hele kendi deyişiyle ‘Hastsa Fenerbah-tseli’ Hasan’ın veya başka birinin Beşiktaş’a laf etme durumları, dünyayı yakacak derecede fanatik sayılmasam da susup oturacağım şey değildir. Ama eh, dedim ya, o anda canım da, aklım da, cayır cayır yanan sırtım ve daralan ruhumdaydı.

Ruhumdaki daralmanın tek sebebi bulunduğumuz mekân değildi açıkçası: İlişkisini iki yıldır benden bile saklamasına durumu öğrendiğim zaman biraz bozulmakla beraber, buraya bir parantez daha açıyorum ve Tefo’nun ilişkisini saklamasındaki maharetinden çok, bunun, boş günlerimizde ‘Ben bir dolaşayım, hava alıp geleyim,’ türü bahanelerle çıkıp gitmelerine aymama salaklığıma bozulduğumu belirtip hemen kapıyorum, arkadaşımın, hem de can arkadaşımın mutluluğudur falan diyerek önceleri aldırmadığım, öğrenmemden sonra çabucak gelişip ailelerarası meşruiyet kazanışını mutluluğuna katılarak izlediğim ve resmiyete binmesine resmen tanıklık etmekle kalmayıp defterinde tanığa ayrılan kısma imza

attığım evlilik müessesesinin, Tefo ile ilişkimize azımsanmayacak bir fark getireceği...

Ay, ya! Ne dolandırıyorum? Hayır, bir de cümleyi uzatıp kaydardım yana doğru. Aman, anlayacağınız, resmen kıskançlıkla boğuşuyordum efendim. Evet, dediğim gibi, başlarda ortağım ve canım ve ciğerim Tefo'mun, Ayla'yla ilişkisini benden onca zaman saklamasına, beteri, onca zaman mal gibi dolaşıp duruma zerre uyanamamama bozulmuştum. Sonralarıysa, kendi kendime, 'Sana ne yahu?' diyerek toparlanmış, dediğim gibi, mutluluklarına sevinmiş, hatta nikah şahitliklerini bile yapmıştım. Ama burnu polene bulanmış damadı, "Yok yok, merak etme sen; rahat rahat balayını yap, işlere ben bakarım. Hem nedir, sensiz bir hafta idare edemeyeceğimi mi sanıyorsun?" diyerek Bodrum'a yolcu ettiğim akşamın sabahında, özel dedektiflik âleminin en anaç sekreteri Nilgün'ün telefonuyla uyanıp, telefonun öbür ucundan fısıldayarak yolladığı, "Patron, haydi kalk artık; bak, Tefo Bey de yok, bir sürü arayan soran var. Ayrıca, Nezih Bey uğradı, içeride homurdanıp duruyor"uyla kendime geldiğimde durum, içime, affedersiniz, lök diye oturuvermişti.

Üstüne vazife midir, değil midir bakmadan her işe burnunu sokmaya bayılan Nilgün, şirkette somurtarak geçirdiğim o günün sonunda, "Kıskanıyorsan çok ayıp, patron," diyerek içimi yiyenin adını koymuş, kendimle yüzleşme zamanının geldiğini yüzüme vurmuştu.

Tam kıskanmak denemez belki ama canımın çok sıkıldığı doğrudu: İlişkisini gizlemesi veya benim ayamamam değil, esas Tefo'nun evlenmesi hiç hoşuma gitmemişti. Artık üst katta oturmayacaktı. Artık her boş vaktimizde geyiğin belini kıramayacaktık; mesai bitimi diye bir şey olacak, bir şeyler yapmak istediğimizde, ne bileyim, mesela üç-beş arkadaşla kafa çekmeye veya sinemaya falan gitmeye niyetlendiğimizde Ayla'ya haber verilecek, hatta belki izin alınacak, tehlike arz eden durumlarda bir de bunun evde bekleyenini düşünmek durumunda kalınacaktı. Ya da gecenin bir vakti, 'Oğlum bak şunu okudum,' veya 'Kalk bilmemne kanalını

aç, şu oynuyor,' yollu arayamayacaktım. Hem de muhtemelen, ömrümün geri kalanı boyunca. İşin fenası, başka evlenen tanıdıklar-dan, evliliğin arkadaşlara, hele bir de bekârsa bu arkadaşlar, fazla yer bırakmadığını öğrenmişim. Bilemiyorum, belki Tefo ve Ayla, benle bir süre takılacaklar, sonra yavaştan kendileri gibi çiftlere yöneleceklerdi. Bu işin doğası buydu belki. Yapışık ikizlerinkine yakın süren ilişkimizi düşününce karşılaşmak durumunda kaldığım değişimin ciddiyetini bilmem anlatabiliyor muyum? İşin daha daha fenası, artık, "Ne var? Tefo da ebeveyninin yanında oturuyor işte," diyerek bu yaşımda hâlâ baba ocağında yaşamamı ayıplayanlara cevap veremeyecektim. Bencilliğin daniskası yani.

Neyse, sonuçta kötü biri değildim; bencilliğime baskın çıkacak kadar Tefo'ya sevgim ve işe yarar boyutta sağduyum, bir de bilemiyorum kimden miras, belki de geleneksel bir şeydir, bir yerden sonra kabullenme ve uyum sağlamaya çalışma tarafım vardı. Birkaç günlük yalnızlık ve Nilgün kaynaklı bolca kafa ütülenmesi sonucunda, her şeyi bir yana bırakarak kardeşimin mutluluğundan kendime pay çıkarıp işime bakmam gerektiğine karar vermiş, hatta balayından dönecekleri hafta sonunda, gözümü nasıl kararttıysam artık, uçağa atlayıp yanlarına bile gitmişim.

Neyse efendim, uzatmayayındı, carttı curttu derken bu kadar uzattım ve çakallık edip uzattığımı kırk kere söyleyerek hâlâ uzatıyorum ya, sadede gelelim artık: Tefo'yla Hasan, Ayla'nın yaramaz çocuklarını gülümseyerek izleyen anne pozları önünde gittikçe hararetlenen Beşiktaş-Fenerbahçe atışmasına iyice dalmışken cep telefonum çaldı. Baktım, akşam vakti kim arıyor diye; Nilgün. 'Ulan,' dedim, kendi kendime, 'kim bilir ne dandik bir şey içindir. Sabahı bekle be kadın!' Çağırıyor reddettim. Yetmedi, kapadım telefonu. Birkaç dakika sonra, bu sefer Tefo'nun cebini çaldı.

Anladım tabii; Nilgün, tüm cinsliklerinin üzerine, fena halde inatçıdır. Sanki, hani artık kırka yaklaşıyorum, bu yaştan sonra annemin takibatı yakışık almaz diye, yukarıdan bana bu gönderilmiş gibi bir durum vardır; hâlâ da var, belirteyim. Nilgün, giyimimden tut ki bu konuda, işe girdiğinin daha ilk ayı dolmadan

annemin yerine geçip bana amaşıır dahil her türlü kıyafeti almaya başlamıştı, yediğime, içtiğime, uykuma kadar her haltıma karışmayı kendine vazife edinmiştir. Eh, giyim kuşamla ilgili alışveriş bu yaşına kadar pek bulaşmadığım, anneme bıraktığım bir şeydir; yani ne yalan söyleyeyim, biz dışarıdayken ofise börek getirmek için uğradığında annemle tanıştığını ve sohbet arasında giyim kuşamla ilgili durumumu öğrenip üstüne vazife edindiğini sonradan anladığım Nilgün'ün bu meseleye el atması, hani diğer meseleler ayrı tabii, arada torba dolsun hesabı homurdansam da, işime geliyordu. Ha, nedir, her halta karışması bir yana, çok iyi kıızıdır Nilgün. Sadıktır. Sonra işbitirici denen cinstendir, gıkını çıkarmadan git dediğimiz yere gider, yap dediğimizi yapar. Kimi yerde adamı zıvanadan çıkartır ama elbette severim onu.

Tefo telefonu açtı, Nilgün'le bir-iki hoş beş yaptı, “İyiyiz, sağol,” dedi, sonra, “E, bana söyle kıızım,” dedi, üzerine de, “Peki o zaman,” deyip telefonu bana uzattı. Nilgün Hanım derdini illa bana söylemeliymiş. Telefonu aldım, tüm hafakanlarımın acısını çıkaracak yeri bulduğumu düşünerek, “Ne var?” dedim, “iki gün rahat bırakmayacak mısın beni?”

“Aşk olsun patron,” dedi bu. Mühim olmasa arar mıymış da, bilmemneymiş.

“E,” dedim, “uzatma Nilgün, canım burnumda zaten...”

“Hayırdır? Dur, söyleme... Kesin yandın sen, değil mi?”

Pınarkesen

Hani, bilen biliyor, pek meşhuru diyorum ya hep; bilmeyen için ünümüzü öyle ıvır zıvır işlerden yapmadığımızı belirteyim. Aralarında, o zamanlar ne demeye bizim başbakanla kanka muhabbetine daldığını Tefo anlatana kadar kavrayamadığım Berlusconi'nin döneminde, bizim memlekette yatırım yapmaya başlayan ünlü ve pek zengin İtalyan iş adamı ve yemediği için uluorta söylenmese de *Cosa Nostra* üyeliğine dair laflar ağızdan kulağa dolayan 'Enzo Monatti', yani 'Mezarcı Enzo' namdar Vincenzo Scarlatti'nin, Ürgüp'te gezerken, üçüncü dünya ülkelerinin birkaçının toplam bütçesine denk bir fidye için kaçırılan küçük oğlunu, içlerinden ikisi çocuğa gereğince bekçilik edemedikleri için gözümüzün önünde yaka paça kim bilir nereye götürülen adamlarından ve polisten önce bulup kurtarmak veya ta İngiltere'ye gidip koca Scotland Yard'a kırk takla attıran 'Shish Kebab' katilini Brighton sahillerinde enselemek gibi ses getirenlerinin de bulunduğu, ki Enzo babanın oğlunu bulmamız için önümüze para dolu bir çanta atmasında bu bahsettiğim sınıraşırı davadaki başarımızın getirdiği uluslararası ünün de payı var, kiminden epey para kazandığımız birkaç sıkı iş etiketimizi pek cilalamıştır.

Ah, ayrıca yeri gelmişken ve geçmeden belirtmek isterim: Mesleğimiz hakkında, benim bu laylaylom anlatımdan veya artık televizyonlarda yayınlanması iyice kanıksanıp epey ilgi gören suç programlarından ya da en beteri, tıpkı bizim yaptığımız gibi polisiye film ve dizilerden yola çıkıp 'Yahu ne güzel işmiş' diyecekleri, fazlası, bu saydıklarımın herhangi birine kapılıp özel dedektifliğe heveslenecekleri peşinen uyarmam gerekiyor: Özel dedektiflik, her meslek gibi kendine has zorluklara sahip, belki çoğundan

beter pislikleri barındıran bir meslektir. Öyle ya da böyle, sonuçta pisliği kurcalamanın getireceği malum tehlike potansiyeli bir yana, bir kere ve her şeyden önce, vicdanla ilgili ağır yükler taşıtır insana –tabii bu sözlerim, vicdan sahipleri için.

Ayrıca, doğruya doğru, bizim meslek sıkıcılık bakımından sabah dokuz-akşam altı tempolu masabaşı işleri aratmaz. En azından, benim bildiklerimden beterdir: Daha önce söylemiş miydim, şimdi hatırlamıyorum, normal bir özel dedektif, size naklettığım ve etmeye devam etmeyi umduğum cinayetli, entrikalı, yer yer eğlenceli davalarla sadece romanlarda karşılaşır. İşi bilen, cinayet davalarıyla, mafya dalgalarıyla veya siyasi bilmemnelerle zaten karşılaşmak istemez, mümkün mertebe uzak durur; bunlar belanın yünlüsüdür çünkü. Ayrıca polis örgütünün, neyi ne kadar yaptığı veya yapabildiği ayrı mesele, her türlü pisliğe baksın diye kurulmuş bir ton kolu, şubesi, ‘masası’ vardır. Zaten bizim, kimseye değilse bile bana ilginç gelen davalarımızın sayısı öyle tonla kitap dolduracak kadar değil; ayrıca, hiçbiri öyle birini bitir ötekine başla tarzı yaşanmadı. Örneğin, bir sadede gelebilsem nakledeceğim şimdiki olayla bir önceki kitapta anlattığım arasında nerdeyse bir yıl varken, bundan sonraki bunun altı-yedi ay sonrasında karışımıza çıktı; daha sonrakiyse neredeyse bir buçuk yıl sonra, diye gider. Hasılı, gerçekte özel dedektifin yaptığı iş, genelde pinekleme, şanslıysa iki üç haftada ama çoğunlukla birkaç ayda bir, aldatan eşlerin, kayıp birilerinin veya eşyanın peşine düşmektir. Ve bu konularda yapılan iş, günler ve geceler boyu birilerinin ardından dolanıp saatlerce beklemekten ibarettir. Üstüne üstlük, işin geçtiği alan özel yaşam denen dalgaya girdiğinden, alınan görevler kimi durumlarda çok nahoş sonuçlara, iç hesaplaşmalara varır.

Ne dediğim daha iyi anlaşılsın diye bir örnek vereyim: bizim meslektaşlardan birine, günün birinde bir hanım gelmiş. Bu hanım, kısa geçmek için ayrıntı vermiyorum, kocasının çapkınlıklarından şüphelendiğini söyleyerek bizim elemandan adamı takip etmesini ve sahiden böyle bir halt varsa ya da yoksa, ilgili kanıtları toplayıp getirmesini istemiş. Bizimki adamın peşine düşmüş ve sonunda sahiden de başka bir kadınla tıngırdadığını keşfetmiş;

fotoğraftı, ses kaydıydı derken aldığı işi güzelce bitirmiş, müşterisine bilgileri vermiş, parasını almış, dosyayı kapamış. Birkaç ay sonra, takip ettiği adam bunun bürosuna gelmiş; hiç hoşbeşe girmeden, hatta bizimki belki adamı bile hatırlayamadan çekmiş, bunu alınının ortasından vurmuş ve hemen oradan polisi arayıp teslim olmuş. Olay, bildik üçüncü sayfa haberinden öteye gitmediğinden pek hatırlayan çıkmaz elbette ya, bizim camianın işi olduğundan daha ayrıntılı biliyoruz. Efendim, meğer pek iyi yürekli, pek fedakâr biriymiş bu adam. İşin fenası, geçmişte karısını birkaç kez başkalarıyla yakalamış ama ‘Ne de olsa annedir,’ deyip, milli usulü uygulayarak, yani kadını iş üstünde basıp vurarak uğruna her şeyini feda edecek kadar çok sevdiği iki çocuğunu annesiz bırakmak ya da fenası, boşanmaya kalkıp pırlantalarını, pırlantadan kastım çocukları elbette, kadının eline bırakmak yerine, kadının rezilliklerine katlanmayı seçmişmiş. Karısıyla ilişkisini de, ilkokul çağındaki çocuklarına hiçbir şey hissettirmemeye çabalayarak, yani evden mevden ayrılıp çevreye karşı görüntüyü bozmadan kesmiş ve kendine, sabah çocukları okula bırak, işe git, akşam dön, çocuklarla oyna, hafta sonlarında gezmelere götür türünden bir hayat kurmuş. Kim bilir ne kadar zaman sonra başka bir kadına tutulmuşmuş. Hani, öyle metres dalgasından bahsetmiyorum; adamcağız, gayet masumane sevmiş öteki kadını ve gene çocuk meselesi yüzünden, çok istemesine rağmen karısından boşanmamış. Oysa bizim dedektifin müşterisi olan eşi, bizimkinin getirdiği kanıtlarla mahkemeye çıkıp adamın elinden çocuklarla beraber donu dahil nesi varsa alıp adamı tek celsede boşamış.

Kısacası, pek kısa olmadı tabii, özel dedektiflik, demin belirttiğim gibi, öyle filmlerdeki gibi süper esrarengiz olayları çözmekle değil, aslen özel hayat denen konuya dalmakla ilgili bir iş. Madalyonun iki yüzünü birden görmeyi, ciddi ve çok yönlü araştırma yapmayı gerektirir. Madalyonun yüzleri ise insanı, tabii gene demin dediğim gibi, vicdanının sesine kulak veriyorsa, hesaplaşmalara zorlar. O yüzden, aslında pis iştir bizimki. Kimi durumda beton gibi vicdan ister. Sık sık dayak yemek, para etmeyecek tiplerden laf işitmek ya da tabana kuvvet kaçmak gibisi

dahil, bir ton başka zorluğu saymıyorum; onlar tahmin edilmeyecek şeyler değil nasılsa.

Ama ben, hâlâ pek hafif anlatıyorum ya bu işleri, onu da açıklamak lazım. Bizim durumumuz farklı; biz, fazlasıyla şanslıyız. Artık yazgı mı böyle emretti yoksa rastlantının sürekliliği diye bir olgu var mıdır bilmem, yukarıda bahsettiğim türde işleri, özellikle işe ilk başladığımızda yaptık yapmasına, hâlâ yapıyoruz ve gene yukarıda anlattıklarım deneyimle sabittir ama rahatlıkla meslektaşlarımızın dörtte üçünden fazla cinayet ve benzeri alengirli vakayla karşılaştığımızı, karşılaşmakla kalmayıp hepsinden bir şekilde yakayı sıyırmayı başardığımızı söyleyebilirim. Üstüne üstlük ve işin doğrusu, son yıllarda epey ünlendiğimiz için gelen birkaçı hariç, bu bahsettiğim çetrefilli davalara, nasıl denir, hep istemeden karıştık. Daha da güzeli, demin dediğim gibi, tüm bu vakalarda tonla badire atlatıp neşemizden, bunu Tefo adına da söylüyorum, hiç kaybetmemeyi başardık ki bu, kabul edersiniz herhalde, zamanımızda, özellikle bizim memlekette, hem takdir edilecek, hem de, kimilerine göre tabii, aşağılanacak bir durum.

Çok şükür, çok şükür dediğim bir sürü cinayet vakasıyla karşılaşmak değil elbette, can almak, kim ne derse desin, kabullenebileceğim şey değildir; o işin insana düşmediğine inanırım. Ha, hak ettiğine inandığının, gücüm yetiyorsa canını yakarım ama adam öldürmek ayrı meseledir. Neyse, çok şükür diye başlayıp bitiremediğim lafı edeyim: Çok şükür, biraz azimden çokça da şansa diyelim, aldığımız davaları hep başarıyla sonlandırdık. Üstelik vicdani meselelerde, birkaç sıradışı durum hariç, pek zorlanmadık.

Efendim, Nilgün'ün ne için aradığını masadakilere anlatmamdan sonra Tefo, "Ben de seninle geleyim," diye ısrar etmişti etmesine ya, gereksizdi. Bir kere, balayından, hem de yeni evine dönüyorsun; durduk yerde hanımın tadını kaçırmak yakışık almaz. Sonra, elemana telefon numaramı vermeyip gece vakti aramak sahiden de Nilgün'ün işgüzârlığıydı: Teskeremi aldıktan sonra bir daha görmediğim koğuş arkadaşım Davut, evet, yardım istiyordu

ve evet, akşam vakti, hem de cumartesi akşamı, Nilgün'ün, herhalde iş aşkıyla kendi cebine yönlendirdiği ofis numarasını aramıştı aramasına ya, ortada öyle koştura koştura gitmemi gerektirecek acil bir durum yoktu. Klasik 'onca yıl sonra' girizgâhının ardından, "Sana göre bir iş var; müsaitsen bir el ativer. Acelesi yok ama... Pazartesi gelebilirsen, yeter," demişti Davut. O yüzden, Tefo'ya, gönül rahatlığıyla İstanbul'a dönmesini söylemiş, üzerine de, "Bekleyen bir iş yok nasılsa; bir araba kiralar, gidip bakarım. Hem ne zamandır tatil yapmadım; bu da vesile olur işte. Sonra oradan İzmir'e falan geçer, uçakla dönerim. Önemli bir durum varsa sana zaten haber veririm," yollu cümleler kurmuştum. Tefo da, biraz aşktan herhalde, fazla direnmemiş, uçağa bineceğimi bu derece rahat söylememe bile aldırmamıştı.

Daha önce söylemiş miydim, hatırlamıyorum, uçan herhangi bir şeye binmek beni pek zorlar. Yüksek yerlerde bulunmak keza. Hatta, daha da fenası, hani filmlerde uçurum kenarı, hareket halindeki tren üstü, gökdelenin altı yüz yetmiş dördüncü katındaki balkon benzeri yerlerde geçen dövüş sahneleri vardır ya, onları izlerken bile içim çekilir.

Gençliğimde, lunaparklardaki, sırf kızları kaçırmayayım diye bindiğim zımbırtılarda yaşadığım rezilliklerle fazla alay eden, en azından yüzüme karşı gülen çıkmadıysa sırf kalıbımdandır, onu da belirteyim.

Hoş, bu sefer dışımı sıkıp Bodrum'a gelmiştim ya, o da kırk yılda bir olacak cinsten bir şeydi... Ha, nedir, mecbursam elbette binerim; kahramanlık, öyle oturduğun yerden sallamakla yürümez, malum. Zaten birkaç kere denmeyecek kadar çok binmişimdir bu merete ya, ne o binmelerim, ne o binmelerimde başıma sözü edilecek cinsten bir şey gelmemesi, ne de uçuş boyunca içtiklerim korkuma fayda etmiştir.

Tefo'm, dediğim gibi, herhalde aşk maşk hesabı, benimle gelmek için fazla üstelememişti. Ama mutlaka arayıp durumu bildirecektim bak, yoksa bozulurdu.

Hasan da gelebileceğini söylemişti, atlamayayım. Lakin, demin saydığım nedenlerden dolayı, tabii yeni evlilik durumu hariç, benimle gelmesi gereksizdi; zaten Tefo'ya 'hayır' demişken ona 'gel' demek hiç yakışık almazdı. O yüzden Hasan'a teşekkür etmiş ve belirttiği üzere, önümüzdeki bir hafta boyunca Bodrum'da kalacağını unutmayarak gerekirse yardıma çağıracağımı söylemiştim.

Neyse, işte, bir yandan her yanımda, sanki güneşten bir parça koparıp o parçanın bir kısmını yutmuş, kalanını vücuduma sürmüşüm gibi cayır cayır yanar, diğer yandan geyik faslının bitmesi ve sofradan bir an önce kalkmak için dakikaları sayarken, Nilgün'ün verdiği numaradan aramıştım Davut'u.

Dediğim gibi, teskeremden bu yana, on dört yıldan beri ne görmüş, ne haberini almıştım bunun. Öyle çok samimi arkadaşım değildi ya, eh, askerlik yapan bilir; asker ocağındaki arkadaşlık, siville döndükten sonra öyle olmadığı fark edilse bile çok mühimmiş gibi gelir insana. Bu sözüm, asker arkadaşlarıyla sivil hayatta ayrılmayanlar için değil elbette. Kişisel bir durum diyeyim, kimse alınmasın.

Davut, derdini telefonda söylemeye yanaşmamıştı; sadece, 'bana göre' bir işten söz etmişti. Hangi işin bana göre olduğunu ya da buna Davut'un nasıl karar verdiğini merak ediyordum. Tefo, "Herhalde Erenköy Canavarı işinden şey etmiştir," diye fikir yürütmüş, Hasan da kafa sallayıp bu fikrine onay vermişti ya, bana öyle gelmiyordu. Sonuçta o, basına yansıdığı kadarıyla bile gayet ciddi bir davaydı; yani, onu referans alarak eldeki işin bana göreliğine karar verip üzerine 'acelesi yok,' notunu düşmek, birbirine pek uymaz görünmüştü bana; onu demek istiyorum.

Bunu söyleyince, Tefo, Davut'u sormuştu. Sanki memleketi bir önem arz etmeliymiş gibi, "Aydınlıydı," demiştim ilkin, sonra, "Pınarkesen diye bir kasabasından. Kıyıda galiba. Söke'den önce bir sapağı varmış. Duymuşsunuzdur belki; küçük, turistik kasabalardan," diye eklemiştim. Birini tarif etmeye yaşadığı yerden başlamanın ne demeye geldiğini düşündü mü bilmiyorum ya, diğer ikisi

kafa sallayıp Pınarkesen'i hiç duymadıklarını söylerken Tefo'm sadece, "E?" demekle yetinmişti.

Eleman, yolda yürürken yanınızdan geçse dönüp bakmanızı sağlayacak türde göze batacak bir özelliği bulunmayan, herhangi biri diye kalmıştı aklımda. Dediğim gibi, öyle çok sözü edilecek türden bir samimiyetimiz yoktu ama sonuçta, koğuş paylaşmıştık, nöbet paylaşmıştık, falan filan. Askerlik dalgaları işte.

Sonradan, Tefo'ya anlatırken, aslında Davut'u epey hatırladığımı fark edip şaşırmıştım: Benimle aynı yaşıydı; üçüncü sınıfında ilgili kurum tarafından 'Güzelim, bu böyle olmayacak, yemiyoruz artık bunları; haydi askere gidiver sen,' denerek çıkarıldığı açıköğretime devam ayağına askere iki sene geç gelmişti. Bunların yanında, klasik turistik kasaba genci modeli, yerinde duramayan cinsten, çok neşeli, sıkılğan tipleri rahatsız edecek derecede meraklı ve konuşkan biri olduğunu ve vatan hizmetine gelmeden önce, 2000'lerin başında, şaraplarıyla gezi rehberlerindeki yerinden gurme köşelerine taşınmayı başardığını sonradan öğrendiğim Pınarkesen'in bağlarında çalıştığını gayet net hatırlıyordum. Ben kısa dönemdim, o normal erdi; daha doğrusu, ikimiz de erbaştık. Üniversite bitirdiğim halde yedek subay yerine nasıl çavuş çıktığımı, kafakâğıdımda İstanbul yazmasına rağmen nasıl İstanbul'da askerlik yaptığımı –torpil türü şeyler aklınıza gelmesin; doğum yerim İstanbul değildi; gerisi tümüyle kısmetti– ya da vatan hizmetine kendilerinden sonra başladığım halde nasıl önce teskere alacağımı anlayamayıp, 'Herhalde devlet baba nezdinde sakıncalı bir şeyi var'da karar kılan, koğuşta kitap okuyan tek kişi olmamın yanında, bir de rütbelilerle kendilerinden farklı bir tavırla konuşabilmem yüzünden bana hafiften saygıyla karışık bir tavırla yaklaşmayı uygun bulan, konuşmaları gerektiğinde 'Hocam' diye söze başlayan saf delikanlılardan biri değildi. Ne severdim ne de sevmezdim diyebileceğim, bunca yıldır nerede, ne yaptığını merak etmediğim biriydi işte... Ama ne bileyim, madem çağırıyor, yardım istiyordu ve yardım aradığında bunca sene sonra aklına gele gele ben gelmişim; 'Hatırsa bu da hatır,' diyordum, 'kırmamak lazım.'

Ayrıca, derdini ve neden telefonda açık açık söylemediğini, bir de, dedim ya, sorununu neden benim çözebileceğimi düşündüğünü merak ediyordum. Tabii, Tefo da.

Söke Ovası'nın hemen başındaki sapaktan girerken, nasılsa pencereleri açınca püfürdeyeceğini düşünerek, daha ucuz diye kliması bozuk arabayı kiralamama ettiğim küfür bini, her zamanki gibi geç uyanıp öğlene doğru yola koyulma, dolayısıyla tepede güneşle yolculuk etme enayiliğime ettiklerim on bini, ilerlediğim yöndeki dağların ardındaki kıyı kasabalarının turizm patlamasından nasibini daha fazla alacağı hevesiyle, sırasıyla Güllübahçe'yi, meşhur Priene'ye giden sapağı ve Atburgazı'nı geçerek Tuzburgazı'ndan Karine'ye devam edip Dilek Yarımadası'nı dolanan değil de, güneye döndükten sonraki kısmı yeniden asfaltlanmaya başlayan, sonra da muhtemelen 'Ulan çok sıcak be; yemişim turizmini de turistini de; zaten bu sene o iş yattı; buraya gelmeye heves eden bir zahmet katlanıversin' denip gene muhtemelen zaten geç başlanmış işi yarım bırakılan yolunda zıplaya zıplaya ilerlerken ettiklerim ise yüz bini aşmıştı.

Cumartesi gecesi, Ayla'nın, "İkiniz madem o kadar yakınsınız, üçlü de yaparız," cümlesiyle ortaya koyduğu inanılmaz zevzekliğine cevaben, kardeşimin aksine, gram gülümsemeden yatmış ve zavallı sırtımı iki âşığın yoğurtlu ellerine teslim etmiştim. Tamam biliyorum, kocakarı yöntemidir bu; modern tıbbın ürünü, acıyı anında kesen onca ilaç, krem, bilmemne varken başvurulacak şey değildir. Eh, ne yalan söyleyeyim, böyle şeyleri nereden bildiğini ne zaman sorsam, "Biliyorum işte," diyen Nilgün, telefonda son sürat on ayrı krem ve ilaç ismi yazdırmıştı ve günde yirmi beş saat açık Bodrum eczanelerinden birine gidip bunlardan birini alacaktım. Ama masadan bu amaçla kalktığımı söyleyip, otele döndüğümüzde bir zahmet sırtıma krem sürmesi için Tefo'dan ricacı olunca, Ayla, bahsettiğim berbat espriyi yapmıştı ve gene demin dediğim gibi, bunlar aralarında –Hasan dâhil– kıkırdaşırken acayip

sinirlenmişim. Hayır, gülüşmeseler, Tefo'nun hep dediği gibi her daim şeyimde gezinen aklımı suçlayıp aldırılmazdım espriye ama durum öyle değildi işte. Baktım onlar da lafı benim aldığım gibi alıyor, yerime oturdum hemen. Ardından da, sırtıma krem yerine yoğurt sürülmesinin, yoğurdun nimet sınıfına girmesi ve nimetle hâşâ zevzeklik yapılamayacağından hareketle, bu sevimsiz şakanın ilerlemesini ya da yinelenmesini engelleyebileceği fikrine dayanarak atadan kalma yöntemi yeğleyeceğimi belirttim.

Burada bir parantez daha açayım ve birtakım yanlış anlamaların önünü alayım: Tamam, başta kıskanmışlığım da, Tefo'yla beraberliklerinden bihaber bırakılmama bozulmuşluğum da vardır; hatta deminkine benzer başka fütursuz laflarına, eder de sağolsun, sıkça söylenmişimdir ama sonuçta, Ayla'yı severim. Can kardeşimin eşi sıfatını taşıması ve onu mutlu etmesi bir yana, iyi kızdır bu. Fedakârdır, cefakârdır; onca işimiz sırasında bir kerecik, bildiğim kadarıyla tabii, Tefo'ya dırlanmamış, başlangıçta korktuğumun aksine, geyiklerimizin veya işimizin yoluna, bir seferi hariç ki onda da kabahati yoktu, hiç çıkmamıştır. Üstüne üstlük, bu yaşa dek beceremediğim en önemli şeyi, yani baba olmakla ilgili eksikliğimi bir nebze gideren iki veletten birinin, Lale'nin 'Fedak' amcası sıfatını taşımamda, en azından biyolojik anlamda pay sahibidir. Bu bile yeter onu sevmem için.

Pınarkesen'in, komşusu Dedekalkan'la belli bir yere kadar ortak kullandığı yoluna girdiğimde, bir yandan sıcak, dolayısıyla yüklüce ter, pazar gününü otelde ve elbette gölgede geçirdiğim için daha hafif de olsa, bozuk yolda her zıplayışında kendini hatırlatan yanık acısı ve üzerimdeki çiçekli gömlek-ekose şort-terlik grubunu görenlerin, bir de bunları Nilgün'ün 'Ama çok yakıştı, patron'una kanıp taktığım, böcek gözüne benzeyen, o dönemin modası 'Matrix tarzı' güneş gözlüğü ve tam bana has bir enayilikle düşünmeden, daha doğrusu, güneş yanığını düşünüp sonrasında böylesi bir durumda kalacağımı düşünmeden ki nereden aklıma gelecekti zaten, aldığım geniş kenarlı, Meksika sombrerosuna özenen biri

tarafından örölmüş hasır şapkaıyla tamamladığımda beni hiç cidiye almayacakları için ‘Ünlü ve de müthiş dedektif’ etiketimin anında yırtılıvereceği hissine küfrediyor, bir yandan da, ‘Ulan Davut,’ diyordum, ‘inşallah bunlara değecek bir şeydir; yoksa yandın anam sen.’

Pınarkesen, adını, Davut’un memleketi sıfatı dışında, onu da arayana kadar unutmuştum zaten, Tefo, Ayla ve Hasan’ın aksine daha önce birkaç kez duyduğum ama hiç gitmediğim ve gitmeyi düşünmediğim Güney Ege kıyılarındaki pek çok turistik kasabadan biriydi. Hoş, gazetelerin o dönem iyiden iyiye itibar görmeye başlayan gurme köşelerini izleseydim, bu kasabada üretilen şaraplardan, dolayısıyla Pınarkesen’den son yıllarda, gazetelerin tatil ekleri ve gezi rehberleri dışında da bahsedildiğini bilirdim. Ama ben o zamanlar, gazetelerin, tıpkı televizyonlar gibi, sinir bozmaktan ve insanları daha aptallaştırmaktan başka işe yaramadığını düşünüyör ve açıkçası, akşam eve geldiğimde, gün boyu babamın hatmettiklerine tuvalette göz gezdirmek dışında gazete okumuyordum. Bugün iş icabı diye her sabah, bütün gazetelerin birbirinden farksız sayfalarını tarıyorum taramasına ama artık işin pek dallı budaklı yönlerini az biraz bildiğim için basını genel anlamda eskisi kadar tukaka etmesem de, hâlâ bu fikrimi koruyorum. Neyse, dediğim gibi, o zamanlar gazetelerin, içinde tıpkı bugünkü gibi neredeyse sadece futboldan bahsedilmesine rağmen spor sayfası denen sayfalarına bakar, kalanını da, yarım bile değil, anca çeyrek gözle şöyle bir tarardım. Yani, Pınarkesen’in adının geçtiğı gurme köşesini görmemem anormal değildi. Gene aynı şekilde, kasabanın adı, iki yıl önceki bahar başında, yakınlarında bulunan arkeolojik kalıntılar nedeniyle de basında yer bulmuştu bulmasına ya, bulduğu yer, konu eğlence anlamında bir değer taşımadığından kenarda kalan cinstendi ve benim çeyrek porsiyonluk göz taramamdan kolayca kurtulmuştu.

Atburgazı’ndan güneye saparken gördüğüm tabelaya göre kasabaya tahminen on-on beş dakikalık yolum kalmıştı ki Nilgün

aradı. Açtım, “Bir dakika duruver,” dedim ve arabayı yol kenarında gözüme kestirdiğim ilk ağaç gölgesine çektim.

“Sırtın nasıl oldu, patron? Söylediğim ilaçları aldın mı?” dedi ilkin.

Nilgün, neden bilmem, fenası, hiç sormadım da, ‘Erenköy Canavarı’ hikâyesinden sonraki tantanada televizyona çıkmama kanıp ilanımıza başvuran bilumum fıstık yönünde onca itirazıma aldırmayan Tefo tarafından işe alınmasının üzerinden, tabii sonradan kardeşimin doğru seçimi yaptığı her zamanki gibi kanıtlandı, daha bir hafta bile geçmemişken bana ‘Patron’, Tefo’ya ise ‘Tefo Bey’ demeye başlamıştı. Yıllardır böyledir; ayrıca, benimle konuşurken tekil, Tefo’ya hitap ederken çoğul şahıslardan ikincisini kullanır.

Yoğurt hikâyesine hiç girmeden, “İyi, iyi,” diye geçiştireyim dedim, başladı bu, şunu giy, gölgede dur, güneşe çıkma, aman sakın alkol alma, hatta hafif bira bile içme diye saymaya.

“Nilgün’üm,” dedim lafını kesip, “ne zamandır bizimlesin?”

“Yedi ay... ama...” derken lafını bir daha kestim: “Peki,” dedim, “bu, yedi upuzun ay zarfında, senle ben evlendik mi?”

“Ne?” dedi.

“Ya da,” diye uzattım, “bu süre içinde, nişan mişan yaptık mı? Peki, sevgili olduk mu? Hiç değilse, elin, elime değdi mi?”

“Ne diyorsun patron?” dedi seri atışım bitince. Yanakları ala kesmişti, kesin.

“Peki, annem sana herhangi bir velayet verdi mi?” diye ekledim. “Benimle ilgili yani?”

“Ama...”

“Peki, kaç yaşındayım ben, Nilgün?”

“Otuz altı. Ama...”

“Güzel. Ben otuz altı yaşındayım. Sen, yanılmıyorsam, yirmi dokuz. Karım değilsin, nişanlım değilsin, sevgilim değilsin, bakıcım değilsin; hele annem, hiç değilsin. Yanılıyor muyum?”

“Anladım,” dedi ya, sesindeki ağlamaklı tonu fark eden vicdanım hemen kafama kafama vurmaya başlayınca yelkenleri indiriverdim. “Tamam,” dedim, “kusura bakma. Hayvanım ben. Biliyorum ama çok sıcak ve canım yanıyor. Sen de kafadan ilaç milaç diye başlayınca...” diye geveledim. Cevap vermedi. Alo, dedim, Nilgün, dedim. Baktım susuyor, klasik yumuşatma tonuma döndüm ve hiçbir şey olmamış gibi, “E,” dedim, “neler buldun bakalım?”

“Fazla bir şey yok,” dedi ve burnunu çekti.

Doğan güneşin evi

Pınarkesen hakkında, Nilgün veya orada yaşamayan, bugüne dek oraya hiç gitmemiş ve şu ya da bu nedenle orayla hiç ilgilenmemiş herhangi başkasının bulabileceği aman aman dikkate değer pek bir bilgi yoktu sahiden. Şaşırmadım. Gene de yola çıkmadan önce, hani nereye gittiğimi ya da gittiğimde ne göreceğimi azıcık bileyim diye, Nilgün'ü arayıp ulaşabileceği tüm bilgi kanallarını şöyle bir taramasını söylemiştim.

Sonuçta, önceki bölümde saydıklarına ek sıfatıyla elime, zaten tahmin edebileceğim şeyler gelmişti: Son birkaç yılda iyice patlayıp saçılan turizmin tüm açgözlülüğüyle giriştiği yeni yer arama çalışmalarında, önce şaraplarının gurme sayfalarında yer bulması, ardından da yakınlarında Roma döneminden kalma buluntuların ortaya çıkmasıyla arkeologların ilgisine mazhar olup bir kez daha keşfedilene kadar, genelde mütevazı ve sakin bir tatil geçirmek isteyenler tarafından tercih edilen, tam listesini anca erbabının sayabileceği, Ege'nin güney sahillerindeki küçük kasabalardan biriydi burası. Birkaç yıl önce piyasaya sürülen şarapları, benzerleri Asia Minor'un hemen her yerinden, deyimi mazur görün, fışkıran kalıntıların keşfi ve tatil ekleriyle gezi rehberlerinde bulunduğu, en yakışıklısı yarım sayfalık yerlerle, Nilgün'ün satırlarında ne anlatıldığını tam anlamadığı, Edinburgh Üniversitesi'nin, artık ne demeye ilgilendilerse, internet sitesinde yayınlanmış, kalıntılarla ilgili birkaç İngilizce makale dışında fazlaca basında yer etmiş veya gedikli turisti dışında birilerinin hakkında kelâm edebileceği bir şeyi yoktu henüz kasabanın.

Henüz diyorum, hatta italikle *henüz* diyorum, çünkü Vedat birazdan sınırlarından içeri girecekti ve ınınıının olacaktı.

Aslansın, kaplansın, sensiz ne yaparız, şirketin direğisin ve ah, ben ne hayvanım'larla Nilgün'ün gönlünü alıp tekrar, yer yer irice çukurlu, çatlaklı ve sıcaktan üzerinde bolca buharlaşma efekti görülebilen yolda ilerlemeye koyuldum. Davut'a isminin nereden geldiğini sormaya karar verdiğim komşu kasaba Dedekalkan'a da uğrayarak istersem yol üzerindeki diğer 'D' ile başlayan yerlerden Doğanbey'i geçip Dilek Dağları'nı aşarak Davutlar üzerinden Kuşadası'na dek, tabii oradan da İzmir veya başka nereyi canım çekerse gidebileceğimi gösteren sapağı biraz geçtikten sonra yolun, Söke Ovası'nın başından girerken gördüğüm tabeladaki rakama göre kasabayla arama giren son engel diye tahmin ettiğim yan yana dizilmiş tepelerden birinin üzerine tırmandığını gördüm.

Tam 'Pek de dikmiş; haydi bismillah' diyerek tırmanışa geçecektim, yokuşun başında, sağa sapan asfaltlanmamış dar bir yolu işaret eden bir başka tabelada, kahverengi zemin üstüne beyaz harflerle yazılı *Pænitentia*'yı görünce, sanki kelime bana, 'Aslanım, dur bir dakika,' diyormuş gibi geldi. Tabelanın telepatik uyarısına kulak vermek geldi içimden; kenara çekip indim.

Tabelanın yanından geçip ağaçların arasından devam ederek arkeolojik buluntulara gittiğini aynı tabelanın sivri ucu vasıtasıyla beyan eden yolda birkaç metre kadar yürüdüm. Biraz ilerledikten sonra, toprak yoldaki derin lastik izleri yüzünden ayağım burkudur gibi olunca, 'E, nasılsa sonra bakarım; bu sıcakta uğraşmayayım şimdi'ye karar verip arabama geri döndüm ve yokuş yukarı vurdum.

Yol beni epey bir rakıma çıkardı. Tam tepeye varmış, kıvrıla kıvrıla inişe geçecektim, demincecik *Pænitentia* tabelası önünde beni durduran iç ses bir daha omzuma dokundu sanki. Gene arabayı kenara çekip indim, bir ağaç gölgesine sığınarak sigaramı yak-tım ve önümde serilen manzarayı izlemeye koyuldum.

Tüm büyük şehirlerde öyle midir, bilemiyorum gerçi ama İstanbul'da yaşayan çoğu kişi gençliğinde, 'Ben buralara ait değilim, boğuluyorum; acilen kıymetimin bilineceği, uygarca yaşamının özenilecek bir şey sayılmadığı ülkelerden birine gitmeliyim,' demiştir herhalde. Ben demiştim. İstanbul'un gitgide artan boğuculuğundan mı, bir memleketin acıklı haline, bir de bu hal içinde geleceğin neye benzeyebileceğine dair verilere bakıp filmlerde izlenen yerlere özenmekten mi, yoksa sırf hazımsızlık ve şımarıklıktan mıdır, bilmiyorum (aslında en sondaki ikisinden; bilmiyor değilim ya, gene de bilmiyorum dedim şimdi) ama gitmek istemiştim.

İstemiştim ama yapmamıştım. Yapamamıştım demiyorum çünkü böyle bir hasretle yanan pek çok insanın azmedip gittiğini biliyordum. Ben denemedim. Yani, gidebilirdim ama gitmedim. Okul hayatımda hiç sene kaybetmedim ama gene de burs kazanıp gidecek türden bir öğrenci değildim. Eh, az biraz özel ders vermeye destekli öğretmen maaşından ibaret baba parası zaten bu işlere yetmezdi. Tabii illa bunlar gerekmiyordu; başka yolları da vardı. Mutlaka duymuşsunuzdur böyle hikâyeleri: Zar zor para biriktirilir, yasal ya da yasadışı bir yol bulunup yurtdışına gidilir, bir benzin istasyonu veya hamburgercide iş bulunur; gene para biriktirilir, vesaire. Sanki yaban ellerde pompacı ya da garson kıtlığı varmış gibi. Benim işime gelen şeyler değildi bunlar; hani, zora geldiğimde çalışmaktan kaçan biri değilimdir ama başka bir ülkede, dili, kültürü ve diğer sayılabilecek özelliklerine uyup uymayacağım belirsiz insanlar arasında, hem de yabancı düşmanlığı ve işin o kısmına bakan aşırı milliyetçilik dalgaları kabarmışken herhangi bir garantiden yoksun tırmalamak bana göre değildi. Ha, nedir, sırf deminki sebeplerden başka bir ülkeye gidip yerleşene, hani mecburen gidenleri tenzih etmek için böyle diyorum, bunun yeterince sevmek ve mücadele etmemek olduğunu düşünmekle beraber gene de saygı duyarım çünkü bu göç, cepte bol parayla yapılan cinsten değilse, giden bir iki tanıdıktan biliyorum, epey meşakkatlidir. Bir de bunların üstüne, yakın gelecekte değiştirilmesi mümkün görünmeyen kurallar gereği yaşlanan ebeveynimi yalnız bırakıp gitme fikri de, açıkçası biraz engellemişi beni.

Neyse, işte aynı maymunluğum yüzünden, otuz yaşıma gelirken yurtdışı hevesimin yerini ‘şehrin ve ülkenin insan vicdanına sığmayan onca rezilliğine karşı madem bir şey yapamıyorum veya yapamıyorum diye kendimi kandırıyorum, bari kaçıp güneye, küçük bir sahil kasabasına yerleşerek gereğinde annemlerin yanına varabilecek mesafede ve huzur içinde, ne bileyim, balık tutarak yaşayayım’ almıştı. Bu da bana özgü bir fikir değildi elbette: Bir ara pek moda olmuş, emekliliği gelen, parası yeten ya da yetmese bile modern yaşamın ağırlığına tahammülü kalmayan, bugün, yerlisinin yanı sıra kimince vatan toprağının satılması diye görülen ki her anlamda değilse bile bu görüşe katılıyorum, yabancı uyruklu-lara mülk edinme hakkı tanıyan yasayla beraber gelen İngiliz, Alman, Fransız, Belçikalı, Hollandalı ve daha kırk bilmemnereliyle beraber oraların ahalisini oluşturan bir sürü insan, büyük şehir-leri terk edip Ege ve Akdeniz sahillerine yerleşmişti. Pek imren-miştim bunlara. O da fazla sürmedi gerçi. İyi de oldu açıkçası. Bi-lerek denemese ve başkalarına göre epey geç de sayılsa, sonunda kendime, yolları çatalı bahçemde bugün hiç şikâyet etmediğim, aksine şükrettiğim bir yol buldum çünkü.

Yaz klasiği cırcır böceklerinin bitmeyen tekdüze senfonisi eş-liğinde yanımda dikilip iç geçiren genç Vedat’ın, ‘Aha, işte böyle bir yerdi o yer,’ dediği ve benim de ona bakıp ‘vay be, gençliğe bak; aslında Tefo da ufaktan uzaklaşmışken acaba’ diye düşünüp o ‘acaba’nın ardından gelen üç noktayı izleyecek cümleleri henüz kuramadığım kasabaya, hani derler ya, hâkim bir yükseklikten bakıyordum. Pınarkesen, o mesafeden pek hoş bir yer gibi görü-nüyordu sahiden. İlla benzetilecekse, Ege kıyılarının bağrına sap-lanmış bir ok ucuna benzetilebilecek, üçgen ve hoş bir koyun kı-yısında, üçgenin karaya batan sivri ucunu merkez alıp kurulmuş, içlerinden birinin üzerinde durduğum sıra sıra dizili tepeler tara-fından yurdun kalanından tecrit edilmiş gibi görünen, kendi ha-linde bir yer gibi duruyordu. Muhtemelen nüfus ve geçen birkaç yılda turistik talebin artmasıyla koyun her iki ucuna doğru geliş-miş ufak bir merkezi, kuzey tarafında, tepelerin eteklerine doğru

yayılan, diğer yeşillikten ve neye benzediğini kabaca bildiğim tar-
lalardan farklı görüldüğü için malum şaraplara üzüm veren bağlar
herhalde dediğim, düzenli ekilmiş ufak ağaçlar; geri kalanında da,
o mesafeden tanıyabilecek kadar görünüşüne aşına olduğum zey-
tinlikler ve ilkokul bilgimi yoklayarak herhalde ağaçlarında por-
takal, mandalina falan yetişiyordur dediğim bahçeler vardı. Ka-
sabanın ortası denebilecek bir yerden koyun güney ucuna doğru
uzanan kumsal, en azından bu mesafeden gayet çekici görünüyordu.

Gözlüğü çıkarıp hasır şapkamın gölgesine rağmen epey parlak
gelen güneş ışığına karşı elimi kaşlarımın üzerine siper ederek he-
defime bakarken, denizin durgunluğunu daha ileride görünen ve
didişken komşumuza ait olup olmadıkları hakkında en ufak fikri-
min dahi bulunmadığı adaların doğal dalgakıranlığına bağladım
hemen. Ege bölgesinin tarihi üzerine aklımda kalan kırıntılara da-
yanıp, beyaz ve damsızları dışında genelde pek mimari karakter
sunmayan bildik yerli malı binaların arasına sıkışmış birkaç Rum
evi de vardır belki diye düşündüm. Kıyıda, kumsalla birleşen, is-
kelesinde bağlı duran orta boy, hani gözünüzün önüne lüks yatlar
gelmesin diye söylüyorum, tekneleriyle küçük bir iskele vardı. İs-
kele, kıyıya bakan yüzü hariç her yanı binalarla çevrili, ortası, o
mesafeden tam anlaşılmasa bile büyük olasılıkla Ulu Önder hey-
kelli bir meydana bağlanıyor, meydana sınırlayan çemberin kıyıya
en uzak tarafında, tahminen belediyeye ya da kaymakamlığa ait
hantal bir grilik göze çarpıyordu. Duruşuma göre sağ tarafta, yani
kuzey yönünde, ilköğretim okulu etiketini yapıştırabileceğime ka-
rar verdiğim bir pembelik görüyordum.

Ondan biraz daha kuzeyde, bağların içinde, kıyıya daha yakın
tarafta, geniş bir bahçeyle çevrili, kasabanın kalanına bakınca ‘sa-
ray yavrusu’ denebilecek bir ev, ‘Buraların ağası burada oturur’
dercesine kendini gösteriyordu. Kasabanın tüm kıyısını dolaşan
sahil yolunun eve yaklaşırken kıvrılıp kaybolduğu biraz daha ile-
rideki ağaçların arasından yarım yamalak görünen yapıların, ar-
tık meşhur denebilecek Pınarkesen şaraplarının üretildiği tesisler
olduğuna karar verdim.

Sonra, arkamda, yokuşun ta başında kalmış tabelayı düşündüm ve tarihi kalıntıları merak ettim. Manzaraya tekrar bakıp önü kesilen bir pınar ya da kesildiğine göre kurumuş olması gereken bir dere yatağı aradım. Yoktu; en azından görebildiğim kadarıyla. Arabaya dönüp telefonumu aldım.

“Buyur, patron,” dedi Nilgün. Bozuk atmıyordu, iyi.

“Tefo geldi mi?” dedim ilkin.

“Gelmedi. Ama uçakları çoktan inmiştir... Yoldadırlar herhalde. Aramalı mıyım?”

“Yok, sadece sordum. Arayan soran?”

“Yok.”

“Nezih Amca?”

“Yok, o da aramadı.”

“İyi, peki. Kâğıt kalem var mı yanında?”

“Var tabii.”

“Peki, yaz bakayım: Pe...”

“Dur bir saniye... hah, tamam. Be mi dedin?”

“Be değil, Pe... Paris’in Pe’si...”

“Paris... evet?”

“Sonra, A...”

“Konuşurken dolanmasan... Sesin gidip geliyor. Bir yerde dur sana.”

“Olur... Şimdi nasıl?”

“Olmuyor.”

“Şimdi? Şimdi? A-a-a-a, deneme, bir-ki, aloaloalo,” diye adımlamaya başlamıştım, “Hah,” dedi Nilgün. “Kıpırdama.”

“Tamam.”

“Ne diyordun, bir daha söyle şimdi...”

“Yazıyor musun? Pe... A...”

“Kodlasana deminki gibi, daha kolay...”

“Ne? İyi, tamam: Paris’in Pe’si, Ankara’nın A’sı...

“A’sı, evet?”

“Edirne’nin E’si, Nazilli’nin Ne’si, İzmir’in İ’si, Trabzon’un Te’si, Erzurum’un E’si...”

“Erzurum mu?”

“Evet, Erzurum...”

“Edirne demiştin demin?”

“Ne?”

“E’yi söylerken... Kodlarken yani...”

“Of be Nilgün... İyi, Edirne olsun.”

“Bir E daha var yani...”

“Evet. Yazdın mı?”

“Yazdım. Bitti mi?”

“Yok, bitmedi. Ne var daha...”

“Ne var dedin?”

“Ne...”

“Ne?”

“Ne be! Harf yahu... Nazilli’nin Ne’si işte...”

“Ha... Tamam. Başka?”

“Bir tane daha Trabzon, bir daha İzmir ve A... Ankara, Adana, Aydın... Hangisini istersen artık.”

“Üç tane mi A var yani?”

“Bir tane... Çatlayayım diye yapıyorsun, değil mi?”

“Aşk olsun patron...”

“Tamam. Bu kadar. Yazdın mı?”

“Yazdım. Pa... E... Ni... Ten... Tia... Doğru mu?”

“Tamam.”

“E, bu, şey değil mi?”

“Evet, Pınarkesen yakınlarında bulunan kalıntılar.”

“E, baştan söylesene, sabah araştırmıştım ya Pınarkesen’le ilgili haberleri.”

“Düşünemedim onu.”

“Orada mısın şimdi? Nasıl bir yer?”

“Güzel. Şimdi, burası neymiş, yani neyin kalıntısıymış, hani, şehir mi, kale mi, hesabı onu bulmanı istiyorum. Bir de kelimenin anlamını... Taradığın gazete haberlerinde yoksa etimoloji sözlüğüne bak. Latince ya da Yunanca olabilir.”

“Etimoloji?”

“Evet, kökenbilim işte...”

“Nereden bulacağım? Yok ki bizde öyle bir sözlük.”

“Çık al o zaman... ne bileyim? Ya da dur, çıkma; internette vardır. Araştır işte. *Google*’a falan bak. Tamam? İyi, bekliyorum.”

Ağacın gölgesinde, karşımda en çekici haliyle parıldayan denize karşı sigara içip tüm işbitiriciliğine, çalışkanlığına ve sadakatine rağmen, Nilgün’ün salaklık konusunda bazen beni bile geçtiğini düşünerek on dakika kadar bekledim.

Bir ara, manzarayı kendi haline bırakıp *Pænitentia*’ya giden yoldaki derin lastik izlerini düşündüm ve arkeologların o izleri bırakacak, ne bileyim, damperli kamyon ya da greyder türü bir aracı ne demeye kullandıklarını merak ettim.

Sonra da, kasabaya giden yola saptığımdan bu yana, ne karşıdan, ne de arkamdan herhangi bir aracın geldiğini, üstüne üstlük, dikildiğim tepeden kasabanın epey تنها göründüğünü fark ettim. Birkaç saat öncesinin Bodrum’unu hatırlayıp ülke çapında yaşanan turistik hayal kırıklığı ve Pınarkesen’in de bu hayal kırıklığından payına düşeni illa ki alacağı gerçeğinin yanında, tamam ama bu kadar tenhalık mümkün mü, sorusunu düşünerek ‘Hayalet kasaba olmasın burası?’ deyip güldüm aklıma gelenlere.

‘Hayalet kasabaymış. Hah,’ dedi babamın görüntüsü kafamda. ‘Kazık kadar adam oldun, hâlâ hayal peşindesin; Teksas-Tommiks derdindesin.’

Tam ona, ‘Öyle olmayaydı...’ diyordum, cep telefonum çalmaya başladı.

“Latince bir kelimeymiş bu, patron. Zaten kalıntılar Roma dönemindenmiş ya...” dedi Nilgün açar açmaz ve ben, “E, ne demekmiş peki?” diye sormadan ekledi: “Gazetelerde fazla bahsedilmiyordu... daha doğrusu kalıntıların neye ait olduğundan kimse bahsetmemiş. O bahsettiğim İngilizce makalelerden de bir şey anlamadım açıkçası.”

“Tamam,” dedim, “uzat.”

Güldü seninki; önceki vicdansızlığımın intikamını alıyordu, bilmem mi?

“Tanımı İngilizce bir sitede buldum,” dedi, “bizdeki sözlükten bakarak çıkarabildiğim kadarıyla, ıslahevi demekmiş. Sonradan hapisanelerin de bazıları bu adla anılmaya başlanmış. Mesela, meşhur Alcatraz var ya, işte ona *Alcatraz Penitentiary* deniyormuş.” Pek İngilizce bilmeyen Nilgün’ün kelimeyi doğru telaffuz etmesine şaşırmıştım. Üstünde durmadım ama.

“Hım,” dedim. “Hapis ve ıslah. Hapisaneden daha fazla bir anlamı var sanki.”

“Var zaten, patron,” dedi sekreterlerin kraliçesi. “Akıl hastanesi anlamında da kullanılırmış bu kelime...”

Davut's

Pænitentia'yı daha sonra ziyaret etmek üzere kafama bir not düşüp, tepenin ardında antiği varsa kıyıda çağdaş bir tımarhane var mıdır, diye düşünerek arabama dönüp yokuşu inmeye koyuldum. Sonra, işin içine Vedat karıştığına göre, antikle anca dandik kafiye kurar dedim. Eh, iş, Davut'un ifadesiyle 'tam benlik'se, karşıma akla ziyan bir şeyler illa çıkacaktır diye saya saya, bir yandan tek kollu dedektif rolünde Spencer Tracy'nin *Black Rock* kasabasına gelişini ve onun siyah takım elbise ve fötr şapkasının yanında kılığımın ne derece ciddiyetsiz kaçtığını düşünerek, etrafta benden başka Tracy hayranı bulunmaması umuduyla girdim kasabaya.

Ortalık, tepeden görüldüğü kadar değilse bile, tenhaydı. Yok, hayalet kasaba fantezimi gerçek kılacak, canlıların yokluğu türünden bir durum söz konusu değildi ama her yer, *siesta* zamanı bir Meksika kasabası hayalinizde nasıl canlanıyorsa, öyleydi. Etrafta dolanan kimse yoktu; sokaklar neredeyse bomboştu. Dükkânların ve evlerin kapıları ve pencereleri genelde açıktı ve arabadan görebildiğim kadarıyla, içindekiler sıcaktan bezmiş, uyuklamakla meşguldü.

Pınarkesen'i hemen hemen tam ortasından ikiye ayıran yoldan ağır ağır, etrafı izleyerek kasabanın, yakın zamanda güzelce elden geçirilmiş gibi görünen meydanına indim. Yukarıdan yaptığım tahmini, tabelasıyla doğrulayan gri belediye binası, genel havaya uygun, gayet تنها görünüyordu. Aynı şekilde, Ege bölgesindeki dağlar misali kıyıya dik inenlerle bunları, tam gönyeli denemese bile göz kararı dikine kestiği söylenebilecek diğer sokaklarda oynayan bir tane bile çocuk yoktu.

Dükkânlar, park etmiş araçlar, meydana oluşturan yarım, yok, üç bölü dördlük çemberin sınırlarına dizilmiş, görünüşe göre en babası iki yıldızlı birkaç otel, pansiyonlar, postane, eczaneler, önlerinde bilumum şişme deniz eğlencesi malzemesi asılı marketler, hepsinin arasına sıkışmış gibi görünen bir banka şubesi, birbirine inat edermiş gibi meydanın her iki ucundaki iki binanın ikinci katlarına karşılıklı konuşlanmış, merkez sağ ve soldan iki partinin ilçe, nesi denir, büroları, muhtelif boyda evler, sokaklar... Kasabanın kıyısı, denizden gelene ‘Mini-Bodrum veya Marmaris’ havası verecek cinsten, kovboy filmlerinden bildiğimiz, sadece ön cephe-den ibaret binalarla donanmış gibi geldi bana bir an. Hani, sağda solda, dükkânlarda birkaç kişi görmesem, terkedilmiş bir film seti diyebilirdim. Kasaba geliştikçe ilk halinden kalan evler gittikçe geriye itilmiş, hani derler ya, ‘Tepelere sürülmüş’ gibiydi. İşte bu ‘dekor’ havası veren sahil görüntüsü, yok, daha doğrusu sahilden kasabanın görüntüsü içinde Pınarkesen, tümüyle uyukluyordu sanki. Ortalıkta, fazla turist murist de görünmüyordu; belki onlar da sıcağa teslim olmuş, otellerinde uyukluyordur dedim. Ama hemen, son birkaç yılda meşhur küresel ısınma yüzünden eskisi gibi değilse bile hâlâ yılın çoğunu güneşe hasret geçiren Kuzey Avrupalıların, kozmolojik ölçülere göre genç sayılan yıldızımızın sıcak ışınlarını bedenlerinde hissedebilecekleri her saniyeyi değerlendirme eğilimlerini hatırladım ve kasabanın sessizliğine onların da katıldığı fikrini bir kenara atmayı tercih ettim. Böylece, memleketteki turist azlığını da hesaba katarak, kasabada, en azından yabancı turist bulunmadığına, çünkü bizimkiler bu sıcakta kesin mayışıp odalarında kalmışlardır diyordum, varsa bile sayısının bir elin parmaklarını geçmeyeceğine karar verdim.

Meydandan, karşıma aldığım denize göre sola, yani güneye döndüm. Güneş altında pırıl pırıl parlayan deniz dahil her yer epey tenhaydı ama abartmayayım, zaten demin dedim ya, tümüyle ıssız değildi. İlerledikçe kasabanın güney kıyısını körfezin en ucundaki kayalıklara kadar boydan boya kaplayan plajda güneşlenen, denizde yüzen birkaç kişi gördüm. Ama gene de, kısır mısır, sonuçta turizm mevsiminin göbeğindeki küçük müçük, sonuçta turistik bir

kasaba için etraf pek tenhaydı. Tamam, o yıl durum feciydi, sektör kan ağlıyor, gazetelerdeki çarşaf çarşaf ilanlar, otuz bin taksit ve dehşetli indirimlerle bunca sene yüzüne bakılmayan, üçe alınan on sekize itelendiği yerli turisti çekmeye çalışıyordu ama sonuçta daha dün Bodrum’u görmüştüm; öyle sıfır turist denecek bir durumu yoktu.

Sözün özü, siesta saatinde bir Meksika kasabası adlı kompozisyonu tamamlamak için sadece duvar dibinde sombrerosunu indirmiş uyuklayan adamla ortalıkta yuvarlanan toparlak çalılar eksikti dersem, eh, biraz abarttığımı kabul ederim ama Pınarkesen’in, ‘kasabaya gelen meçhul ve esrarengiz yabancı’ havasına çoktan girmiş Vedat’ınızı kılandıran genel manzarası buna yakın bir şeydi işte.

‘Aman kimseyi uyandırmayayım, ayıp olur’ içgüdüleriyle pek yavaş, sanki parmaklarımın ucunda pıtır pıtır yürür gibi sürüyordum kiralık arabamı. Önünden geçtiğim bir kiraathanenin gölgeli bahçesinde oturan tiplerin hiçbiri dönüp de bana, yani, kasabaya, hem de bu derece baygın görünen ve iflâh olmaz hayal gücüm yüzünden bana mutlaka bir sır saklıyormuş gibi görünen kasabaya gelen yabancıya, filmlerde yöneltilmesi âdetten sayılan, hatta beklenen şüpheli bakışı bile atmadı. Aynı şey, evlerinin pencerelerinden görünenler ve pansiyonların önünde, gölgede kalabilmiş yerlerde oturan tipler için de geçerliydi. Ha, nedir, bana doğru birkaç kafa dönmedi değil ama dediğim türde bakan yoktu, onu demek istiyorum. Vardıysa bile, ben görmedim.

Böyle ağır ağır giderek, muhtemelen geçen yıla bakıp, ‘Seneye turizm patlayarak gelecek, neme lazım’ diyen belediye tarafından yeni dikilmiş fidanların kim bilir ne zaman romantik gölgeler düşüreceği sahil yolu boyunca ilerledim. Yukarıdan gördüğüm ve ikisi küçük, biri orta boy, biri de büyük denebilecek topu topu dört teknenin bağlı durduğu iskeleyle beraber, yan tarafına birkaç masa ve sandalye atılmış, lokanta veya bir çay bahçesinin büfesinden ziyade derme çatma bir balıkçı kulübesini andıran yapıyı barındırdığı için ve elbette kıyıda olduğundan, eh, bir de kelime dağarcığımın

fakirliğinden, liman demekten başka çare bulamadığım yeri geçip kasabanın güney tarafının en ucunda, kumsalın benden bu kadar deyip yerini kayalarını kıyıya indirmiş bol ağaçlı bir tepenin yamacına bıraktığı köşedeki Davut'un pansiyonunu buldum.

Gece vakti tahminen, iki yanındaki koyu yeşil zeminli bira amblemlerinin arasında zevksiz kaçacak türden pembelikte bir ışık yayacak 'Davut's'un asıldığı yaşlı ağacın gölgesinde dinlenen, kuyruğu olmadığı için üzerinde çeşitli gösteriler yapan sinekleri kovalayamamasını hiç dert etmiyor görünen ve beni, 'Değil mi ya? Bir zamanlar kelebek camı diye bir şey vardı,' düşüncesiyle gülümseten siyah kasalı beyaz ve ihtiyar Anadol pikapın yanına park ettim ve derin bir nefes alıp, orijinalindeki, biraz ayıp kaçacak ama böyle demek geliyor içimden, evet, orijinalindeki 'nah böyle, kolum kadar' çivilerin yerine sığağın etkisini işkence seviyesine çeken yapay deri koltuk kaplamasını koymuş çağdaş demir baki-remden indim.

Anlaşılan Davut'um bağ işinden, en azından bu iki katlı, tahminen sekiz-on odalı ve kendi fazla gösterişli değilse bile, güzelce boyanmış tahta çitlerin arkasındaki ağaçlıklı bahçesi pek çekici görünen, üstüne üstlük, denizi güneş altında pırıl pırıl parlayan, en az bahçe kadar çekici kumsalıyla beraber hiç de fena sayılmayacak pansiyonu yapacak kadar cukkayı doğrultmuş, ha geldi ha gelecek diye beklenen, ama sonunda bu yazı es geçen turistlere hizmete kendini vakfetmişti.

Tabii, pansiyon da, tıpkı plajı, bahçesi ve kasabanın geri kalanı gibi gayet sessiz, hatta illa saçma veya esrarengiz bir şey aranacak ya, تنها da değil, resmen ıssızdı. En azından, ilk bakışta öyle görünüyordu diyeyim. Ne Davut, ne başka biri yani... Hoş, acele etmeme gerek olmadığını söylediği için, "Tamam, pazartesi oradayım," demiş ama geliş saatimi belirtmemiştim; ayrıca, kasabaya günün hangi saatinde geleceğimi belirtseydim bile, bu akla ziyan sıcakta Davut'un kapı önünde oturup beni bekleyeceğini düşünmezdim zaten.

Muhtemelen dedim, içerde uyukluyordur. Bütün çalışanlarıyla beraber mi? Eh, bu ufak yerde kaç kişi çalışabilirdi zaten? Bir aşçı, bir temizlikçi, haydi bir de geri kalan ıvır zıvıra bakan biri falan, diye düşünerek pansiyonun gölgeli bahçesine girdim.

Bahçede, sandalyeleriyle beraber dört tahta masa, hemen sağda, tahminen içinde orta boy bir televizyon bulunduran, uzunca dört demir ayağın üzerine oturtulmuş kaidesinin üzerinde kilitli duran tahta bir kutu, çam olanı dışında, konuya ilgisiz bir şehir çocuğu sıfatıyla türünü şıp diye söyleyemeyeceğim ağaçlar, ağaçlardan, girişe göre gene sağda, masaların arkasında kalan ikisi arasına gerilmiş hayallerimin hamağı, hamağın arkasında yere istiflenmiş ve plaj görevlerini yerine getirmek için hazır bekleyen şemsiyeler, sol tarafta, üstünde renk renk küçük ampullerin takriben kırkar santim arayla asıldığı üstü hasır kaplı bir çardağın altında, sineklerin hevesle çarpıp durduğu vitrininde sereserpe yatan, Marmaralı kimliğimle cinsini ha deyince bilmeyeceğim irice bir balık, yanında Marmaralı kimliğime rağmen cam arkasından bakışlarını gayet iyi tanıdığım altı tane çipura, birkaç kalem pirzola, 'Bizi hemen ye, Vedat' der gibi dizilmiş köfteler ve onlara eşlik edebilmek için sabırsızlıkla dilimlenmeyi bekleyen domates, soğan, biber, maydanoz ile ağaçlar ve o iri balık gibi adını bilmediğim bilumum ot ve de sairesiyle bir buzdolabı, buzdolabıyla birleşen tezgâhı ve tezgâh arkasında bolca Pınarkesen şarabıyla süslü raflarıyla bir bar ya da bar olmaya özenen bir cilalı tahta grubu, bu grubun bitişiğinde muhtemelen su, bira, gazoz ve benzerini saklamaya yarayan üstten kapaklı ve tabeladaki bira markasının logosunu taşıyan başka bir buzdolabı, hemen bunların yanında, yerde konuşlanmış ufak bir mangal ve bir adet de gözleme sacı vardı. Tüm bu seriyi tamamlayıp pansiyonla birleştirme görevi ise, mekânı sınırlayan alçak duvarın önüne dizilmiş çoğunlukla boş içecek kasalarına düşmüştü.

Hemen Şerlok'luk yapıp, artık bir yılı aşan dedektiflik deneyimine sahibim ya, kasalardaki boş şişe azlığından, mangal ve sacın pırıl pırlılığından, masa örtüsü görevine atanmış muşambaların lekesizliğinden, bar tezgâhının ve genel anlamda etrafın temizliğinden ve elbette yol boyunca önünden geçtiklerimin aksine, çünkü

onların hepsinde, öyle ya da böyle, birkaç kişi vardı, ortalıkta kim-
senin görünmemesinden, pansiyonun, kasabanın geneline uyup,
hatta daha beter halde diyebilirim, günlerini sıfır müşteriyle ge-
çirdiği sonucuna vardım.

Acaba, dedim, Davut'un derdi bu muydu; meşhur birilerinin
gelip pansiyonunda kalmasını, böylece mütevazî tesisinin adının
duyulmasını mı istiyordu? Ve eh, arayıp da bulabildiği en meşhur
kişi ben miydim? Ya da kasabanın tümüne dadanan hayaletler ilk
defa bu pansiyonda mı ortaya çıkmıştı? Tabii hemen, hadi len di-
yerek, daha fazla zırvalamamak için kendimi ikaz ettim.

Dinlemezdim, o ayrı.

Gene, uyuyan varsa uyandırmayayım, nasılsa Davut bir şekilde
gelecektir ya da uyuyorsa elbet bir ara uyanacaktır diye düşünüp
gerisingeri arabaya gittim, Bodrum'da iki gün kalacağım diye içine
fazla bir şey doldurmadığım spor çantamı ve yola çıkarken aldı-
ğım gazeteleri alıp bahçeye döndüm, masalardan birine kurulup
hasır şapkamı yandaki sandalyenin sırtlığının köşesine ilâştirdim
ve en Clint tavrımla sigaramı yaktım.

Aslında gözüm, o güne kadar bir kerecik yatma fırsatı bulama-
dığım ve hep özendiğim hamaktaydı ya, şimdi ona devrilsem kesin
uyurdum ve eh, derde deva diye gelmişken, beni bekleyenlerin ağ-
zından salyalar akıtarak horuldayan birini bulmaları hoş kaçmazdı.

Elimde sigara, bir süre manzaraya daldım. Karşı kıyıda, yuka-
rıdan gördüğüm ve hemen arkadaki tepenin eteklerine kadar uza-
nan, bağ diye tahmin yürüttüğüm ve artık öyle olduğunu rahatça
görebildiğim bağlar, bağların hemen önünde, kasabanın biraz dı-
şında, kıyıya yakın bir yerde, gene yukarıdan gördüğüm, 'Burala-
rın ağası burada oturur' diyen ev vardı.

Manzarayı kendi haline bırakıp gazetelerden birini aldım. Bi-
zimkilerin, her şeyi ama her şeyi en âlâ teknik direktörden çok
daha iyi bilen köşe yazarlarının 'Kanat oyuncusu şart' baskısına
cevaben, bundan sonra yabancı oyuncu transferinde ince eleyip sık
dokumaya kesin karar verdiklerini belki yüzüncü kez açıkladı-
ları haberi okuyup içimden söylenirken, artık ne bulduysa, hafif

silkelemelerime aldırmayıp koluma konmakta ısrar eden bir karasineği temelli defetmek için diğer elimi devreye sokmak amacıyla sigaramı masanın kenarına iliştirecektim ki zemin yer yer otlarla kaplı toprak da olsa birileri temizlemiş işte, o yüzden, uzayan kül-leri yere silkelemek ayıp, bir de mazallah, muşamba yanar diyerek kalkıp etrafıma bakındım, buzdolabına bitişik tezgâhın üstüne istiflenmiş çelik kül tablalarından birini aldım.

Masaya dönerken bahçe kapısında gördüm kızı.

Kısa boylu, tahminen onlu yaşlarının son çeyreğinde, Ayşecik misali iki yandan örölmüş siyah ve uzun saçlı, kot şortlu, evden aceleyle çıkmış gibi terlikli, narin mi narin bir kız, pansiyonun mavi boyalı tahta çitlerinin ardında durmuş bana bakıyordu. Bir yandan nasıl bu kadar sessizce gelebildiğine şaşarken, diğer yandan gözlüğümü alnıma kaldırıp en zararsız gülümsememi piyasaya sürdüm.

Gülümsememe yanıt olarak, “Siz, Vedat ağabey misiniz?” dedi.

Denizkızı Ofelya

Oci Ciyorniye şarkısında mutlaka böylesinden bahsediliyordur de-
nebilecek, Japon çizgi filmlerindekileri andırır büyüklükteki göz-
lere, masumiyetin nüfus kağıdında yer almayan göbek adı olduğunu
haykıran minicik buruna ve siyah örgülerin iki yanında sallandığı,
güneş yanığı tenin bile gizleyemediği pembecik yanaklara bakıp
da bu kıza kötü niyet besleyeceğin, bizzat Nabokov'un, romandan
çıkıp gelmiş edebi kahramanı profesör bey dahi olsa, imiğine ora-
cıkta çökebilirim dedim içimden. Dışımından ise, gülümsememi kes-
meden, "Evet," demekle yetindim.

Kız, onca gülümsememe rağmen yerinden kıpırdamadı. Ya-
nıma gelmekle gelmemek arasında sallandığını düşündüm ve Ve-
dat ağabeyinin sırtıkan bir salak olduğuna karar vermesine yardım
edecek kadar uzattığım gülümsememin yanına hafif bir el hareke-
tiyle, "Buyurmaz mısınız?"ımı ekledim.

Çekingen bir tavırla buyurdu. Hemen bir sandalyeyi masa-
dan hafifçe uzaklaştırıp oturması için yer gösterdim. Kız, gözleri
yerde, geldi, oturdu. Ben de, cart sarı üzerine rengarenk çiçek-
ler basılı gömleğimle mavi ekose desenli şortumun, ikisi de Nil-
gün'ün seçimiydi tabii, turistik bir kasabada her tür kıyafetin za-
ten görüldüğünü varsayarak yadırganmayacağını bilmekle beraber
karizmamı elbette sıfırlayacağına aldırmadan, en ağabey tavrımla
karşısına yerleştim.

Sigara paketim masadaydı ama her ne kadar memlekette za-
rarlı madde tüketimine başlama yaşı altıncı sınıf seviyesine in-
miş ve bulunduğumuz yerin genç nüfusu, gerek turistik gerek kü-
resel gelişim yüzünden muhtemelen zaten yaşlıları sinir edecek

denli geleneklere sırt çevirmişse de, böylesi bir masumiyetin henüz bu melanete kapılmamış olması gerektiğini düşünerek, işin aslı, umut ederek, ikram etmedim ve diyeceğini demesi için beklemeye başladım.

Tabii, gülümsemeye ara vermiyordum.

Bir-iki, yok, on-on beş, hatta belki biraz daha fazla diyelim, saniye kadar sustuktan sonra, baktım hanımkızımız böyle devam edecek, bir yandan yere bakıp diğer yandan susacak, aklıma diyecek başka bir şey gelmedi ve doğrudan nasıl yardım edebileceğimi sordum.

“Davut Ağabey,” dedi bahçe kapısından girmesinden başlayıp yerine oturmasıyla devam eden yere bakma seansını sonlandırarak, “yardım etmek için geleceğinizi söylemişti.”

Sesi gibi konuşmasındaki hava da, masumiyetiyle ilgili ilk izlenimimi daha bir katmerler cinstendi. Cümlelerin bitimiyle aynı anda gözleri tekrar yere dönerken, “Elimden gelebilecek bir şeyse, elbette,” dedim.

“Davut Ağabey,” dedi bir daha yüzüme geri dönerek. Durakladı ve bir önceki cümlesinden daha heyecanlı bir tonla, “bana sadece sizin yardım edebileceğinizi söyledi. Sizi çağırmak yetermiş,” dedi.

Buyur bakalım, dedim içimden. Hani, hayali Bengali ormanlarına gidip ‘Fantom!’ diye bağırırsan derdine derman bulursun; ya mor kıyafetin delikanlıyı bozacağını düşünüp kim uydurduysa bizim Kızılmaske diye bildiğimiz Fantom gelir, ya pigmeler; olmadı, yamyamdı, kaplandı derken, her halükârda ne derdin kalır, ne tasan gibi bir durum geldi aklıma, hafiften kabardım. Fakat, sadece benim yardım edebileceğim cinsten bir dert nasıl bir şeydi, onu bilemiyordum. Zırcahil seviyesinde emeklediğim suç-bilim veya kendi çapımda bildiğim dış kaynaklı müzik, çizgi romanlar, polisiye, bilimkurgu ya da korku filmleri üzerine genel bilgi isteyecek değildi ya kızcağız...

Tabii, yukarıdaki bayat şaka bir yana, işin içinde illa dedektiflik bir durum olmalıydı; olmalıydı da, acep bu durum nasıl bir

durumdu ki sadece benim yardım edebileceğime karar vermişti Davut Ağabey'i? Hani, on dört yıl öncesini bugün gibi hatırlasa ya da basında, aslını bilmeden tabii, epey abartılan 'Erenköy Canavarı' davasındaki rolümü bilse bile, Davut, benim neyi, ne kadar ve nasıl yapabileceğime, neye göre karar verebilirdi?

'Çağırarak yetermiş' kısmı da fenaydı. Hani, tamam, özel dedektiftim orası tamam; üstüne de geçen Eylül'deki 'Erenköy Canavarı' davası yüzünden sağlam bir referansım vardı ve bu yüzden işin ehli sanılmam normaldi. Elbette basında adımın ilk geçişiyle o gün arasındaki on ay içinde, hem de onca reklama rağmen, biri para yerine Hasan'ın minnettarlığını ve dostluğunu kazandıran, üstelik hepsi de aldatan eşlerin peşine düşmekten ibaret topu topu üç iş yaptığımızı ve işin ehli nerede, en fazla acemisi sayılabileceğimi, bu nedenle de çağırmanın fazla bir şeye yetmeyeceğini bilemezdi bu kızcağız.

Bunları ve bunlar yüzünden kızı ve Davut'u hayal kırıklığına uğratabileceğimi düşününce biraz canım sıkıldı ya, gene de 'Dur bakalım, belki de becerebileceğim bir şeydir,' deyip kızın derdini açmasını beklemeyi tercih ettim.

Aklımdan paragrafların geçtiğini görünce mi, bilmem ama karşımdaki çekingen kızcağız son cümlesinden sonra duraklamıştı. Herhalde lafa nasıl devam edeceğine karar veremiyordu; işte bu duraklamayı bir şekilde sonlandırdı ve "Şeyim... yani, sözlüm," dedi, gene durakladı. Artık önüne bakmaktan vazgeçmiş gibiydi ama çekingenliğinde zerre değişiklik yoktu. Sevenlerin ne amaçla olursa olsun arasına girmemek düsturundan hareketle, tam 'Aman, inşallah, sözlüsüyle arasını bulmamı...' diye başlamışken hemen- cecik, herhangi bir gönül işi için başvurulacak merci sayılmayacağıma hatırlattım kendime ve devam etmesini bekledim.

Edecekti zaten etmesine ama edemedi; arkamdan gelen, "Vay çavuşum!" nidası, lafı kızın ağzından çıkamadan yakaladı, geri-singeri yolladı.

Anında arkama döndüm tabii: Davut, yüzünde, saçlarında ve be-deninde, bensez geçen on dört yılda değişebileceği düşünülebi-lecek

ne varsa değişmiş, bir de burnuyla üst dudağının arasına en fırçasından bir bıyık eklemiş, üstünde göbeğinin yarısını anca kapatan epey sünmüş ve yıkana yıkana kaçmadan önce renginin lacivert olduğu düşünölebilecek bir atlet, hemen altında gene aynı renkte, fakat atlete oranla daha yeni görünen bir şort ve en altta gene lacivert ama beyaz bantlı plastik şıpidıklarıyla pansiyonun kapısından bana doğru, kollarını uzatmış, otuz iki veya o sırada kaç tane varsa artık, dişini sergileyerek ilerliyordu.

Hemen ayağa kalktım ve şahsı yarı yolda karşılamak üzere harekete geçtim. Gülümsemelerimiz, kollarımız, gövdelerimiz ve yanaklarımız sırayla kavuştu; başlar bir o omuza bir ötekine gömüldü, eller sırtlara tap tap diye vuruldu; benimki fena acıdı ama ses etmedim.

Dört yüz darbe

Maşallahım varmış, onca senenin üzerine hâlâ filinta gibiymişim; bak Filiz’ciğim, bu Vedat Çavuş var ya, o-hoo, Davut kardeşine ne kıyaklar yapmıştır bir bilsenmiş... Askerde pek sevilirmişim; ha-yattaysa Allah uzun ömür versin, herkesi tir tir titreten Şaban Baş-çavuş bile benle konuşurken lafını ölçüp biçermiş çünkü karşımdakinin rütbesine, cüssesine bakmaz, lafımı hiç sakınmazmışım; pattadanak adamın yüzüne söylermişim. Gariban erlere ağabeylik edermişim, hiç hak yemez, yedirmezmişim. Altı aycık bir sürede herkesin saygısını kazanıvermişim. Eh be Vedat Çavuş, bunca sene insan bir kerecik aramaz mıymış? Ama olsunmuş, tabii ki büyük adamın işi başından aşkınmış ama bak, Davut Onbaşısı çağırdığı an koşa koşa gelmişmiş ya, yetermiş.

Ben, ‘Dur bakalım, nitelik olarak değil elbette ama nicelik bakımından Truffaut’nun dört yüz darbesinden daha şiddetli bu üfürme seansı nereye bağlanacak?’ diye merak edip, Davut’un neredeyse nefes dahi almadan sıraladığı ve ne demeye bu zahmete girdiğini tam anlayamadığım palavralarına olumlu ya da olumsuz bir tepki vermemeye elimden geldiğince çabalar, masumiyet timsali Filiz, arada bakışlarını kaldırsa da, genelde masadaki muşambayı süsleyen desenlerin sanat tarihi açısından kökenleri üzerine düşünüyorsa benzer bir halde övgülere karşılık hafiften kafa sallarken beriki, en canhıraşından bir adet, “Vay anam!” çekerek ayağa fırladı. Ne düşüncesizmiş de, onca yoldan gelmişim de, kesin susamışım dır da, ne içermişim de...

“Su,” dediysem de dinletemedim; gitti, barın yanındaki buz-dolabını açtı ve elinde ‘Buz gibiyiz, keman resitaline hazır olun,

ey tahminen çoğu çürük ve/veya dolgulu otuz iki çarpı iki, artı, henüz yirmi yaşına gelmemiş bir kızda kaç tane varsa işte o kadar diş!’ diye bağırان iki bira ve bir gazoz şişesiyle döndü. Bana kalsa, Nilgün’ün uyarılarına gerek kalmaksızın bu sıcakta neme lazım diyerek biraya hiç heves etmezdim ya, çok canım çekse de, tıpkı hamak gibi, kızın gazozuna da uzanmak ayıp şimdi dedim, Davut’un önüme koyduğu şişeyi aldım ve bardakla ilgili sorusunu şişeden içmeyi tercih edeceğimi söyleyerek yanıtladım.

Davut, oturur oturmaz gene başladı saymaya: Yok Şefik Üsteğmen’in fırçalarıydı, yok Niğdeli Abdo’nun neredeyse her gece rüyasında anacığıyla konuşmasıydı ki uyanırken epey sessiz, içine kapanık ve çekingen Abdürrahim’in o hali, hani psikolog olsam sahiden ilgimi çekerdi ya, o zaman anca gülme malzemesiydi, yok çarşı izinlerinde bunları, yani İstanbul bilmeyenleri gezdirmemdi, vesaire vesaire... İşte, bırakılsa sabahlara kadar sürecektir asker anıları hesabı. Aşağı yukarı herkesin, yani askerliğini yapmış herkesin, böyle bir sürü, anlatmakla sittin sene bitmez türünden anısı vardır, malum.

Baktım, Davut her cümlesinde daha bir aşka geliyor, kızcağız ise ha patladı ha patlayacak, araya girdim. “Davut’um,” dedim, “bunları nasılsa konuşuruz sonra... ama yanlış anlamadıysam, Filiz Hanım’ın bir derdi var ve beni öncelikle bunun için çağırıdınız.”

Davut, neşeli çekirge tavrından gram ödün vermeden özür diledi, üstüne, pek sevdiği çavuşunu bunca sene sonra görmenin heyecanı, anıların depreşmesi ve falan ve filan tarzında bir-iki cümle daha kurduktan sonra, “Evet,” dedi ve yayılım ateşinde tüm cephaneyi birdenbire tüketmiş gibi durdu, kıza baktı.

Kız da, tam zamanıdır der gibisinden, pimini dişiyle çıkarttığı el bombasını elinden bırakmadan, “Sözlüm,” dedi bir defa daha, durdu, ya ona kadar saydı ya da sözünü kesecek başka biri veya onbaşıyla çavuşun muhteşem maceralarından birinin daha gelmeyeceğine karar verdi ve mırıldanarak bombayı ortalık yere bıraktı. “Amcasını öldürecek.”

İnterlöd: Ey ruh, geldiysen...

Bir varmış, bir yokmuş: Bir zamanlar, her yanı saran onca rivayetten birine göre, Dünya'nın tam ortasında bulunan ve diğer birçok özelliğinin yanında, bugünkü halkının atalarının tarih boyunca pek çok kişinin tavuğuna kışt demesi yüzünden başı dertten hiç kurtulmayan Türkiye adlı bir ülke varmış.

Bu ülkenin batısında bulunan ve ülkeye adını verenlerin ataları Orta Asya denen bir yerden buraya gelmeden çok önce burada yaşayan başkaları tarafından Ege adı verilmiş bir denizin kıyısında, tepelerle çevrili üçgen bir koyda kurulu, kuzey tarafındaki tepelerin arkasından kafasına göre dolanıp denize dökülen Şaşan isimli bir dere dışında, içinde ve çevresinde, önü herhangi bir şekilde kesilmiş bir pınar bulunmamasına rağmen Pınarkesen adı verilmiş, minik mi minik, kendi halinde mi kendi halinde, ülkenin geri kalanından, en az ülkenin geri kalanının kendinden olduğu denli habersiz bir köy varmış. Bu köyün yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağmurlu geçermiş. Baharlarda geçen meseleler ise ancak ilgisini ilgilendirirmiş.

Kuruluşu, bu ülkede yaşayanların binbir emek harcıyıp can vererek kurduğu cumhuriyetten çok daha eskilere dayanan Pınarkesen, öyle küçük, öyle her yerden uzaktaymış ki ne Birinci Dünya Savaşı sonrasında Yunan işgaline uğramış, ne efesi dağa çıkmış; zaten efesi mefesi yokmuş, ne de Kurtuluş Savaşı sonunda düşman işgalinden kurtulmuş. Cumhuriyetten önce adı ve yeri pek bilinmiyormuş ya zaten, sonrasında da, komşu köyler dışında, fazla bilinmemiş. Sadece, o da cumhuriyet sonrası, idari kayıtlarda ve haritalarda yer almış ve bu halinden hiç mi hiç şikayetçi değilmiş.

Bu köyde yaşayanlar, kendi halinde, sessiz, sakin, çalışkan ve de saire insanlarmış. Memleketin işlerine karışmaz, ondan da aynı şeyi beklerlermiş. Zaten memleket de, derdi başından aşkın, seçim dönemlerinde uğrayan politikacılar ve idari anlamda gelip yasal zorunlulukları süresince kalan zevat dışında ki bu ikinci gruptakiler, duyup gelenler gibi, neredeyse ‘Saklı cennet’ denebilecek bu yeri kendilerine saklamayı tercih etmişler hep, fazla ilgi göstermemiş bu köycüğe.

Pınarkesen’in toprağı pek verimliymiş, kendine yetecek kaddardan fazla ürün verirmiş; insanları, mısır, incir, zeytin, üzüm ve narenciyeyi kapsayan tarım ve balıkçılıkla geçinirlermiş. Zeytin, haliyle zeytinyağı, portakal, mandalina, incir ve üzümlerinin bir kısmını civar kasabalardaki pazarlara götürüp satarlarmış.

Pınarkesen nüfusunun zeytin, öteki tarım ürünleri ve balıkçılıkla uğraşan kısmından geri kalanının çalıştığı bağların sahibi bir aile varmış. Bu ailenin adı, tabii işlerinden dolayı, Bağkuran imiş. Çok göbek ötedeki atalarının sadece bağların değil, Pınarkesen’in de kurucuları olduğu söylenen bu aile, bilmemkaç kuşaktır bu işi yaparmış. Üzümlerini devlete ve meşhur şarap üreticilerinden birine satan Bağkuranlar, Pınarkesen içindeki ve etrafındaki toprakların ve tepelerin çoğunun sahibi, haliyle de pek zenginmişler.

Gel zaman git zaman, ülkenin geri kalanı gibi, Pınarkesen’in de nüfusu artmış; gençlerinden büyük illere gidenler, gidenlerden duyarak veya başka nedenlerle büyük illerden buraya gelenler olmuş. Duyup gelenlerin yanı sıra, gidenlerden bazısı geri dönerken yanlarında yenilikler getirmiş ve ellili yılların ortalarında, köyün, dönemin politik dalgalarıyla pek haşır neşir iki ileri geleni, Bağkuranlar’ın reisi Şakir Ağa ile yakın arkadaşı ve köyün muhtarı Abdullah Efendi, ne yapmış, nasıl etmişler ve artık ne demeye kalkıştılsa, o devirde iktidar koltuğunu işgal eden Demokrat Parti’ye mensup iki milletvekilinin ağzından girip burnundan çıkmış ve yolu, elektriği, belediyesi, yeni yüzyılda çıkan sekiz yıllık zorunlu eğitim kanunundan sonra birleşen ilk ve ortaokulu, postanesi, sağlık ocağı, şusu, busu derken köy, izleyen birkaç yıl içinde

henüz nüfusu kasaba sınıflandırılmasına yetecek kadar kalabalık değilken kasaba oluvermiş.

Sonracığıma, gün olmuş, devran dönmüş, gezmeye meraklı başka birileri, bir şekilde bu huzurlu kasabacığı keşfetmiş. Derken, yaz mevsimlerinde kasabanın geleni gideni artmış; arttıkça çehresi daha bir değişmeye başlamış. Yavaş yavaş, sakin ve sessiz türden tatil arayanların ihtiyaçlarına cevap vermek üzere küçük oteller, mütevazı lokantalar, dükkânlar derken, evrensel kurgu icabı birbirini kovalayıp duran yıllarla beraber, Pınarkesen, hâşâ huzurdan, Bodrum, Marmaris ve sair türdeki ağababalar kadar değilse bile, kendi çapında turizmden para kazanan yerlerden biri konumuna gelmiş. Gelen giden sayesinde kasabalıların gözü daha bir açılmış, memleketin geri kalanı ve dış dünyayla daha fazla ilişki kurulmuş. Haliyle, hayat tarzı ufaktan değişmeye başlamış; o, bu ve şu olmuş.

Daha sonra, günün birinde, toprağından kovmak için döktüğü kanının emperyalizm tarafından başka türlü emileceğinden bihaber, kendini ekonomik ıvır zıvırın büyüüne kaptıran bu bahtı kara memlekette serbest piyasa ve ilgili meseleler, pazarlamalar, promosyonlar ve bilmemneler iyice palazlanıp, gırtlak ama özenti gırtlak meseleleri basında pompalana pompalana ayyuka çıkarak işin para kısmının tadı anlaşıncı, Bağkuran ailesi kendi şaraplarını üretip satmaya karar vermiş. Daha doğrusu, devlete ve durduk yerde reklam yapmayalım diye adını söylemediğimiz o meşhur üreticiye satmak için ayırdıkları üzümler dışındakilerle bir zamandır zaten şarap üretip hem kendi kasabalarındakilere, hem de civar köy ve kasabalarda ucuz içki talep edene, küçük otellere ve lokantalara satıyorlarmış da, işi geliştirip ulusal boyuta taşımaya karar vermişler.

Bu fikri ortaya atan, ailenin hatırı sayılır servetinin tek varisi, İzmir'deki bir özel okulun o sırada son sınıfında yatılı okuyan cin fikirli genç evladı, on yedi yaşındaki Selçuk Bağkuran'mış.

Selçuk'un, Bağkuranlar'ın aile reisi sıfatını taşıyan babası Şaduman Bağkuran, tıpkı Pınarkesen'in kasaba ilan edilmesinde başrol oynayan babası Şakir Ağa gibi, kasabanın hem en ileri geleni,

hem de pek sevileni imiş. İleri görüşlülüğünün yanı sıra iyi bir adam olan ve babasının izinden gidip camisinden su kanalına, pek çok şeyini yaptırdığı kasabacığını pek seven ve gelişmesinden gurur duyan Şaduman Bey, oğlunun fikrini bir heves kabul etmekle kalmamış, günün birinde fikri tutup belediye meclisi toplantısında herkese açmış, Pınarkesen şaraplarının üretimi için bir kooperatif kurulmasını, Bağkuran bağlarında çalışsın çalışmasın, kasaba halkının –dileyenin tabii– tümünün kooperatife ortak edilmesini teklif etmiş. Ardından, kasabanın artık dünyaya iyice açılma zamanının çoktan gelip geçtiğini, turizmin memleketin her yanında patır patır patladığını ve daha fazla patlayacak yer aradığını söylemiş. O güne dek orta halli yerli turist, memur ve memur emeklisi türünden müşteriye hizmet sunarak pek mütevazı bir kazanç sağladıkları turizm alanında cennet kasabalarının bu iş için biçilmiş kaftan özelliğini taşıdığını ve şarap işinden gelecek kazancın hem kasabalıya, hem de kasabanın kalkınmasında, büyüüp serpilmesinde, zaten var olan ama çok daha ileri gitmesi gereken turizm işinde atılım yapmasında ve pek gerisinde kaldıkları çağı yakalamasında katkı yapacağını belirtmiş. Üzerine de, tanıdıkları vasıtasıyla ulaşacağı ilgili bakanlıktan, Pınarkesen'in turistik atılımı için kredi alabileceğini eklemiş.

Kasabalılar, hem şarap üretiminin şeklinin değiştirilip pay alabilecekleri bir kooperatif kurulmasına, hem de devlet babadan destek alıp turizm patlamasıyla çağı yakalama fikrine, kısacası mis gibi para kazanma projesine olumlu bakmışlar, Şaduman Bey'i alkışlamışlar ve elbirliğiyle kooperatifi kurup modern şarap tesislerini yapmak üzere kolları sıvamışlar.

Hemen atadan kalma usüllerle üretilen ve yerel ölçekte tüketilen Pınarkesen şaraplarını yurt çapında satılır hale getirmek için üniversitelerden uzmanlar getirilmiş, işin ehline gerekli tesisler yaptırılmış. Bağkuran arazilerine yeni bağlar kurulmuş, şişeler alınmış, şişelere etiketler yaptırılmış. Tüm bu hevesli ve heyecanlı çalışmaların sonunda üretim artırılmış ve Pınarkesen şarapları, gerekli izinler alındıktan sonra elbette, önce Ege ve batı Akdeniz bölgesinde piyasaya sürülmüş.

Bu arada, Şaduman Bey, liseyi bitirip üniversiteye girmeye hazırlanan Selçuk'u, işi dünya çapında öğrenebilmesi, modern teknikleri hatmedip rakiplerle kapışabilmek amacıyla gerekli ve çağdaş falan ve filanı yapabilmesi için, memlekettekiler yerine, şarap işiyle meşhur Kaliforniya'daki Davis Üniversitesi'ne yollamış. Çünkü Şaduman Bey, zaten daha büyük markaların parsellediği piyasada yer kapmak için öyle kafadan, 'Aha işte: Ürettim şarabı; alın ve paracıkları verin,' demekle işin bitmeyeceğini, en azından, kasaba halkının beklentisini karşılayacak kadar iyi gitmeyeceğini biliyormuş. Zamanı geldiğinde yerini alacak oğlunun, işi gerek üretim, gerek işletmecilik açısından kendisinden daha iyi bilmesi ve elin adamının bu işte neler yapabildiğini öğrenmesi gerektiğine inanıyormuş.

Tüm bunlar olup biterken, şarap ve turizm atılımının ikinci yılında, üzerinden kasabaya inen yolun geçtiği Uğurtepe'nin eteklerinde bir taş ocağı kurulmuş. Bu ocağın kurulmasına ise, Şaduman Bey'in kardeşi Şahap Bey öncülük etmiş.

Şahap Bey, ağabeyinin tersine, kasabada pek sevilmeyen bir adammış. Asık suratlı, az konuşan, konuştuğunda herkese kötü davranan, içine kapanık bir tipmiş ama sevilme bile, ailesine, bilhassa ağabeyine duyulan saygı ve sevgiden dolayı her daim baş üstünde yeri varmış tabii.

Şahap Bey hiç evlenmemişmiş.

Taş ocağının sahibi, Şahap Bey'in İzmir'de, ziraat fakültesinde okuduğu yıllardan tanıdığı bir arkadaşı imiş ve Şahap Bey, aile mülkü topraklara dahil Uğurtepe'de kurulacak bu ocaktan edinecek gelirin Bağkuran ailesinin cebine değil, kooperatif bünyesine aktarılacağını açıklayınca hem herkesi şaşırtmış, hem de kasabadan takdir toplamış.

Lakin, ocak işi beklendiği gibi gitmemiş: Daha ilk kazılarda tarihi kalıntılar ortaya çıkmış. Nemrutluğu, ketumluğu ayrı şey, bu Şahap Bey aynı zamanda uyanık adammış; kalıntıların devamının gelmesinin, ağabeyinin söz ettiği kasabanın turistik gelişimine ilan ve broşürlerden çok daha yarar sağlayacağını hemen

kavramış ve onca yatırımını heba edeceği kesin buluntuları görmezden gelip kafasına göre kazmaya devam etmek isteyen arkadaşını ikna ederek taş ocağını daha kuzeydeki, tabii gene Bağkuran topraklarında bulunan, Bağkuran bağlarının eteklerine kadar uzandığı Kızman tepesine, bir önceki gibi, tepenin denize bakmayan tarafına taşıtmış.

Taş ocağının sahibi Muhittin Bey, arkadaşını kırmamasının ödülünü kısa süre sonra almış: Kızman eteklerinde yaptığı ilk kazılarda, tıpkı tarihi kalıntılar gibi Ege'nin her yanından fışkıran gayet zengin mermer yataklarına rastlamışlar. Hiç beklemediği bir değerle karşılaşan taş ocağı sahibi Muhittin Bey, kazılarda çıkması muhtemel tarihi eserleri kimseye çaktırmadan yurtdışına kaçırıp satmayı kurmuş mudur, orasını bilemiyoruz ama öyleyse günahı boynuna tabii, hayatından pek memnunmuş artık.

Bu arada Şahap Bey, çocukluk arkadaşı ve Pınarkesen'in kasaba ilan edilişindeki diğer başrol oyuncusu Muhtar Abdullah Efendi'nin oğlu, Belediye Başkanı Tahir Bey vasıtasıyla Kültür Bakanlığı ve Dokuz Eylül Üniversitesi'nin arkeoloji bölümüyle temasa geçip ilgili kişileri Pınarkesen'e davet etmiş.

Arkeolojik buluntular, hem ilgili camiada uluslararası heyecan yaratmış, hem de şarap kadar değilse bile, basında yer bulmuş ve kasabanın adı ulusal basında bir daha duyulmuş.

Aralarında bir de İngiliz profesörün bulunduğu arkeoloji ekibi heyecanla çalışırken, önce bir avuç arkeoloji meraklısının gelmesi, sonra da kasabadan gayet memnun ayrılan o meraklıların çevrelerine Pınarkesen'in, özellikle tatil yörelerindeki hayhuydan bunalıp kafa dinleyecek yer arayanlar için, harika bir yer olduğunu yaymasıyla o yaz, pek çok bakımdan bereketli geçmiş. Kimi araziler satılmış ve satın alanlar tarafından yazlık evlerle donatılmış. Böylece, kasabada, gediklisinin üzerine yeni yazlıkçılar eklenmiş. Bunların çoğu emekli çiftlermiş. Ayrıca, biri ressam biri şair, iki kaçak sanatçı da, kaçak derken yasadışı değil, bildiğiniz o malum şeylerden kaçan anlamında diyorum, Pınarkesen'i mesken tutanlar arasında yer almış. Hatta, söylediklerine göre, o yazdan önceki

son yirmi beş yazı pek sevdikleri ülkemizin sahilllerinde geçiren ve kalan ömürlerini cennet vatanımızda tamamlamak için uygun bir yer arayan bir İngiliz çift, kazı ekibinde yer alan Birleşik Krallık vatandaşı profesörün tavsiyesiyle, eski arkadaşmış bunlar, Pınarkesen'e gelmiş, pek beğenip yerleşmişlermiş.

Öyle Bodrum, Marmaris, Kuşadası, Çeşme gibi yerler kadar değilse de, o ve sonraki yaz, gene kendi ölçüsünde tabii, önceki yıllara göre epey turist ağırlayan kasaba halkı, bacasız sanayinin o zamana dek getirdiğinden daha fazla tatlı para getirebileceğini görünce, hem Şaduman Bey'in ileri görüşlülüğünü, hem de Şahap Bey'in, onca sevilmediği halde kasabaya yarar sağlamasını bir kez daha takdirle karşılamış.

İşte bu yeni rüzgârla, kollar bir daha sıvanmış; kimi evini pansiyona, kimi bara çevirmiş; kimi de Davut misali, birikimini banka kredisiyle destekleyip sıfırdan mekânını yapmış. Bir yandan da belediye, devlet babanın tahsis ettiği krediyi kullanıp kasabanın, bir sonraki yaz kasabayı doldurup taşıması beklenen turistlere çekici görünebilmesi için birtakım ıslah çalışmalarına başlamış.

Neredeyse tüm kasaba halkı heyecanla kendini yatırıma adanıp işe koyulduğundan, kısa zamanda epey mesafe alınmış: Sahil yolu, plaj ve meydan düzenlemesi, lokantası, diskosu, hatta internet kafesi derken kasaba, bir sonraki yazı bin beş yüz moral ve heyecanla bekler olmuş.

Nitekim, sonraki yaz da pek süper başlamış. Özellikle de o yazın başlarında, kimi neredeyse tümüyle yabancı turiste gark olduğu için daha ağırbaşlı tatil isteyenler tarafından listelerden ufaktan çıkmaya zaten başlanmış iribaş tatil yörelerinde yaşanan terörist saldırıların tatilcileri daha sakin yerler aramaya yöneltmesiyle epey iyi gitmiş işler.

Sonra günlerden bir günün öğle sonrası, o yazın sonlarına doğru, 2005 yılının Ağustos ayında, her şey umut dolu ilerler, şaraplar memleketin dört bir yanına ulaştırılır, Pınarkesen'le beraber, gezip tıkınarak hayattan zevk almak derdindekilere hitap eden yazılara konu teşkil eder, tillahı gibi değilse de yeni bir marka için

gayet iyi paralar kazanılır ve bir sonraki yaz mevsiminde turistleri kasabaya daha fazla çekmek için gazetelerde yayınlanacak ilanlar ve seyahat acentelerinin tezgâhlarında boy göstermek üzere dağıtılacak broşürler hazırlanırken, Bağkuran ailesinin büyüğü ve kasabalının pek sevdiği Şaduman Bey, birdenbire evinin bahçesinde kalp krizi geçirip ölüvermiş.

Tabii, bu acı olay kasabayı yasa boğmuş. Herkes pek üzölmüş, ağlamaktan şişen gözlerin sayısını kimse sayamamış, vesaire.

Pek sevilen ve o sevgiye layık bir törenle defnedilen Şaduman Bey'in yerini, artık krallık mı denir, derebeylik mi, ailenin geçmişten bugüne gelen düzenine yaraşır şekilde, kardeşi Şahap Bey almış, ailenin ve işlerin başına geçmiş.

Şaduman Bey, varisi Şelçuk'un pek genç ve deneyimsiz olması yüzünden, ölmeden kim bilir ne kadar önce hazırlayıp Söke'deki notere teslim ettiğı vasiyetinde, öldüğü zaman oğlu eğer yirmi iki yaşını doldurmamış ise, kooperatif başkanı sıfatıyla sahip olduğı tüm yetki ve hisselerinin yirmi üçüncü doğum gününde Selçuk'a devretmesi kaydıyla kardeşi Şahap'a geçmesini buyurmuş.

Şaduman Bey'in ölümü üzerine apar topar yurda dönen Selçuk, aile ve kasabanın geri kalanıyla ağlaşırken Söke'den gelen zarfta, işte bu vasiyet varmış.

Hem Şaduman Bey ve anısına duyulan sayğıdan, hem de bu türde bir vasiyetin ülke kanunları nezdinde muğlaklığına karşın kasabalı gözünde yasallığından, hoşnut olmasa bile kimse, tabii ki yukarıda sayılan nedenlerle ve elbette taş ocağı meselesindeki beklenmedik jestinden dolayı, Şahap Bey'in kasabanın ileri gelenleri arasında en tepeye tırmanmasına itiraz etmemiş.

Şahap Bey de, ne derece hört-zört biri olursa olsun, Selçuk'u okuluna geri yolladıktan sonra, Allah'ı varmış, hem işi iyi yürütmüş, hem de ailesine ve evine sahip çıkmış. O kış, rekoltede biraz düşme görölmesine rağmen, şarap işi bakımından gayet güzel geçmiş, kooperatif para kazanmaya devam etmiş ve Şaduman Bey'i kaybetmenin acısı, bir nebze olsun hafiflemiş. Üstüne üstlük,

kasabalının, işi ağabeyi gibi gayet iyi yürüten Şahap Bey'e bakışı ufaktan değişmeye başlamış.

Sonracığıma, Şaduman Bey'in ölümünün açtığı yarası iyice kabuk bağlayan Pınarkesen ahalisi yaklaşan yazda başlayacak turistik saldırıyı ellerini ovuşturarak beklerken gene bir gün, gene bir şey olmuş ve o günden sonra kasabanın üstüne sanki, artık uğursuzluk mu desem, kısmetsizlik mi desem bilemem, bir bulut çöküvermiş; yaz geldiği halde kasabaya, bir avuç gediklisi dışında turist gelmemiş, üstüne bir de dehşetli sıcaklarla beraber kuraklık başlamış. Ürünler zayıflamış, derken bağların bir kısmı kurumuş, şarapların tadı kaçmış; bir önceki yazda kasabaya başka bir renk getiren arkeologlar, nedendir bilinmez, kış gelince yarım bıraktıkları kazılara devam etmeye gelmemiş; kısacası, o, bu ve şu olmuş.

Sonunda geriye bir tek durmadan çalışan taş ocağı ve boş pansiyonlarına, sinek avlayan lokantalarına ve de sairelerine şaşkın şaşkın bakan kasabalılar kalmış. Sözün özü, kasaba, yazın en civcivli döneminde, çok uzun yıllar önceki halinden daha sessiz, üstelik o halinin tersine, bir de mutsuz bir yere dönüşüvermiş.

Tüm bunlara yol açtığına inanılan olay da şuymuş: Bilinen ve kabul görmüş sıraya göre yazdan önce gelen ilkbahar mevsiminin bir sabahının kör vaktinde, önü deniz, gerisi, gerisindeki Kızman tepesinin eteklerine kadar silme bağla kuşatılmış Bağkuran çiftliğinin emektar kâhyası ve masumiyet timsali Filiz'in babası, sabahlara dayanamayan Osman Ağa, bembeyaz bir suratla nefes nefese girdiği kıraathanede, sabah namazını kıldıktan sonra tarlada, bağda ve bahçede işbaşı yapmadan önce sabah çayı içip ge-yiğin belini kırma alışkanlıklarından dolayı o saatte orada bulunan bir avuç hemşehrisine, namazdan önce bahçede her zaman yaptığı gibi, şöyle bir dolanmaya çıktığı sırada, ağaçların arasından sanki birinin ona seslendiğini duyduğunu, sesin geldiği yöne gidince de, üstüne iyilik sağlık, bahçenin kuzeye bakan duvarının dibinde, ortada yanan bir şey olmadığı için nereden çıktığı anlaşılamayan dumanların arasında rahmetli Şaduman Bey'inin hayaletiyle kaşılaştığını ve çok korktuğunu anlatmış.

Suratı pek asık görünen Şaduman Bey'in hayaleti sanki ona, 'Gel, bak ne söyleyeceğim,' demek ister gibiymiş ama Osman Ağa öyle tırsmış, öyle tırsmış ki hayalet bir şey dediyse bile o sırada kendini altına kaçırmaya verdiğiinden, anlayamamış. Sonra horoz ötmüş, güneş doğmuş; Şaduman Bey uhrevi görüntüsünü alıp artık nereden geldiyse oraya gitmiş.

Tabii, önceleri Osman Ağa'ya gülmüşler. Aman demişler, Osman Ağa, demişler, şaraba tövbeli olduğunu biliriz; e, artık yaşlandı da tabii, o yüzden, hani 'bu yaşta' adamı sabaha karşı sersem edecek başka şey yoktur hesabı, herhalde akşam çorbayı fazla kaçırmışsındır diyelim demişler; kikir de kikir demişler, hazımsızlıktan halüsyon neyin görmüşsündür demişler, demişler de demişler.

Demişler demesine amma bazıları böyle derken bir yandan da, kırk yıllık Osman Ağa, sabah sabah palavra sıkmaya, hemi de koştura koştura geldiyse diyerek hafiften kıllanmışlar ve ağından paçasına kadar ıslak pijamasıyla nefes nefese çöküp kaldığı iskemlesinde, gördükleri üzerine yemin billah eden yaşlı kâhyayla beraber, olayı şimdilik kimseye söylememeye ve ertesi sabah Şaduman Bey avına çıkmaya karar vermişler.

Ertesi sabah, daha güneş doğmadan Şaduman Bey ya da Şaduman Bey'in uhrevi hologramı, bir önceki sabahtan idmanlı Osman Ağa dışında kalanları güzelce altına ettirdikten sonra bunlar, "Ne oluyor yahu?" diyerek balkona çıkan Şahap Bey'in mahmur ve şaşkın bakışları altında "Anam anam," diye bağıra bağıra kaçışırken, gene horozun uyarısını müteakip dumanlara karışıp gitmiş.

Tabii, olay, anında her yana yayılmış, tüm kasaba çalkalanmaya başlamış.

İnancı sağlam ama hurafeye karnı tok Şahap Bey, önceleri bu konuya gülüp geçmiş, hatta sabahın köründe bahçesinde koşturanları da nasıl olduysa hoş görüp bir şey dememiş dememesine ama sonunda, çevresinde hızla dallanıp budaklanan ve "İntikam için döndü", "Ruhu mezarında huzursuz", "Oğlunu çağırıyor", "Ulan, sakın Şahap Bey ve merhumun dul eşi Gülbahar Hanım...", "Olur mu canım, Gülbahar Hanım öyle şey yapmaz", "Ne biliyon?", "Kandırmıştır kadıncağızı o pezevenk", "Vay yezidin soyu vaay", "Ulan,

Selçuk bunu anlarsa...”, “Aman, çocuk daha hayatının baharında elini kana bulamasın”, “Valla ben olsam, hiç acımam ha” türünden her yöne uzanan ve tabii ki kendi kulağına da ulaşan dedikodulara dayanamayıp her ağa duvarında asılı durması elzem çiftesini almış, Osman Ağa’yı ve cesur bağcılardan bir demeti yanına katıp, dul yengesi Gülbahar ile Osman Ağa’nın zevcesi Ayşenaz hatunlar ve Filizcik evde, diğer ev ahalisiyle beraber yaz esintisindeki gelincikler misali tir tir titreşirken, tam beş gece sabaha kadar bahçede ağabeyini veya ağabeyinin hayaletini beklemiş.

Beklemiş beklemesine ama ne gelen olmuş, ne giden.

Bunun üzerine, “Tabii ki ona görünmeyecek,” demiş torba ağızlı millet ama sözün açığı, hem Şahap Bey’den, hem de hayalet vakasının bir kelimesine bile inanmadığını ve elin uzaya gittiği bu devirde böylesi şeylere inananların bulunabileceğine şaşıtığını ısrarla belirten Belediye Başkanı Tahir Bey ve ona aynı şekilde katılan, üstüne, kasabalıya burada söylemesi yakışık almayacak bir yeriyile güldüğünü ima eden Okul Müdiresi Gönül Hanım ile bunları destekleyen Jandarma Komutanı Hayri Üsteğmen’den hem tırsıp, hem utandıkları için fikirlerini öyle yüksek sesle dillendirememişler.

Sadece kasabanın imamı Cafer Hoca, artık günahı söyleyenin boyuna, söylentiye göre Şahap Bey’e çok eskiden kalma bir mesele yüzünden kin beslediğinden, habire ortalıkta ileri geri konuşup durmuş.

Hoş, işin aslına bakılırsa, yaz gelip kasaba turistlerle dolup taşmaya başlayınca bu olay unutulacak, kıraathane sohbetlerinde ara sıra yâd edilip gülüşülecek bir anı olacakmış ama ilerleyen günlerde ve aylarda, kasabanın bereketinin, hem de hızla kaçması, etrafta Pınarkesen’de evi bulunan birkaç yazlıkçı dışında turist murist görünmemesi, arkeologların anlaşılmaz bir biçimde, kazıya devam etmek için gelmeleri gerekirken gelmemeleri, bağların kurumaya, üzümlerin tadının bozulmaya başladığı söylentisi, üzerine bir de, Şaduman Bey’in, birkaç kere daha, üstelik her zamanki yerinde değil, kasabanın muhtelif yerlerinde, muhtelif kişilere, elbette hep sabaha karşı görünüp ü-ürü-ü sonrası kaybolması üzerine unutulmamış, tam tersine alevlenmiş ve zamanla kasabada Şahap Bey’e karşı duyulan hisler ciddi bir düşmanlığa dönüşüvermiş.

Kek dünyasında tek

“E, peki,” dedim, “Hamlet’in bu yerli malı versiyonunda, bana düşen nedir?”

Tamam, elbette genç Selçuk’un, masumiyet timsali Filiz’ciğin sözlüsü ve kısmetsiz Danimarka Prensi Hamlet, Filiz’in de Ofelya olduğunu; bu durumda babası Osman ağanın her işe burnunu sokmaya meraklı, iyi niyetli ama çok geveze Polonius rolünü üstlenmesinin kaçınılmaz hale geldiğini ve hikâyeye uyacaksa tabii, Selçuk’un, hayaletten gerekli bilgiyi almasını müteakip, babasını öldürüp yerine geçen, üstüne bir de annesini yatağına alan Claudius Şahap Amca’sından intikam almak için deli ayaklarına yatarak harekete geçeceğini, arada Osman Ağa’nın kazayla, Filiz’in de intihar ederek canından olacağını anlamıştım. İşin çatısı, ilk bakışta, büyük ustanın, defalarca kullanıldığı halde elbette asla eskimeyen şablonuna, romanlarda kullanılacak kadar benziyordu ve olayların gelişiminin de, hani demiştim ya, Vedat işin içine girdiğinde illa saçma yönle doğru gideceği kabul edilirse, saydıklarımın hepsinin yaşanması beklenebilirdi.

İyi de, Shakespeare’in ölümsüz tragedyasına, muhtemelen işin suyu çıkmasın diye koymadığı özel dedektiften, yani benden istenen neydi? Çocukla konuşup elini kana bulamasını mı engellemeliydim? Hayaleti mi yakalamalıydim? Ne?

“Hah işte,” dedi Davut masaya şappadanak elini vurarak. “Demedim mi sana çavuşum kitap kurdudur, anında çakar dalgayı,

diye! Demedim mi?” Asker arkadaşım, hayret verici bir şekilde, neşesinden zerre kaybetmiyordu.

“Davut,” dedim, kızın cevabını beklemeden, “koca kasabada, bu hikâyenin, benzemeyi bırak, doğrudan bir Hamlet vakası olduğunu anlayacak bir kişi bile yok mu yani?” Hayır, okulu, belediye başkanı, öğretmeni, memuru, bilmem nesi olmasa bu küçük kasabanın veya televizyonda, internette, yani kıcı kopasica bilgi çağında yaşamasak tamam da...

Canım, işin o kısmını, pek fazla değilmiş gerçi ya, anlayan anlamışmış zaten. İşin doğrusu, Hamlet’i bilen bilmeyen herkesin, bilenlerin yayınladığı fısıltı gazetesi sayesinde, konu hakkında bir miktar fikri varmışmış. Daha fenası, neredeyse kasaba halkının tümü, oyunu izleyen seyirci havasındaymış; zaten hazır turizmden umut yok, rekolte kötü, sinek avlanmakta ya, başka yapacak iş bulunmadığından, bundan sonra olacaklar hakkında tahmin yürütüp, merakla bekleyen bile varmış. Tabii, kimse bundan öyle ulu-orta bahsetmiyormuş ama fısır da fısır diye dolaşıyormuş ortalıkta genç ve bahtsız Danimarka prensinin hikâyesi.

Filiz’cik ve Davut’un benden istedikleri ise, Şaduman Bey’in ölümünü araştırmam ve gerçeği ortaya çıkarmamış. İşin içinde sahiden bir cinayet varsa ve bu haltı yiyen Şahap Bey’s’e, adamı, o değilse, her kimse onu bulup adalete teslim etmemi, cinayet minayet yoksa, o zaman bu dalganın aslı neyse onu anlayıp, hatta mümkünse Şaduman Bey’in hayaletiyle ilgili esrarı da aydınlatıp, bir ay önce okulunu bitirip Amerika’dan dönen, şu anda iş icabı Çeşme’de bulunan ve görünüşte hiç öyle bir tavır sergilememesine rağmen Filiz’e bakılırsa amcasını öldürmeye kesin kararlı Selçuk’la, iki gün sonra kasabaya döndüğünde konuşup bu işten caydırmamı bekliyorlarmış. Bu işi anca ben yapabilirmişim, çünkü Selçuk’u ancak dışarıdan ve işi bildiği tescilli biri ikna edebilirmiş.

İki günde, varsa tabii, tüm esrarı çözmemi istemenin büyük haksızlık olduğuna dair itirazımı sunmak ya da Filiz’e, Selçuk’un amcasını deşme niyeti beslediği fikrine nereden kapıldığını sormak dahil, peki, hepsini şimdilik bir kenara koyayım ama ya polis?

Şaduman Bey'in hayaletinin görülmesi, falan filan... Yani, konu üzerinde hiç araştırma yapılmamış mı?

Yok, Pınarkesen'ciğin anca adı kasabaymış; henüz anca köy irisi denebilirmiş buraya; yani, kasabanın nüfusu henüz belli seviyeye gelmediği için polisi yokmuş. Kaymakamı da. Adliye desin, hakezaymış; gerektiğinde, Pınarkesen, gördüğüm gibi pek sakın bir yermiş, yani fazla gerekmezmiş zaten, Söke'ye gidilirmiş mahkeme için.

E, tamam, sakın ve makin, sen de üç, ben diyeyim beş, can sıkacak bir şeyler illa yaşanıyordur; peki, asayişe kim bakıyor o zaman? Jandarma, canım, kim bakacak? Hayaletle ilgili araştırma için diyorsam, evet, yapılmış yapılmasına ama Alla'sen, jandarma bu işten ne derece anlarmış ki? Canım, olur mu, anlasın, anlamasın, sonuçta elde birtakım bulgular yok muymuş yani? Varmış elbette; aslında vardır herhalde demeliymiş Davut, çünkü ne kendisi, ne Filiz, hatta kasaba ileri gelenleri bile, jandarmanın neler bulduğunu biliyormuş. İşin o kısmını Hayri Üsteğmen'le görüşmeliymişim. Kendileri soramıyormuş çünkü üsteğmen, hayalet konusunu açılır açılmaz açanla alay etmeye başlıyor, kişiyi sorduğuna pişman ediyormuş.

Peki, polise, yani yakın kasaba ya da illerdeki polise başvurulmamış mı? Hani, Söke'ydi, Kuşadası'ydı, olmadı, Aydın'dı, İzmir'di?

Yok, işin o tarafına hiç girilmemiş. Girilmemiş, çünkü gaipten gugukçuk demeye gelen Şaduman Bey'in durumu belediye meclisinde tartışılırken, işin altında başka çapanoğlunun yattığını düşünüp polise haber verilmesini isteyenlere cevaben Başkan Tahir Bey, hayalet mevzuunun dışarı sızmasının kasabanın adını kötüye çıkaracağını, bu durumun hem çevrede, özellikle turizm konusunda rekabet ettikleri komşu Dedekalkan'da fena halde alay konusu olmalarına yol açacağını, hem de turizmden şaraba, her şeyi kötü yönde etkileyeceğini iddia etmiş ve bundan kelli kimsenin bu konuda, özellikle yabancılarla konuşmaması gerektiğini söylemiş.

Bunun üzerine, "Yok canım," dedim, "esas böyle esrarengiz şeylerin duyulması, hani Hamlet olgusundan dolayı, o derece

esrarengiz bulunmayacak, hatta biri yerli, tonla versiyonu filme alınmışken bayat bile denebilecek bir hikâye olsa da, fena halde ilgi çeker. Hele uygun gazeteci ayarlanırsa işin sonu film çevirmeye bile varır. Ayrıca hayalet turizmi diye bir şey var; bir sürü memlekette perili ev turları yapılır. Sizdeki ev mev değil koca kasaba. Aklını kullanana, biraz araştırma ve yatırımla epey ekmek çıkar. Bana kalırsa, sizin başkan işi bilmiyormuş.”

“Valla, işin o kadarına aklım ermez ama sonuçta durum budur. Ayrıca bize yardım edersen,” dedi Davut, durdu, bir an kıza baktı ve bakışlarını tekrar bana çevirip karşılığını fazlasıyla alacağını söyledi.

Kaşlarımı kaldırdım, “Ne karşılığıymış bu?” dedim.

“Çavuşum,” dedi Davut, sesine birdenbire konuveren ciddiyeti fark etmem için bir daha durakladı. “Profesyonelsin, biliyoruz...”

İtiraz ettim; ne yani, buraya paragözlüğümünden geldiğimi mi düşünüyorlardı?

“Yok, estağfurullah,” dedi Davut. Hatırşınaslığımdan geldiğimi biliyormuş elbette ama nasıl söylese, Filiz, Selçuk’la ilgili şüphelerini anlatıp ondan yardım istedikten sonra, bu işin nasıl dallanıp budaklanmadan, yani kasaba dışına çıkmadan halledilebileceği hakkında konuşurlarken, aklına iş bilen ama polis türü resmiyetten uzak birini bulmak gelmiş. Akabinde de, aylar önce gazetelerde çıkan bizim ‘Erenköy Canavarı’ davasını hatırlamış. Haberi okuduğunda, tanıdığı herkese, “Aha işte bu kahraman dedektif var ya, işte bu benim çavuşumdu,” diye anlatıp böbürlenmişmiş. Hatta televizyona çıktığımda şansa kıraathanedeymiş, orada iyice kabarmış. İşte bunları hatırlayınca Filiz’e benden bahsetmiş, kıza benim ne derece güvenilir ve işte kanıtı, işimde ‘bir numara’ olduğumu, tabii aslında bende bir numara olmadığını bilmeden, anlatmış. Sonra İstanbul’da minibüsçülük yapan dayıoğlunu aramış. Dayıoğlu, gazetelerin İstanbul baskılarında çıkan –anca bunu öğrendikten sonra ulusal baskılara ilan vermeyi akıl edebildik– ilanlarımızdan telefonumuzu alıp Davut’a bildirmiş.

Peki, tüm bunların benim ‘alacağım’ karşılıkla ne ilgisi varmış? Eh be çavuşummuş, devir bizim bildiğimiz devir değilmiş ya artık, hâl hatır bir yere kadarmış; hem insaf, küçük bir kasabada yaşıyorsa da dünyadan, büyük şehirlerde yaşanan hayatlardan bihaber değilmiş ya... Onun için, yapacağım araştırmalar boyunca normal ücretim neyse onu vermeye ve işi gereğince halledebilmem halinde de bin Amerikan dolarını takkadanak masaya koymaya hazırlarmış.

Tıpkı bugün gibi, o zamanki istatistiklere göre de memleketin yüzde beşine fazla bir şey ifade etmese bile geri kalanı, hele böylesi küçük bir kasabada, üstelik sinek avlayan bir pansiyon işleten biri için epey para anlamına geldiği aşikâr bin doları nereden bulduğuna dair merakımı sonradan gidermeye ve günlük ücret tarifemin çok tuzsuz olmadığını bir ara belirtmeye karar verip, “Davut’um,” dedim içimi çekerek, “ben, senin haberdarım dediğin dünyada yaşıyorum yaşamasına ama başka pek çoğu gibi, ben de insanlığımdan o derece kopmadım. Elbette elimden geleni yaparım; para mara da istemem. Bana yatacak bir yer ver, karnımı doyur, soracaklarıma doğru cevap ver, gerekli kişilerle tanışmama yardım et, yeter. Ha, bir de, askerlik biteli on dört yıl oldu; bana ‘çavuşum’ demekten vazgeç.”

Yok, yok... Çok değiştin sen

Davayı, tabii dava denebilirse buna, elbette alacağımı, üstüne de para mara işini hiç iplemediğimi söyleyince sanki tüm pansiyon, bahçe ve işverenlerim, hepsi birden derin bir ‘oh’ çekti gibi geldi bana.

“Şimdi sen, Selçuk’u Çeşme’ye amcasının gönderdiğini de söylersin,” dedim sırtarak. İkisinin de gözleri kocaman açılıverdi.

“Nereden bildiniz?” dedi Filiz.

‘Ulan, iş icabı gitti dediniz ya’yı atlayarak “Sen Hamlet’i okumadın mı?” dedim gülümsememi koruyarak. Okumamış; bir tek televizyonda, o da ta ne zaman, Mel Gibson’ın oynadığı versiyonunu izlemişmiş. Konuyu anca kaba hatlarıyla hatırlıyormuş.

Sir Olivier’nin ya da beteri, Branagh’ın dört saatlik tam metin filmlerini tavsiye etmek türü ukalalıkları bir kenara bırakıp, “İyi,” dedim, “o zaman, Selçuk’un Çeşme’ye yalnız gitmediğini, yanında iki kişi daha bulunması gerektiğini söyleyeyim de tam olsun.”

Hamlet’i kabaca bilmelerine rağmen, Claudius’un başına dert açacağını anlayınca üvey oğlunu iki okul arkadaşı ve bir adet ‘Bu mektubu getirenin tiz kellesi uçurula’ içerikli mektupla İngiltere’ye yollamasını hatırlamayan karşımdaki iki çift gözün daha fazla açılacak kapasitesi kalmamıştı, “Selçuk’un okuldan arkadaşı bu ikilinin adları da, eee... Altınıyıldız ve Gülhaç gibi şeyler desem?” diye kültür kültür vurmaya devam ettim.

“A, sahi,” dedi Davut, “Ömer’in soyadı Altınıyıldız. Ama Dilaver’inki öyle güllü müllü değil, Alaçatık. Sahiden, ikisi de Selçuk’un ortaokuldan sınıf arkadaşları. Kooperatifte çalışırlar; iyi çocuklardır.”

“O da uyar,” dedim. *Guildenstern* ve *Rosenkratz*, herhalde Almancadır ve Almancam yoktur ama birincisinin adının altın ve yıldız, ikincisinininkinin ise gül ve haç kelimelerinden oluştuğunu Tefo’dan biliyordum. Tefo’m, o aralar herkesin diline dolanan tapınak şövalyeleri hikâyelerine dayanarak, büyük ustanın bu iki yan karakterin isimlerini verir, Hamlet’le beraber İngiltere’ye yollar ve öldürtürken, pagan ve hristiyan inanç sistemleriyle ilgili alen-girli bir mesaj kovaladığı fikrine takmıştı. Kara sopama bakılırsa, o dönem ve hâlâ gezegenimizde yaşanan ve sonu pek hayırlı görünmeyen olaylarla, hemen hemen aynı zamanda başlayan ve hristiyanlığın gizemleri üzerindeki örtüleri kaldırdığı iddia edilen macera romanları ve filmleri furyasının mutlaka bir ilgisi vardı. Neydisini çözemiyordu, o ayrı.

İsimlerin anlamlarını belirtip, “Hamlet’te, delikanlıyla İngiltere’ye giden bu elemanların isimleri, *Rosenkratz* ve *Guildenstern*’dir,” dedim. Davut, a, sahi, böyle bir şey hatırlıyor gibiyim dedi. Filiz’e baktım, pek hatırlamış görünmüyordu.

“Biraz cimnastikle,” diye devam ettim, “gül anlamına gelen *rosen* kelimesinin herhalde pembe ya da kırmızı diye kullanılabileceğini söyleyebiliriz. Onu da dilimize kırmızı, kızıl, haliyle de al veya ala olarak döndürür, üstüne, haç kelimesinin, İngilizcede ‘*Crossroads*’ kelimesinde öyle olduğuna göre herhalde Almancada da aynı şekilde, dört yol ağzı anlamında kullanıldığını var sayar, dört yol ağzının da, duruma göre çat, çatı, çatık gibi dilimize çevrilebileceğini ekleyebiliriz. O zaman, hepsi şablona uyar.”

O aralar, tabii gene Tefo yüzünden, fena halde takıldığım isim-bilimle ilgili ki benim illet eleman bunun da demin saydıklarım ile ilişkilendirilmesi gerektiği fikrindeydi ve birbirine karışıp duran komplo teorileri arasında, içinde benimkinden daha fazla faal hücresi bulunan kafası fena halde bulanmıştı, görgüsüz şovunun aslında ayıp, ne ayıbı, ayıbın daniskasına kaçtığını cümlemin sonunda fark etmiştim ya, karşımdakiler hiç rahatsız görünmüyordu bundan.

Davut, gene neşeyle, “Görüyor musun, ça- arkadaşımı?” dedi. Kızın utangaç gülümsemesi, yaptığım artistliğin vicdanımı iyice zorlamasına yol açtı. Bunu fark etmeseler bile, bu durumda Selçuk’un, amcasının emriyle, görünüşte Çeşme’deki bir otelden tahsilat yapmaya ama tabii, hikâyeye uyacaksa, aslında onu öldürecek birine götüren Ömer ve Dilaver’i, önce davranıp temizleyeceği fikri dahil, kızcağızı durduk yerde telaşlandırmamak için ve zaten hatırlamasa bile filmini izlediğine göre bir ara bunu hatırlayabilir diyerek elbette, ukalalığı fazla uzatmadan daha sade davranmaya karar verdim.

“Peki,” dedim Filiz’e, “Hamlet bir yana, Selçuk’un amcasını öldürmeye niyetlendiğini nereden biliyorsun?”

Biliyormuş işte. Hissediymiş. Hissediyor ve hislerine pek güveniyormuş. Çünkü Selçuk’u ta bebekliğinden biliyormuş. Bilmekle kalmıyormuş tabii; söylediği gibi, sözlüymüşler. Yok, öyle resmi cinsinden değil, ehm, nasıl dese, aralarındaymış bu söz işi. Ama ciddiymiş. Herkes biliyormuş zaten. Haliyle, Selçuk hakkında, delikanlıyı bebekliğinden beri tanıyan herkesten fazlasını biliyormuş Filiz.

Peki, öyleyse öyledir; o zaman neymiş Filiz’e sözlüsünün hüznünlü Danimarka prensiyle aynı gemide yol aldığını hissettiren?

Efendim, pek değişmişmiş Selçuk. Eskiden hep nazik, hep sevecen, hep yumuşak başlı imiş; çok okur, hep akıllı laflar edermiş. Ama şimdi öyle değilmiş. Amerika’dan döndüğünden beri bir garip davranıyormuş; nasıl dese, sanki böyle hırçın, saldırgan... Mesela, abuk subuk laflar ediyormuş; bazen annesine, bazen amcasına, hem de başkalarının önünde, olmadık şakalar yapıyormuş. Sonracığıma, yerinde duramıyormuş; sanki, nasıl dese, içi sürekli kıpır kıpır gibiymiş. Durup durup kahkaha atıyormuş mesela. Hatta geçenlerde, ikisi gece vakti, bahçedeki çardakta oturmuş iskambil oynarken, Selçuk birdenbire ağlamaya başlamış; hem de ortada Filiz’in üst üste aldığı ikinci pişti dışında sebep yokken.

İşte Filiz’cik de, neden sonra, belki laf arasında bahsi geçince, o filmi hatırlayıvermiş; bir de hayalet falan derken içine şüphe

düşüvermiş. Filmden hatırladığı konu ve yaşananlar kafasında birleşmeye başlamış. Önceleri konduramamış, Selçuk'un garipliklerini babasını kaybetmesinin kederine vermiş. Ya, tabii canım, küçükse de insafmış yani, o kadar küçük değilmiş Filiz; bir şeyleri anlayacak yaştaymış. Gerçi, kimse Selçuk'un bu hallerinden şüphelenmiyor, tıpkı Filiz'in ilk başlarda düşündüğü gibi düşünüyor-muş. Mesela Şahap Amca'sı, bunu babasından duymuş, Selçuk'un her delikanlının geçtiği bir dönemden, ne yazık ki kötü bir olay eşliğinde geçtiğini söylüyor, "Erkekliğe adım atıyor; olur böyle şeyler," diyor-muş. Bir tek Filiz'in ağabeyi Levent, yani, şablona göre Laertes, Fransa yerine askere gitmeden önce, tabii gene şablona uyararak, Filiz'i çok uyarmış; Selçuk'tan uzak durmasını, kim ne derse desin, sonuçta onun ağa, kendisinin ise onun hizmetçisi olduğunu söylemiş. Ama Filiz, ağabeyinin, sözlüsünden çok eskilerden beri pek hoşlanmadığını bildiğinden aldırmamış sözlerine.

Neyse, Filiz bir şekilde, Selçuk'taki garip hallerin altında başka şeylerin yattığını anlamış işte. Sırf filmi hatırlamasından da değil: Yüzü kızarmadan nasıl dese bilemezmiş ya, madem Vedat da bir ağabeyiymiş, hem Davut Ağabey'i, Vedat Ağabey'ine çok güveniyormuş, o zaman biraz bahsedebilirmiş belki. Demek istediği, sadece ikisinin bildiği ve başkalarının bilemeyeceği birtakım şeyler varmış, ehem, anlarmışız, işte esas onlarda fark hissediliyormuş. Ayrıca, Selçuk, Amerika'daki eğitimi bitince askere gitmeyi beklemeden evleneceklerini söylemiş eskiden; şimdiyse, "Evleneceğiz ama önce halletmem gereken işler var," diyor-muş.

İçimden, 'Bu ne ki? Çocuk belki işleri devralmaktan ya da şarap işiyle ilgili bir sürü şey öğrendi ya, gençliğin hevesi ve enerjisiyle aşka gelmiştir ve öğrendiklerini uygulamaya sokmaktan bahsediyordur. Gerçi ergenlik bunalımları onlu yaşları bitirdikten sonra değil, ortalarında yaşanır ama herkeste öyle olacak diye bir şart yoktur herhalde. Üstelik, büyümek sancılı iştir; hele böyle acı bir olaya denk gelince... Hem, bilmiyor muyuz; insanlar acıyla başatmak için türlü yola sapar; kimi içer, kimi coşar, kimi içine kapanır... Yok yok, böyle bir cümleden, sarf edenin değiştiği anlamını çıkarmak biraz fazla. Gerçi, bundan ötesi, Filiz'i Selçuk'un

çok değiştiğine inandıran daha özel şeyler varmış; ama kızcağız bunca utangaç, nasılsa tahmin ettiğim şeylerdir, onları sormak olmaz şimdilik,' deyip konuyu Bağkuran ailesine çevirmeyi uygun buldum ve onlardan bahsetmesini istedim.

Efendim, on yedisinin hemen başındaki Filiz'in gözünde Bağkuran ailesinin tüm fertleri, kasabada pek sevilmeyen Claudius şahap Bey dahil, Davut'un da kafa sallayıp onayladığı üzere, iyi insanlarmış. Filiz'cik hepsini çok yakından tanırmış. Babasının dedesinden bu yana, kendi ailesinin erkekleri Bağkuran ailesinin kâhyalığını, kadınları da Bağkuran hanımlarının yoldaşlıkla karışık hizmetçiliğini yapar, Bağkuran çocuklarına bakarmış. Soyadı kanunu zamanında, dedesine Güven soyadını uygun bulup nüfus idaresinde kaydını bu adla yaptıran, Selçuk'un dedesi, merhum şakir Bağkuran'mış.

Filiz çiftlikte doğmuş ve kendisinden dört yaş büyük Selçuk'la beraber büyümüş. Selçuk'un annesi Gülbahar Hanımteyzesi, rahmetli şaduman Amca'sı, şahap Amca'sı, hepsi, her zaman Filiz'e kendi çocukları gibi davranmış, kıza neredeyse ikinci bir aile olmuşlarmış. Mesela Gülbahar Hanımteyzesi, Filiz'in okuması için pek ısrar etmişmiş; hatta Filiz'in annesiyle omuz omuza verip Osman Ağa'yı ikna ederek ilköğreniminin ardından kıızı, tıpkı Selçuk gibi, İzmir'e yatılı okuması için yollamaya çalışmış. şaduman Amca'sı da Filiz'in okuması için her türlü desteği vereceğini söyleyerek onlara katılmış. İşin aslı, Osman Ağa buna karşı çıkmayacakmış ama gel gör ki Filiz'in içinde hiç öyle bir heves yokmuş. Tek istediği evinin kadını olup Selçuk'uyla mutlu bir hayat sürmekmiş, o kadar.

Tabii, bu durumda, yani 'evinin kadını' olması durumunda, her ne kadar Bağkuranlar'ı ikinci ailesi gibi görse, her ne kadar çiftliği tümüyle evi bellese de sonuça, kendi değilse bile ebeveyninin hizmet ettiği evin ve ailenin gelecekteki hanımı konumuna geçmesi söz konusuydu ve bu durum karşısında, Filiz'cik pek masum, pek saf görünmese ve her haliyle bu görünüşünü desteklemese hemen, bilimsellikten fersah fersah uzak, tümüyle polisiye, bilim kurgu

ve benzeriyle yoğrulmuş birikimime dayanarak, ‘Aha işte zurnanın zırt demesi gereken yer’ diyebilirdim.

Hani, ne olursa olsun, son tahlilde ve bir dönemin yerli filmlerinde sıkça işlenen ‘Ayrı dünyaların insanı’ diye bir şey vardır ya, zengin oğlan-fakir kız (ya da tam tersi) aşkının soyut ve somut nedenlerle imkansızlığı veya imkansızmış gibi gösterilmesi diyerek de genellenebilir, işte onu göz önüne alarak Filiz’le Selçuk’un aşkının, iyi insanlar diye bilinmelerine uygun davranıp pek belli etmemişlerse bile Bağkuran büyüklerince pek hoş karşılanmadığı, Selçuk’un Amerika’ya sırf şarap işini iyice kapsın diye değil, belki de Filiz’i biraz unutup dünyanın geri kalan dışı nüfusunun farkına varsın diye yollandığı da öne sürülebilir, buradan kurulacak zincirin, Filiz’in çizdiği sevgi dolu tablonun bozulmasına yol açan nedenlere kadar uzatılabileceği düşünülebilirdi. Ama kızı dinlerken, gene de hinliği bir kenara koymanın, en azından şimdilik, daha iyi olacağına karar verdim.

Kara Kıyıların Kraliçesi Hacer ve geceyarısı teatisi

Filiz'cik, derdinden biraz daha bahsettikten sonra, ulan acaba altında başka bir sebep var mıdır, yanımızda belli bir süreden fazla durması halinde birileri kıllanır mı, gibisinden düşünceler üretmeye gayet müsait bir tavırla, çok geç kalmadan eve dönmesi gerektiğini söyleyip yanımızdan ayrıldı.

Kızın gidişinin üzerinden birkaç dakika geçmeden, daha ben bir yandan güneşin komşuya doğru alçılmasıyla etrafta, oturduğum yerden görebildiğim kadarıyla tabii, insanların ufaktan görünmeye başlamalarına bakıp 'Hım, demek mesele sahiden sıcakmış; ortalığı hayaletler basıp milleti evine kaçırmamış –hoş, bir hayalet de söz konusu gerçi' diye düşünüp diğer yandan Davut'a, "E, nedir bunlar? Bir de sen anlat bakayım," diyemedem, sanki sahne sırası gelmiş gibi, pansiyondan, uzunca bir uykudan anca kalktığı her halinden belli, üzerine dizden aşağısı kesilmiş açık gri, eskice bir eşofmanla beyaz bir tişört geçirmiş genç bir kadın çıktı, yanımıza geldi.

Davut, kadını kapıda fark ettiği anda, "Uyandın mı? Gel bak, çavuşumla tanış," diye seslendiğinde, 'eşi herhalde' dedim. Kabalık ya, kadın bize doğru ilerlerken ve yanımıza vardığında Davut ayağa kalkmayınca, yerimden kıpırdamadım; gelişini izlemekle yetindim. Neden bilmem, bir an, öyle yapmalıymışım gibi geldi; ayağa kalkmayıp 'mama'nın sırayla karşısından geçirdiği kızları izler havada oturan kart zampara halimden bahsediyorum, hoş bir davranış değil elbette. Eh, olur böyle bana bazen; kimi zaman papatya gibiyimdir, kimi zaman has odun.

Söz konusu hanım, tavrıma gıcık kapmış mıydı, kaptıysa haklıydı, bilemiyorum, yanımıza geldiğinde, Davut, Filiz'in boşalttığı sandalyeyi işaret edip bana dönerek, "Bu benim bacım, Hacer," dedi.

Yerimden kalkmakta geç kalmamın pişmanlığıyla beceriksizleşiveren gülümsememle selamladığım Hacer, Davut'a zerre kadar benzemiyordu. Davut'un, hani zorlasa kaşlarıyla birleşecek derecede, alnının, neredeyse ortasından fışkıran kara ve düz saçlarıyla, kökleri bu hanımın geniş alnını sınırlayan ve ucuz bir tokayla alealcele toplanmış birkaç tanesinin arasından sıyrılıp açıkçası gayet iç gıcıklayıcı bir şekilde gözlerinin üzerine kadar düşen ve sarıya çalan açık kahverengi bukleler arasında en ufak bir ilgi yoktu. Davut'un neşeli kara gözleriyle Hacer'in sonradan uykudan olmadığını anladığım yarı açık ela boncuklarının da durumu aynıydı. Diziye uygun bir şekilde, ten renkleri, yüz yapıları, duruşları, tamamıyla farklıydı. Genel hava bakımından da benzemiyorlardı açıkçası: Hacer'de, o yaşa kadar edinebildiğim deneyimlerimle söyleyebilirdim, şimdi daha rahat söylüyorum, Davut'taki neşeli, hafif saftirik havanın tersine, pek bir görmüş geçirmiş, kendini rahatça kontrol etmekle kalmayıp karşısındakini anında ele geçirebilecekmiş gibi bir hava vardı. Hani, belki şimdi çirkin bir benzetme gibi gelecek ama cuk oturduğu ve benzerlerini tanıdığım için yapacağım, Hacer'in yüzünde, bir şekilde şansı yaver gidip evlenecek birini bularak küçük yaşta girdiği bataklıktan erken sıyrılabilmiş kader kurbanlarının ifadesi vardı. Hatta fazlası, hani illa esrarengiz bir şeyler arayacağım ya, Hacer'de kimseciklerin bilmediği başka özellikler varmış gibi geliyordu bana. Fazla Teksas-Tommiks meselesi işte... Hoş, bizim babalarımızın çizgi roman merakını hor görmek için kullandığı, tahminen çok meraklısı dışında şimdiki neslin adını bile duymadığı bu iki dergi o zamanlar bile eski forslarından çok uzaktaydı artık ya, ben gene de alışkanlıktan ve elbette Nezih Amca'nın bizi azarlarken bu isimleri sarf etmesinden böyle konuşuyorum şimdi.

Bir yandan bunları, diğer yandan, tamam, kardeşlerin birbirine benzemesi şart değil ama hiç benzememesi ne kadar olasıdır diye

düşünürken, Hacer, uykulu gözlerini kırıpştırarak ağabeyinin gösterdiği sandalyeye oturdu.

Davut, “Bu da benim asker arkadaşım Vedat. Hani bahsetmiştim ya; İstanbul’dan... gelecekti... hani özel dedektif,” diye devam etti; bir bakıma hayret verici biriydi arkadaşım; dedim ya, bu özelliğini gayet net hatırlıyordum, hâlâ aynıydı; neşesinden gram kaybetmiyordu ve ne olursa olsun kaybetmeyecekmiş gibiydi.

Hacer, belki Bodrum’dan geldiğimi bilmiyordur ve kıyafetime bakarak yazın İstanbul’da böyle dolaşılıp dolaşılmadığını veya yolda bir yerde durup kıyafet değiştirip değiştirmediyimi merak etmiştir, çok hafif bir gülümseme eşliğinde memnun olduğunu söyledi.

Ne yalan söyleyeyim, standart güzellerden değildi Hacer; onun için başkasına öyle gelmeyebilir tabii ama bana göre hoş kadındı; haliyle, ben de onunla tanıştığıma memnundum.

Davut, belki kardeşiyle benzememeleri hakkında düşündüklerimi tahmin etti, belki zaten herkesin benzer şeyleri düşündüğünü bildiğinden hazırlıklıydı, “Nasıl ama?” dedi kardeşinin omzuna elini koyup askerlik hatırası fotoğrafı çektirmiş gibi sırtarak. “Hiç benzemiyoruz, değil mi?”

“İki kar tanesi kadar,” dedim gülümsememi kesmeden.

Davut, derin sandığım esprime aldırmadan, “Öz kardeş değiliz de ondan,” dedi. “Tanıyanlara bakılırsa, ben rahmetli babama benziyormuşum. Hacer’de biraz annemden var... çocuklukla da kendi babasından.”

Meğer Hacer, Davut’un rahmetli anacığının ikinci eşinden, ah, işin aslı, gerçekleşmeyen ikinci evliliğinden olma kızıymış. Davut’un, Bağkuran bağlarında çalışan babası genç yaşta vefat etmiş, annesi de, ufacık çocukla bir başına geçinmek zor diye, gençliğinde epey zaman peşinden koşturan ve eşinin ölümünden sonra gene etrafında dolanmaya başlayan çocukluk arkadaşı Kürşat’la evleneyim bari demiş. Adam, rahmetli eşinin, yani Davut’un babasının da arkadaşymış. Ayrıca, minik Davut’a kendi oğlu gibi bakacağını söylüyormuş. Etraftan, adamın zibidinin teki olduğunu

söyleyip uyarılar çıkmış ama kadıncağız pek iplerimemiş. Lakin, herifçioğlu daha nikâh yapmadan, artık günahı hangisinin boy-nunaysa, Davut'un annesini hamile bırakmış ve kadıncağız Hacer'i karnında taşırken Almanya'daki bir akrabasının yanına, çalışmaya diye gitmiş; gidiş o gidiş, bir daha ne adı duyulmuş, ne de haberi gelmiş.

Kadıncağızın nikâhsız hamileliği bu ufak kasabada duyulunca pek hoş şeyler yaşanmamış tabii. Üç aşağı beş yukarı, biraz hayat bilgisi sahibi herkesin tahmin edebileceği zorluklarla karşılaşmışlar. Neyse ki Bağkuran ailesinin o zamanki büyüğü Şakir Bey, işçisinin dul hanımına arka çıkmış, kadını çiftliğe, hizmetine almış. İşte Davut'un olaylara dahlinin ve Filiz'ciğın ondan yardım istemesinin de nedeni buymuş zaten; Filiz, Davut Ağabey'ini de, Hacer Abla'sını da ta küçüklüğünden tanıyıp severmiş, ikisine de çok güvenirmiş.

Tabii filmin hayat şamarlı sahnesi bol; eli iş tutar yaşa geldiğinde Bağkuran çiftliğinin hizmet kadrosuna alınan Hacer büyü-yüp serpildikçe, özellikle de anacık Hakk'ın rahmetine kavuştuğu ve Davut'un vatani görev için İstanbul'a geldiği dönemde, kasabanın yağız delikanlıları, bağlarda ateş basan genç işçiler falan derken, epey eleman bunun peşine düşmüş. Hoş, anlaşılan kimse Bağkuranlar'ın himayesinden kız kapmaya çok cesaret edemezmiş ya, anlatılanların satır aralarından anladığım, Hacer'in süper masum sınıfına alınamayacağıydı. Davut'a bakılırsa, bunu Hacer sofraya kurmak için yanımdan kalktığında söyledi, kız, müthiş muhakeme kabiliyetimi kullanarak tahmin ettiğim gibi, zamanında birkaç ceviz kırmışmış kırmasına ama kasaba içi dedikodulardaki kadarı da insafsızlıkmış canım.

Kızkardeşiyle ilgili yorum yaparken veya aile sırlarını pata küte anlatırken gösterdiği önemsemezliği sürgit neşesine mi, yoksa başka şeylere mi bağlasam bilemediğim Davut'um, düşündüğüm gibi, turizm dalgasında hevese kapılmış, Bağkuran bağlarındaki işini bırakmış ve Hacer'i 'İşte, bu zaman içindi' diye ikna ederek, Şakir Bey'in himayesine girip çiftliğe taşınınca babası sağken

oturdukları evceğizi satıp parayı ak akçe diye altına çeviren ana-
cığından kalan birkaç parçayı Aydın'daki bir kuyumcuya ve kurul-
duğunda tüm bağ işçileri gibi kendine de verilen küçük hisseyi Şa-
duman Bey'e satıp üzerine bankadan aldığı krediyi koymuş. Sonra
da, o kış boyu, kendisi gibi Bağkuranlar'ın hizmetinden ayrılan
ki sağolsun, Şaduman Bey, bu ayrılma meselesinde her ikisine de
pek hoşgörölü davranmış, hatta girişimciliklerini cesaretlendire-
cek kelam etmekle kalmayıp bir de banka kredisine kefil olmuş,
Hacer'le beraber dişi tırnağa takıp çalışmış ve bu pansiyonu yap-
mış. Hacer ev işleri ve yemek konusunda pek becerikliymiş, yani
pansiyonu iki kişi rahatlıkla çevirebileceklerini hesap etmiş Davut.
Geçen yaz çevirmişler de zaten; çok şükür para da kazanmışlar
ama işte, malum olaylar, şudur, budur derken, kasabanın bereketi
kaçıverince iki kardeş dımdızlak kalıvermişler ortada. Dımdızlak
dediğim, tabii öyle sokakta çulsuz kalmak değil, pansiyonda si-
nek avlayarak uyulamaktan bahsediyorum.

Güneşin sanki Ay'a 'İki dakika yerime bakıver, yokluğumu
aratma; sana güveniyorum, haydi koçum,' demiş gibi ışığını alıp
sıcaklığını bırakarak gittiği bunaltıcı gecede, Davut teklifsizce,
hani başkasına fazlasıyla boşboğazlık gibi görünebilecek bir ha-
vada bunca şeyi anlatırken, bir yandan rakıyla çipurayı lüpetliyor,
diğer yandan da fazla mütecaviz görünmemeye gayret ederek Ha-
cer'i incelemeye çalışıyordum.

Hoş bir genç kadındı, üstelik pek çekici bir havası vardı ya da
en azından bana öyle geliyordu dedim ya, kahramanınızda pek sık
rastlanan hayvanca güdülerle körüklenen türden bir niyetim yoktu.
Yani, eh, en azından Hacer'i incelerken tek niyetim o değildi, onu
hemen söyleyeyim. Hani, malum, dedektifliğin raconudur hesabı
ve eminim Tefo yanımda olsaydı o da aynı şeyi yapardı, davada,
tabii ortada sahiden bir dava varsa ya da olacaksa, rol alabilecek
tüm karakterleri iyice tanımam, yaptıklarına bakarak yapabile-
cekleri üzerine fikir yürütebilecek kadar bilgi edinmem gerekti-
ğini düşünüyordum.

Tadından şekline, hiçbir şekilde tanımadığım otlarla dolu salataya çatalı daldırırken, laf arasında otuz bir yaşında olduğunu öğrendiğim ve ağabeyi gibi, bu yaşa dek evlenmemesi meselesinin yanına bir işaret eklediğim Hacer'e, buraya çağrılmama yol açan olaylar hakkında ne düşündüğünü sordum.

Hafifçe omuz silkti, dudaklarını büzüp hafiften kafa sallayarak pek bir şey düşünmediğini söyledi.

"Haydi canım," dedim, o ana dek gelişen, daha doğrusu Davut'un çenesi ve neşesiyle yarattığı samimiyete güvenerek. "Pek bir şey demek, hiç demek değil. Hiçbir şey düşünmediğini söyleyemezsin herhalde."

Hacer, konu üzerine konuşmaya isteksiz tavrıyla sigarasından bir nefes çekti ki yemeğe oturup gevezeliğe başladığımızdan beri, daha doğrusu Davut daldan dala, aralarında kasabanın sadece birkaç gündür süren dehşet sıcaklar yüzünden öğlen vakti bu derece tenha görüldüğü ve aslında otellerde, az maz, bir miktar turistin bulunduğu da dahil bir sürü şeyden, bana ve kardeşine pek söz bırakmadan bahsettiği süre boyunca aynı tavrı korumuş, ara sıra ağabeyinin şakalarına ve bitmez tükenmez askerlik anılarına gülümsemekle yetinip neredeyse hiç konuşmamıştı, dumanını ağzından ve burnundan bırakırken, "Bana saçma geliyor bunlar," dedi.

"Nasıl?" dedim, hesapta iyice konuşturup tanıyacağım, üzerine de davayla ilgili muhteşem analizler yapacağım ya.

"Saçma işte," dedi gene. Sonra arkasına yaslandı, sigarasını tablaya bırakıp kollarını kavuşturdu. "Hayalet hikâyesi dışında, olanlarda bir gariplik göremiyorum ben," dedi.

Tamam, o olay sahiden garipmiş, hele onca insan gördüğünü iddia ettiğine göre, inanmak gerekirmiş ama önünde sonunda her yerde böyle garip, açıklanamaz olaylar yaşanırmış; bunu da onlardan biri sayıp unutmak gerekirmiş. "Hem," dedi lafının sonunda, "epey zamandır hayaleti gören çıkmadı. Kim bilir, belki işi bitti, çekti gitti. Unutmak en iyisi bence."

Bak sen şu işe, dedim içimden. Davut'un, hem açıköğretim sayesinde, hem de askerdeki muhabbetlerimizden, mürekkep yalama meselesine az buçuk bulaştığını, ayrıca üzerine İstanbul görmüşlüğüne bilerek kasabanın kalanına göre daha eh, nasıl denir, hani daha kültürlü demek çirkin geldi şimdi diye nasıl denir diyorum, daha bir gördüğünü, daha bir duyduğunu yorumlayabilecek kafada olduğunu düşünüyordum ve Hacer'den ya da kasabanın başka bir sakininden böylesi konuşmalar duyabileceğimi hiç düşünmemiştim. Yere batasınca bilgi çağında yaşamamız bir yana, sırf kasabaya onca zamandır gelip giden turistlerle kurulmuş olması gereken ilişkileri akla getirmek bile düşüncemin anca öküzlüğün dik âlâsına denk geldiğine delildi elbette. Yaşadığı çevrenin dışına çıkmayan, çıktığında çevresinden parçaları yanında götürüp gene çevresine benzeyen yerlerde vakit geçiren dingiller gibi davrandığımı o an fark edip kendime kızdım. Aslında öyle biri değildim, rahatlıkla söyleyebilirim; hani memleketin köşe bucağını gezip her türlü insanla tanışmışlığım yoktur, ne de olsa şehir, hatta ne şehri, çünkü İstanbul şehirden fazladır, halis muhlis İstanbul çocuğuydum ve o yaşma dek tatil için gittiğim birkaç, o da en büyüklerinden, kasaba haricinde memlekette gidip gördüğüm yerler, yirmili yaşlarımın başlarında takımın peşinden yakın deplasmanlara, o da üç, bilemedin dört defadır, gittiğimde gördüklerimden ibarettir. E, tatil veya maç hesabı, sınırlı zaman diliminde bir yerde bulunmak, o yer hakkında fazla fikir edinmenize izin vermez, malum. Ama sonuçta, o yaşa dek, muhteleme çoğu insandan, ortalama demek istiyorum, daha fazla yere girip çıkmıştım ve kimseyi, ne olursa olsun küçümsememeyi ve yeni girdiğim bir ortama önyargıyla yaklaşmamam gerektiğini epey zaman önce öğrenmiştim. Gerçi kendime kızma faslını bu cümleler kadar uzatmadım, çabuk geçtim; rakıdandır, sıcaktır diye o kapıyı hemen kapattım ve Hacer'e, "Öyleyse, buradaki varlığımı gereksiz buluyorsun," dedim.

Hacer bir şey diyemeden, her nasılsa o ara susabilmiş Davut atıldı, "Yok canım! Olur mu öyle şey?" dedi. Sonra, "Çavuşum," diye lafına devam edecekken, gözlüğüm olsa devreden çıkarıp doğrudan yüzüne bakacakmışım gibi azıcık kızgın bir edayla hafifçe

başımı öne eğince, “Vedat,” diye düzeltti. “Hacer’e bakma sen; olanlara çok üzüldüğü için böyle konuşuyor. Biz hem rahmetliyi, hem ailesini çok severiz. Dedim ya, rahmetli Şakir Ağa bize kol kanat gerdi, gene rahmetli Şaduman Bey’imizin çok iyiliğini gördük. Hatta, herkes pek sevmez malum ama Şahap Bey de çok iyi insandır; biz onu da pek severiz. Anlayacağın, bu saçmalıklar... Evet, olanların genel hali bence de saçmalık ama Filiz geçende gelip bize şüphelerinden bahsedince... Yani, Hamlet meselesi falan, kendin göreceksin, kasabada dedikodunun bini bir para. Hani, tamam, Filiz daha çocuk sayılır ve inan, Selçuk da çok efendi bir gençtir; amcasına karşı kötü bir niyet beslediğini sanmam; artı, Filiz’in bahsettiği o tavırlara ben de şahit oldum ya, öyle Hamlet hesabı bir delirme durumu aklıma gelmedi hiç. Ama sonuçta bu kuraklık, işlerin hali... sonra, kimse açıkça ‘Evet, öyle’ demedi ama her yerde bağların kurumaya başladığı konuşuluyor. Yani diyeceğim, herkes bu olanları, açıkça söylemese de, o hayalet olayından beri Şahap Bey’den biliyor; kimse kuraklığın doğanın bu yılki keleşliği, işlerin halinin de memleketin ekonomik durumuyla, terörizmle ilgili olduğunu düşünmüyor. Hani, adama kimse bir şey yapmasa bile en azından neler döndüğünü, yani bir şeyler dönüyorsa ki hayalet işi bunu düşündürüyor, ortaya çıkartmak lazım. Millet olmadık şeylere inanıyor. Şahap Bey hassas adamdır; biliyorum, bir gün biri kalkıp abuk subuk bir şey söyleyecek, sonunda tatsız şeyler... Yani, demek istediğim, seni buraya çağırdık çağırmasına ya, kendi adıma ben de Filiz’in dediklerine pek ihtimal vermiyorum; Selçuk öyle bir şey yapmaz. Ama ortada sonu kötü şeylere varabilecek bir durum var ve bu hayalet işi açığa kavuşur, üstüne bir de Şaduman Bey’in ölümünde herhangi bir dümenin dönmediği anlaşılırsa hem kasabanın huzuru geri gelir, hem insanları ikna etmek daha kolay olur. Açıkçası, bu meseleyi dışarıdan birinin çözmesi daha kolay diye düşünüyorum.”

Haydi buyur: Ulan ben kendimi ne sanmışım; meğer Davut coşunca ciddiyete girebiliyormuş! Ben de salak salak, Davut, iyi hoş ama pek geveze canım, Hacer’i konuşturmak daha çok işe yarayabilir diyordum.

Neyse, Vedat'ı, benmerkeze üstüste iki tokadı kaldıramayacak olsan bu işlere hiç girmezdin zaten diyerek ayılttım ve her ikisine birden, "O zaman bana Bağkuran ailesinden biraz daha bahsedin," diyerek kontrayı çektim. "Hani, tamam, rahmetliler ve halihazırda hayattaki Şahap Bey'i seviyorsunuz; pek iyi insanlar, anladık. Peki ya ailenin kadınları? Çiftliğin diğer çalışanları? Bağ işçileri? Kasabanın geri kalanı?"

Tefo'ya bakılırsa, hem Filiz'i, hem de akşam yemeğinde Hacer'le Davut'u fazla yoruma girmeden dinlemekle isabet kaydetmişim. Önce dinlemek, hem de kulakları dört, mümkünse beş açıp hafızaya kayıt aleti muamelesi yapmak en iyisiymiş. Ortada bir suç varsa ve suçlu henüz belli değilse, herkes suçlu olabilirmiş. Sakallıları görür görmez baba sanmak hataymış.

Aslında zevzeklik etmemekle isabet kaybettiğimi kendince belirttiğini gayet iyi bildiğim kardeşime, "Bilmediğim bir şey söylesen," diyerek çıkıştım. Ev sahiplerimden başlangıç için yeterince bilgi aldığıma karar verince, yol yorgunluğu ve rakı argınlığımı bahane edip Davut'umun açtığı kral daireme kaçmış, omuzlarımdan bir iki yaprak soyup azalan yanık acılarıma sevinerek sızmadan önce cep telefonum vasıtasıyla beyin ünitemle bağlantıya geçmiştim.

"Canım," dedi, "bildiğini biliyorum bunları; benimki sadece ısınma amaçlı."

"Burası yeterince sıcak," dedim cevaben; durduk yerde öğüt sıralama maskesi giydirdiği çok şükür halt yememişsin tonlamasına azıcık kızmıştım. Zaten her konuşmamda Nilgün'den yeterince öğüt dinliyordum. Tefo, ne demek istediğini anlamıştı elbette, hiç uzatmadan esas konuya döndü ve "Hamlet meselesi ilginç sahiden," dedi.

"Valla," dedim, "ilginç, ilginç de, içimden bir ses, hiç buna bel bağlama diyor."

Tefo da katılıyormuş, içindeki ses haklıymış. Hani, bu roman olsa, bu derece bir saçmalık kabul edilebilirmiş, eğlenceli bile sayılabilmiş ama yaşanacak olayların, varsa tabii, tümüyle Şekspiryen bir yönde gelişmesini beklemek safdillğe girermiş. Ama gene de, özellikle büyük ustanın evrenselliği ve eserlerinin her devirde geçerliği düşünülerek neme lazım demek ve her türlü olasılığı göz önünde tutmak gerekirmiş.

İyi, deyip anlatmaya başladım. Kasabanın genel görünüşünden başlayıp gördüklerimi ve öğrendiklerimin kalanını naklettim. Tefo'm, laf arasında gene hemen atlayıp Pınarkesen'e gelebileceğini söyledi ya, bir kez daha bunu gerekli görmediğimi belirttim. Evet, görünüşe göre, bir yıla yakın süreden sonra ortada incelenecek delil, hani Şaduman Bey cinayete kurban gittiye, yoktu veya en azından kolayca bulunacak gibi değildi; yapabileceğim tek şey ilgililerle konuşmak, ifadelerden bir yere, tabii öyle bir yer varsa, varmaktı ve işin içine adam konuşturma, dolayısıyla beni aşan bir kıvraklık girdiğinden soruşturma muhtemelen, hatta ne muhtemeli, kesin kör total gidecekti ama hiç değilse şimdilik durumu idare edebileceğimi düşünüyordum. "Hele bir," dedim, "sabah olsun, araştırmaya girişeyim, o zaman konuşuruz bunu."

Tamam, dedi kankam. Ben de kardeşime, iyi o zaman deyip, gece vakti dırdır etmemiz Ayla'yı kızdırmasın diye, öğrendiklerimi bildirmek için yarın arayacağımı söyleyip iyi geceler diledim.

Kafamda, aralarında bu habire toplanan belediye meclisinin uyuruk korku filmlerindeki süper bir sır gizleyen kasaba halkının toplantılarına benzer bir dalga olup olmadığına ilişkisiyle, tanıştığım üç kişinin –Davut'un ki azıcık aksanlıydı gerçi– gayet düzgün, yöresel şiveden, beklediğim kadar ne, hemen hiç iz taşımayan bir kitap Türkçesi konuşmasıyla ilgili şaşkınlığım dahil, bir ton saçma fikirle süitimin çıplak ampulünden gelen ışığı söndürmek için kalktığımda kapım tıklayıverdi.

Eh, kapılar kendiliklerinden tıklayamayacaklarına göre, bir geceyarısı ziyaretçim var herhalde diyerek kapıyı açtım ve Hacer girsin diye kenara çekildim.

Mc ile Mac

Neymiş efendim, Holmes hikâyelerinde bir resmi, bir de gayri-resmi tez bulunurmuş; Sir Doyle'un müthiş kahramanı, önce birinciyi dinler, sonra ikinciyi çıkartır, karşılaştırır, ondan sonra şey ve şey edermiş. O yüzden, olanları öncelikle resmi ağızdan dinlemek gerekirmiş.

Seninki tazecik eşine sarılıp uyumak yerine sabaha dek bunu mu düşünmüş nedir, sabahın köründe, uyandırdığı için söyleneceğimi bile bile aramış ve ilkin gidip resmi tezi öğrenmek için jandarma komutanıyla görüşmem gerektiğini söylemişti. Ben de uyku sersemliği ve uykuya dalmadan önce yatağımın uyandığımdaki gibi boş olmadığımı hatırlamamın şaşkınlığıyla, "Ha, iyi, tamam," demekle yetinmiştim.

Kat banyosunda güzelce tıraş olup aşağıya inerken merdivenlerde Davut'la karşılaştım: kahvaltı hazırmış, beni uyandırmaya geliyormuş. Elimden gelse her gün en az on saat uyuyacağımı bilmediğinden, o saatte kalkıp maceraya hazırlanmama şaşmadı tabii. Siz, ben ve Hacer'in tersine, sizlerin tahmin ettiğinizi varsayıyorum, geceyarısından sonra yaşananlardan habersiz arkadaşım, akşamki ve yıllar öncesinden hatırladığım neşesiyle koluma girip özene bezene hazırlandığı belli sofraya sürükledi beni.

Sofraya kurulurken bir yandan Davut'umun rüyalarında da aynı neşeyi koruyup korumadığını, diğer yandan, peki ya Hacer'in nerede olduğunu ve dün geceki inanılması güç dalganın nasıl gerçekleştiğini düşünüyordum. Birincisini sormaya gerek duymadım; ikincisinin birinci kısmı üzerine fazla kafa yormama gerek kalmadı.

Hacer, Davut'un seslenmesinden kısa süre sonra, ekmeğime mis gibi çilek reçelini sürerken elinde demlikle geldi.

İkincinin ikinci kısmına gelince: 'Sahiden,' diyordum içimden, 'hani, tamam, kadınları önümde sıraya sokan, teker teker ayaklarım kapandırıp yalvartan acımasız cinsel cazibemin varlığına inanacağım inanmasına ama ulan, daha bırak görmeyi, derenin adı dahi geçmeden paçaların sıvanmasına benzer bu dalga nasıl olmuştu da olmuştu?' Kabul, hayatta bazı şeyler için 'Nasıl oluyor da oluyor?' demenin anlamı yoktu; bazı şeyler olurdu ve olduğu gibi kabul etmek gerekirdi. Bazı şeyler, tıpkı, dönemin diyeceğim ya, kendisi hayatımın hemen her dönemini işgal ettiği için diyemiyorum, memleket politikacıların önde gidenlerinden Süleyman Demirel'in işine gelmeyen savuşturma cümlelerinden birinde dediği gibi, 'Vaasa, vaadır,'dı. Ne bileyim, mesela Yüce Râbbimi sorgulamazsın, başa gelen kimi şeye 'kader'den gayrı neden bulamazsın, falan. Ama içimdeki o meşhur ses, hani Bodrum gibi değilse bile, sonuçta turistik bir kasaba kızı olsa dahi Hacer'in, daha tanışmamızın üzerinden topu topu üç, bilemedin dört saat geçmeden koynuma, üstelik tek söz etmeden girip ardından ben horul sularına dalmışken gene aynı şekilde çıkarak gitmesini sadece Vedat usulü cazibeye bağlamanın doğrudan enayilik sınıfına gireceğini söyleyip duruyordu. Kaldı ki ne derece turistik sayılırsa sayılsın, güzel yurdumuzun şirin bir köşesinde, otuzunu geçsin geçmesin hiçbir kadının hâlâ moda tabirle '*One night stand*' işine şıp diye eyvallah çekeceğine tillahı gelse inandıramazdı beni. Hani, İstanbul'un şingirtılı barlarından birinde ya da ne bileyim, gariban nüfusa inatmış gibi paraların nereye sürüleceği kestirilemediği için havalara atıldığı, şingir mıngır mekânlarda düzenlenen bir sosyete düğünündetanişsak, bir yere kadar tamam derdim. Fakat bir yandan da işin içinde hinoğluluhanlık bulunduğu dair şüphemi daha bismillah demeden tasmaından azâd etmeyi doğru bulmuyordum. 'E,' dedim sonunda, 'en iyisi bekleyelim ve görelim.' Ha, bunu söylerken gerekli ayrıntıları illa kaçıracağımı biliyordum ama nedir, Tefo uzaktaydı ve olası şüpheliler listesine hafifçe meyleden Hacer bir yana, Davut'la Filiz bana güveniyordu. Bunca gevezeliğin özü,

becerebildiğimce dikkat kesilmem gerektiği idi. Böylece, kafamda dönüp dolaşanları şimdilik kaydıyla kenara koyup Hacer ve genel meselelere karşı elimden geldiğince uyanık davranmaya ve gene şimdilik kaydıyla, kenarda durup olacakları izlemeye karar verdim.

Geceden kalma bir memnuniyeti ya da tersine şikâyeti vardıysa bile belli etmiyordu Hacer. Haliyle ben de aynı tavırdaydım; tamam, Davut neşeli adamdı ve beni, onca zamandan sonra hâlâ yakın arkadaşı diye görüyor veya malum, dedektif dediğin her şeyden huylanacak ya, hem hazır Hacer'den de huylanmışım, öyleymiş gibi davranıyordu da diyebilirdim; ayrıca devir değişmişti, zaten turistik bir kasabada yaşıyordu; modern zamanlar, en azından Davut ve Hacer'den anladığım kadarıyla burada epey kendini göstermekteydi ve al takke ver külâh işlerine bakış, illa ki diğer yerlere göre buralarda daha bir yumuşak olmalıydı. Ama sonuçta, namustur, şuydu buydu konular memleketimizde es geçilecek türden meseleler değildi. Hem aklınızdan hiç çıkarmayın derim, çünkü hâlâ da değildir. O yüzden, mesafeli bir günaydın ve evet, gayet rahat uyudum; sinekleri bile fark etmedim türü bir-iki cümle dışında, hani anlamlı sayılabilecek türden bir gülümseme bile yollamadım Hacer'e. O da öyle yaptı.

Akşam yemeğine oranla pek sessiz geçen kahvaltının sonunda tok karın sigaramı tütürürken Davut ne yapmayı düşündüğümü sordu. Ben de, tabii Tefo'dan hiç bahsetmeden, kardeşimin fikrini kendime mal ederek öncelikle jandarma komutanına uğramayı düşündüğümü söyledim. Sonra aklıma geldi, "Benim kim olduğumu ve buraya niye geldiğimi kimler biliyor?" dedim.

Filiz, Hacer ve kendinden gayrı bilen yokmuş. Elbette, geçen kış gazetelerde çıkan röportajları, bilhassa da Davut'un beni tanıdığını söyleyerek böbürlenmesini hatırlayan çıkabilirmiş ama kasabada, çok ortada durmayan iki ile diğer ikiyi durduk yerde toplamaya kalkacak fazla insan yokmuş.

Jandarma karakolunu kasabaya girerken gördüğümünden, tarif istemedim. İki kardeşe sonra görüşürüz deyip kiralık arabama atladım ve ava başladım.

Kasaba, henüz asfaltta yumurta pişirilebilecek sıcaklığın hükmüne tam girmediğinden, dün geldiğim saatteki kadar تنها değildi. Tabii, turistik konudaki boşluktan dolayı, pansiyonların çoğu, henüz sabahın er saati hüküm sürdüğü için lokanta, bar, vesaire gene تنها, hatta kimi kapalıydı ama etrafta dünküne oranla daha fazla insan vardı. Herhalde, güneş tepeye çıkınca gene evlerine kaçacaklardı ya, en azından şimdilik birileri vardı etrafta, onu diyorum.

Meydana yaklaşırken, ‘Komutan bekleyiversin azıcık’ deyip kenara çektim ve dün geldiğimde önünden geçtiğim, şimdi biraz gerimde kalan kıraathaneye gittim. Holmes ve resmi tez tamam da, diyordum, hazır gelmişken sıradan vatandaşla görüşmek işe yarayabilirdi belki.

Tabelasından, sahibinin zamanında Hac görevini yerine getirdiğini anladığım kıraathanenin Davut’takinden farklı markayı işaret eden bira logolu mavi tentesinin altında sallanan ve sezon başladığında lig maçlarını orada seyredebileceğimizi bildiren bez afişin hemen berisinde ihtiyar heyeti havasında oturan amcalar gelişimle fazla ilgili görünmediler. Ortaya bir “Selamünaleyküm,” bıraktım, “Aleykümselam,” mırıltılarını topladım ve en sağdaki masada *Turkish Daily News* okuyan, benim yaşlarda sarışın bir ti-pin yanındaki boş masaya kuruldum.

Kurulmamla beraber, gençten bir eleman yanıma geldi, tazeyse bir çay rica edeyim, dedim. Hesapta, etraftakilerle muhabbete girmeye niyetliydim ya, davranmama izin vermedi yanımdaki sarışın; kahveci genç çayımı getirmek için uzaklaşırken gazetesini indirip, “Merhaba,” dedi.

Gülümseyerek onunkinin üzerine yerleştirdim kendi merhabamı.

Bunun üzerine yerinden kalktı ve yanıma gelip elini uzatarak, “Ben, John McKean,” dedi.

Uzun boylu, iri elli, iri kemikli, iri burunlu, iri mavi gözbebekleriyle pek sevimli bir hava yaratan iri gözlü, yüzü iri çillerle, kafası da, hani öyle denmez ya, uysun diye söylüyorum, kısa kesilmiş iri telli sarı saçlarla kaplı, kısacası irioğluri bir elemandı

John McKean. Benim gibi kereste türünden kalın değildi ama kuvveti, el sıkışından belliydi.

Düzgün Türkçesine şaşırمامı herhalde fazla belli etmiştim, buyur etmeme kalmadan masamdaki diğer sandalyeye kurulurken, “On yaştan beri... aaa, her yaz Türkiye’ye gelirim; *my parents...* aaa, anne-babam, ülkenizin hayranıdır. Ben de tabii,” diyerek dilimizi, elbette aksanlı ve az hatalı ama gayet düzgün konuşmasını açıklayıverdi.

“Vallahi sizi tebrik ederim; doğru dürüst Türkçe konuşamayan o kadar çok vatandaşımız var ki,” dedim, hazır gelmişken muhabbet açılsın ama açan karşımdaki olsun hesabı.

Buyurumu geri çevirmeyip karşımdaki iskemleye kurulan John güldü ve dilimizi sökmenin, özellikle Avrupalılara hiç kolay gelmediğini ama elbette yirmi beş yılda, nasıl diyorduk biz, aaa... hah, eşeği bağlasalar öğreneceğini söyledi. Eh, yirmi beş yılda tabii öğrenilir dedim ve kendimi tanıttım.

“Kurdel ne demek? Kurt ve el mi?” dedi soyadımı söyler söylemez.

Dilimizi epey iyi konuşabilmesinin üzerine bir de eklemeli söz türetimi özelliği ve iki sesli harf arasına gelen sert sessizin yumuşaması kuralını bilmesini takdir ederek, “Öylesi belki daha hoş olurdu,” dedim ve kabaca soyadımın hikâyesini anlattım. Amerikalı olmadığından belki, filmlerden dilimize pelesenk ‘*vauv*’lardan bir tane çekmedi; ama babamın dedemi kırmayı göze alarak soyadını değiştirmesi hikâyesini ilginç bulduğunu gözlerini kocaman açıp kafasını sallayarak gösterdi. Üzerine de sırtarak, “Yani, aaa... Ülkücülükten değil,” dedi.

“Anlamadım?” dedim. Anlamamıştım.

“*The sign*,” dedi, durdu gene “Aaa”sını çekti. “Ülkücü işareti,” dedi.

“Ha,” dedim, “şu... Yok canım.” Sahiden de, o söyleyene kadar hiç aklıma gelmemişti bu. Hayır, fenası, elin İngilizinin bismillah demeden fark ettiği şeye bugüne dek bizim vatandaştan uyanan

çıkamıyordu. Hoş. Hele babamın, Kordela'yı kim bilir ne demeye beğenmeyip mahkemeye başvurarak Kurdela'ya çevirten babamın koyu İsmet Paşacılığını düşününce daha da hoş. Dur, dedim içimden, dönünce bizimkini makaraya sarayım bununla. Gerçi adamın kabahati yoktu; soyadımızı değiştirdiği dönemde rahmetli Türkeş, muhtemelen binbaşı veya yarbaydı ve o hareketi, bilemiyorum tabii, yapıyorduydu bile en azından meydanlara milleti toplayarak yapmıyordu. Eh, babam da neyin nereye varacağını, en azından bu derece bilemezdi.

Gülümseyerek bunları söyledim ve "Peki," dedim, "madem isimlerden başladık, hep merak etmişimdir: *Mc* ile *Mac* arasında ne fark var?"

Gayet ciddi bir edayla, "*Mac*'lar İskoç... Bizim aile İrlandalı," dedi ve "*Sure, Mac* adlı İrlandalılar var ve *vice versa*, eee... Tersini yani, o da var ama esas böyle," diye ekledi. Ardından, bana fırsat tanımadan, "Peki siz? Turist misiniz?" diyerek kontrastı çekti. Konuyu değiştirmesine aldırmadım; sohbete meraklı görünmesi işime gelmişti, hayır dedim.

"O halde iş için?" dedi kaşlarını kaldırarak.

Evet dedim ve pattadanak mesleğimi söyleyiverdim. Jandarma komutanına kendimi ne diye tanıttığımı düşünürken aklıma gelmişti bu: Hani filmler ve kitaplar yüzünden benim kafa hep alengire meyilli ve kişi herkesi kendi gibi bilir derler ya, nasılsa bunca tenhalıkta kasabaya gelmemde bir çapanoğlu arayacak, Davut'u ziyarete gelen asker arkadaşı benzeri bir mavalı yutmayacak birileri illa çıkacaktır demiş, üstüne bir de, ortada sahiden çözülecek bir sır varsa, etrafta dolanıp o sır hakkında sorular soracak birinin, sorulardan haz etmeyecek başka birilerini rahatsız edebileceğini ve planlanmış dengede, öyle bir şey varsa tabii, öngörülmemiş unsurun ortaya çıkışından işe yarar bir şeyler elde edebileceğimi düşünmüştüm.

Sabah sabah kafama düşen bu fikir kendi buluşum değildi, hemen belirteyim: Ta ilkökul zamanında okuduğum bir romandan aklıma gelmişti. *Langelot ve Sarı Denizaltı*. Soğuk Savaş döneminde

geçen romanda, on sekiz yaşındaki Fransız istihbarat elemanı Langelot, İbiza'da yaşayan ve teşkilata ücreti karşılığı bilgi sağlayan bir İspanyol vatandaşın epey zamandır adam gibi rapor vermemesinden kullanan amirinin emriyle adaya gidiyor ve tanıştığı herkese kafadan Japonya'ya ait Sarı Denizaltı'yı beklediğini söylüyordu. Amaç adadaki elemanın ortaya yayılacak bu haber karşısında ne yapacağını, yani fason casusun merkeze ortalıkta dolanıp denizaltısı olmadığı bilinen Japonya'ya ait, hem de sarı renkte bir denizaltıyı beklediğini söyleyen biri hakkında rapor verip vermeyeceğini görmek ve ona göre hareket etmektir. Lakin, genç ajanın ortaya saldırdığı bu uyduruk haber başka alengirli iş erbabının ilgisini çekiyor, Langelot bağlantıları kuruyor, adadaki fason casusun altı aydır doğru düzgün rapor vermemesiyle ilgili bir entrikanın içine giriyor ve falan ve filan yapıyordu. Onlu yaşlarını süren çocuğunuz ya da ne bileyim, akrabanız varsa, Langelot'nun maceralarını tavsiye ederim; bugünün sürat delisi çizgi filmlerine ve süper kahramanlı, alacalı bulacalı ve güzel dilimizden fersah fersah uzak bir dil kullanan çocuk dergilerine oranla yüz gömlek daha eğlenceli ve öğreticidir. Yeniden basıldı mı bilmiyorum ama bunca yıl sonra bile birkaç tanesi sahaflarda bulunur herhalde.

İşte, ben de böyle kafadan 'Hayalet işini çözmeye geldim' diyerek hesapta olta atmaya planlamıştım ilkin. Selçuk'un amcasına beslediği söylenen kötü niyetten ise hiç bahsetmeyecektim. Bu meselenin şimdilik bir kenarda durması gerektiğini düşünüyordum.

Daha sonra anlattığımda, utanıp Langelot'dan söz etmemiştim, Tefo'm da isabetli davrandığını söylemişti ki onun tasdiki, bilen bilir, benim için önemlidir.

Özel dedektif deyince, John'un kaşları daha bir yükseldi, gözleri 'Dur unutmayayım, sonra Nilgün'e söyleyeyim, neymiş araştırırsın' deyip sonra gene unuttuğum ve yıllar boyu ne olduğunu elbette tahmin ettiğim ama iş açılmasına gelince bildiğimden şüpheye düştüğüm faltaşı misali açıldı. "Amazing!" dedi seninki ve polisielere bayıldığını belirtti. Üzerine, peki hangi iş için Pınarkesen'e geldiğimi sordu.

Bakkaldan sigara almaya çıktığımı söylemiş türde bir umur-samazlıkla, “Hayaleti yakalamaya geldim,” dedim çayımı höpürdetirken. Yüksek sesle söylememiştim bunu gerçi ama malum sessizlikte cümlemin yan masalardan gayet net duyulacağının farkındaydım. Kafamı çevirmeden ihtiyar heyetinin bizden yana baktığını hissettim. Aldırmadım ve karşımda pek meraklandığını belli eden John’a, “Hayaleti duymuşsunuzdur belki,” dedim.

“Ah, yes,” dedi, duymuş elbette; kasabada bilmeyen yokmuş zaten.

Sevimli bir tipti John. Dedim ya, konuşmaya pek hevesliydi ve sevimliliğinden önce bu hali hoşuma gitmişti. Davut ve Hacer dışında birileriyle mutlaka konuşmalıyım diyor ve açıkçası kasabalıların, belediye başkanının tavsiyesini hatırlayarak tamamıyla yabancı biriyle hayalet konusunda dertleşmeye heves etmeyeceklerini, jandarma komutanının ise konuyu açanla alay ettiği önbilgisinin yanına koyarak düşünüp, sıkılıyordum. O yüzden, John McKean’in konuşkan hali, ben tam ‘Nasıl konulara dalıp milleti konuşturacağım?’ diye tırmalarken ilk elden derdime deva gibiydi. Daha dün bir, bugün iki hesabı konuşacak ve konuşturacak adama ha deyince denk gelmem meselesiyle ilgili aklınıza gelecek ‘Yok canım, daha neler,’ kısmına ise hiç girmiyorum; o hakkı Hacer’le dün gece kullanmıştım ve kılınmayı kesip kötü senaryo ya da bütçe sıkıntısından dolayı aceleye gelmiş film icabıymış gibi görünen gidişattaki şansıma şükretmek durumundaydım.

Lakin eleman, doğrudan hayalet konusuna girmede; kendinden bahsetmeye başladı. Aldırmadım, nasılsa söz dönüp dolaşır, istediğim yere gelirdi.

John’un ebeveyni Oxford’dan emekli profesörmüş. Annesi tarihçi, babasıysa edebiyatçıymış. O günden yirmi beş yıl önce, darbeden hemen sonraki yaz, memleketin halini, sıkıyönetimi ve tüm bunların yurtdışından, dışı seni içi beni yakar hesabı pek fena görünüşünü iplemeden tatil için Antalya’ya gelmişler. John o zaman on yaşındaymış. Pek sevmişler memleketimizi; art arda birkaç yaz daha gelmişler. Neden sonra, emekliye ayrıldıklarında buraya

yerleşmek istediklerine karar vermişler ve izleyen yazlarda, her seferinde başka bir yerine ama hep Türkiye'ye gelmişler. Her seferinde cennet vatanımızın başka bir yerini ziyaret etmelerinin sebebi, emeklilik zamanı gelince yerleşecekleri yere karar vermek içinmiş. Sonunda, dehşetengiz oksijen zenginliğiyle meşhur Altınoluk'ta karar kılmışlar. Ancak, tam orada ev bakarlarken, *Pænitentia* kazılarında görev alan bir aile dostları, Edinburgh Üniversitesi'nden Arkeoloji Profesörü Philip Maugham, baba McKean'i arayarak orayı boş verip esas buraya gelmelerini söylemiş. Gelmişler ve hemen kasabaya vurulmuşlar; fazla gevelemeden bir ev satın alıp yerleşmişler. İki yıla yakındır burada yaşıyorlarmış.

Armut dibine düşer misali, ebeveyninin izinden gidip hayatını akademik kariyere adayan John da, bir yandan asistan sıfatıyla Oxford'da Sosyal Antropoloji üzerine ders veriyor, diğer yandan doktora teziyle uğraşıyormuş. Dediği gibi, her yaz, tabii büyüdükten sonra çocukluğundaki kadar uzun süre kalamamış, ailesiyle beraber memleketimize gelmiş. İşin aslı, insanlarımızla kendi vatan-daşları arasındaki davranış farklarına duyduğu ilgi, sosyal antropolojiyi seçmesine yol açan unsurlardan biriymiş. Halen hazırlamaya çalıştığı tez de, anlatırken herhalde ebeveyninin etkisindendir dedim, edebiyatla tarihsel olaylar arasındaki ilişki ve edebiyatın toplumsal davranışlara etkisi üzerineymiş.

John'un, en azından görünüşte gayet açık ve samimi konuşmasına karşılık, ben de dedektif etiketimle yediğim haltlardan, biraz gaza gelip başarılarımızı abartarak, bahsettim.

Laf arasında, "Bazı antropologların –*anthropologist*lerin dedi burada– adli tıpta –burada da *forensic* dedi; bunca Amerikan menşeli kültür bombardımanından sonra artık yoktur ya, gene de belki deyip İngilizcesi zayıf okurları düşünerek değiştirdim– çalıştığını biliyor musunuz?" dedi.

"Evet," dedim; antropologların pek çok uluslararası firmada, firmanın yatırım yaptığı ülkelerde daha fazla başarı sağlayabilmesi için istihdam edildikleri dâhil, ilgilenmeyenin aklına bile gelmeyecek pek çok iş dalında çalıştıklarını, bunların arasında adli tıbbın

da bulunduğunu ve bu konuda çalışan bilim adamlarının kimliği belirsiz cesetlerin kemik yapılarından çok faydalı tanımlamalar yaptıklarını biliyordum. Ha, nedir, o güne dek şahsen tanık olmamıştım böyle bir şeye ve şimdi var biliyorum ya, o zaman bizim poliste görev yapan antropolog var mıydı, bilmiyordum ama eh, onca kitaptı, filmdi, diziydi derken, konuya dair, sıradan biri için fena sayılmayacak bir birikimim vardı. Teoride tabii.

“İlginç iş. Tabii mideniz yeterince sağlamsa,” diye ekledim. John güldü ve haklı olduğumu söyledi. “Benimki de ilginçtir,” diye devam etti, “şimdiki görevinize bakılırsa sizinki daha ilginç elbette. Ama sakın bana bir ‘*Ghostbuster*’ olduğunuzu söylemeyin,” dedi ve ben, cevaben gülerек kafamı sallarken hayaleti nasıl yalamamayı düşündüğümü sordu.

“Hiçbir fikrim yok,” dedim ben de. “Kasabalılarla, özellikle hayaleti görenlerle konuşmayı düşünüyorum.”

“Tam yerine gelmişsiniz,” dedi gülümsemesini kesmeden. Sonra arkasına döndü ve birkaç masa yanımızda oturan ihtiyar heyetine doğru, a’nın üzerindeki şapkayı telaffuz etmeden, “Kamil Amca,” diye seslendi.

Bize dönen dört kafadan hangisinin Kâmil Amca’ya ait olduğunu ancak John’un, beraberce kalkıp masalarına kurulmamızdan sonra, “Bu beyefendiye nasıl hayalet gördün anlatsana,” demesi üzerine anlayabildim.

Kâmil Amca, artık yanındakilerin dalga geçmesinden mi bıkmış, yoksa başkanın tavsiyesini hatırlayıp elin adamına hikâye anlatmak mı istemiyordu bilinmez, pek hevesli değildi başta. Ama hem John’un, hem de baştan beri varlığımla pek ilgili görünen kahveci çırağı Orhan’ın ki eleman çayları tazeledikten sonra tepemize dikilmişti, ısrarlarına dayanamadı; yanındaki üçlünün de hafif kafa sallamasıyla anlatmaya başladı.

Ben, oh ne güzel iş, herkes bülbül kesiliyor; sanki işi çözmem için yukarıdan destek var, diye düşünür, ak saçlı, ak bıyıklı, esmer ve kırış kırış derili bağ emekçisi ve bu yaşta tabii ki emeklisi Kâmil Amca, tıpkı merhum Şakir Ağası gibi pek sevip saydığı Şaduman

Ağ'a'sını, sabah namazı için camiye giderken nasıl birdenbire, dumanlar içinde, yöre ağzıyla annacında, yani karşısında bulubuluveediğini, bulubuluveğince nasıl ganinin çekiliveediğini, arada dudaklarını, seyrek dişli ağzından çıkardığı diliyle ıslatıp anlatır, yanındaki Recep, İsmail ve Burhan Amcalar, 'Şunu da unutma, bu da vaadi' diye eklemeler yaparken arkamdan gelen ve ardına ciddi bir ünlem eklenmiş, "Baba!" nidasıyla kesiliverdi her şey.

Biz, yani sırtı sokağa dönük oturan John, ben ve amcalardan Recep, hemen dönüverdik ve birkaç adım arkamızda, aralarından biri bir adım önde duran üç delikanlıyla göz göze geldik.

Kâmil Amca'nın yüzü hafifçe kararırken John, şaşırtıcı, neredeyse anında denebilecek bir tepki gösterip hızla kalktı ve tıpkı Kâmil Amca'daki gibi şapkayı koymadan, "Hello, Cemal," diyerek bir adım önde duran elemana doğru hareketlendi.

İlk bakışta yirmilerinin başlarındadır dediğim Hello Cemâl'in, hemen her yirmilerinin başlarındaki erkek gibi kanının fokurdaydığı gayet açıktı. Genç, niyesini anlayamadığım ama onca hırgür deneyimimle gelişini gördüğüm olası bir hırlaşmayı önlemek istermiş gibi aramıza giren John'un selamına karşılık, bu herifin – benim yani– kim olduğunu sordu.

Bilen bilir, anneye edilen dışındaki küfürlere hiç aldırmam ama kötü bir huyum daha vardır: Babalanmaya gelemem. Hani, tamam, hele iş peşindeysen, burada bir kalıp kullanayım, 'soruşturmanın selameti açısından' temkinli davranmak, soğukkanlılığı elden bırakmamak gerekir ya, eh, ne yazık ki kahramanınız hayatı boyunca, yok, abartmayayım, kırkına kadar diyeyim çünkü sonraları kendimi kontrol etmeyi biraz daha becerebildim, bu tür durumlarda başını derde sokmaktan kaçınamamıştır. Eh, bir de böyle herifli merifli bir sohbet girişiyle karşılaşıncı, kendimi tutamadım ve içinde her türlü şiddeti barındırdığı gayet açık, "Baba!" seslenişinden Kâmil Amca'nın adının, delikanlının nüfus kâğıdındaki 'Baba Adı'nın karşısında yazdığını elbette anlamama rağmen, demir konstrüksiyonlu sandalyemi güzelce gacırdatarak kalktım ve esas kendisinin kim olduğunu sorarak dikildim karşısına Hello Cemâl'in.

Aklı başında olsun olmasın, hemen herkes için dış görünüş ve onu destekleyen tavırlar önemlidir. Mesela bir yetmiş boy ve altmışın az üstü kiloyla, kendinizi ne derece genç, dinç, atletik ve sair görürseniz görün, o güne dek kimlere diklenmiş, kimleri patklamış olursanız olun, dayılandığınız kişi ayağa kalktığı anda, tabii güneşin açısı uygunsa, üzerinize gölgesini, hem de her yanınızı karanlıkta bırakacak kadar düşürebiliyorsa pişmanlık içinde yutkunabilirsiniz. Ha, nedir, kendinize, yalnız değilseniz yanınızdakilere fazlasıyla güveniyorsunuzdur; tınmazsınız. Ya da cidden salaksınızdır; o da mümkün.

Kalkışımından tınmayan Cemâl kardeş için hangisi geçerliydi bilemiyorum; gözünü morarttıktan sonra da sormadım açıkçası.

Komutan

“Hayalet işi palavra,” dedi Hayri Üsteğmen gülerek. Ben de ısmarladığı çaydan bir fırt çekip fikrine katıldığımı söyledim. Hiç oyuna sapmadan, tıpkı John McKean ve Hacı’nın yerindeki amcalara yaptığım gibi, kendimi doğrudan tanıtmıştım üsteğmene.

Cemâl’e yaptığım sunum farklıydı elbette.

Babasının hayaletle karşılaşmasını uluorta anlatmasından hiç hoşlanmıyormuş Cemâl. Tıpkı Osman Ağa ve diğerleri gibi, gençler arasında alay malzemesi konumuna düşmesini kaldıramıyormuş babasının. Yok, başka bir derdi yokmuş; hani, meselenin duyulmasını istemiyormuş, çünkü önemli bir sır varmış işin içinde gibisinden şeyler düşünmeyin diye söylüyorum.

Ayrıca, John’un müdahalesine kalmadan çocukcağızın gözüne yumruğu indirivermemde, tamam, ayılığımın elbette payı vardı ama esas pay, elemanın, “Esas sen kimsin?” soruma verdiği cevaba aitti.

Cemâl, soruma cevaben, babamdan gayrı annemin koynuna giren kişi olduğunu söylemişti. Tabii, annemle ilgili hassasiyetimi bilmiyordu ve açıklaması böyle kibarca değildi. Haliyle ben de kibar davranmadım. Hoş, dayılanmanın üzerine gelen bu tür küfürlü açıklamalardan, hele anneye yöneleninden kimse hoşlanmaz zaten, değil mi?

Sonrasını John ve çaycı Orhan halletti: Bir daha belirtmekte sakınca görmüyorum, dıştan bakana ettiği vaadi yerine getirecek denli kuvvetli sosyal antropolog, Cemâl’e davranışımın şaşkınlığını hemen üzerinden attı ve sırtüstü devrilen delikanlının anında

şışen gözünün yerde kalmayacağını anlatmak üzere davranan diğer iki gençle arama giriverdi. Kahveci çırağı Orhan da, aynı anda, “Aman ağabey,” diyerek bana yapıştı.

Kopan gürültü üzerine, sabah temizliğiyle meşgul otel ve dükânlardan gelenlerle kıyıda güneş tepeye çıkıp akıllara zarar sıcaklığını kasabaya göndermeden iki kulaç atıverelim diyerek deniz kenarına inmiş üç beş kişi de doluşunca, kıraathanenin ufak bahçesinde fazla tepişecek yer kalmamıştı zaten. Az ilerideki eczaneden koşup gelen Eczacı Yılmaz Bey hızla morarıp kapanan göze ilk müdahaleyi yapar, kıraathaneye doluşanlar hep bir ağızdan konuşurken, kim bilir hangi işgüzârın arbede haberini uçurduğu Uzman Çavuş Erkan Güleken komutasındaki iki erden mürekkep devlet güçleri olay mahalline intikal etti.

Çavuş, ilgili gördüğü herkesi, yani ben, John ve Cemâl’i olay yerine gelirken kullandığı cipe tıkıp, gerçi kaba davranmadı, yani tıkmak tam oturmuyor, onu belirteyim ve bindirip diye düzeltiyim, bindirip kalanları bırakarak, dün gelirken kasabanın hemen girişinde gördüğüm karakola götürdü. Üçümüzü indirip jandarma kıdemli Üstçavuş Muammer Baltacı’ya teslim ettikten sonra geri dönüp diğer tanıkları getirmeye gitti.

Biz daha şudur budur demeye kalmadan Hayri Üsteğmen teşrif etti ve götürüldüğümüz odaya girer girmez önce John’la merhabalaştı, sonra da hazırolda dikilmiş duran Cemâl’e dönüp kendisinden bıktığını ve nihayet belasını bulduğu için memnun olduğunu söyledi. Meğer bizim delikanlının vukuatı bolmuş; arada kafayı çekip kasaba kızlarının namus bekçiliğine soyunur, türlü gariban turistin başına ekşirmiş.

Soyadıyla uyumlu bir tipe sahip üstçavuş, Erkan Çavuş’un tanıkları getirmeye gittiğini söyleyince de, “Ara, hiç uğraşmasın,” dedi üsteğmen. Neyin ne olduğu belliymiş zaten.

Yüz hatları, atalarının Orta Asya’nın bağrından kopup geldiğini herkese bildiren Hayri Üsteğmen, Cemâl’in “Ama kom’tanım...” diye başlayan itirazlarına aldırmadan olanları John’a anlattı. Sonra Muammer Üstçavuş’a, Cemâl’i kastederek, “Bunun

ifadesini yaz, sonra yanına birini ver, sağlık ocağına gitsin. Sonra da gel, Mistır Makkeyn'in ve bu beyinkini yaz," dedi ve bizi kendi odasına buyur etti.

Bilemiyorum, üsteğmen, belki Cemâl'in kötü sicilinden, belki John'a güvendiğinden, belki de John'ın beni tanıtmaması üzerine bir özel dedektifle görüşme fikri ilginç geldiğinden, beni hoş karşılamıştı. Ziyaretimin nedenini açık açık anlatarak resmi otoriteye güvendiğimi belli edince daha da memnun olmuş, Şaduman Bey'in ölümünden ki o sırada Pınarkesen'e daha yeni gelmişmiş, geçen kış boyunca sık sık kasabaya gelip giden John'la da bu arada arkadaşlık kurmuşmuş, adamcağızın hayaletinin kasabada at koşturmasına kadar bildiği her şeyi anlatmıştı.

Ben, bir yandan üsteğmeni dinlerken diğer yandan John'un anca iki senedir, o da sürekli değil, bulunduğu kasabada kendini herkese nasıl tanıtip sevdirebildiğini düşünüyordum. Tamam, eleman sevimliydi, konuşkandı, sıcakkanlıydı; ayrıca, vatandaşlarımın efsanevi konukseverliği vardı ve kendimden biliyorum, bu tür, yani gelip de bizdenmiş gibi davranmaya özen gösteren ve bunu içtenlikle yaptığını belli eden yabancılara, maçlardaki 'Avrupa, Avrupa; duy sesimizi!' tezahüratında vücut bulan tuhaf ezikliğimizden dolayı sempatiyle bakılırdı. Üstüne bir de adı, her dilin kolayına dönmediği garip gavur isimlerine benzemiyordu; hatta bizden birine aitmiş gibiydi, 'Can'dı. Ama nedir, ister beğen, ister beğenme, özel mözel, sonuçta bir dedektiftim ve hem dün akşamdan bu yana yaşananlar pek bir film icabı göründüğu, hem de beyin kişi her sakallıya baba dememem gerektiğinin altını çizdiği için illa bir şeylerden kıllanmam gerekiyormuş gibi geliyordu bana.

Hayır, üsteğmen de John gibi, hayalete inanmıyordu; biliyordum zaten. Tabii canım, olay duyulduktan sonra aralarında muhabbetini yapmışlardı; sık sık görüşüyorlardı zaten ikisi. Ha, nedir, iş alengirli bir şeydi; o kadarı açıktı. Evet, Şaduman Bey'in doğauştü haliyle göründüğu yerleri gayet iyi araştırmış, hayaleti gördüğünü söyleyen herkesle konuşmuştu. Yok, olay yeri inceleme veya insanları sorgulama uzmanı değildi ya, elinden geleni yapmış, aklına gelen

her türlü araştırmayı yürütmüştü. Yürütmüş ve açıkçası, belki tilahı gelse işe yarar bir şey bulurdu ama o, bulamamıştı.

“Valla, Vedat Bey kardeşim,” demişti üniversite yerine harp akademisine gitseydim bana kardeşim diye hitap edemeyecek yaştaki üsteğmen, “az çok polisiye okumuşluğum var; e, doğuda da biraz deneyim edindim. Hani, kesin öyledir diyecek derecede bilgim ve elle tutulur bir sonuca varacak teçhizatım yok ama işte... Hayaletin görüldüğü söylenen her yeri inceledim. Bir kere, baştan söyleyeyim, bu hayaletin görünmesi olayının birileri tarafından tezgâhlanmadığına eminim.”

“Nasıl?” dedim haliyle.

“Şimdi... Bu hayaleti gördüğünü iddia edenler, size de anlatılmış ya, dumanlardan bahsetmişlerdi.”

“Siz de hemen...”

“Evet, ilk iş, hayaletin görüldüğü söylenen yerlerde ve civarında duman çıkaracak bir şey... ya da böyle bir şeyin bırakabileceği bir iz aradım.”

“Bulamadınız.”

“Aynen. Ne demişler, ateş olmayan yerden duman çıkmaz.”

“Vallahi, suni duman üreten aletler var, bildiğim.”

“Tabii canım,” dedi üsteğmen gayet ciddi. “Onu da düşündüm. Öyle bir alet kullanıldıysa, pille veya jeneratörle çalışan bir şey olsa gerek, çünkü bahsi geçen yerlerin hiçbirinin yakınında elektrik alınabilecek bir kaynak yoktu. O konuda fazla araştırma yapmadım ama şunu söyleyebilirim: Hayaletin görüldüğü yerlerde, görünenin hayalet değil de birtakım hesap peşinde biri olduğunu gösterir en ufak bir iz bile bulamadım.”

“Ne gibi?”

“Mesela, bu hayalet ilk ve ikinci seferinde Bağkuranlar’ın bahçesinde, tanıklara göre, bahçenin kuzey duvarının dibinde görünüyor ya... İşte orada ayak izinden tut, bir insanın bırakabileceği her türlü izi aradım.”

“Ayak izi mi?”

“Tabii. Osman Ağa, hesapta hayalet dediği o şeyi gün doğarken görmüştü.”

“Diğerleri de öyle, değil mi?”

“Evet. Diyeceğim, o saatte çiy olur, toprak ıslaktır. Ayrıca bahçenin her gün sulandığını unutmamak gerek.”

“Ah, anladım. Osman Ağa ve diğerlerinin ayak izleri vardı, değil mi?”

“Evet. Hayaletin görüldüğü söylenen yerlere, her seferinde üşenmeyip gittim, baktım. Hepsinde durum aynıydı; hayalet ya da her neyse, görüldüğü söylenen yerlerde göze çarpan herhangi bir iz bırakmamıştı.”

“Bu durumda, kestirmeden, görülen şeyin hayalet olduğu sonucuna varılabilir.”

“Öyle.”

“Ama siz inanmıyorsunuz.”

“İnanmıyorum. Çünkü,” dedi, hafif sıkılmış gibi durdu, gözlerini kıstı. “Çünkü, elimde malum, geniş çaplı araştırma yapacak edavat yoktu.”

“Peki, anladım,” dedim. Memleketin her türlü atılımına engel tesis yetersizliği derdini adama yükleyip neden şunu veya bunu yapmadığını sormak gelmedi içinden. “Ya tanıklar? Hayalet ya da her neyse, onu görenler? Nasıl tiplerdir? Batıl inanç hesabı soruyorum. Osman Ağa mesela...”

“Osman Ağa iyi adamdır. Cine, periye herkes kadar inanıyor, dur herhalde ama öyle görür görmez altına edecek türden biri değildir. Hoş, görünenin Şaduman Bey olmasının da adamcağızın etkilenmesinde payı büyük, orası kesin.”

“Tabii, bir de diğerleriyle beraber görmesi var.”

“Evet, o da fena... Topluca hayal görme diye bir şey var mı, bilemiyorum ama o gün, yani hayaletin ikinci defa görüldüğü sabah,

orada bulunanlar arasında her cins insan vardı ve hepsi de, hayaleti gördüklerine dair yemin billah etti.”

“Daha sonrakiler?”

“Beş defa daha görünmüş hesapta. Her seferinde bir kişiye... ve farklı yerlerde.”

“Ve hep gün doğumuna yakın.”

“Evet.”

“Kim bunlar? Sakıncası yoksa...”

“Ne sakıncası olacak? Aaa... bir dakika, ah, işte şuraya yazmıştım.” Eğildi, masasının çekmecelerinden birini, o tarafı görmediğimden biri diyorum, belki tek çekmecesiydi, neyse, işte bir çekmece açtı, biraz karıştırdı ve pembe sırtlı karton dosyalarından birini çıkardı. Dosyadaki pek az sayfayı çevirdi ve “Osman Ağa, ilk gören, malum,” dedi. “İkinci seferde Hacı’nın müdavimlerinden Hüseyin, Tayyar, Abdülmuttalip... Genç sayılır bunlar. Bir de yaşına başına bakmadan bunların peşine takılan Recep Amca var: beş kişi.”

“Diğerleri?”

“Kâmil Amca... onu tanıdınız zaten. Şeref Bey var, marketçi. Dükkânı kıyıda. Behlül Baba var, balıkçıdır; Şaban Amca, o da Kâmil Amca gibi bağdan emeklidir... bir de Dulkadir var, o da demircidir.”

“Nasıl tipler bunlar?”

“Kendi halinde insanlar işte. Kasaba ahalisi.”

“Batıl inanç, falan?”

“Herkesteki kadar vardır; bilmiyorum. Herhalde hepsiyle görüşmek istersiniz.”

“İyi olurdu...” dedim. ‘Peki sen görüşmedin mi a komutan; ne dediler sana?’ gibisinden sormadım. Neden sormadın dersiniz, utandırıcı biraz ya, aklıma gelmedi işte.

“Konuşmaya yanaşmayacaklardır,” dedi üstegmen. “Belediye başkanımız...”

“Biliyorum,” diye lafı kaptım ağzından. “Meselenin yabancılarla konuşulmaması gerektiğini söylemiş.”

“Öyle.”

“Fikrine katılıyor musunuz peki?” dedim, kafa sallayarak kattıldığını belirtti.

“Polise haber vermemenizin nedeni bu öyleyse,” dedim hemen, “Vallahi, pek övünülecek bir durum değil tabii ama eh, öyle oldu,” diyerek karşıladı.

Polise haber vermemeselesini bir kenara not edip, kendi üstlerine, ne bileyim, mesela yakındaki merkez komutanlığına, konuya dair bir şey bildirip bildirmediğini sormadan, “Ben gene de vatan-daşlarla şansımı denerim,” dedim. Ardından devam ettim: “Peki, yanılmıyorsam, hayalet bir süredir görünmüyormuş.”

“Öyle. En son görünmesinden bu yana bir aydan fazla zaman geçti.”

“Hım, bir şey daha var: Anladığım, ikinci olaydan sonra Şahap Bey, galiba arka arkaya beş sabah nöbet tutmuş...”

“Evet, o bir şey göremedi ama...”

“Yok, diyeceğim, siz de onunla... ya da başka zaman...”

“Hayır, hayaleti hiç beklemedim, sorduğunuz buysa.”

“Konuyu biliyordunuz ama?”

“Evet de... Eh, takdir edersiniz, ben burada silahlı kuvvetleri, dolayısıyla onun ilkelerini temsil ediyorum.”

“Ah,” dedim, “tabii, koskoca komutanın hayalet kovalaması yakışık almaz, değil mi?”

Uslan artık deli gönül ve işin bitti doktor iks!

Hayri Üsteğmen'le pek çabuk sıkı fıkı olmuşum. John kadar değildi belki ama sevimli elemandı açıkçası. Hani, insan sarrafıyım diyemem ama üsteğmenin yüzüne bakıp 'Yaramaz bu herif' hükümüne varacak biri, adama garezi yoksa tabii, çıkmazdı herhalde, onu demeye çalışıyorum.

Üsteğmen, istersem soruşturmama katılabileceğini söylemişti. Hoş, katılmasa daha iyiydi ya, en azından başlangıçta arkamda böyle bir desteğin varlığı, en azından konuşmaya gönülsüz vatandaşları ikna etme açısından işime yararmış gibi geldi, iyi fikir dedim. Tabii, üsteğmenin nazik önerisinin başka türde, hani beni ve soruşturmamı kontrol etme bâbında bir hinlik barındırdığını düşünmedim değil ama pek aldırmadım. Laf arasında John da benzeri bir teklifte bulundu, ona da tamam dedim. Kötü bir huydur belki ya, olayları gidişatına bırakmak, en azından belli bir yere, müdahale etmeyi gerektirecek bir yere kadar diyelim, daha iyidir bence.

İyice tepeye çıkmaya başlamış güneşe karşı pek fayda etmese de, gölge gölgedir diye avunarak oturduğum çardakta, bir Pınarkesen İlköğretim Okulu'nun müdiresi ve sosyal bilgiler öğretmeni Gönül Hanım'a, bir de üsteğmenin 'Ziyaretinize geliyoruz' konulu telefonu üzerine bizi bahçesinin kapısında karşılayan kocası ve aynı okulun beden eğitimi öğretmeni Fuat Bey'e bakıyor ve her zamanki ayılığımıyla armudun böylesini, birincisi için elbette, ben ne zaman yiyebileceğim acaba diyordum.

Gönül Hanım, bencileyin gerzeklerin kafasına yabancı filmler yoluyla özenle yerleştirilmiş kara kuru, çatık kaşlı, elde cetvel

dolaşan okul müdirelerine hiç benzemiyordu. Açıkçası, kırk yaş civarında yirmilik havası saçabilen Gönül Hanım'ın ne demeye şehir hayatından ve getireceklerinden bu derece uzak bir kasabada öğretmenlikle iştigal ettiğini bile merak ediyordum. Hani, malum, her daim aklım saçmalığa çalışır ve çoğu zaman bunu dışarı vururum ya, o hesap, Hacer'in üzerine kasabada tanıştığım ikinci hanımın da –Filiz'i saymıyorum– orta karar beğeniyi aşan güzellikte çıkması karşısında, gerçi Hacer'in herkese bana geldiği kadar güzel gelemeyebileceğini söylemiştim ya, olsun, ulan acaba benim mi başıma vurdu, yoksa bu dava, sanki yukarıdan, o zamanki ve ne yazık, hâlâ geçerli deyişle özenli bir 'casting' yapılarak mı bana sunuluyor, diyordum.

Ha, nedir, tüm bu zırvaları, zırvalık ne, doğrudan ayılığımı elimden geldiğince belli etmedim tabii. Öğretmenlik gibi, mesleklerin en kutsalını icra eden, yirmi dokuz kere kırk yıllık kölelik hakkı mahfuz kişilere manda gözüyle bakmak cidden utanılacak şeydi. Eh, utanmıyorum desem yalan şimdi zaten.

İriliği bana yakın, idmanlı olduğu her halinden anlaşıldığı için çeviklikte bana fark atacağı açık, fırça saçlı, Ayhan Işık bıyıklı ve çiçek bozuğu yanaklı ve bana hiçbir şey öğretmese bile kafadan köleliğine gönüllü yazılabileceğim Gönül Öğretmen'in eşi Fuat Bey, öğretmen kimliğine yakışan ama beden öğretmeni kimliğine hiç mi hiç yakışmayan piposunu tüttürürken derdimi anlattım ve karşılığında Gönül Hanım'ın, haydi kahkahaları demeyeyim çünkü kadın öyle gülmemişti ama şimdi ona uygun bir tanım da bulamıyorum, eh, gülümsemenin diyelim üç seviye üstü, kahkahanın iki seviye altı gülücükleri eşliğinde, olayı hem saçma, hem de ilginç bulduğunu belirten cevabını aldım.

"Hamlet işi daha da eğlenceli bence," dedi Gönül Hanım. Hayalet unsuru bulunmasa bile ilginçmiş; gerçi o olmasa Şekspir-yen vaziyeti kimse kolayına fark etmezmiş ya, olsunmuş. Tabii Hamlet'e vâkıftı hepsi. Benzerlik, illa şaşırtıcıydı canım. İsim-bilim analizime ise pek şaşmıştı; hiç aklına gelmemişmiş. "Bravo," dedi neşeyle; baktım, Fuat Bey de, dişleri piponun sapında sırtıp

bir zamanların, bir zamanlar dediğim biz dinozorlar çağınının modası, arabaların arka camında oturup kafa sallayan oyuncak kurt köpeği misali onaylama hareketleri yapıyor, iyi bari dedim. Takdir, takdirdir; iyidir.

“Vedat Bey de,” diye araya girdi üsteğmen, “bizim gibi düşünüyor. Hayalet konusunda yani...”

Ben, üsteğmenin araya girişinde gayet kendini hissettiren ‘Vedat’ı kasaba ileri gelenleri nezdinde güvenilir ve meşru kılma’ havasından çok, cümlesindeki ‘biz’ kısmına takılmıştım. Sahiden de, Gönül-Fuat Yavaş çiftiyle beraber, arandığında birazdan gelirim deyip sahiden birazdan gelen Doktor Süleyman Bey ve Hayri Üsteğmen dörtlüsü, üzerine bir de doktorla beraber, yolda karşılaşmışlarmış, gelen ve hakkında Hamlet hikâyesinin kasabaya zarar vereceğini düşünerek işi polise ve yabancılara aktarmamayı salık vermesi dışında rahmetli ve hayaleti ortada dolanan Şaduman Bey’in kardeşi Claudius Şahap’ın çocukluk arkadaşı sıfatını taşıması dışında fazla şey bilmediğim Belediye Başkanı Tahir Bey, nasıl denir, sanki bir takım gibiydi.

Yanımda oturup fazla ses çıkarmadan, bana kalırsa Fuat Bey’in limonlarını elçeğizleriyle sıktağı, çünkü Gönül Hanım’ın oturup limonata yapacak tipi yok, anca emretmiştir diye düşünüyordum, ev yapımı limonatasını yudumlayan John’u ise, yarım saat önceki arbedem üzerine varlığımla daha da bir ilgilenmiş görünen bu ekibe dahil etmek içinden gelmemiştii, belirteyim.

Doktor bey, oturduğu sandalyeden canhıraş iniltiler çıkartacak denli şişman ve gayet sevimli görünüşlü başkan beyin tersine, çocukluğumuzun en mantar çizgi filmlerinden He-Man’ın baş düşmanından dilimize emanet tasvirle, İskeletor kılıklı, kumral bir elemandı. Benden nerdeyse bir baş kadar uzun ve kamburdu. Hani, öyle, evlerden uzak dursun, Quasimodo tipi değil canım, biraz öne eğik duruyordu, onu diyorum. Temiz yüzlü, biraz kederli biri diye düşünmüştüm ilkin ve tanıştırılmamızı izleyen birkaç hoşbeşten sonra, doğrudan, Şaduman Bey öldüğü sırada kasabada bulunup bulunmadığını sormuştum. Öyleymiş.

Doktor bey anlatırken, diğer konuştuklarımın ifadelerini düşünerek bir insanın, bir tanecikten başka sevmeyeni nasıl çıkmaz diyordum kendi kendime. Hani, süper melek bir kişiydim ve buna rağmen diye sallıyorum, benim bile bir sürü sevmeyenim vardı. Hoş, onu aktif, toplam on bir yıllık dedektiflik kariyerimde bunların sayısı epey artmıştır ya, demek istediğim, daha o zaman bile sevmeyenim çıkardı illa. Mesela, bizim mahallenin bakkalı Semih vardır; küçükken, on üç yaşındaydık galiba, sakız çaldığını iddia edip Tefo'yu tartaklamaya kalktığında apış arasına salladığım tekmeden beri, beni günahı kadar sevmez. Hâlâ, dükkânının önünden geçerken ters ters bakar, ben de o günden beri, inadım inat ya, gider yan mahalledeki Gürcan Ağabey'den yaparım alışverişi, vesaire. Beni sevmemesi kendi bileceği iş tabii; umrumda değil ya, diyeceğim, buna benzer ya da benzemez muhtelif nedenle, Tefo'yla birlikte peşine düşüp kirli çamaşırlarını ortaya çıkardıklarını ayrı tabii, orta karar bir liste oluşturabilecek kadar sevmeyenim vardır. Hatta Doktor Süleyman Bey, listenin o günkü halinde kayıtlı son ismin gözüne az evvel, az evvel dediğim bizim yanımıza gelmeden önce, gerekli müdahaleyi yapmıştı. Neyse, sevmeyen deyince, Tefo'nun da vardır; ne bileyim, Nezih Amca'nın da, babamın da... herkesin vardır. Hatta etli ile sütlüye hiç karışmayan anneciğimin bile birden fazla sevmeyeni vardır bir yerlerde ama görünüşe göre, rahmetli Şaduman Bey'i, İmam Cafer Efendi dışında sevmeyen yoktu ve içimden bir ses bu duruma, tıpkı dün gecedен bu yana yaşadıklarına dediği gibi, 'Haydi canım,' diyordu.

İçimdeki başka bir ses ise, 'Lan oğlum,' diye bastırıyordu, 'bu davada bir şey yok; hatta ortada dava bile yok. Adamcağız ece-liyle ölmüş; hayalet işi de boyunu aşar nasılsa. Sen gel, uğraşma bu işle; en fazlasından otur, delikanlıyla konuş, amcasını kesme-mesi için, öyle bir niyeti varsa tabii, ikna et. Öyle bir derdi yoksa, en fazla gülünç duruma düşersin ki nasılsa alıştığın şey, umursa-mazsın; sonra git, bir kolunda Hacer, diğer kolunda Gönül Öğret-men, ye, iç, denize dal, ne bileyim, Davut'la, John'la muhabbet et, yan gel yat; ne zamandır hasret kaldığın tatili yap işte...'

İlkine dur bakalım, ikincisine de sen git köşede tek ayak üstünde dur, çağırana kadar kıpırdama oradan, diyerek doktorun anlattıklarına odaklanmaya çalıştım. Hoş, odaklanacak bir şey yoktu pek: Şaduman Bey, söylendiği gibi ve ne yazık, aniden kalbine yenik düşüvermişti; hepsi oydu. Ha, tamam, adamın şeker ve yüksek tansiyonu vardı ve muhtemelen birkaç saat sonrasında can verdiği öğlen yemeğinde, hem de günün en sıcak saatinde, şeker hastaları tarafından yenmesi önerilmeyecek türden şeyler yemişti ya, açıkçası, ölümü ani de olsa ortada şüphelenecek bir durum bulunmadığından, doktor bey bu konu üzerinde pek durmamıştı. Zaten ailesi de, emr-i Hak vaki oldu deyip adamcağızı gömüvermişti.

İnınının, tabii.

“Yani,” dedim doktorun lafını kesip, “siz bana, hastanın ölüm sebebine, hem de hiç kurcalamadan, kalp krizi deyiverdiğiniz mi söylüyorsunuz?”

Sorumdaki pembe dizi yapısından utanmayı sonraya bırakıp adamın ta gözbebeklerinin ortasına baktım. Vuruyorum ya darbeyi, o hesap.

Doktor bey, delici bakışlarıma cevap veremedi, köşede tek ayak cezasına yolladığım sesin, bir yolunu bulup diğer koluma takmamı tavsiye etmeye devam ettiği ev sahibemiz araya girdi. “Vedat Bey,” dedi, “bir olayı, içinde geliştiği çevrenin koşullarını bilmeden yargılamamalısınız.”

Sana ne oluyor, sen sıranı bekle, birazdan gelip omzuma attığım gibi verandadan içeri dalacak, arada eşinin gözünün köşesine de tekmeyi yapıştıracağım demedim elbette. O ana dek takındığım yumuşak ve uyumlu tavrımı silip atan bir tonlamayla, karşımda kafa sallayıp gülümseyen beşibiryerdeye, “Peki, o zaman koşulları bilmeme yardım edin,” dedim.

Kıllanırım seni ben

“Vallahi, ben de kıllandım şimdi,” dedi Tefo. Ne doktorun, ne de diğerlerinin açıklamaları tatmin edici gelmişti bana. Hoş, memleket nüfusunun büyük çoğunluğunun, ölüm şekli şüpheli görülse bile otopsiye sıcak bakmadığını ve çoklukla ölen yakınlarına uygulanmasını reddettiğini bir yerlerde okumuştum. Yani, hele ölen, öldüğü yerin en tepesindekiyse, ailesinin ölümü kurcalamamak istemesine doktorun ya da diğer resmi zevatın ses çıkarmaması veya çıkaramaması normal karşılanabilirdi ama tüm bunlar, daha sonra gelişen olaylarla birleşince en saftoroz kişi dahi, kafasında en azından bir adet soru işareti taşınmalıydı diye düşünüyordum.

Anlattıklarımın Pınarkesen’in hiç de akla yatkın bir kasaba olmadığı, böyle bir yerin ancak kötü romanlarda yer bulabileceği fikrine kapılan, etrafı ve şehirdekilerden mutlaka epey fark göstermesi gereken insan ilişkilerini dikkatle incelememi tavsiye eden Tefo da, Şaduman Bey’in ölümüne dair doktordan öğrendiklerim konusunda benimle aynı fikirdeydi.

“Eğer,” diyordu karafatmam, “Şaduman Bey’in ölümünde şüphelenilecek bir şey varsa, otopsi yapılmaması anlamlı. Ama varsa tabii. Hani, kıllandım diyorum ama sonuçta doktor bu, yemini falan var, malum.”

“Hah,” dedim sözünü kesip, “her doktor süttten çıkmış ak kaşıktı sanki.”

“Tamam ama,” dedi süne zararlım, “gene de hüküm vermek için çok erken davranmamak lazım. Yanlış bir yola saplanıp kalmak başka meseleleri gözden kaçırmamıza yol açabilir.”

Haklıydı tabii. Her şeyin içinde bir numara aramak, siz de unutmayın, hatadır. Evet, kimi olayın ardında akla hayale gelmedik şeyler yatabilir, gayet iyi biliyorum ama bazısı da aynen görüldüğü gibidir.

Fikrime göre çetemsiz bir beşli meydana getiren gruba ve yarıdıkları için John'a teşekkür ettikten ve ayrıca hepsine, o gün için değil, daha ilerisi için akşam yemeği sözü verdikten sonra Davut'umun yanına dönmüş, arkadaşımın neşeyle, "Ne iş? Dağıtmışsın her yanı," diye başlayan sorularına verdiğim ayrıntısız yanıtlar ve Hacer'in bana 'Hayırdır,' dedirten pek endişeli bakışlarına karşılık yolladığım 'Yok bir şeyim' bakışlarımla geçen hafif bir öğlen yemeğinin ardından, Nilgün'ün tavsiyelerini hatırlayıp üzerine bu sıcakta milletin tepesine ekşimek yakışık almaz fikrini koyarak öğlen güneşini, Davut'u ve madem belli etmiyoruz şimdilik hesabına Hacer'i kendi haline bırakmayı seçmiştim. Odama çıkıp, pansiyona dönerken aldığım gazeteleri yatağa bırakarak, üç gündür aramadığım bizimkileri arayıp hâl hatır sormadan önce ilk iş hesabı, rapor vermek ve fikrini almak için Tefo'yu aramıştım.

Kardeşıme görüşmelerimi, tanıştığım tipleri ve kaçırdığı mis gibi aksiyonu anlattıktan sonra bir kez daha şimdilik gelmesine gerek duymadığımı söylemek durumunda kaldım. Hacer'le çevirdiğim filmi anlatmadım yalnız; kızın bakışlarında adını koyamadığım bir şey vardı ve konuyu bir numaralı sırdaşıma açmadan önce biraz daha beklemem gerektiğini düşünüyordum.

Tefo, tabii özellikle Hamlet meselesinden, pek heveslenmişti ve gelmek için ısrar ediyordu. Ben de, artık ilham mı geldi nedir, ayaküstü, şimdilik gelmemesi için bir şeyler uyduruverdim. "Baba," dedim, "eğer işlerin karışacağı tutarsa ve içinden çıkamayacak kadar bir şeylere batarsam diye düşünerek seni taze kuvvet hesabı kenarda tutmayı planladım. Hani, nasılsa sonuçta herkes benim dedektif olduğumu ve neyi kurcaladığımı öğrenecek; hatta belki tanıştıklarım gevezelik etmiştir bile. Diyorum ki Sermet pezevengi gibi, eğer burada da dümen çeviren biri varsa, benim

yalnız takıldığımı sanması daha iyi. Sürpriz avantajını elde tutma hesabı. Anladın mı?”

Anlamıştı tabii, anlamayacak ne var? Daha önce işe yaramış bir yöntemdi bu. En azından buraya çağrılmama yol açan ve kendisine sevgimi bir üst paragrafta, zannımca yaptıklarına karşılık az gelen bir sıfatla andığım, seri katilliği herkes, casusluğu ise yazarınız açıklayana kadar sadece ilgilisi tarafından bilinen ‘Erenköy Canavarı’nın yakalanması meselesinde işimize yaramıştı ve belki daha önce söylemişimdir, başka davalarda da yaradı.

“Rakibine kendini zayıf göstereceksin ki coşsun ve açık versin,” dedim Tefo’ya, sanki dediklerimi anlamayacakmış gibi. “Peki,” dedi kankam. Tabii, nezaketinden söylemese bile yeri geldiğinde zırvalayacağımı bildiğinden beni bir başıma bırakma konusunda hâlâ gönülsüzdü ama fazla itiraz etmedi. Ah, bunda davanın henüz bir dava olup olmadığının kesinleşmemesinin de payı vardı elbette.

“O zaman,” dedi Tefo, “dava hakkında düşündüklerini söyle. Kendi fikrini yani.”

“Valla,” dedim, “ortada bir dava olduğunu kabul edeceksek, önce Şaduman Bey’in öldürüldüğünü kabul etmek gerek.”

“E?”

“E’si, görünüşe göre... yani şimdilik, adamın canına kıyılması için bir neden görünmüyor.”

“Hiç yok anlamına gelmez tabii...”

“Tabii canım...”

“Biraz cimnastik yapalım o zaman: Önce şu Hamlet işine bakalım.”

“İyi, buyur.”

“Baba Hamlet nasıl ölür?”

“Virgül koydun mu?”

“Nereye?”

“Baba ile Hamlet’in arasına.”

“Ne diyorsun ulan?”

“Sesindeki vurgudan anlayamadım da, ondan soruyorum. Yani Baba Hamlet’in nasıl öldüğünü mü soruyorsun, yoksa bana ‘Baba, Hamlet nasıl ölür?’ mü diyorsun, onu soruyorum.”

“Aman be Vedat...”

“Ne yani, hep sen mi uyuz sözcük oyunları yapacaksın?” demek yerine gevrek gevrek güldüm ve “Tamam,” dedim. “Hamlet’in babasını soruyorsan... eee, it biraderi kulağından içeri zehir döker diye hatırlıyorum.”

“Öyle. Bahçede uyurken.”

“Hım. Zehir hariç, burası uyuyor diyorsun, öyle mi?”

“Öyle ama otopsi yapılmadığı için hakkıyla bilemeyiz.”

“Zehirlenme olsa belirtisi görülmez miydi?”

“Bilmem. Kötü niyetle bakarsak saklamaları mümkün. Ya da otopsi yapılmadan fark edilmeyen zehirlerden biri söz konusudur. Neyse, bunu kenara yazalım. Peki, sonra?”

“Ne sonra?”

“Hamlet... yani kralın öldürülmesinden sonra...”

“Ha... İşte, kral ölünce, birader tahta çıkar; kraliçeyle evlenir. Bunda da bir uyuyor, bir uymuyor. Şahap Bey ailenin ve şarap işinin başına geçmiş ama Gülbahar Hanım’la mercimek sektörüne girdiğine dair bir bilgi yok.”

“Güzel. Başka uyanlar neler? Hamlet’e yani...”

“Eee... kızın, Filiz’in yani, tıpkı Ofelya gibi, Bağkuranlar’ı kraliyet ailesi diye düşünürsek tabii, ailenin baş hizmetlisinin kızı ve ailenin biricik evladının sevgilisi konumu... pek de masum bir şey, görsen.”

“Evet, Ofelya... Sonra?”

“Sonra Selçuk’un, tıpkı Hamlet gibi, yanına iki eleman katılarak bir yere gönderilmesi... gerçi Hamlet’te bu olay Polonius’un ölümünden sonradır. Sonra, eee... hah, Filiz’in ağabeyinin askerde,

yani Laertes gibi uzakta bulunması var. Gitmeden önce de kızı epey uyarmış Selçuk'a bel bağlamasın diye... Sonracığıma, Selçuk'un Amerika'dan döndükten sonraki garip davranışları, abuk subuk konuşmaları, ağlama krizleri... Tabii hayaletin görünmesi de var; gerçi hayalet orijinal hikâyede Polonius'a görünmüyor ama..."

"Olsun. Peki, uymayanlar?"

"Ne bileyim? Bir sürü şey vardır herhalde."

"Ne mesela?"

"E, hacım, nedir, sözlüye mi aldın, Hamlet'i mi anlattıracağını bana şimdi?"

"Tamam tamam... Peki, şuna cevap ver: Claudius, Hamlet'in babasını neden öldürür?"

"Hem tahta, hem de karısına el koymak için; dedik ya demin."

"İktidar hırsı, vesaire. Peki, Şaduman Bey'de, diğerlerinde bulunmayan ne var ya da vardı?"

"Ne? Para ve karı mı?"

"Öyle. Kadını boş ver şimdilik. Peki, Şaduman ölünce para kime kalıyor?"

"E, oğluna elbet. Ama şimdilik para Şahap'ta... onun kontrolünde yani. E, hacım, Şahap zaten aile servetinin kendine düşen payına sahip. Kooperatifte de hissesi var."

"Yani?"

"Yani, ne diyorsun? Daha fazlasına sahip olma hırsına mı kapıldı?"

"E, tabii."

"Peki. Hım... Diyorsun ki... Hım... Ama önünde engel var."

"Vasiyet meselesi."

"Evet... Oğlan yirmi üçüne basana kadar... yani, eee, doğum tarihini bilmiyorum ama... liseyi ve üniversiteyi bitirdiğine göre, seneye falandır herhalde. Gerçi kanunen, bildiğim kadarıyla tabii,

rüşdüne erdiği an mirasa hak kazanması lazım ama herhalde vasiyet özel bir durum yaratıyor. Bilmiyorum, onu araştırmam gerekecek.”

“Hiç uğraşma, Seyfo’ya sorarım birazdan.” Seyfo dediği, dört-beş ay kadar önce bizim yandaki ofise taşınan avukat arkadaştı. Elemanın kapısında ‘Av. Seyfettin Çomak’ yazıyordu ya, kahramanınızın kimi yerde yalakalaşan samimiyet yanlılığından, üstüne yeni komşumuz da sağolsun, aynen öyle çıktığından, daha taşınmasından bir ay geçmeden Seyfo’ya dönüvermişti boşanma avukatı komşumuz Seyfettin. Yeri gelmişken belirteyim: Pek sağlam ve cin bir elemandır Seyfo; arada söylense de geride kalan on küsür yıl boyunca ücretsiz danışman ve başvuru kaynağı hizmetlerini esirgememiştir. Bak, ‘hizmet’ demek ayıp gibi kaçtı şimdi. Gerçi nedir, biz de onun bir sürü işine baktık; alınmaz.

“Peki, ya yirmi üçü göremeden bir şey olursa oğlana?” diye devam etti Tefo.

“O zaman her şey Şahap’a ve Şaduman Bey’in karısına kalır herhalde. Yok, önce karısına kalması lazım galiba. Miras kanunlarını öğrenmeden sallamayayım şimdi. İyi de hacım, ortada olan tez bu zaten.”

“E?”

“E’si, zaten milleti kıllandıran da bu değil mi? Yani, Şahap’ın ağabeyini öldürüp, falan filan? Şahap, ağabeyini harcıyor, ardından oğlanı ortadan kaldıracak, sonra yengesini ayartıp... Tam Hamlet işte.”

Cıkladı seninki. Dikkat etmiyormuşum, Şaduman Bey’in ölümünün üzerinden neredeyse bir yıl geçmiş ama hayalet görünene kadar, yani birkaç ay öncesine kadar kimse kıllanmamış Şahap Bey’den. Anca hayalet hikâyesinden sonra Hamlet konusu ortaya çıkmış, paralellik ondan sonra dikkat çekmiş. Hem, tabii öğrendiklerim doğruysa, Şahap Bey şu ana dek hiç Claudius gibi davranmamışmış.

“Yani?”

“Yanisi, dul yengesiyle işi pişirmiş mi? Hayır.”

“Nereden çıkardın şimdi pişirmedığını?”

“Pişirseydi, en azından Davut söylerdi sana.”

“Bilmiyordur belki?”

“Sanmam. Ufacık bir yer diyorsun. Öyle yerlerde herkes her şeyi bilir; bilmeseydi dedikodusu çıkar.”

“Hım. Peki, başka?”

“Şahap Bey’in Selçuk’la bir anlaşmazlığa düştüğünü, ne bile-yim, atıştığını gören olmuş mu? Hayır. Adam, Claudius gibi vur patlasın çal oynasın hayatına dalmış mı? Hayır.”

“E, sen kafadan hepsini silip attın be güzelim. Bu dediklerini henüz kesin bilmiyoruz.”

“Bence böyle çıkacak. Bak ne diyorum: Bir de şöyle düşün... Eee, biri ya da birileri, ortada hazır duran Hamlet dokusunu çaktı ve tezgâh kurdu.”

“Nasıl?”

“Eee, diyelim ki biri...”

“Ya da birileri...”

“Evet, biri ya da birileri, öyle bir tezgâh kurmuş olsun; önce Şaduman Bey’i... diyelim ki... hani, Hamlet’e uyacak ya, zehirle-miş olsun. Sonra da duman, hayalet... düzeneği bir şekilde kur-muş ve arada çocuğa gazı vermiş olsun ki sonunda Hamlet, Cla-udius’u deşsin...”

“Aha! O zaman para başkasına kalacak... Şahap mezara, Sel-çuk hapse; bir taş iki kuş hesabı.”

“Aynen.”

“İyi de, kim?”

“Valla, kafadan sayabiliriz: hem Şahap, hem Selçuk ortadan kalkarsa...”

“Para doğrudan Gülbahar Hanım’a kalır herhalde. Ama zaten şu halde Şahap’ın ortadan kalkması gerekmiyor ki onun için... Yanlış

bilmiyorsam, mirasın bir kısmı zaten kanunen kadına kalmalı. Tütünün kalması için sadece Selçuk'un ortadan kalkması gerek."

"Şahap'ın ailenin parasında payı yok mu yani?"

"Ha, vardır herhalde... Yani, babalarından kalan, iki kardeş arasında pay edilmiştir bir şekilde."

"O zaman, komplocu, tabii tamamen yanlış bir yönde düşünmüyorsak, yani, ortada bir tezgâh varsa, hepsini ortadan kaldırıp paranın tümüne el koymak derdinde olabilir; ben de onu diyorum zaten."

"Hım."

"Peki, başka bir soru sana: Ya Selçuk'la senin masum Ofelya evlenirse... yani, Selçuk Amca'sını öldürmeden önce evlenirlerse?"

"Aha... Ama... Yok be, Filiz bunları tezgâhlayacak biri değil. Hem öyle yapsa bile, para mara ne varsa, sonuçta Gülbahar Hanım'a kalır... En azından büyük kısmı. Yok baba, dediğin gibi, malın mülkün tümünü ele geçirmekse mesele, o zaman Gülbahar Hanım'ı da temizlemek lazım ve Filiz, ı-ıh."

"Adam sarrafısın yani?"

"Yok canım. Ama kızı görsen, benim gibi düşünürsün."

"Bebek yüzlü tonla katil sayabilirim sana..."

Ben cıkkladım bu sefer. Tamam, daha önce belirttim, insanı gözünden tanıyabileceğimi iddia etmem ama genelde bu konularda yanılmadığımı söyleyebilirim. "Yok hacım," dedim, "başka kapıyı tıklatmak gerek bence."

"Peki, öyle kabul edelim. Şimdilik. Zaten daha çok başındayız işin. Ama bence bu fikri kovalamakta fayda var. Sen şimdi, Şaduman Bey'in başka yasal varisi var mı, onu araştır derim. Ben de Seyfo'dan veraset yasalarını öğreneyim."

"Olur."

"Peki diğer elemanlar?"

“Doktordan kıldandım dedim ya... Gerçi Gönül Hanım’a bakılırsa Pınarkesen gibi yerlerde doktorun yaptığı normal karşılanmalıymış. Hem aile de otopsi istemeyince...”

“Bağkuranlar’ın forsu diyorsun...”

“Öyle görünüyor. Öte yandan, doktor kafadan kalp krizine hükmedince şüphe etmeyi akıllarından bile geçirmemiş olabilirler tabii.”

“Gene de tuhaf.”

“Belki doktor da işin içinde ve kimse uyanmadan kalp krizi deyip çıktı diyorsun, değil mi?”

“Olabilir.”

“Ne dersin hacı, Şaduman Bey’in mezarını açtırsak mı?” Daha soruyu sorarken gözümün önüne zifiri karanlıkta, elimde kürek mezar açışını geldi. Sessizlik, arada nereden geldiği anlaşılmayan çıtırtılar, yarasaların kanat sesleri... Titreye titreye küreği toprağa batırdığım anda topraktan çıkıveren el...

Aklımdan geçen görüntüden ve beni ondan kurtardığından habersiz, “Valla öyle işler için mahkeme kararı gerekir bildiğim,” dedi Tefo’m. “E, adli tatil de var şimdi... Gerçi herhalde nöbetçi hâkimi vardır oranın...”

“Yok baba, daha gelmemiş buraya adaletin pençesi,” dedim. Bir yandan, mezarlık açma sahneme gülüyordum içimden. E, hani cesurun önde gideniyim ya hesapta, daha düşüncesi bile içimi titremişti, ona gülüyordum.

“E, nerede hallediliyormuş adli sorunlar?”

“Söke’de. Olmadı, Aydın’da.”

“İyi. O zaman, konu Söke veya Aydın’a taşınır ama ortada kesin bir şeyler yokken mezar işi gereksiz bence. Şimdilik yani. Kendim yapayım desen o da olmaz; öyle ölü soyucular gibi kazma kürekle gidemezsin herhalde adamın mezarına. Zaten yapsan ne olacak? Sonuçta gene adli tabibe gitmen gerekecek. Hepsini sorunsuz halletsen bile, adamın ölümünün üzerinden neredeyse bir sene geçmiş

zaten; hani, cesetler ne zamanda ne hale geliyor bilmiyorum ama açtıktan sonra bir şey bulamamak var... sonrası rezillik.”

“Doğru,” dedim mezar soygunculuğu için gerekli malzemeyi düşünme meselesini bir kenara atarak.

“Neyse, sen bak bakalım, mezarı kurcalamadan bir şeylere ulaşabilecek misin...”

“Peki ya hayalet?”

“Onda kesin bir düzen var, canım.”

“Ortalıkta dolaşan Şaduman Bey’in hayaleti değil diyorsun yani?”

“Bence değil.”

“Ama onca gören var. Hem üsteğmen, hayaletin görüldüğü söylenen yerleri hep araştırmış; iz miz bulamadığını söyledi.”

“Valla görenlere bir şey diyemiyorum. Belki ilk görenin etkisiyle...”

“Ama sonra birkaç kişi aynı anda görmüş.”

“Ona bir şey uyduramadım şimdi. Ama illa mantıklı bir açıklaması vardır.”

“Peki, üsteğmenin bir şey bulamamasına ne kulp takacaksın?”

“İşi bilmiyordur. Ya da yalan söylüyordur. Zaten yeterli donanımı yokmuş, söyledin ya.”

“Neden yalan söylesin?”

“Bilmem. O da doktor gibi davranmıştır belki...”

“O zaman işin içine onları da katmak gerek... Öyle dersek Şaduman Bey’in öldürülmesi ve geri kalan tüm hikâyeye bunları katarsak... Eee? Hayri Üsteğmen’in, doktorun falan, eğer dediğin gibi bir durum varsa, Bağkuran servetine konabilmeleri için...”

“Yasal dayanak bulmak gerekecek. Belki de Bağkuranlar’ın böyle, ne bileyim, genel bir vasiyeti vardır. Hani, aile tümüyle kurursa mallar kasabaya, ne bileyim, kasabanın ileri gelenlerine... Hani, Pınarkesen’in servetinin kasaba yararına kullanılması...”

“O-hoo... Çok masal oldu be Tefo. Hem bildiğim, bu tip durumlarda mal varlığı doğrudan devlete geçer.”

“Hım. Peki, üsteğmen doğru söylüyor olsun. O zaman...”

“O zaman babacığım, hayalet belki sahiden hayalettir, olamaz mı yani?”

“Bu dediğini babama söylesene.”

“Tommiks-Teksas diye başlar gene. Ya, tamam, saçma ama... ya öyleyse?”

“Eğer’le iş yapmayalım derim. Öyle bir şey çıkarsa, o zaman bakarız.”

“İyi. Bir de şey var... yani, hayalet meselesi dümen değil, sahiden öyleyse... yani, görünen sahiden Şaduman Bey’in hayaletiyse...”

“Hayaletler, yarım kalan işleri hesabı gelir, diyorsun,” dedi Tefo. Leb dememi hiç beklemez zaten.

“Aynen.”

Hımladı seninki. Kısa bir sessizlik oldu ve “Bana hayalet işi palavra geliyor ama değilse, cinayet olasılığından daha bir kıllanmak gerekir,” dedi. “Yani, eğer Şaduman Bey, tıpkı Hamlet’teki gibi oğlundan intikamını alması için ricada bulunmaya geldiyse... Tabii, gene söylüyorum, bu varsayım, bel bağlanacak bir varsayım değil.”

“Tabii canım. Alay bile edilir bunu öne sürenle... ama gene de...”

“Hiç varsayım olmamasından iyidir.”

Konuşmanın sonrasının iyice geyiğe döndüğünü tahmin edersiniz. Uzatmayayım, geyik faslını bitirip Tefo’ya, Ayla ve diğer tanıdık zevata selamımı iletmesini söyleyerek telefonu kapadım.

Ardından evi arayıp annemin şuna ve buna dikkat etmem üzerine tembihlerini alarak her zamanki gibi elinde gazetesi, koltuğunda söylenip duran babama selam yolladıktan sonra, yattığım yerde, güneş tepeden inene kadar vakit geçireyim bari, sonra gider

soruşturmaya devam ederim hesabı gazeteleri kurcalarken tam bana yakışır şekilde içim geçti.

Akşam üzerine doğru uyandım. Fena terlemiştim. Kalktım, gerindim ve pencereden baktım; pansiyonun küçük bahçesi dün ilk geldiğimdeki gibi ıssızdı.

Sanki soruşturma yapmam gerekmiyormuş, mis gibi tatildeymişim havasında, bu yaştan ve göbekten sonra mayo yakışık almaz diyerek edindiğim, daha doğrusu Nilgün'ün kim bilir nereden aldığı kırmızı şortumu ve hazır Bodrum'a gelmişken almamak ayıp diyerek edindiğim deri sandaletlerimi giydim; hasır şapkamı, güneş gözlüğümü, uykuya dalıp yarım bıraktığım gazetelerden birini ve havlumu aldım, aşağı indim.

Davut'la Hacer'in gene uyukladığına kanaat getirdim; her zamanki inceliğimle gürültü etmeden ve sırtımdaki, azalmış ama tümüyle geçmemiş yanık acısına aldırmadan, kenarda kapalı yatan şemsiyelerden birini yükledim, pansiyonun bahçesinden çıktım ve kasabanın meydanından bu tarafa uzanıp pansiyonun neredeyse yanıbaşından başlayan kayalıklarda biten plaja indim.

Plaj ve deniz çünkü kadar تنها değildi; kasabaya daha yakın taraflarda yüzen de vardı, güneşlenen de. Tabii, gene öyle tıklım tıklım değildi, söylememe gerek yok herhalde. Etrafı biraz kestim, sonra biraz uğraşıp şemsiyemi uygun bulduğum bir yere diktim. Havlumu şemsiyenin gölgesine serip oturdum, sandaletlerimi çıkardım ve gazetemi okumaya koyuldum.

On dakika geçmeden, suyla temas ettiğimde coz edecek kıvama geldiğime karar verip kalktım, güneş gözlüğümü, sandaletlerimi ve hasır şapkamı havlulumun üzerine koydum ve uzaktan bakanlara gayet komik görüneceğini bildiğim bir yürüyüşle, yani, tabanlarımı kaynayan kumlara mümkün olduğunca az temas ettirmeye çabalayarak, seke seke denize vardım. E, madem sandaletin var diyecekler için belirteyim: Sudan çıkıldığında hemen ıslak ayağa yapışan kumlar söz konusuysen bunları giymem ben,

ayağım yansın daha iyi. Şemsiyeyi kıyıya yakın dikseydin diyeceklerle verecek yanıtlım ise yok.

Herkeste böyle midir bilmiyorum tabii ama benim denize her girişim sanki ilk girişimmiş gibidir. Hava ne derece sıcak, kafatasım ne derece pişmiş olursa olsun, bir türlü öyle lap diye suya atlayamam. Yapabilene de imrenirim açıkçası. Şimdiki gibi kıyıdayısam, su dizlerime gelene kadar birkaç adım atar, dururum. Sonra cesaretimi toplayıp birkaç adım gider, gene dururum. Daldığım andaki ilk şokun ardından hemen suya alışacağımı bilirim bilmesine ama işte... Hele hafif dalga olduğunda su, böyle, nasıl denir, hassas bölgelere erişiverirse, bir de geri kaçırım. Bu halimle alay eden çoktur ya, başka pek çok durumdaki gibi aldırmam. Yok aga, suya dalmak bana göre, kavgaya girişmek gibi, gözü karartmakla ilgilidir. İş önce kafada biter ve gerisi hoyda bre deyip atlayıvermektir. En güzeli de iskele gibi bir yerden atlamaktır. Hoş, o durumlarda da iskele üzerinde bir on dakika kadar oyalanırım ya, sonuçta öylesi daha kolaydır. Hem, bir kere atladıktan sonra, havadayken ne yapsan fark etmez; geri dönemezsin, malum.

İşte böyle, mehter takımı hesabı, suda dizime kadar gidip geri kaçma şovumun ikinci, bilemedin üçüncü dakikasıydı ve tam kararımı verip derin bir nefes alarak, belgesel kanallarındaki su aygırları misali dalışa geçecektim, hayatta en uyuz kaptığım şakalardan birine maruz kalıverdim: Arkamdan biri üzerime su attı.

Yok, öyle kovayla falan değil; hani gençsindir, kıyıda manitalarla şakalaşır, malum amaca yönelik yalandan kahkahaları bol keseden savururken elini denize daldırıp birbirine su atarsın ya, o hesap. Damlalar, iç ve dıştaki güneşlerin etkisiyle kavrulan vücudunuza batan buzdan iğneler gibi gelir hani...

Tabii, öfkeyle geriye döndüm.

Masumiyet timsali Filiz, sahiden hışımla döndüm herhalde, yanındaki Hamlet'e doğru sıçrayıverdi.

Hamle et, yâ Hamlet!

I. PERDE, I. SAHNE

KİŞİLER:

FİLİZ GÜVEN: On altı-on yedi yaşlarında, pembe yanaklı, siyah saçlı bir genç kız. Narin yapılı, kısa boylu. Saçı sıkıca toplanıp her iki yandan örülmüş.

SELÇUK BAĞKURAN: Yirmi-yirmi bir yaşlarında. Sarışın, kibarık, neredeyse kıvırcık denecek kadar dalgalı saçları var. İnce yapılı. Orta boylu. Enerjik görünüşlü, sevimli bir delikanlı.

VEDAT KURDEL: Özel dedektif. Henüz mesleğinde acemi. Otuz altı yaşında, uzunca boylu, iri yapılı; bel kısmı yağ bağlamış. Güneş yanığı kızarık vücudunda yer yer soyulmalar var, buğday tenli.

DIŞ SES: Vedat'ın sesi.

SAHNE: Işıklar yakıldığında seyirci, sahnenin tam ortasında, sırtı kendilerine dönük duran Vedat'ı ve onun karşısında yüzleri Vedat'a dönük duran Filiz ve Selçuk'u görür. Yanlarda oturan seyirciler, fazladan bir de Filiz ve Selçuk'un arkasındaki plaj şemsiyesini görebilmektedir (Ortalarda oturanlar, Vedat tam şemsiyenin hizasında durduğu için şemsiyeyi kısmen görebilir). Işık, sahnenin apaydınlık bir yaz öğleden sonrasında geçtiğini gösterecek denli parlaktır. Seyirciye sırtı dönük ayakta duran Vedat'ın üzerinde sadece kırmızı bir şort vardır. Şortun arkasında, yani seyircinin gördüğü kısımda,

büyük beyaz harflerle “NO!” yazmaktadır. Filiz ve Selçuk’un giyimlerinde göze batacak bir şey yoktur; ikisi de şort ve t-shirt giymişlerdir. Bilekleri suyun içinde (denizi temsil edecek mavi kumaşlar kullanılabilir; ama şart değil) duran Vedat, diğer ikisine göre epey iridir. Işıklar tamamen yandıktan bir iki saniye sonra, Vedat, Filiz ve Selçuk’a doğru ilerler. Vedat’a göre solda duran Selçuk da elini uzatıp gülümseyerek ona doğru hareket eder. Filiz yerinden kıpırdamaz.

SELÇUK: Boşuna gelmişsiniz diyecektim soylu efendim, tabii denize girmeye niyetlendiğinizi görmeseydim. (tam karşılıklarına gelmiş Vedat’a elini uzatır, Vedat da aynısını yapar; el sıkışırlar) Hem merakımdan hem de sevdiceğimi üzmemeyim diye geldim ey yabancı; boyuna bosuna bakılırsa sağlam bir Ademoğlusun.

DIŞ SES: Aha, işte sana Şekspiryen komplonun baş aktörü; hem tipi uygun, sarışın ve marışın, hem de orijinal metnin bir yerinden alınmış havası taşıyan cümleler kuruyor.

SELÇUK: (Vedat’ın elini sıkmaya devam ederek ve neşeli tonunu bozmadan ama Dış Ses’in konuşmasına da biraz şaşırmış gibi hafifçe kaşlarını çatar. Gözleri sağa sola oynar. Sonra, kendini şaşırtan şeyi önemsememeye karar vermiş gibi gözlerini kırıştırır ve devam eder) Şaşırmayın, Hamlet hikâyesinden haberdarım elbette. Kasabada herkes, hayaleti yakalamaya gelen ve bizim Cemâl’in gözünü şişiren İstanbullu özel dedektiften bahsediyor. Ben de gelirken böyle bir giriş yapayım demiştim; hatta hatırlayabilsem metnin kendinden bir şeyler söyleyecektim. Tabii, günlük hayatta böyle konuşmam.

VEDAT: Ben de tam kılıcınız nerede diye soracaktım, soylu ve genç efendimiz.

SELÇUK: (Gülerek) Hoş bir şort. Arkasında da “No!” yazıyor mu acaba? Yoksa sadece bu “Yes!” mi var?

VEDAT: “No!”su var, hiç merak etmeyin.

SELÇUK: İlginç bir mesaj. Doğrudan hayata bakışınızı temsil ettiğini düşünebilir miyiz?

VEDAT: Nilgün'ün halt etmesi işte. Gerçi, bana da şirin gelmiyor değil.

DIŞ SES: Söylemiş miydim bilmiyorum, federasyon kararıyla mı nedir, zekiler liginde mücadele etmek zorunda kalmışımdır hep. Tefo'm bir yana, bir yana dediğim lafın gelişi; yeri her daim baş üstündedir elbette, ne hikmetse, belki sırf bir gün roman yazabileyim diye, habire karşıma böyle senaryo ezberlemiş gibi dolambaçlı konuşan, a derken z'yi hesaplayan tipler çıkmıştır. Fakat, gene söylemişimdir, benim kafam da, biraz yavaş işlemekle beraber, fena çalışmaz. Geç anlarım, gevelerim. Ama o gün, nasıl olduysa artık, belki Filiz'ciğin güvenini sarsamamak adınadır, hazırcevaplığım tutuvermişti. *(Dış ses konuşurken Selçuk gene sağa sola bakınır, diğerleri hiç kıpırdamaz. Dış ses susunca Selçuk, Vedat'ın elini bırakıp bir adım geri atar; gözlerini kısarak karşısındakini süzer)*

DIŞ SES: Açık açık süzülmekten ve tartılmaktan hiç hoşlanmam.

SELÇUK: *(Boşluğa hitap ederek)* Hayatımda ilk defa bir özel dedektif görüyorum.

DIŞ SES: Sanki gördüğü uzaylı! Lafa bak...

VEDAT: Hayal kırıklığı yarattım galiba? Filmlerdeki tiplere benzemiyorum herhalde.

SELÇUK: *(İrkilir. Bakışlarını Vedat'a çevirir)* Ne? Ah, özür dilerim... şey, bunu sadece ben mi duyuyorum?

VEDAT: Ben de tanıştığımıza memnun oldum. *(Ellerini beline koyar)* Ve... eee, madem geldiniz... Şöyle geçmez misiniz? Havlu sermiştım oraya. *(Şemsiyeyi işaret eder. Selçuk ve Filiz, bir an bakışıp gösterilen yere oturur. Vedat da karşılırlına, bağdaş kurarak oturur. Sırtı hâlâ seyirciye dönüktür ama artık oturduğu için şemsiye tüm seyirciler tarafından, hiç değilse biraz daha fazla görülebilmektedir)*

DIŞ SES: Doğruya doğru, sevimli çocukmuş bu Selçuk. *(Selçuk, aynı merak ve şaşkınlıkla etrafa bakmaya devam eder ve sesin geldiği yeri anlamaya çalışır, diğer ikisi gene kıpırdamamaktadır)* Bir kere, baksanıza; gözlerinden zekâ fışkırıyor; üstüne üstlük, biraz

kaba ve ukalaca kaçsa da, (*Selçuk, kaşlarını kaldırır*) dilinin mürekkep yalamaktan şiştiğini kanıtlayan cinsten, hoş bir giriş yaptı sahneye; bu devirde böylesi gençlere zaten rastlamıyoruz ya, o zaman da zordu böylesine denk gelmek. Ayrıca yakışıklı da kerata: Yüzünde dikkat çekecek bir orantısızlık yok, görüyorsunuz; aksine, tümüyle pek düzgün yüzü. (*Selçuk, gülümser; Filiz de ona bakarak gülümser*) Kaşları, gözleri, çenesi diye sayacağım ama hem görüyorsunuz, hem de buraya kadar sabredip okuduğunuz şey aşk romanı değil, geçiyorum. Yalnız, herhalde başka kızlara da sevimli görünecek, Hacer'inkilere benzer sarı lülelerine dikkatinizi çekmek isterim. (*Filiz, abartılı, sanki bale yapıyormuş gibi bir hareketle uzanıp Selçuk'un alnına düşen bukleleri geriye doğru iter*) Hamlet ya, (*Selçuk, sürekli aynı şeyi duymaktan bıkmış bir havada yüzünü buruşturup kafasını sallar, gözlerini bir an için yukarı çevirir*) elbette sarışın olacak.

FİLİZ: Ama siz güneşte kaldınız Vedat Ağabey... Aramıza gel-seniz?

SELÇUK: Evet, fena yanmışsınız ayrıca... Gerçi soyulmaya başlamışsınız; bu iyi.

VEDAT: Önemli değil, keyfinize bakın siz. Yalnız, bir zahmet şuradan şapkamla gözlüğümü verirsen, iyi olur. (*Filiz uzanır, yan-ında duran hasır şapkayla –sombbrero şeklinde, büyükçe– gözlüğü Vedat'a uzatır. Vedat ikisini de takar*) Eyvallah.

DIŞ SES: Nilgün bu yaptığımı görse çıldırır. Ama boş ver; na-sılsa akşam üzeri, güneş o derece yakmaz herhalde. Hem soyu-luyorum da.

SELÇUK: Bu, ikinci defa adı geçen Nilgün kim? Eşiniz mi?

DIŞ SES: Eksi! Yüzük görüyor musun parmağымda?

SELÇUK: Ama...

VEDAT: Anlaşılan, fısıltı gazeteniz pek hızlı çalışıyor.

SELÇUK: (*Kaşları çatık, bir an duraklar. Sonra, Vedat'ın dedi-ğini anca anlamış gibi cevaplar*) Eh, sabahtan bu yana yaptıkları-nızı düşününce... Hem burası ufacık bir yer, daha ne olsun? (*Sırıtır*)

VEDAT: Peki. Herhalde Filiz de sana bir şeyler anlattı.

DIŞ SES: Hem de ne anlatmak! (*Selçuk, dış ses konuşmaya başlayınca gene irkilir, Vedat eliyle sakın olmasını işaret eder. Selçuk anlamaya çalışmaktadır. Filiz de kolundan tutar. Selçuk, bir ona bir Vedat'a bakar. Vedat bir kez daha beklemesini işaret eder*) Filiz'cik, hani Tefo ne derse desin, gözümde saflık timsaliydi ya, (*Filiz gülümser*) saflığın çok ötesine bile varmışmış meğer. Selçuk, bana söylenenden önce, yani bu sabah Çeşme'den dönünce, hikâyeye göre bir punduna getirip temizlemesi gereken yerli *Guildens-tern* ve *Rosenkratz*'ı da yanında gören Filiz'cik öyle sevinmiş, öyle heyecanlanmış ki daha ilk başbaşa kaldıkları anda, yavuklusuna her şeyi anlatmış ve benimle görüşmesi için Selçuk'a yalvarmış. Selçuk da, girizgahında belirttiği üzere, hem merakından, hem de kızı kırmamak için kabul etmiş benle görüşmeyi. Yanıma gelirlerken *Rosenkratz*lığından haberdar mıdır ve kelleyi kurtardığının farkında mıdır bilemiyorum, Dilaver'le karşılaşmışlar. Eleman bir solukta, Cemâl'in moraran gözünü anlatıp *Eagles*'tan '*New Kid in Town*'ı çalmış bunlara. Şöhretimin benden önce gideceğim yerlere ulaşmasına o zamanlar henüz alışmadığım için, kasabanın boyutlarına bakıp lafın bir kenarda fazla kalmayacağını bilmeme ve zaten öyle olmasını istememe rağmen gene de adımın bu kadar çabuk duyulmasına şaşmıştım.

SELÇUK: Tamam, bir şey anlamıyorum ama böyle de olur... Olur da, kıpırdamadan durmak zor. Hem sıkıcı hem de sıcak.

VEDAT: En azından siz gölgedesiniz.

SELÇUK: *New Kid in Town*'ı herkes bilmez hem...

VEDAT: İtirazlarını, eleştirilerini ve gerçek duygusunu zedeleyici gözlemlerini sona saklamalısın. Şimdi, madem ne demeye burada olduğumu bilerek geldin; sadede gelip doğrudan bir iki şey sormama itiraz etmezsin herhalde.

SELÇUK: (*Omuz silker*) Ne isterseniz.

VEDAT: Tamam. O zaman, konuyu açtığım için özür dileyerek, babanın ölümü hakkında konuşalım biraz derim. (*Vedat'ın*

cümlesi biter bitmez, Selçuk'un yüzü değişir. Hüzünlenmiştir. Dudaklarını ısırarak boşluğa –herhangi bir yöne –bakar. Filiz, Selçuk'un elini tutar. Bir süre sessiz kalırlar. Sonra, Selçuk acıklı bir gülümseme ile Vedat'a bakar)

SELÇUK: Babam... Babamın ölümü hakkında ne bilmek istiyorsunuz? Tıbbi bilgiyi, Süleyman Ağabey var, doktor... Onunla konuşmalısınız.

VEDAT: Konuştum zaten. Ben, senin ne düşündüğünü merak ediyorum.

SELÇUK: Nasıl? Ah, anladım: şu mesele... ölümünde şüpheli bir şey... Hamlet meselesi, değil mi?

VEDAT: Öyle.

SELÇUK: *(Dudaklarını büzerek kafasını sallar)* Bence yok. Babam şeker hastasıydı; tansiyonu vardı. Söylemişlerdir herhalde.

VEDAT: Ama doktor kalp krizi diyor.

SELÇUK: Kalbinden bir şikayeti yoktu bildiğim. *(duraklama)* Veya belki vardı da, o zamana kadar kalbiyle ilgili bir sorun yaşamamıştı. Ama sigara içerdi... çok içerdi hem de.

VEDAT: Ne kadar çok?

SELÇUK: Bilmem. Günde iki paket herhalde. Annem daha iyi bilir.

VEDAT: Başka?

SELÇUK: Başka... *(duraklama)* İyi yemek yerd. Tabii şarap da...

VEDAT: Zaten yemek üzerine olmuş olanlar. Şeker, tansiyon... Olacağı varmış diyebiliriz, öyle mi?

SELÇUK: Bilmem... Ha, bir de çok çabuk heyecanlanırdı.

VEDAT: Belki de öyle bir şey söz konusu; ani heyecan, falan.

SELÇUK: Bilmem ki... Olabilir.

VEDAT: Hım. Peki o sırada... yani öldüğünde demek istiyorum. Yanında...

SELÇUK: (*Sözünü tamamlar*) Kimse yokmuş. Zaten öldükten bir süre sonra bulmuşlar.

VEDAT: Ne kadar süre sonra?

SELÇUK: On-onbeş dakika sonra galiba. Doktor söylemedi mi?

DIŞ SES: Sormak aklına gelmedi ki!

VEDAT: Kim bulmuş?

SELÇUK: Annem.

VEDAT: Fena. Peki sen neredeydin o sırada?

SELÇUK: Amerika'daydım.

VEDAT: Okul ağustosta mı başlıyor oralarda?

SELÇUK: Biraz erken gitmiştim.

VEDAT: Neden?

SELÇUK: Son yılımdı okulda... bir daha kim bilir ne zaman Amerika'ya gidebilirim dedim. Yani, biraz daha fazla kalayım diye...

VEDAT: Pek mi sevmiştin Amerika'yı?

SELÇUK: Daha ziyade kaldığım yeri... okulu. (*Omuz silker*)

VEDAT: Nerede bu okul?

SELÇUK: Davis. Küçük bir kent. Sacramento ile San Francisco arasında bir yer. Üniversite şehri işte...

VEDAT: Şarap üzerine eğitim aldın, değil mi?

SELÇUK: Şarapçılık ve tarımsal ekonomi üzerine, evet.

VEDAT: Bir sürü şey öğrenmişsindir.

SELÇUK: (*Dudak büküp kafa sallayarak*) E, yani.

VEDAT: Demek istediğim, burada olmayan şeyler... Baban rahmetlinin ya da amcanın yapmadığı şeyler...

SELÇUK: (*Kaşlarını çatarak*) Şarapçılıktan bahsediyoruz, değil mi?

VEDAT: Elbette.

SELÇUK: Ha, o zaman burada yapılmayan şeyler için Amerika'ya gitmeye gerek yok, onu söyleyeyim.

VEDAT: Allah Allah? Boşuna mı gittin yani?

SELÇUK: Yok canım, olur mu? Bir sürü şey öğrendim tabii. Demek istediğim, yapmadığımız ama başkalarının yaptığı o kadar çok şey var ki...

VEDAT: Başkaları?

SELÇUK: Rakipler işte... diğer firmalar.

VEDAT: Ne gibi şeyler? Reklam falan?

SELÇUK: Reklam, promosyon... O konularda epey geriyiz.

VEDAT: Babana açmış mıydın bunları?

SELÇUK: Tabii. *(Durur, devamının beklendiğini fark ederek anlatır)* Şey, babam biraz muhafazakârdı bu konularda... Yani, aslında gayet ileri görüşlüydü ama eee... biraz yavaş ilerlememizin daha iyi olacağını söylüyordu. Temkinli davranmaktan yanaydı...

VEDAT: Amcan?

SELÇUK: Ya, o kadar ayrıntılı konuşmadım zaten babamla... Amcamla hiç.

VEDAT: Bunları amcana açmadın yani? *(Selçuk hayır anlamında kafasını sallar)* Peki, ne zamandı bu konuşmalar? Babanla yani...

SELÇUK: Geçen sene bu zamanlar...

VEDAT: Ölümünden bir ay önce yani.

SELÇUK: Eh, belki biraz daha... ay sonuna doğru. Tam hatırlamıyorum doğrusu.

VEDAT: Peki, amcanla neden konuşmadın?

SELÇUK: Acelesi yok diye düşündüm... Yani, zaten okula dönecektim ve herhangi bir şey yapmaya ikna etsem, yani babamı, burada olmayacaktım ve... *(Durur)*

VEDAT: İhtiyarların işi ellerine yüzlerine bulaştıracağını düşündün.

SELÇUK: *(Utanmış bir gülümsemeyle)* Eh... Biraz.

VEDAT: Babalar böyledir. Peki şimdi?

SELÇUK: Ne şimdi?

VEDAT: Yani yenilik, atılım, her ne eksikse şirkette...

SELÇUK: Kooperatif.

VEDAT: Evet, kooperatifte... O düşündüğün şeyleri yapacak mısın? Amcanla konuştun mu?

SELÇUK: Konuşacağım. Birkaç gün sonra. *(Filiz belli belirsiz yan gözle Vedat'a bakar)*

VEDAT: Peki, gene özür dileyerek konuyu değiştireceğim ve babanın hayaleti meselesine geleceğim.

SELÇUK: *(Gözlerini kısar, kısa bir an düşünür)* O tuhaf sahiden.

VEDAT: Öyle ama benim öğrenmek istediğim başka... Hamlet'i falan boş ver, ona şimdilik girmeyeceğim; diyeceğim, benim babam, Allah gecinden versin...

FİLİZ: Amin.

VEDAT: *(Filiz'e)* Evet... *(Selçuk'a)* İşte, babam ölse ve sonra birileri onun gerçeküstü bir formda ortalıkta dolaştığını söylese, sırf meraktan işi kurcalardım. Bunu yapmak için de Hamlet olmaya gerek yok; insani bir durum...

SELÇUK: Ben... *(Duraklar, Filiz'e bakar)*

FİLİZ: Vedat Ağabey'e güvenmelisin.

VEDAT: Rahmetlinin hayaletini gördün, değil mi?

SELÇUK: *(Gülerek)* Yok canım!

DIŞ SES: Evet, Selçuk elbette olayı duyunca heyecana kapılmış ve memlekete döner dönmez de, kim bilir kaç gecenin sabahına karşı çıkıp dolanmış ama hayaletle karşılaşmamış.

SELÇUK: Ama ben... *(Vedat eliyle, Filiz de parmağını dudaklarına götürüp susmasını işaret eder)*

DIŞ SES: Selçuk, 'Yok canım!' der demez, kendimi yemsiz ortaya atlayan cinsten bir balık gibi hissettim. Hani illa hemen sırlar ortaya dökülecek, yok sandığımız ve aksini anlayınca bildiğimiz her şeyi sorgulamaya başlayacağımızın aşikârlığı yüzünden varlığını bilmeyelim diye Kara Adamlar tarafından türlü dümenle gizlenen o uzak dünyaların kapıları açılacak sanıyordum ya, o hesap. İşin aslı, onca hayalperestliğin yanında, aslında gerçeklerin her türlü hayal ürününü çatlatacak denli alengirli olabileceğini o zaman da gayet iyi biliyordum bilmesine ama işte... kahramanınızın kafası ya hep böylesine ya da malum, belden aşağı konulara meyleder ya, o hesap. Gene de bu maluliyetimi takmam pek, onu da belirteyim.

(Dış Ses konuşurken Selçuk sıkıntıyla sağa sola bakar. Filiz ve Vedat gene kıpırdamaz)

VEDAT: Olmuyor ama böyle.

SELÇUK: Ama saçma! Ben anlatmadan anlatacaklarımı anlatıyor...

VEDAT: Daha iyi ya; seni yormuyoruz. Bırak şimdi onu bunu, konuya gel. Buraya meraktan ve Filiz'i kırmamak için geldiğini söyledin. Ama bence sırf bunlar değil mesele.

SELÇUK: Şey, Filiz anlatmış galiba... son zamanlarda...

VEDAT: Bir tuhaf davranıyorsun ve amcanı öldürmeye niyetlisin.

SELÇUK: *(Şaşırarak ve kızarak)* Ne münasebet! *(Filiz'e döner)* Cidden böyle bir şey mi söyledin?

FİLİZ: Ben...

SELÇUK: İnanamıyorum Filiz! Amcamı öldürmek ha! Daha neler! Hayır, bu Hamlet hikâyesi bir yere kadar ilginç ama bu kadarı da... *(Cıkcıklayarak Vedat'a döner)* Bakın, Filiz filmin etkisinde kalmış. Millet de böyle cır cır konuşunca... Yok öyle bir şey.

VEDAT: Yani, Hamlet gibi deli ayaklarına yatmıyorsun?

SELÇUK: Yok canım! Kim söylüyor böyle şeyleri? Ayrıca amcamı severim ben; iyi adamdır.

VEDAT: Öyle söylemiyorlar ama...

SELÇUK: Ya, tamam; dışa karşı pek sevimsizdir ama özünde sahiden iyi adamdır amcam. Ayrıca, dedim ya, babamın ölümünde bir şey aramak anlamsız. Tamam, hayalet meselesi ilginç ama...

VEDAT: Ama sen inanmıyorsun.

SELÇUK: En azından görmedim.

VEDAT: İlla görmen mi lazım? Görenlere inanmıyor musun?

SELÇUK: Siz inanıyor musunuz?

DIŞ SES: Buyur, cevap ver haydi.

VEDAT: Peki, deli ayağı yapmıyorsun... Ya, son zamanlardaki sinirli davranışların? Gülmeler, durduk yerde ağlamalar?

SELÇUK: *(Kızgın bir ifadeyle Filiz'e bakar. Sonra omuz silerek)* Evet... O mesele doğru. Bilemiyorum. Aslında son zamanlarda değil... yani, son zamanlardan kastınız son bir aysa, değil diyorum... eee... son birkaç aydır demek daha doğru. *(Tekrar Filiz'e bakar, sonra Vedat'a döner)* Amerika'dayken başladı. Aslında tam ne zaman başladı bilemiyorum, çünkü başlarda tuhaf değildi... yani... şey... sanki böyle nasıl denir... Yavaş yavaş, kendimi çok iyi hissetmeye başladım. Hay Allah, tam da böyle demek istemiyordum... Şey... böyle, sanki bir kuvvet dolmaya başladı içime... önceleri güzeldi tabii. Yani, insanın kendini iyi hissetmesi güzeldir.

VEDAT: Ee? Sonra?

SELÇUK: Sonrası işte... Bu iyi hissetme işi bir şekilde abartılı bir hal aldı. Gitgide, işte Filiz anlatmış ya, böyle saldırgan davranmaya başladım. Nasıl anlatsam? İçim içime sığmamaya başladı. Sürekli hareket etmek, ne bileyim, mesela koşmak geliyordu içimden. Sonra durduk yerde her şey komik gelmeye başladı; biri bir laf ediyor ya da ben bir şey söylüyordum, ardından gülme tutuyordu. Engel olamıyordum. Abuk subuk laflar da ettim. Anneme bile. Sonra bu iyi hissetme, sağa sola koşturma isteğine bir de öfke katıldı. Çabuk sinirlenmeye başladım. Sonra ağlamalar... ne bileyim, her şey tuhaflaştı. Bir ara baş ağrısı çektim... Yediklerimin

tadı bile garip gelmeye başladı. Aslında, bilemiyorum, belki de babamın ölümü beni sandığımdan daha fazla etkiledi de ondan böyleyim diye düşündüm bir ara...

VEDAT: Tüm bunlar geçmiş gibi konuşuyorsun.

SELÇUK: A, evet... o da garip. Çeşme'ye gittiğimden beri rahatım. Birkaç gündür her şey normale dönmüş gibi. Biraz yorgunum, o kadar.

VEDAT: Öyle mi? *(Filiz'e bakar. O da Selçuk'un dediklerini onaylar biçimde kafasını sallar)* İlginç. Gerçi sen daha bugün gördün onu ama... *(Kısa duraklama)* Peki, bir şey soracağım: bu iki eleman, hani seninle gelen... neydi adları?

SELÇUK: Ömer'le Dilaver'den mi bahsediyorsunuz?

VEDAT: Evet. Bu ikisinden bahsetsene biraz.

SELÇUK: Ne gibi?

VEDAT: Kimdir bunlar, ne iş yaparlar, seninle neden Çeşme'ye gittiler, gibi.

SELÇUK: Ha... Ömer'le Dilaver benim ta ilkokuldan arkadaşlarım. *(Gülümser, işaret parmağını sallar)* Evet, *Gulidenstern* ve *Rosenkratz* gibi, doğru. İyi çocuklardır; bizde çalışırlar.

VEDAT: Arkadaşlık?

SELÇUK: Artık patronlarıyım tabii. O nedenle çocukluğumuzdaki gibi değil elbet ama evet, hâlâ ikisi için de arkadaşım diyebilirim. Zaten amcam o yüzden onları peşimden yolladı Amerika'ya...

VEDAT: Nasıl? Okul boyunca seninle miydiler?

SELÇUK: Yok canım, geçen kış. *(Filiz'e döner)* Söylemediniz mi? *(Filiz suçlu suçlu kafa sallar)* Önemli bir şey değil gerçi. Ya işte, annem, ben gittikten sonra... yani babamın vefatından sonra okula döndüğümde evhama kapılmış. Amcam da kış ortası gibi bu ikisini yanıma yolladı. İşte, ne de olsa arkadaşım ya bunlar, yalnız kalıp babamı düşünerek bunalıma girmeyeyim diye...

VEDAT: Bunalıma gireceğin yoktu yanılmıyorsam...

SELÇUK: Yok... Yani, biraz sıkıntılıydım, takdir edersiniz... Babamın ölümü... *(Duraklama)* Ama annemin evhamlandığı türden bir durumum yoktu.

VEDAT: E, sonra bu ikisi ne kadar kaldı yanında?

SELÇUK: Buraya dönene kadar. Beraber döndük zaten.

VEDAT: Sana göz kulak olmak için gelmişler yani.

SELÇUK: Öyle. Bakın, gene Hamlet hikâyesine dönecekse-niz, baştan söyleyeyim...

VEDAT: *(Sözünü keserek)* Çeşme'ye de onlarla gittin...

SELÇUK: Yok, onlar Kuşadası'nda kaldı. Dönüşte buluştuk, beraber geldik.

VEDAT: Kuşadası? Neden?

SELÇUK: Orada da tahsilat yapılacak iki yer vardı.

VEDAT: Hım. Yani, bir süre görüşmediniz.

SELÇUK: Bir haftaya yakın.

VEDAT: Kış ortasında bu yana, en azından Türkiye'ye dönene kadar hep beraber miydiniz?

SELÇUK: Tabii. E, sonuçta bilmedikleri bir yere geliyorlar; pek İngilizceleri de yoktur. Okul saatleri dışında yalnız bırakmadım onları işte. İyi de oldu açıkçası; onlar gelene kadar fark etmemiştim ama memleketten birilerine ihtiyacım varmış sahiden.

VEDAT: Döndükten sonra?

SELÇUK: E, tabii oradaki kadar çok beraber olmadık. Ama eskisine oranla daha sık görüştüğümüzü söyleyebilirim. Ne de olsa son üç-dört ayı beraber geçirdik.

VEDAT: Amerika anıları hesabı. Hım. Peki. Onları Kuşadası'nda bıraktığını söyledin.

SELÇUK: Evet. Dedim ya, orada da tahsilat yapılacak bir-iki yer vardı. Aslında Çeşme dönüşü Kuşadası'na uğrayacaktık ama sonra fikir değiştirdim.

VEDAT: Seninle gelmek istemediler mi?

SELÇUK: İstediler ama işi daha hızlı halledebilmek için ikiye ayrılmak daha doğru geldi bana. Ayrıca, ben ne dersem onu yaparlar. Bakın, bu Hamlet işine...

VEDAT: (*Gene sözü keserek*) Peki, Çeşme'de ne yaptın tek başına?

SELÇUK: Birkaç otelden tahsilat yaptım, işte... müşterilerle görüştüm, şaraplardan memnunlar mı diye... Siz sormadan söyleyeyim; iş meselesi bir hafta sürecektir cinsten değildi. İşleri hallettikten sonra, İzmir'e geçtim, (*Filiz'e döner*) Erdem vardı ya hani, liseden; evvelki yaz gelmişti bizde kalmaya... (*Filiz hatırladığını belirtmek için kafa sallar*) Hazır oraya kadar gitmişken bir de ona uğrayayım dedim. Birkaç sınıf arkadaşımınla daha görüştüm. Bakın, bu Hamlet işine...

VEDAT: (*Gene sözü keserek*) İnanmıyorsun, anladık. Hayaletle de inanmıyorsun. Peki, ne bunlar sence? Tesadüf mü?

SELÇUK: Başka açıklama gelmiyor aklıma açıkçası.

VEDAT: Güzel. Peki, gene bu ikisine dönelim: Çiftlikte mi kalıyorlar?

SELÇUK: Kim? Ha... yok canım, kendi evleri var. Ama bazen, işin durumuna göre, özellikle yüklemelerde tesislerin yanındaki misafirhanede kalırlar.

VEDAT: Nedir görevleri?

SELÇUK: Dilaver muhasebede. Ömer de yüklemelere nezaret eder, ambara bakar... öyle şeyler işte.

VEDAT: Peki, çiftliğe istedikleri gibi girip çıkabilirler mi?

SELÇUK: Eh, pek gelmezler ama geldiklerinde de kimse tutup nereye gidiyorsunuz demez.

VEDAT: Güzel.

SELÇUK: Nereye varacağınızı merak ediyorum.

VEDAT: Güvenir misin bunlara?

SELÇUK: Tabii...

VEDAT: İyi. Peki, *Star Trek*'i bilir misin?

SELÇUK: Pardon?

VEDAT: Bilim kurgu dizisi... meşhur.

SELÇUK: Ha... Biliyorum ama pek bilim kurgu meraklısı değilim. Neden sordunuz?

VEDAT: Meraklısı değilsen neden sorduğumun fazla anlamı yok şimdi. Peki, Davut'la Hacer'e güvenir misin?

SELÇUK: Güvenmem mi! Onların elinde büyüdüm desem yeridir...

VEDAT: Tamam ama ne kadar güvenirsin? Mesela, diyelim ki bir sofrada oturuyorsun, ben, Filiz, Davut, Hacer, annen, amcan ve bir de Dilaver olsun, hepimiz önüne birer tas çorba koyuyoruz ve sana bunlardan birinin içinde zehir var diyoruz.

SELÇUK: A, anladım... Evet, Davut Ağabey'inkinden şüphelenmem...

VEDAT: Hangisinden şüphelenirsin?

SELÇUK: (*Bilmiş bilmiş gülümser*) Sizinkinden, elbette.

VEDAT: Aferin. İşte beni bu yüzden çağırdı Filiz. (*Filiz gülümser*)

SELÇUK: Anlamadım... Şimdi siz, beni birinin zehirlediğini mi söylüyorsunuz?

VEDAT: Anlamayıver şimdilik ve beni iyi dinle: Ne yapıp ediyorsun, bundan böyle sabah kahvaltını, öğlen ve akşam yemeklerini gelip burada yiyorsun. Davut'un pansiyonunda yani. Sadece birkaç günlüğüne.

SELÇUK: (*Bir süre Vedat'a bakar. Gözlerini kısar. Neler döndüğünü anlamaya çalışır gibidir*) Peki. Neden diye sormuyorum ve dediğinize inandım diyelim; öyleyse, doktora görünmem gerekmez mi?

VEDAT: Haklıysam, gerekmez.

SELÇUK: (*Gene duraklar, Filiz'e bakar. Filiz gülümser. Selçuk tekrar Vedat'a bakar*) Öyle olsun. Ama birkaç gün için bile yemekleri dışarıda yemek için bahane bulmam zor. Annem bozulur her şeyden önce.

VEDAT: Vallahi, ben Hamlet olsaydım, bahanenin kralını bulurdum. Peki, şimdi izin verirsiniz, pansiyona dönmem gerek. Ve sen, akşam yemeğine buraya geliyorsun, tamam mı? (*Selçuk kafasını sallar*) Hatta Filiz de gelsin... Al sana bahane işte: Sözlünle başbaşa akşam yemeği. Hem de tanıdıkların yanında. Hatta daha iyisi, Davut sizi çağırmış olsun. Söz meselesini biliyorlar, değil mi? Annen falan yani...

SELÇUK: (*Gülümseyerek Filiz'e bakar, Vedat'a döner*) Henüz resmi bir şey yok ama... eh, biliyorlar tabii.

VEDAT: Onaylıyorlar mı?

SELÇUK: Vallahi açık açık konuşmadık hiç... ama neden onaylamasınlar?

VEDAT: Peki. Bu geceki bahanen hazır işte. Ötekileri bulursun nasılsa.

SELÇUK: Bu kadar mı yani?

VEDAT: Evet.

SELÇUK: İyi. Öyle olsun.

VEDAT: Güzel. Akşam yemeğinde görüşürüz. (*Eliyle yerden destek alarak kalkar*)

FİLİZ: (*Ayakta duran Vedat'a elini gözlerinin üstüne siper ederek bakarak*) Denize girmeyecek miydiniz?

VEDAT: Vazgeçtim. Şemsiye kalsın, daha oturacaksanız. Sonra pansiyona bırakırsınız.

SELÇUK: Yok, biz de kalkalım.

(*Kalkarlar. Vedat havlusunu alır, şemsiyeyi yerinden çıkartır, kapatır, omzuna yükler, sahnenin geri planını oluşturan ve üzerine pansiyonun da dahil olduğu ağaçlıklı bir manzara çizilmiş perdeye*

doğru ilerler, perdenin arasından geçip çıkar. Bütün bunlar sırasında, sahne boyunca olduğu gibi, sırtı hep seyirciye dönüktür. Filiz de peşinden gider. Selçuk, Filiz'in peşinden birkaç adım atar, durur ve seyirciye döner)

SELÇUK: E? Ne oldu şimdi? Hiçbir şey anlamadım.

DIŞ SES: Neyi anlamadın?

SELÇUK: *(Sesin geldiği yöne, kendi sağına döner)* Tüm bunları. Ne istedi benden şimdi Vedat Bey?

DIŞ SES: *(Selçuk'un arkasından)* Yemeklerini pansiyonda yemeni. Bunda anlaşılmayacak ne var, kuzum?

SELÇUK: *(Arkasına döner)* Yok, onu anladım da... Sorduğu sorular pek yetersiz geldi bana.

DIŞ SES: *(Arkasından)* Sen soruşturma nasıl yapılır, biliyor-sun yani?

SELÇUK: En azından, böyle yapılmadığını bilecek kadar polisiye okumuşluğum var. Ne bu? Stereo mu?

DIŞ SES: Öyle. Nasıl ama tesisat?

SELÇUK: Bir yerde dursan daha iyi ama.

DIŞ SES: Olmaz, bir yerde durursam durmadığımı taraftaki seyirciye ayıp olur. Sen sağa sola dönüp durma ama... Gereksiz; yeterince güçlü geliyor olmam lazım. Yetmiyorsa sesi biraz daha açabilirim.

SELÇUK: Yok, iyi böyle. Gene de soruşturma yöntemi yetersiz geldi bana... Vedat Bey'in yani.

DIŞ SES: Eh, işin pîri değil, şüphesiz. Ama güvenebilirsin. Ne yapar eder, bir sonuca ulaşır.

SELÇUK: İyi, öyle olsun. Peki, bu *Star Trek* hikâyesi nedir?

DIŞ SES: Ha... Vedat, o dizinin '*By Any Other Name*' adlı bölümünden ilham aldı.

SELÇUK: "Gül, hangi isimle anılırsa anılsın..." Shakespeare'den.

DIŞ SES: Adamıma güvenmelisin, söylemiştim.

SELÇUK: Hamlet'ten değil ama; Romeo ve Juliet'ten.

DIŞ SES: En azından Shakespeare.

SELÇUK: Peki, ne varmış bu Shakespeare'li bölümde?

DIŞ SES: Aaa... Şey... Şimdi, *Atılğan* bir imdat sinyali alır...

SELÇUK: *Atılğan* kim?

DIŞ SES: Kim değil, ne... *Atılğan*, *Star Trek*'teki uzay gemisinin adı.

SELÇUK: *Enterprise* değil miydi o?

DIŞ SES: Bizim nesil... aaa, neyse: Kahramanlarımız bu imdat sinyalinin geldiği gezegene inerler ve insan kılığına girmiş bir grup yabancı yaratıkla karşılaşırlar. Yabancıların amacı, bir uzay gemisi bulup komşu galaksideki evlerine dönmektir.

SELÇUK: (*Ellerini beline koyarak*) Eee?

DIŞ SES: İşte bu elemanlar, kemerlerindeki bir cihaz sayesinde gezegene inen ekibi esir alırlar. Hesapta, o cihazla istediği kişiyi geçici olarak felç edebilen bir enerji alanı yaratabilmektedirler ve kimse onlara karşı koyamaz. Gemiye ele geçirirler.

SELÇUK: Kaç kişi bunlar?

DIŞ SES: Dört-beş kişi... Yok altıydı galiba...

SELÇUK: *Enterprise*... Neydi?

DIŞ SES: *Atılğan*.

SELÇUK: *Atılğan*'da kaç kişi var peki?

DIŞ SES: Dört yüz küsur.

SELÇUK: Dört yüz kişi, altı kişiyi haklayamıyor yani?

DIŞ SES: Vedat'ın neden bahsettiğini bilmek istiyor musun, istemiyor musun? (*Selçuk 'Tamam, pes' der gibi bir hareket yapar*) İyi. Ukalalığın lüzumu yok. Hem bahsettiğimiz dizi çekildiğinde babanın seninle ilgili en ufak bir fikri yoktu, unutma. Peki, nerede kalmıştım? Eee... Hah! İşte kahramanlarımız, bu felç eden

aletleri ele geçirmek için türlü numaralara başvururlar. Bunlardan biri de, gemi doktorunun...

SELÇUK: *Makkoy?*

DIŞ SES: Hey! Aferin! Hani bilmiyordun?

SELÇUK: Bilmiyorum demedim, meraklısı olmadığımı söyledim sadece. *Kaptan Körk'ü, Spak'ı*, herkes bilir. Amerika'da, hatta başka pek çok yerde kült karakterler bunlar.

DIŞ SES: Bunları biliyorsun ama *Atılğan*'ı bilmiyorsun.

SELÇUK: Amerika'ya gitmeden önce diziyi de bilmiyordum. Orada öğrendim ve takdir edersin, Amerikalılar *Atılğan* demiyor, *Enterprise* diyor.

DIŞ SES: İyi, neyse. İşte, doktor da, bu elemanlardan birini, 'İnsan formundasınız ama bu vücuda yabancısınız sonuçta; sık sık muayene olmalısınız,' deyip habire revire çağırır ve her seferinde, yarattığın kullandığı yabancı metabolizmaya, yani insan yapısına alışmasına destek verecek ilaç bahanesiyle buna kuvvetli vitaminler yükler.

SELÇUK: Bir dakika...

DIŞ SES: Anlamaya başladın, ha? İyi. İşte, bu paso vitamin yüklenen eleman yavaş yavaş saldırganlık, öfke türü belirtiler göstermeye başlar. Ufaktan dengesini yitirir ve komutanına itaatsizlik falan ve filan derken yaratıklar birbirine düşer... İşte, böyle şeyler. Hipervitaminsiz deniyor buna. Aşırı yüklenme hesabı... Tehlikeli türleri de var; ölüme kadar varabiliyor.

SELÇUK: Vay... yani... (*Duraklama*) Birileri, yediklerime... (*Duraklama*) Vay! Bir hafta vitamin almayınca... (*Duraklama*) E, o zaman tahlil yaptırısam... Belki de...

DIŞ SES: Kime yaptıracaksın tahlili? Buradaki doktora mı? Bence hiç...

SELÇUK: (*Dış sesin sözünü keserek*) Yok canım; buradaki sağlık ocağında ne tahlili yapılır? Aydın'a gitmem gerekir. Hım... (*Duraklama*) Yani, Vedat Bey... Hım.

DIŞ SES: Ya, o kadar da bedava değil bu işler, gördün mü?

SELÇUK: (*Kısa bir suskunluktan sonra*) Peki, ilginç sahiden. Ama ya düzyazıyla güzel güzel anlatmak varken tüm bu sahne, diyaloglar ve de saireye ne demeli?

DIŞ SES: Tiyatroyu seviyoruz da ondan böyle. Hem ne varmış sahne, diyaloglar ve de sairede?

SELÇUK: Daha ne olsun? Bir kere, dekor son derece zayıf. Şu arka plana bak! Alelade bir perde. Hani, masraftan kaçmak için böyle yapılmış diyelim. Peki, ya manzaraya ne demeli? Şuna bak, sanki ilkokul çocuğuna çizdirilmiş. Sonra sahne... Mesela, plaj şemsiyesini öyle yerleştirmiş ki anca yanlarda oturanlar doğru dürüst görebiliyor. Kendi de gelip önüne oturdu. Ayrıca diyaloglar rezaletti. Bir de, oyunculuğuna sözüm yok ama Filiz'i oynayan arkadaşın sözlüme pek benzemediğini belirtmeliyim.

DIŞ SES: E, ama sen de kusura kalma, Filiz'in bu rolün altından kalkabileceğini düşünür müydün sahiden?

SELÇUK: (*Düşünür bir an*) Doğru, pek utangaçtır. Gerçi rolü fazla değildi ama... (*duraklar, eli çenesinde düşünür*) Hem Vedat Bey'in yüzünü bir kez olsun seyirciye dönmemesine ne buyrulur? Hani, esrarengiz davranayım, yüzümü izleyicinin ya da okurun hayal gücüne bırakayım diye yaptı desen, cık, olmaz. Seyirciye sırtını dönmek, hiçbir şey değilse bile ayıp.

DIŞ SES: İşi bilmemesine ver. Acemi daha.

SELÇUK: Ne münasebet! Her konuda pek bilgiliymiş gibi duruyor, sahne yazıyor, oynuyor, yönetiyor, açıklama yapmadan şunu yap bunu yap diyor, sen anlama şimdi diyor... Madem her halattan anlıyor, tiyatronun temel kurallarından birini es geçmemeliydi. Ayrıca seyirciye açıklama yapma nezaketi de göstermiyor. Bir de, merak ediyorum: Her işini *Star Trek*'ten ilham alarak mı çözer bu Vedat Bey?

DIŞ SES: Yok canım, bu sefer böyle denk geldi. Ama eh, doğruya doğru; elindeki malzeme de fazla değil. Kusura bakma artık. Ötekine gelince: Modern tiyatro diye bir şey var; oyuncu, seyirciye

derdini anlatabildikten sonra yüzünü dönmese de oluyor artık. Senin dediğin çok eski bir kural.

SELÇUK: Bahane.

DIŞ SES: Bahane ya da değil, böyleyken böyle işte. Yersen.

SELÇUK: Çok ayıp. Hem sen kimsin?

DIŞ SES: Eee...

(Işık aniden söner, perde hızla iner)

*Şaduman'ın hayatı, Şahap'ın psikolojisi ve
Osman Ağa'nın kaşları*

Ortada şüphelenilecek bir şey yoktu canım; o bakımdan, aman yanlış anlamamalıydım lütfen, konuyla ilgili varlığım tamamen gereksizdi ama hakkımda anlatılanları duymuştu ve hem mesleğim, hem de niyetim pek ilgisini çekmişti Şahap Bey'in; sırf o yüzden gecenin bir vakti görüşmek istemişti.

Yedim, diyordum ben de.

Yememiştim tabii ya, artık memleket gerçeklerine epey uzak, hatta Egelilerin herkesten daha açık fikirli, ne bileyim, daha bir hoşgörülü yapıları sayesinde modern zamanlara daha yakın durduklarına dair genel bilginin kafalarda yaratacağı 'küçük ve turistik bir Ege sahil kasabası' imgelemine de ötesine geçmiş, hani neredeyse masalımsı bir kasabada hoş bir kadınla geçen bir gecenin üzerine boks maçıyla destekli yarım porsiyon tatil havasından mıdır, milletin benimle konuşmak için anlamsızca yarışır halinden midir, yoksa Selçuk'u, hatırladığım bir kitaptaki yöntemle, yani yakınlık kurarak, tabii hesapta, sorgulayıp hafiften tırıldatmasının altında yatan neden üzerine kurduğum teoriden pek mi memnundum, bilemiyorum, sanki zihnim açılmıştı ve her zaman yaptığımın aksine, karşımdakine, bahanesini yemediğimi, ne yemesi, tadına bile bakmadığımı belli etmemeye ve bürünmekte, bilindiği üzere, artık bilindiğini umuyorum, hiç zorlanmadığım kendini bir şey sanan süzme salak dedektif karakterini bir kez daha canlandırmaya karar vermiştim.

İyi de etmişim; silme yıldızla dolu sakın ve sıcak gecede, tıpkı dışarıdan bakıldığındaki gibi içinden de kasabanın kalanına göre

epey ihtişamlı görünen Bağkuran çiftlik evinin geniş bahçesindeki yaşlıca bir ağacın altında, zamanında epey kalabalık aile yemeklerine hizmet ettiği düşünölebilecek, hani bizim köy düğünlerinde veya ‘yerel tatlardan haz etmem pek’çiler için söyleyeyim, geniş aileli İtalyan filmlerinde vardır ya, o türden uzun bir masanın başında, bir yandan önöme yüz ayrı çeşidini koysalar birbirlerinden farkını söyleyemeyeceğim şaraplardan Pınarkesen menşeli-siyle dolu bardağımı ağzıma götürür, diğer yandan akşamki haber bülteninde gözöme ilişen haber spotundaki denyo hatayı düşünö, muhayyilemde o haber spotunu yazan elemanı ‘Eski camlar denir mi bre şaşşal; senin dediğin, anca atık dönöştörmeyle ilgilendirilebilir; o konu da, henüz hakkında deyim öretilecek kadar eski değil. Bardak olan eski çamlar!’ şeklinde azarlayıp bir de kapı tıkladmak için kıvırdığım işaret parmağımı kafasına kafasına vururken acaba hazır yakalamışken ‘Zürefanın değil, zürefanın yani zariflerin, yani kibar, şıkırdım ve daha ne dersen öylelerinin dara düşmesi söz konusu; yoksa o güzel gözlö, uzun kirpikli zarif hayvancağız ne diye beyaz giysin bre cahil!’i de eklesem mi diye düşünmeye başladığımda yumurtladı derdini şahap Bey.

“Başkasından duymadan ben söyleyeyim istedim,” diye söze başladı. O ana dek, yani, geçerken uğramıştım deyip ısrarım özerine yemeğe kalan John’la beraber ki onun da geçerken uğrama bahanesini aynı şekilde yememiş ama çalışmalarım özerine merakına verip fazlaca kıllanmamıştım, Filiz ve Selçuk’un da hazır bulunduğu, pek neşeli denebilecek akşam yemeğinin ortasında telefonla pansiyonu arayıp beni bir kadeh şarap içmeye davet etmesi özerine evini teşrif etmemden, bahçedeki masaya kurulup görönöşe göre bu tip hizmetlerle görevli ama hiç de öyle değilmiş gibi duran manda kılıklı –Yasin’miş adı– elemanın bir şişe ve iki bardak getirmesine kadar, misafirle ev sahibi arasında racon gereği konuşulması gerekenler dışında bir kelam etmemiştik. Ve dedim ya, hoş geldiğime dair girizgâhı müteakip salladığı bahaneyi yemiştim. Zaten, hesapta pek merak ettiği meşleğim özerine, silah taşıyıp taşımadığım dışında herhangi bir soru sormamıştı. Taşımadığımı söyleyincede de hımlamakla yetinmişti. Süzme kekliğimden

dolayı, bunun bir anlamı var mı diye düşünmüyor, esas diyeceğini merak ediyordum.

Ellilerinin ortasında, orta boylu, sıradan görünüşlü bir adamdı Şahap Bey. Sıradan derken, Selçuk'taki cin pırıltılı bakışlar onda yoktu mesela, onu söylüyorum; kilosu, hani şişman desen değil, zayıf desen hiç değil, anca toplucana denebilecek başka insanlarındaki gibiydi; diğer kırmızı yanaklı insanlar gibi kırmızı yanaklı, başka bıyıklılar gibi bıyıklı, öteki küt burunlular gibi küt burunluydu. Kısacası, tarife degecek denli dikkat çekebilecek, hani bu saydıklarım için bunlar ne kadar dikkate değer denebilir, ayrı mesele, şeyi yoktu. Öyle, kasaba zengini dendiğinde imgelemenizde vücut bulacak türden bir havaya da sahip değildi; nasıl denir, nezaketten gerçekten haberdar bir havası vardı. Zaten bu tip zihinsel görüntüler, hele ilgili konuda kendi deneyiminiz yoksa, genelde hayat boyu bize sunulanların harmanından mürekkeptir ve kendi deneyimlerimden biliyorum, doğru yargıya varmanıza köstektir.

Neyse, işte bu sıradan görünüşlü, Davut, Hacer, Filiz ve Selçuk için 'aslında' iyi biri olan beyefendi, karşılaşmamızdan itibaren gayet nazik ama aynı oranda kurnazmış hissi yaratan bir tavır takınmıştı ve bu hali bana, o ana dek dinlediğim 'Dışarıdan bakan için öyledir, böyledir ama özünde iyi biridir,' anlatımına pek uymuyormuş gibi geliyordu. Başkalarından duymadan kendi ağzından duymamı istediği meseleyi daha iyi duyabilmek için, Tefo'nun tavsiyesini hatırlayıp beş açtım kulaklarımı.

"Söyleyin," dedi Şahap Bey kulak kesildiğimi görünce. "Şaraptan anlar mısınız?"

Biraz şaşırtıcıydı tabii. Başkasından duymadan önce bana kendi söylemek istediği şeyin şaraptan anlamamla ilgisini anlamamıştım. Gerçi, toparlanmakta zorlanmadım, "İçerim arada ama anladığımı söylemem terbiyesizliğe kaçır," dedim.

"İyi şarabı," dedi, uzandı, önündeki kadehi havaya kaldırdı, "anlamanın yolları vardır." Baktım, bir yorum bekler gibi duruyor, belli belirsiz kafa salladım. Bardakta sallama, koklama, ağızda dolandırma gibi şeyleri biliyordum. Biliyordum dediğim

kulak aşinalığım vardı, ne bunları yapmış, ne de yapanı görmüştüm. Hoş, ilerleyen yıllarda gördüm, tarif üzerine yapmayı da denedim ama sonuçta şarabı, o zaman anca durum icap ettirdiğinde içerdim, hâlâ da öyledir. Daha önce söylemiştim yanılmıyorsam, burnum odundan hallicedir. Öyle kokusuna bakarak kaş kaldırıp ‘Hım,’ diyemem. Sözün özü, bugün içerken iyi mi, kötü mü anlamam, o zaman da anlamazdım. Şarapseverlere ayıp tabii ama anlamadığım şeye laf edecek değilim, kimse telaşlanmasın.

Şahap Bey, benden şarapla ilgili hayır gelmeyeceğini, muhtemelen daha ilk kadeh önüme konduğunda içişimden anlamıştı, “Ben,” dedi, gözlerimin içine baktı. “Hiç anlamam, biliyor musunuz?” Neden bilmem, böyle bir şey bekliyor muydum nedir, şaşırmadım. “Onca sene,” diye devam etti Şahap Bey tepkimi beklemeden, “ekiminden bağbozumuna, maserasyonundan fıçılanmasına kadar her safhasında çalıştım, çabaladım. Ziraatçiyim, üzümün her şeyini iyi bilirim ama şarabın kokusunu, tadını uzmanı gibi ayırtetmeyi bir türlü beceremedim. Tabii, yoldan geçene göre iyiyimdir ama...” Gene durdu. Bu sefer, hani yoldan geçenler arasında bulunduğuma ve nezaketen ilgileniyor görünmem gerektiğine göre, bir şey demeliymişim gibi geldi, tam bahsettiği maserasyonu soracaktım, vazgeçtim ve “E,” diye başladım, “ürünlerinizin kalitesini kim kontrol ediyor?”

“Rahmetlinin işiydi o. Babam da iyi anlardı şaraptan. Duydunuz herhalde, altı-yedi nesildir bağcıyız biz. Bazen, onca kuşak şarapçı arasında benim gibi duyuları zayıf başka biri çıkmış mıdır diye merak ediyorum.”

“Valla,” dedim, bugün kalite kontrolü kimin yaptığına dair sorunun yanıtsız kalışını önemsemeyerek, “benim de burnum odun gibidir.”

“Parfüm işinde çalışmıyorsunuz nasılsa,” dedi, gülümsedi, “gerçi, sizin mesleğinizde koku almak önemli yanılmıyorsam.”

Vay dedim içimden, pek çakal bir geçiştı bu. Gülümsemekle yetindim, bir sigara yaktım.

Şahap Bey, gene biraz dalgın havalarda sapını iki parmağıyla, hani biraz sıkça kıracaktıymış gibi tuttuğu zarif kadehine baktı, sonra, gözleri hâlâ kadehte, “Ağabeyimin hayaletiyle ilgili hikâyeyi araştırdığınızı duydum,” dedi. Baktım es veriyor, herhalde cevap istiyordur dedim ve öyle yaptığımı söyledim.

“Davut’un arkadaşı olduğunuzu da duydum. Herhalde sizi o çağırırdı.”

Kafa salladım.

“İyi çocuktur Davut,” dedi, bir daha durakladı. İç çekti, önce omzumun arkasına bir yerleri kesti, sonra yüzüme geri döndü. “Lafı dolandırmayayım. Herhalde, ağabeyimin ölümü üzerine sorular soracaksınız ve ölmeden önce en son benimle konuştuğunu, ondan öncesinde de bir süredir aramızın açık olduğunu öğreneceksiniz. Haliyle, o zaman benden şüpheleneceksiniz.”

Vay zeki vay, dedim tabii. Çakal geçiş ve doğrudan, cinayet iması üzerine darbe. Gözlerde pırıltı yok ama sözlerde var. Kontra yapayım bari dedim, hani tamam salak görünüp balığı ürkütme-yeceğim ama salaklığı abartıp kuşkulandırmamak lazım hesabı.

“Oysa şüphelenecek bir şey yok,” dedim hiç gülümsemeden.

“Yok elbette...” diye yanıtladı şarabını yudumlarken.

“Peki. Öyleyse, buyurun; sizi dinliyorum,” dedim. Bir yandan, hâlâ kasaba ahalisinin ‘Aman, bir özel dedektif gelse de şakısak bülbul misali’ dermiş gibi benimle konuşma üzerine istekli görünmesine –Kâmil Amca hariç, atlamayayım– şaşıyordum.

Efendim, Şahap Bey, rahmetli ağabeyini elbette pek severmiş. Aralarında yedi yaş varmış. Büyürken, büyüdükten sonra, hep onu kendine örnek almış. Anlatmışlardır herhaldeymiş, çok sevilen biriymiş rahmetli. Gene duymuşumdur, kendisi, nasıl dese, pek o derece sevilmezmiş. Aman, sakın yanlış anlamayaymışım; ağabeyinin çok sevilmesini kışkandığı yokmuş; aksine, demişti ya, hep onu örnek aldığı için, ona yetişmeye çabalarmış. Hatta, ağabeyi gibi Pınarkesen’e faydalı olmak istemiş; örneğin, bu şarapları üretmek için kurulan kooperatife, gereksizliğini bilmesine

rağmen, sırf ağabeyinin kasabaya faydası dokunur demesi yüzünden ses çıkarmamış. Gereksizmiş tabii: Gördüğüm gibi, ailece halleri ve vakitleri pek yerindeymiş; Pınarkesen şaraplarını üretmeyip eskisi gibi sadece devlete ve şarap firmalarına üzüm satsalar bile yetermiş. Üstelik, şarap firmaları arasında, ehm, nasıl denir, hiç kıvırtmadan, müşterisini şu fiyatı vermezsen üzümümü raki-bine satarım gibi dalgalarla tehdit etmeden iş yapmalarıyla tanındıklarından, işleri de pek sağlammış.

Peki, neden kavgalıymışlar rahmetliyle? Ah, önemli bir şey değilmiş o mesele ama nasıl dese, milletin çenesi pek düşükmüş; lafın sonunda döne dolaşa bana abartılı halde geleceğini biliyormuş. Zaten o yüzden bana doğrudan kendi anlatmak istemiş.

İyi ya, söyle işte.

“Etiket meselesi; uyduruk bir şey,” dedi sorum üzerine. Tabii, ‘İyi ya, söyle işte,’ demedim, insaf.

“Etiket?”

“Evet, şişelerimizin üzerindeki...”

Baktım, masaya bırakılan şişenin üzerindeki etikette, hani, gotik tabir ederler ya, bir ara *heavy metal* plaklarında pek modaydı, hâlâ öyle sanıyorum, o türde bir yazıyla, tam ortada nal gibi Pınarkesen yazısı, altında üzüm salkımları, herhalde kanunen etikette bulunması gereken küçük yazılar, etiketin dört kenarını sınırlayan yıldızlı çerçeve, falan... Alelade bir şarap şisesi etiketi-ydi bana göre. Keza şişe de. Bu fikrimi dillendirdim.

“Mesele oydu zaten. Ben, bu etiketi beğenmiyordum, sıradan buluyordum. Dağıtım yaptığımız yerleri dolaştım, soruşturdum; haklı çıktım. Raflarda, oncası arasında hiç dikkat çekmiyor bu etiketler. Doğru, şişeler de sıradan. Oysa, malum, piyasada sıradanlık iyi bir şey değil. Hele daha yeni giriyorsan.”

“Yeni? Yanlış bilmiyorsam birkaç yıllık geçmişi var şarapların... Ulusal piyasada yani.”

“Dört yıl. Fazla sayılmaz.”

“Markanız epey duyuldu ama...”

“Evet... ama daha oturmuş denemez,” deyip, ileride bu muhabbetimizi romanımda kullanacağımı ve eh, bedavaya reklam yapmak gibi bir dertle kıvranmadığım için hiç değinmeyeceğimi bilmeden, oturmuş denebilecek markaları saydı. Doğruya doğruydu elbette, o markaların piyasadan lüplettiği paydan tatmin edici ölçüde tırtıklamak için epey emek gerekiyordu. Stratejiler, pazarlama bilmem neleri, vesaire; işletme diplomama rağmen hiç aklımı yormadığım, malum konular.

“Bir işe giriyorsanız, hakkını vermek gerekir. Ben buna inanırım. Ama... eh, bakın Vedat Bey, ağabeyim hareketi severdi. Nasıl desem, gözükaraydı; kendisini heyecanlandıran projelere balıklama atlardı. Şarap meselesinde de aynısı oldu; hatta dedim ya, hiç gereği yokken ortaya attığı bu kooperatif işinde de.”

“Şarap şirketi, bildiğim kadarıyla Selçuk’un fikriydi,” dedim. Bir yandan içimden hımlayarak Selçuk’un şarap işiyle ilgili görüşlerinin amcasının kilerle yakınlığını düşünüyordum.

“Öyle. Oğlunun fikri ağabeyimi çok heyecanlandırdı. Gururlandı.”

“Ya kooperatif kurma işi?”

“O, kendi fikriydi.”

“Projelerden bahsettiniz... Anladığım kadarıyla, şarap işinden öncesinde fazla bir şey yok.”

“Ah, Olmaz mı?” dedi ve başladı saymaya: Meğer, kasabanın pek sevileni merhum Şaduman Bey, akıllı olmasına akıllı, ileri görüşlü olmasına ileri görüşlüymüş ama bu iki özelliği, anca ortaya geçip çoluk çocuğa karıştıktan sonra kendini göstermişmiş.

“Yengem olmasaydı, batabilirdik bile,” diye devam etti Şahap Bey. Anlattığına bakılırsa, Pınarkesen’in pek sevileni Şaduman Bey, gençliğinde tozu dumana katan cinsten, her türlü atılma hazır, hevesli, gözüpek, falan ve filan biriymiş. Bunu herkes bilmezmiş tabii, çünkü rahmetli Şakir Bey olsun, pek sevgili annecikleri, yine rahmetli, Nihal Hanım olsun, büyük evlatlarının yaptıkları

ortaya çıkmasın diye çok çabalamışlar. Sözün özü, Şaduman Bey, işi bilip aklına giren herkesin peşinden düşüncesizce gitmeye hazırmış ve gençliğinde epey de gitmiş. Üniversitedeyken ‘Süper para vuracağız’ gibisinden yanaşan bir sürü uyanığa para kaptırmış. Sonrasında da, dediği gibi, Gülbahar Hanım frenlemese, daha çok para kaptırırmış zaten.

“Hani, derler ya,” dedi laf arasında Şahap Bey, “ağabeyim rahmetli, affedersiniz, hıyarım var diyene tuzlukla koşturan cinstendi.”

Şahap Bey’in anlattıklarını, hem böyle açık açık, hiç tanımadığı birine anlatmasına, hem de ‘Bizde ölünün ardından kötü söz söylenmez’ deyişine bakıp tuhaf mı karşılayayım, yoksa bu hikâyenin zaten inanılacak tarafı kalmadı, buna da şaşmamak lazım diye, dedektifliğin raconundan tabii, düşünürken; her halattan şüpheleneceğiz ya, bir yandan da rahmetli hakkında herkesin ağız birliği etmişcesine ‘pek severdik, çok çok iyi biriydi,’ demesinin körün ölünce badem gözlü sayılmasıyla ilgisi olup olmadığını kavramaya çalışıyordum. E, öyledir zaten; ölüm sonrası da ölümün ta kendisi gibi tuhaf bir şeydir: Ölenin kaybettikleri değil, kalanların duyguları, haliyle ölene sorulamadığı için denebilir belki, daha bir gündeme gelir.

“Herkes kolayca kanar; heyecanlanır, ne yaptığını düşünmeden atlardı ortaya,” diye devam etti Şahap Bey. “Yaşasaydı, bugün herhalde Pınarkesen’de televizyon kurmaya kalkardı. Meydandaki internet kafeyi görmüşsünüzdür. Tam on dört makine. Bunca yerde kaç kişi internete girmeye heves eder sizce? Oysa Halûk, yani o dükkânın sahibi, bizim çocukluk arkadaşımızın oğludur... Neyse işte, Halûk, ağabeyimden yardım istemeye geldiğinde iki makine demişti. Bu gitti, on dört tane sipariş etti.” Durdu, sanki birden zenginliklerini hatırlamış gibi, “Gerçi bunlar çok dert değil,” dedi, şarabından bir yudum daha aldı ve “Mesela,” diye devam etti: “size en fenasını anlatayım: Epey zaman önceydi. Yetmişler. İşte, askerdeyken kafasına girmişler ağabeyimin; döndükten sonra, ‘İzmir’de iş kuruyorum’ diye babamdan para alıp gitmişti.”

Şahap Bey motoru köklemiş anlatırken hep yüzüne baktım; ağabeyi için hissettiklerini ve tüm bunları bana ne demeye anlattığını anlamaya çalışıyordum. İkisini de pek beceremedim gerçi ama ağabeyine duyduğu sevgiyi anladığımı söyleyebilirim. Kim olsa anlardı zaten; sesindeki şefkat tonu ve kullandığı kelimelere gösterdiği özen, kızgınlığı kadar belirgindi çünkü. İlginçti. Onca sevgisine karşılık ihanete uğramış biri gibi konuşuyordu. Ya da bana öyle geliyordu.

“Ne işi kuracağını söylemedi,” diye devam etti Şahap Bey. “Babam rahmetli, ağabeyim gibi heyecanlı biri değildi ama iyi niyetli adamdı. Önceleri, belki artık akıllanmıştır, aile işine dönmese bile ciddi bir iş tutacaktır diyerek destek verdi. Ama ağabeyim, gidişinden birkaç hafta sonra selamı sabahı kesti. Sonraları birkaç kez para istemek için aradı. İlkinde babam yolladı ama sonrakilerde reddetti. Bilmiyorum söylediler mi size; babamın Demokrat Parti döneminden particiliği vardı; çevresi genişti. Pınarkesen’de çok emeği vardır. Menderes’in asılmasından sonra küsmüş, elini eteğini çekmişti o işlerden ama hâlâ hatrının geçeceği kimseler vardı; baktı olmuyor, ne ağabeyim arıyor, ne arandığında bulunuyor, birilerine rica etmiş, bunu arasınlar, ne halt ediyor bulsunlar diye. Bu bahsettiğim, yetmişlerin ikinci yarısı, memleketin boktan zamanları; belki hayal meyal hatırlarsınız... insanların bugünkünden farklı nedenlerle bok yoluna gittiği zamanlar. Neyse, babamın rica ettiği adamlar, arıyor, tarıyor; işte, artık kimlerle bağlantıya geçiyorlarsa, ağabeyimi Manisa civarındaki bir eğitim kampında buluyorlar. Meğer seninki, artık kime nasıl inanmışsa, gidip bir militan eğitim kampına katılmış; sırf katılsa bir şey, üstüne kampa para bulma işine de girmiş. İş kuruyorum diye aldığı paradan bahsediyorum. İş kurduğu falan yok tabii. Paraları bunlara veriyor. Tabii, tüm bunlar gizlendi o zamanlar. Size de kendinize saklamanız gerektiğini söyleme ihtiyacı duymuyorum.”

Baktım tirada ara veriyor, “Anlıyorum,” dedim; ne diyeyim?

“Neyse, babam kalktı Manisa’ya gitti, ‘Yapma, etme; bu işlerin sonu bok’ gibisinden ağabeyimle konuştu. İkna edememiş

tabii. Hatırlıyorum, geri geldiğinde epey süre ağzını bıçak açmamıştı. Tabii ne ben, ne annem işin aslını biliyorduk. Söylemiyordu babam. Neden sonra, bu bahsettiğim kampa solcular baskın yapıyor; çatışma matışma derken ağabeyim, içine girdiği bokun farkına mı varıyor, nedir, canını zor kurtarıp kaçıyor. Eve dönüşünü bugünmiş gibi hatırlıyorum; babamın ellerine kapanıp ağlamıştı. Biz, biz dediğim annemle ben, anca o zaman öğrenmiştik bunları. Neyse, uzatmayayım, birkaç zaman sonra, tanıdıkları babama, ağabeyimin adının polis bültenlerinde geçtiğini söyleyince, babam tutup onu Almanya'ya, Nurol Amca'nın yanına yolladı. Hem gözden ve o dönemin olaylarından uzak kalsın, hem de biraz çalışıp akıllansın diye. Ha, nedir, istese burada saklardı, kimsecikler de bulamazdı ağabeyimi. Ama dedim ya, babamın esas derdi, ağabeyimin biraz burnunu sürtmekti. Tabii, ülkeden çıkışta bazı ayarlamalar yaptırdı. Söylediğim gibi, siyaseti bırakmıştı ama hâlâ epey çevresi vardı babamın. İşte ağabeyim, orada yengemle tanıyor; yengem, Nurol Amca'nın kızı... Nurol Amca da buralıdır; altmışların sonlarında gurbete gitmiş, biraz şansa, biraz işbilirliğinden epey para yapmış, bir seyahat acentesi kurmuş... duymuşsunuzdur belki, Özer Tur. Almanya'da meşhurdur. Hac işleri, bayramlarda yurda gelişler falan. Neyse, ağabeyim orada çalışıyor, derken yengeme âşık oluyor. Yengem, herhalde onunla da görüşmek istersiniz, o zaman göreceksiniz, esaslı kadındır. Ağabeyimi adam eden odur diyebilirim. Evlenip döndüklerinde, yani buraya diyorum, ağabeyimdeki değişiklik hepimizi çok şaşırtmıştı. O havai adam sanki hiç yaşamamış gibiydi. Gerçi, ilk yıllarda gene bir-iki, eh, salaklık yapacaktı ya, dediğim gibi, yengemin gayretiyle bunlardan yakasını sıyrabilirdi. Yani, diyeceğim, size bahsedilen, herkesin pek sevdiği ağabeyim, otuz iki yaşında Almanya'dan dönen adamdır.”

Hım ve de hım. Peki ya kendisi? Tüm bunlar olup biterken?

“Ben hep buradaydım,” dedi Şahap Bey içini çekip. Sadece ziraat fakültesi yıllarında İzmir'deymiş; onun ve elbette askerliğinin dışında tüm hayatı Pınarkesen'de, bağlarda geçmiş. “O zaman,”

dedim ben de, “burada emeğiniz büyük. Ama gene de kendinize ağabeyinizi örnek aldığınızı söylüyorsunuz.”

Şahap Bey durdu, dudaklarını büzdü ve “Öyle,” dedi. Ben de, “İyi ama,” dedim ve kafamın içinde, sağdan soldan aparma bilgilerle yıkıla döküle şekillenmeye çalışan fikri, sonra üzerinde Tefo’yla teati yapmak üzere unutmadan bir kenarda duracak şekilde saklamaya çalışırken devam ettim: “Bu durumda, örnek alınacak biri varsa, siz olmalısınız.”

Yumuşak bir havada gülümsedi, “Teşekkür ederim,” dedi ve fikrini savunması için gerekli ‘ama’nın ardına, gençliğinde zırvalamışlığı ayrı, asla ağabeyi kadar iyi niyetli, düşünceli, insanlara karşı yardımsever olamadığını ekledi. Bence gereksiz yere kendini aşağı gösteriyordu ya, uzatmadım konuyu.

Sözün özü, Şaduman Bey, evet, gençliğinde pek zıvıtmışmış ama her daim insanları ve insanlara yardımı severmiş; zaten başına gelenlerin çoğu, saflığından gelmişmiş.

Şahap Bey anlatırken omzunun üzerinden, hani denmez ya, istense malikâne denebilecek evi izlemeye koyuldum. Bahçeyi kısmen aydınlatan gece lambaları dışında sadece bahçe katındaki odalardan birinde ışık vardı. Bir de ikinci kattaki pencerelerden birinden, aptal kutusunun bildik ışığı kendini gösteriyordu. Ev ahalisinden hiç kimsenin ortalıkta görünmemesi tuhafıma gitmişti önceleri ama gece mece dinlemeyen bu sıcakta, tabii kliman varsa, pencereleri kapayıp içeride oturmanın daha mantıklı olduğuna karar verdim.

Etrafı izlerken, kafamdaki zengin aile-toprak ağası ve de saireye dair görüntülerle Bağkuran ailesi hakkında öğrendiklerimi örtüştürmeye çalışıyordum.

Örtüşmüyor gibiydi. Adını koymaktan acizdim ama o yaşa dek edindiğim deneyimler ve bilgiler bana zenginliğin, kaideyi bozmayan istisnalar haricinde tabii, ya türlü dolap ve birilerinin canının yanması ya da dehşetli kısmetlerin sonucunda elde edildiğini söylüyordu ve bana, anlatılan derecede iyilik bu şablonda yer bulamamalıymış gibi geliyordu. Eh, kafa, hep diyorum ya, saçmalığa çalışıyordu. Şaduman Bey, pek iyiydi. Şahap Bey, dışarıdan

başka bilinse de aslında iyi niyetliydi. Gülbahar Hanım esaslı kaddındı ve iyiydi. Aile, kasaba gelişsin diye çırpınıyordu; okulu, çeşmesi, asfaltı, bilmemnesi... Hiç gerek yokken kooperatif kurup kasabalıyı kendilerine ortak etmişlerdi, falan. Cık, ya ben çok kötü niyetliyim diyordum, ya da işin içinde henüz kavrayamadığım bir çapanoğlu var.

Önyargılarla yargıları örtüştürme konusunda aceleci davranmamaya karar verip, “Peki,” dedim Şahap Bey’e; “güzel, rahmetlinin hayat hikâyesini kabataslak öğrendim; işime de yarar mutlaka ama ya şu, beni buraya çağırıp bizzat söylemek istediğiniz meseleye ne oldu?”

“Ha... Evet, nasıl da dağıttım değil mi konuyu?” dedi adam gülümseyerek. “Eee... İşte, dedim ya, geçen seneydi. Sezon öncesi, atladım arabaya, sahil boyu dolaştım; buradan Antalya’ya kadar. Şaraplarımızın satış rakamlarını pek tatmin edici bulmuyordum ve nedenini öğrenmek istiyordum. Tadı mı, fiyatı mı, falan filan diye... Zaten başladığımızdan beri her sene, bir yaz başında bir de sonunda, iki defa yaparım bu gezileri.”

“Satışlar mı düşmüştü?”

“Fazla değil, biraz. Ağabeyim dert etmiyordu gerçi; memleketin ekonomik durumuna bağlıyordu, düzelir nasılsa diyordu ama ben dert ediyordum.”

“Ve meselenin ambalaj olduğunu anladınız sonunda.”

“Evet.”

“Ama rahmetli fikrinizi paylaşmadı.”

“Öyle. Etiketleri pek beğeniyordu, değişmesini istemiyordu. Bir de, değiştirmesi çok masraflı, piyasada böyle tanındık; birkaç yıl sonra yaparız, diyordu.”

“Bundan kavga çıktı, öyle mi?”

“Dedim size; aptalca bir şeydi.”

Kavgaların ne aptalca sebeplerle çıkıp akla hayale gelmedik yönlerde büyüebildiğini bildiğimden, “Estağfurullah,” dedim ve

“bunu bilen var mı? Yani kavganızın nedenini demek istiyorum,” diye sordum.

“Bilmem. Yengem biliyordur belki. Hiç konuşmadık bu konuda.”

“Anlıyorum,” dedim, “etiketleri değiştirmemiştiniz ama?” diye ekledim.

Pek hüzünlü bir gülümseme astı yüzüne, yanıt vermedi. ‘Anıya saygı’ türü bir şeyi kastettiğini kavradım, uzatmadım, “Peki,” dedim, “bir de şu Ömer’le Dilaver’i sormak isterim size.”

Şahap Bey kaşlarını çattı, “Ömer ve Dilaver mi?”

“Evet. Yanınızda çalışıyorlarmış. Ömer Altınyıldız ve...”

“Biliyorum canım. Neden sorduğunuzu anlayamadım.”

“Olanları daha iyi anlamak için. Yanlış anlamadıysam, bu ikisini Amerika’ya, Selçuk’a bekçilik etsinler diye yollamışsınız.”

“Yoldaşlık demek, daha doğru,” dedi ayıplar bir tonla. Ardından iç çekti, “Evet, yolladım,” dedi, bu sefer ‘Ne var bunda?’ tonlamasıyla.

“Neden bu ikili?” dedim tınmadan. “Pek mi güvenirsiniz bunlara?”

“İyi çocuklardır. Selçuk’un bunaldığını düşündüm. Daha doğrusu, yengem söyledi. Telefonda konuşurlarken hissetmiş. ‘Yalnız bırakmasak keşke’ dedi; ben de düşündüm, bu ikisi Selçuk’un okuldan arkadaşıdır. Hem temiz, iyi çocuklardır; böylesi iyi olur dedim. Kendim gidecek değildim ya...”

“İyi olmuş zaten...” dedim ve gene hımladım. Dinlediklerim ve kafamda toplaşan çağrışımları ayıklamaya çalışırken, “Bir şey daha soracağım, izin vererseniz,” dedim ve izin mizin beklemeden şarap işinin büyütülmesi ve kooperatif konusunda neler düşündüğünü sordum. “Daha açığı,” dedim, “anlattıklarınızdan anladığım kadarıyla, yani, gereksiz bulduğunuzu söylemiştiniz ya, işin büyütülmesi fikrine değil ama kooperatif meselesine itiraz etmiş olmalısınız. Belki de o zaman da tartıştınız... En azından başlangıçta...”

Ben bunu der demez, seninkinin surat bir değiş, bir değiş... Kaşlar çatıldı, dudak sarktı. Ama hakkını teslim edeyim, çabuk toparlandı Şahap Bey. Hiç de inandırıcı gelmeyen bir tonla, “Yok canım,” dedi. Nereden çıkartmışım tartışmayı da, falan filan.

Ulan, diyordum kendi kendime, onca romana, filme, bilmem-neye dalacağına arada psikanaliz üzerine bir şeyler okusaydın ya be Vedat! Haydi onu okumadın, bari şu son moda ‘Vücut dili’ türü kitaplara bir baksaydın. Hayır, Şahap Bey’i kafamda, hani vardır ya, ömrü billah gölgede kalmış, değerinin bilinmediğine, hem çevresinden, hem ebeveyninden hak ettiği ilgiyi görmediğine inanan, kapandığı içinde kaderin ona ayırdığı günü bekleyerek hırsını beslemiş ve besleye besleye şu ve bu hale gelmiş modellerle eşleştirmeye çalışıyordum ama ne nereye tam oturabilirdi, onu çıkaramıyordum. Çıkaramıyordum ama bir şekilde, o civarlarda bir yerlere cuk oturması gerektiğini hissediyordum.

Bunları hiç karıştırmadan, “Yanlıı anlamayın lütfen,” dedim. Durumu kavramaya çalıştığım üzerine bir şeyler geveledim; hatta öyle güzel geveledim ki Şahap Bey, herhalde bir halt çıkaramayacağını anladı, rahatladı ve ağabeyinin kararlarını, beğenmese bile, her zaman desteklediğini, elinden geldiğince de katkı yaptığını söyledi.

“Peki,” dedim, “ya hayalet?”

Güldü Şahap Bey. “Hayalet...” Durdu. “Esas mesele,” dedi, bir daha durakladı. Dudaklarını büktü ve “O konu acayip sahiden,” dedi. “Ben de peşine düştüm, anlattılar mı size onu?”

Kafamı salladım.

“Utanç verici bir durumdu aslında... ama o kadar saçma şeyler söylenmeye başlamıştı ki... belki duymuşsunuzdur...”

Duyduğumu söyledim.

“O zaman anlarsınız beni. Nur içinden yatsın, ağabeyim bu kasabayı, insanlarını pek severdi...”

“Oysa siz...”

“Eh. İyi insanlardır... genelde. Ama...”

“Dedikoduya bayılırlar.”

“Öyle.”

“Peki, hayalet hikâyesine inanmıyor musunuz?”

“Görenler arasında bizim Osman Ağa olmasa inanmazdım. O, öyle durduk yerde palavra atacak biri değildir. Gördüm diyorsa, mutlaka görmüştür.”

“Hem de iki kere.”

“Öyle. Ama gene de inanasım yok hayalete.”

“O zaman, Osman Ağa’yla görüşsem iyi olacak.”

Ben bunu söyleyince, Şahap Bey oturduğu yerde döndü ve şarabı getirdikten sonra gidip, konuşmaya başladığımızdan bu yana evin sundurmasında, efendisini kollar havada sigara tütüren ayıcığa seslendi. Eleman, eller önde kavuşuk, koştura koştura geldi ve aynı şekilde Osman Ağa’yı çağırmaya gitti. Osman Ağa gelip konuyu hayalet işine çevirmeden dünyevi meseleyi atlamayayım dedim ve ağabeyiyle kavgası ile adamcağızın öldüğü gün aralarında geçen konuşmayı sordum.

“Birkaç ay dargın kaldık ağabeyimle,” dedi Şahap Bey. “Hiç konuşmuyor değildik elbette ama dargındık işte. Kabahat ben-deydi tabii; etiket meselesinde lüzumsuz yere parlamıştım. Biraz ters konuşmuştum... İşte, bir süre böyle gitti. Sonra barıştık gerçi.”

“Nasıl?”

Şahap Bey, ‘Başka nasıl olacak?’ dercesine omuzlarını kaldırarak, “Özür diledim,” dedi.

“Dargın ayrılmadınız yani.”

“Yok canım...”

“Öldüğü gün?”

“Beraber yemek yedik. Yengem de vardı; ağabeyim gayet neşeliydi. Yani, ortada anormal bir durum yoktu, onu demek istiyorum.”

“Sonra?”

“Yemekten sonra yengem başının ağrıdığını söyledi, biraz dinleneyim deyip eve gitti. E, sıcak, malum.”

“Sıcak, evet.”

“İşte... Biz biraz oturduk. Kahve içtik, havadan sudan konuştuk.”

“Sonra siz kalktınız.”

“Evet. Başkanla her gün saat ikide tavla atarız... Epey zamandır.”

“Tahir Bey?”

“Tanıştınız mı? Sevimli adamdır.”

“Öyle. İddialı herhalde.”

“Tahir mi?”

“Tavla.”

“Öyledir. Parasına değil ama... Birbirimizi kızdırırız, falan... O tip şeyler. Ta çocukluktan kalma.”

“Nerede oynarsınız?”

“Hacı’nın yerinde,” dedi, durdu, sırtarak ekledi: “Bugün dağtımışsınız orayı anladığım kadarıyla.”

“Eh,” dedim, “bazen oluyor böyle tatsızlıklar. Peki, bu durumda, ağabeyiniz Hakk’ın rahmetine kavuşurken siz kapı almakla meşguldünüz, öyle mi?”

Hesapta esprili konuşmamdan hoşlanmamıştı herhalde, gayet soğuk bir vurguyla, “Evet,” dedi.

Vurgusundaki soğukluğa aldırmadan ve eh, ağabeyinin ölümü sırasında yaptığıyla ilgili kullandığım tarifi yersizliği konusunda adama hak vererek, “Elbette, bu dediğinizi doğrulayacak bir sürü tanık vardır,” dedim.

Şahap Bey kafasını sallarken bahçeyi aydınlatan lambalardan birinin altından geçen Polonius Osman Ağa’yı gördüm. Daha doğrusu, bize doğru gelenin o olduğunu tahmin ettim.

Altmışını geçkin, ak saçlı, iri yapılı, koca göbekli Osman Ağa’nın gür kaşları olayı tümüyle bitiren cinstendi. Hani, hâlâ

yapılıyor mudur, bilmiyorum ya, gençken süperötesi saftorikliği tarif ederken yüzümüze o ifadeyi versin diye işaret parmağımızı iki kaşımızın ortasına bastırıp yukarı çekerdik; hani palyaçolar ağlamaklı kaş makyajı yaparlar, işte, sanki güzel Rabbim, Osman Ağa'yı yaratırken mübarek parmağını adamcağızın alnına koyup o hareketi yapmış gibiydi. Polonius Osman Ağa, sırf kaşları yüzünden, istediği kadar dünyanın en hin adamıyım desin, hatta tutup gezegeni yaksın ve yıksın, kimseyi inandıramazdı.

Neden yazın kör sıcağında Pınarkesen'e geldiğim ve Hacı'nın yerinde sabah vakti kasabanın delikanlılarından Cemâl'le harmandalı oynadığım duyulmuştu duyulmasına ama beni çağırınlar arasında kızının da bulunduğunu belki bilmiyordur, neme lazım, kızar mızar dedim ve Şahap Bey'e yaptığım gibi işin o kısmıyla ilgili, Davut adına çalışmam dışında, Davut'un ne demeye bu işe kalkıştığı dahil, herhangi kelâm etmemeye karar verip sosis parmaklarla bezeli elini sıktım.

Kaşları bir yana, pek güleç yüzlü bir adamdı Osman Ağa. Şahap Bey buyur edene kadar oturmadı, elleri önünde kavuşmuş halde dikildi; oturduktan sonra bir iki nezaket lafı sarf etti, benden bahsedildiğini duyduğunu söyledi.

"İyi o zaman Osman Ağa... size böyle hitap etmemin sakıncası yok, değil mi?" diye lafa girdim ve rahmetlinin hayaletini gördüğü iki seferi de anlatmasını rica ettim.

Osman Ağa lafına başlamadan önce Şahap Bey kalktı, geç olduğunu ve iznimle yatmaya gitmek istediğini söyledi. Ben de hemen, Osman Ağa'yla aynı anda ayağa fırlayıp estağfurullahı patlatıverdim. Gülümsedi, elimi sıktı ve benimle tanıştığına sevindiğini söyledi. Hislerimizin karşılıklı olduğunu söyledim ve adamı, nezaketten kırılacak cinsten birkaç laf daha ekleyerek yolcu ettim.

Şahap Bey'in ardından tekrar yerime otururken saatime baktım. Epey geç olmuştu; hoş bana göre geç değildi de, Osman Ağa'nın çiftlikte görevli olduğunu ve erkenden kalkması gerekeceğini düşünerek özür diledim ve görüşmemizi mümkün mertebe kısa tutacağımı söyledim. Osman Ağa da cevaben, bu yaşta zaten fazla

uykuya ihtiyaç duymadığı için geç yatmayı dert etmediğini sy-
ledi ve anlatmaya başladı.

Uzatmayacağım, nk Davut’la Filiz’in anlattıklarından farklı
bir şey söylemedi Osman Ağa. Bu saatte ve bu karanlıkta bir şey,
en azından işe yarayacak bir şey gremeyeceğimi bile bile haya-
leti gördüğü yeri göstermesini istedim. Gittik, baktık. Çok bilmiş
pozlarda meldim, toprağa dokundum; kalkıp, hani görüntü yan-
sıtacak ve duman çıkaracak edavat nereye konabilir gibisinden et-
rafı kestim. Bir şey bulamadım; bulacağımı düşünmemiştim zaten.
Onca şey arasında tek dikkatimi çeken, adamcağızın Bağkuran ai-
lesi fertleri, en azından tanışabildiklerim gibi değil, oğluyla hal-
leştiğim Kâmil Amca gibi şiveli konuşmasıydı.

Kundalinim yükselirken

Bağkuran çiftliğinden çıkıp arabama atladığımda geceyarısını geçmişti; uyumuşlardır ya da bu saatte arayıp bölmemek gereken işlerle meşgullerdir herhalde diyerek Tefo'yu aramadım; gerçi Şahap Bey'le görüşmeye giderken haber vermiştim, yani konuştuklarımızı kesin merak ediyordu ama gene de aramadım ve rapor işini sabaha bıraktım.

Kafamda 'Bu Şahap'ta, hatta tüm ailede, yok yok kasabanın tümünde bir numara var; orası kesin ama ne?' diye özetlenebilecek bir düşünce grubuyla pansiyona döndüm. Görünüşe göre, Davut'la Hacer yatmıştı. Filiz'le Selçuk da, en azından ben ayrılana kadar çiftliğe döndüklerini görmemiştim çünkü, genç âşıklar geceyarısı ne yaparsa onu yapmaya gitmişlerdi herhalde. John da ortalıkta görünmüyordu.

Uykum yoktu; bahçedeki masalardan birine kurulup sigaramı yaktım. Kasabanın haline bakıp Bodrum'u düşündüm; boş moş orası ayrı ama orada hayat daha yeni başlıyordu bu saatte. Pınarkesen'deyse çoktan bitmiş gibiydi. Sahilyolundaki lambaların, otellerin, dükkânların ve gençten birkaç tipin inatla okeye dönmeye çalıştığı Hacı'nın kiraathanesinin ışığı olmasa, iş bir tek Samanyolu'na kalacaktı. Ortalıkta dolanan da pek yoktu. Sahil yolu boyunca, akşam gezmesi yapan bir çift, muhtemelen biralayan küçük bir grup ile gene muhtemelen yanlarından geçerken onlara 'Efendi gibi içelim, arıza yaratmayalım gençler,' demeye hazırlanan ve yazlık kıyafetleri bana doğrudan çizgi romanlardaki Fransız lejyonierlerini anımsatan, devriyeye çıkmış iki jandarma dışında kimseyi görmemiştim.

Dur bakayım, hazır yalnız kalmışken bir toparlama yapayım bari diyerek pansiyonun bahçesindeki masalardan birine kurulmuşum, arkamdan gelen sessiz ayak seslerini işittim ve oturdum yerde döndüm.

Sessiz ayak sesi nasıl olur, üstüne bir de nasıl işitilir, diyeceksiniz; e, haklısınız tabii ama hani demiş ya şair, ‘Kelimeler kifa-yetsiz’ diye, işte ben de Hacer’in yürüyüşü için bula bula bu tasviri bulabildim şimdi. O zaman, günün birinde oturup bunları yazacağımı bilmediğim için tasvir masvir düşünmemiştim bile elbette; sadece arkamdan birinin geldiğini hissetmiştim, o kadar. Ha, o zaman ‘Sadece arkamdan birinin geldiğini hissetmiştim’ desene, derseniz, eh işte... becerebildiğimiz kadarını yapıyoruz şu-rada; mazur görünüz.

Neyse, Hacer, ilk karşılaştığımız günkü, yani bir gün önceki kıyafetiyle, topuzuna aldırmayan sarımtırak bukleleri her daim yarı kapalı gözlerinin üzerinde, uyku tutmamış bir havada yanıma geldi.

Geceyarısı ziyaretinden bu yana, her yeni tanışan insanın konuştuğundan fazlasını konuşmamış, özellikle ziyaret meselesi üzerine bir kelâm dahi etmemiştik ve açıkçası, başbaşa kaldığımız an ne diyeceğimi bilemiyordum. Adamınız, daha doğru dürüst hoş-beşe girmeden cumburlop yatağa meselesinin garipliğini sorgulamayı bir yana bırakmış, ilişkinin neresinde durduğuna, fazlası, bir ilişkinin söz konusu olup olmadığına karar veremeyen liseli genç misali, utangaç utangaç gülümserken Hacer hafifçe omuzuma dokunarak yanımdan geçti ve karşımdaki sandalyeye oturdu.

“Çok sıcak,” dedim. Laf açayım diye söylemişim ama sıcaktı sahiden; uyunacak gibi değildi.

“Bir sigara versene,” dedi cevaben. Verdim ve uzanıp yaktım.

Hacer, sigarasından ilk nefesini çektikten sonra arkasına yaslanıp kollarını kavuşturdu. Bilemiyorum, sanki o da aramızdaki şeye bir ad konması gerektiğini düşünüyor ama benim fikrini paylaşp paylaşmadığımı bilmediğinden yanlış bir laf etmemek için tereddüt ediyor gibiydi. Bu tip sessizlikler, bazen gereklidir bilirim ama kafamda tonla soru dans ettiğinden, o ankini bozmak gerektiğine

karar verdim ve tam, en azından nasıl olduğunu sorarak başlatayım konuşmayı diyordum ki Hacer, ağzımı açtığımda çıkaracağımı çok iyi bildiğim ürkek ses tonunun aynısıyla, üstelik üzerine hiç ummadığım bir şefkat tınısı ekleyerek, “İyi misin?” dedi.

Kafamı salladım, “Ya sen?” dedim, onunkine benzer bir tonlamayla. Kafasını salladı, gülümsedi ve gene sessizlik aramıza girdi. Ne diyeceğimizi bilemeden abuk subuk etrafımıza bakmaya başladık. Sanki kıza ‘Yahu, nasıl oldu da böyle oldu? Biz ne yaptık ve yapıyoruz? Sen her beğendiğin adamın kucağına böyle atlar mısın, yoksa ben sahiden hayvani bir cazibenin sahibi miyim?’ türünden en safından en pisine bir soru demeti sunsam, içine girdiğim, bilemiyorum böyle tarif etmek doğru mu ya, ‘büyülü’ ortamı, bir daha asla onarılamayacak denli bozuverecekmişim gibi geliyordu. Bir ara kafamı kaldırdım, hani vardır ya, yıldızlar hesabı, ‘İşte bak, Büyük Ayı... Yok, ben değil, şu...’ türünden bir laf açayım diyordum. Sonra bu da saçma geldi, vazgeçtim.

Neden sonra, neden sonra dediğim cidden birkaç dakika böyle sessiz geçti, sanki hesaplamışız gibi aynı anda birbirimizin ismini söyledik kaşılıklı:

“Hacer...”

“Vedat...”

Hafifçe çalkalandıktan sonra mantarı pat diye açılmış şampanya misali köpük köpük fışkırmadı gülüşmelerimiz ama utanç bir rahatlamaydı vardığımız bölge.

“Ben,” diye başlamıştım tam, Hacer kalktı, ben öyle şabalak şabalak bakerken yanıma geldi, eğildi ve dudaklarıma minicik bir öpücük kondurdu. Her zamanki hayvanınızım elbette ama o öpücükle içimde uçuşmaya başlayan kelekleri tarif etmeye kalksam inanmazsınız; o yüzden ona hiç girmeyeceğim. Sadece, genelde yaptığım şeyi yapmadığımı, yani, öpücüğün bittiği an, fokurdayan kazanımın etkisiyle karşımdakini ensesinden tutup daha fazla öpmeye yeltenmediğimi ve öpücüğün bitişinden Hacer yerine oturana kadar geçen süre boyunca embelek şümbelek bakmaktan öte gidemediğimi belirtmekle yetineceğim.

Hacer yerine otururken, “Bir günde Pınarkesen’in efesi oluverdin,” dedi. Sessiz ve yazısız bir sözleşme imzalamış gibiydik. ‘Ne olur sorma,’ der gibiydi duruşu... ya da gözleri. Ne bileyim işte, bir şeyi öyleydi. Eh, dedim ben de, madem öyle...

“Ya,” dedim cevaben, “huyum kurusun.”

Gene güldü bu. Bu seferki gülüşünde muziplik vardı, hoşuma gitti.

“E,” dedi, “hayaleti yakalayabilecek misin?”

“Bilmem,” dedim.

“Yardıma dokunur belki,” dedi.

Kaşlarımı kaldırdım, “Hani,” dedim, “saçma buluyordun bunları?”

“Her şey saçma zaten,” deyiverdi bu. Ulan dedim, bu ne şimdi? Her şey dediğin, öyle düşünülmeden edilecek laf değildir; her şey dedin mi, her şey demişsindir ve Hacer’in düşünmeden konuşacak türde biri olmadığını, bir günde mi, evet, bir günde anlamıştım.

“Ne gibi?” dedim. Kimilerinin kedi-fare yapmayı sevdiğini biliyordum; tamam, bir gecede Hacer’i pek çok kişinin görmediği şekillerde görmüştüm ama o pek çok kişinin tanıdığı kadını hiç tanıımıyordum. ‘Madem topu oyuna soktun,’ diyordum içimden, ‘oyunu da sen kur.’

“Her şey işte,” dedi. Kaçamak oyun. Bilerek top kaybı. Belki. Peki.

“Her şey, büyük laf,” dedim; aslında kaçmam gerektiğini biliyordum, kaçmadım.

Hacer, cevap yerine tırnaklarıyla meşgul olmaya başlayınca deminki öpücüğün anlamını daha bir kavradım ve topu taca atıp oyundan çekilmeye karar verdim. “John,” dedim, şaşkınlıkla yüzüme baktı, “ilginç bir tip.”

“Öyledir,” dedi Hacer, bu seferki gülümsemesi nefes tutma rekorunu kırdıktan sonra aldığı ilk nefes gibiydi. Uçurumun kenarında

akrobasi yapmak yerine gidip daha içerdeki ağacın altına çöküvermeye karar verdiğimi görünce rahatlamıştı.

“Ne zamandır tanıyorsun?” dedim.

“Buraya geldiklerinden beri. Anne babası da tatlı insanlar... tannısan, İngiliz demeysin; gide gele buralı olmuşlar. Arada, sahil boyunca yürüyüş yaparlar; bize de uğrarlar. Tabii yaşlı olduklarından bu sıcaklarda pek ortalıkta gözükmüyorlar.”

“John?”

“O, bütün gün dolanır durur. Herkesle sohbet eder. Kasabada tanımadığı yoktur herhalde.”

“İş icabı?”

“Bilmem,” dedi omuz silkerek. O omuzları yemek istiyordum. “Sosyal antropolog ya, tez mi yazıyormuş ne, onun için herhalde.” Durdu, “Sıcakkanlı, belki de sırf o yüzden,” diye ekledi.

“Rahmetli, çok mu iyi bir insandı?”

“Kim? Ha, Şaduman Amca mı? Öyleydi; neden?”

“Herkes böyle söylüyor.”

“Söyler tabii. Herkese bir iyiliği dokunmuştur.”

“Cemâl’e de mi, mesela?”

“Cemâl? Ha, şu çocuk... Bilmem ki... Doğrudan değilse bile dolaylı iyiliği dokunmuştur ona da. Neden soruyorsun?”

“Bilemiyorum... Bir his sadece. Dinlediklerime bakılırsa adamcağız sağlığında kanatsız melek gibiymiş.”

Hacer, ‘Lafı bir yere mi getiriyorsun?’ der gibi baktı. “Şahap Amca ne anlattı sana?”

Gülümsedim. Bir sigara daha yaktım ve Hacer’in gözlerinin içine baktım. Zekiydi, kesin. Zekiydi ve konuşmanın soruşturması bir yere kaymaya başladığını düşünüp kendisine bu amaçla yaklaştığıma karar verebilirdi kolayca. İşime gelmezdi tabii. Gene de, dedektiflik damarım mı nedir, bir şey ağır bastı ve “Bir sürü şey,” dedim. “Umduğumdan fazlasını diyebilirim.”

“Ya,” dedi, “merak ettim şimdi.”

Aşk meşk bir yana, eğer ortada çözülmesi gereken bir sır varsa diyordum, bir günde popüler kişileri arasına girmeyi başardığım ama sonuçta tamamıyla yabancı olduğu bu ortamda, gerektiğinde güvenebileceğim birilerine ihtiyacım vardı. Evet, Davut’a güvenebilirdim mesela; üstelik Davut, tutup neler çevirdiğini soracak biri değildi; kafadan yap dediğini yapardı... herhalde. John da iyi bir destek adayı gibiydi ama ona tam anlamıyla güvenip güvenmemeye henüz karar vermemiştim. O yüzden, dedim ya, aşk meşk işlerini bir kenara koyuyordum bu konuda, Hacer’i güvenebileceklerim arasında saymam gerektiğine karar verdim ve Şahap Bey’le yaptığımız konuşmayı aktardım. Yalnız, rahmetlinin gençliğiyle ilgili kısımları atladım; adamın yediği herzeleri kasabadan saklamak için onca uğraşmışlar madem diyordum, saygı göstermek lazımdır.

Şahap Bey’in anlattıklarını özetlemem bitince, “Kavgalı olduklarını ben de duymuştum,” dedi Hacer. “Nedenini bilmiyordum ama.”

“Osman Ağa’yla da konuştum.”

“Şirin adamdır; fazla konuşur yalnız.”

“Öyle.”

“Bana aileden bahsetsene biraz,” dedim. Tamam, Davut olsun, Filiz olsun, diğerleri falan, bir sürü şey anlatmıştı ama Hacer’in gözünün gördüğünü de bilmek işime yarayabilirdi diyordum.

“İyi insanlardır işte...” dedi Hacer ilkin.

“Onu herkes söylüyor,” dedim.

“Yok, gerçekten iyidirler. Yanlarında çalışanlara iyi davranırlar, hak yemezler. Ben küçükken, yani Şakir Dede sağken...”

“Şakir Dede?”

“Şaduman Amca’yla Şahap Amca’nın babası işte. Öyle derdim ben... Kimse de itiraz etmezdi.”

“Peki. E?” dedim Hacer’in çocukluğunu gözümde canlandırmaya çalışarak. Sarımtırak bukleli minik bir kız, saçları küçükken daha açık renkti herhalde diye düşünüyordum; büyüdükçe sarı bukleler biraz kararmış olmalıydı, yanında çalışan herkesin önünde alesta durduğu yaşlıca bir adamın paçasını çekiştirip ‘Dede’ diyordu... Hoş. Çocuklarla deliler arasındaki bağı anlatan Erasmus’u hatırladım; evet, çocuklar harikadır.

“İşte, o zamanlar, bayramlarda kocaman sofralar kurdurulardı; işçileri için,” diye devam etti Hacer. “Sonra, tüm kasabaya kurban eti dağıtılırdı. Ne bileyim, camiden okula, gördüğün hemen her binada en büyük pay onlarındır mesela.”

“Dededen sonra?”

“Gene yaptılar ama eskisi kadar sık değil. Her yıl değil yani. Sonra, biliyorsun, kooperatif var; durduk yerde milletin cebine para koydular. Az şey mi?”

“Değil tabii. Peki, bu hayırsever ailede hiç mi yamuk yok?”

“Bildiğim, yok.”

“Kendi aralarında?”

“Onu bilemem. Sonuçta her dakika yanlarında değildim. Kimse bilemez zaten.”

“Doğru. Peki, ailenin yönetimi? Yani, dediğim...”

“Gülbahar Teyze,” diyerek lafımı tamamladı. “Açıkta hiç laf etmez ama evi çekip çeviren odur. İş kısmına, yani kooperatife karışır mı, bilmiyorum.”

“Selçuk?”

“Selçuk... severim; çok akıllı çocuktur.”

“Öyle. Cin gibi.”

“Çok okur.”

“Farkındayım. Peki, şarap işiyle ilgili görüşlerini biliyor muydun?”

“Yok, ilk senden duydum.”

“Rahmetli, burayı kurarken destek olmuş size...”

“Öyle,” dedi Hacer. Belli bir düzen izlemeden ki izleyemezdi çünkü sorgulamanın nasıl yapılması gerektiğini bilmiyor, doğaçlama gidiyordum, devam eden sorularıma hiç şaşmadan yanıt veriyordu. Tefo’yla konuşsalar, diye merak ettim, kardeşim de benim gibi takdir eder miydi bu kıvraklığı acaba? “Çok yardım etti,” diye devam etti Hacer. “Her şeyden önce, beş kuruş istemeden bu arsayı verdi. Sonra, Davut’un aldığı krediye kefil oldu.”

“Ne?” dedim kaşlarımı kaldırarak. “Arsa da onun muydu?”

“Tabii,” dedi Hacer, bir günün yirmi dört saat çektiği gibisinden herkesin bildiği bir şeyi bilmememe şaşar bir tonlamayla. “Pınarkesen’in neredeyse tümü Bağkuranlar’a aittir. Gördüğün yapıların çoğunun arsası bağışlanmıştır. Belediye, okul... Bir sürü ev, iş yeri...”

“Size de burayı bağışladı yani?”

“Arsayı, evet. Dedim, çok iyi insanlardır.”

Fazla iyi dedim içimden.

“Ödeyebildiniz mi?”

“Krediyi mi? Nerede? Gerçi iki üç sene daha geçen yazki gibi iş yapabilirsek öderdik... ama görüyorsun halimizi.”

“Banka sıkıştırıyor mu?”

“Yok, devre faizini ödediğin sürece sıkıştırmazmış.”

“E, iş yok madem, nasıl ödüyorsunuz?”

“Mayıs’takini ödeyecek kadar paramız vardı. Bir sonraki Ağustos sonunda... Ona da...”

“Allah kerim diyorsunuz,” diye tamamladım cümlesini.

Öyleymiş. Eğer işler böyle giderse ki gidecekmiş herhalde, Davut, ay sonuna doğru gidip Şahap Bey’den yardım istemeyi düşünüyormuş. “Eder de,” diye ekledi Hacer. Ben de, konudan uzaklaştığımızı düşünerek lafı değiştireyim dedim ve öğlen vakti tanıştığım tipleri sordum. Öğretmen çift, doktor, üsteğmen ve belediye başkanını yani.

Gönül Hanım'la Fuat Bey çifti, diğerlerine nazaran daha eskiymiş kasabanın. Başkan bey hariç tabii. Yanlış hatırlamıyorsa, altı-yedi yıldır buradaymışlar. Pek tanımazmış onları Hacer, o yüzden bana yarayacak bir şeyler söylemesi mümkün değilmiş. Kasabaya onlardan daha sonra gelen doktor bey ve üsteğmen için de fazla söyleyecek şeyi yokmuş.

Başkan beyi ise, elbette çok eskiden beri tanırılmış. Ondan önce başkanlık yapan babası, Şakir Dede'nin ahabıymış; Pınarkesen kasaba olmadan kasaba ilan edilmişmiş ya, Abdullah Amca, o da rahmetliymiş, o zaman muhtarmış zaten, buranın ilk belediye başkanı olarak seçilmiş. Tahir Bey de, babasının vefatından sonra belediye başkanı seçilmiş. Herhangi bir partiyle de ilgisi yokmuş adamın; bana komik gelebilirmiş ama burada böyleymiş; Ankara siyasal mezunu Tahir Bey'in durumu, baba mesleğini devralmış gibi bir şeymiş kısacası. Meydanda tabelaları bulunan iki parti karşısına kimi çıkarırsa çıkarsın fark etmezmiş; Allah uzun ömür versin, Tahir Bey yaşadıkça başkası belediye seçimini kazanamazmış.

"Peki," dedim, "bir şey daha: Pınarkesen'in gençleri nerede? Hani, tamam, sabahki üç elemanı biliyorum ama sonuçta, işler ne derece kesat giderse gitsin, gördüğüm kadarıyla genç nüfusa hitap eden bir iki yeriniz var... Yani, ne bileyim, turistler gelmese bile..."

Bilmem gibisinden dudak büktü Hacer. "Mevsimin tadı yok işte, görüyorsun. Zaten gençlerden kastın onlu-yirmili yaşlardakilerse; onların çoğu otellerde, lokantalarda, bahçelerde çalışırlar... Ya da bağlarda."

"Yani, diyorsun ki Pınarkesen'de ergenlik ve ilkgençlik macerası yaşayan, şöyle el ele sahide dolaşan yok, öyle mi? E, olur; bir sinema bile yok kasabada..."

"Yok canım," dedi bu; olur muymuş hiç öyle? Elbette dediğimden varmış... Varmış da, işte, hep aynı şey: sıcak, turistlerin azlığı, kasabanın genel ruh hali, falan filan... Zaten Hakkı Amca'nın sineması da, tamam öyle şehirlerdeki gibi kocaman değil, pek ufakmış ama varmış ve *Cinema Paradiso* hesabı Hakkı Amca'nın tek başına işlettiği ve televizyondur, uydu anteniymiş derken işleri iyice

bozulan, *Paradiso* benzetmesini şimdi ben yapıyorum tabii, aslında ilgisi yok; sinema, tüm bu bunaltıcı olaylar yüzünden kapalıymış; müşteri yokmuş yani. Ha, zaten ufak bir yermiş, bir de yeri içerlek kaldığından şu iki günde görmemem normalmiş tabii. Hem, unutmamalıyım, Pınarkesen ne derece turistik olursa olsun, bir Bodrum gibi mesela, değilmiş. Öyle ortalıkta el ele dolaşana, hani başka yerler kadar değilse bile, gene de çok iyi bakılmazmış. Turistler hariç tabii; onlara, malum, kimse ilışmezmiş.

“Son bir şey daha,” dedim lafı bitince. “Kusura bakmazsan, dikkatimi çekti. Eee, nasıl denir, siz... yani, sen, Davut, Filiz, Selçuk ve Şahap Bey... ehm, pek düzgün... hani kasabalı birkaç kişiyi tanıdım; doktordu, öğretmendi, onlar buralı olmadıklarından ağızlarının çalmaması normal ama...”

“Düzgün konuşmamızı mı kastediyorsun?”

“Eh, İstanbul ağzı dışındakilere ‘düzgün değil’ veya ‘yanlış’ demem, çok ayıp ama... Evet, onu soruyorum. Osman Ağa hariç, hiçbirinizin dili buraların şivesinden iz taşıyor...”

“Bağkuran çiftliğine mahsus bir durum o,” dedi gülümseyerek. Keman yaylarının yüz karası kaşlarımı bir daha kaldırdım. “Bildiğim, Şakir Dede’nin koyduğu bir kuraldır bu,” diye açıklamaya başladı Hacer. “Nedenini Şahap Amca’ya sorman gerekir ama tahminen çocuklarının dünyaya açılmalarıyla ilgili bir şey. Yani, Şakir Dede, daha Şaduman Amca doğduğunda böyle bir mecburiyet koymuş; çiftlik evinde görevli herkesin İstanbul ağzıyla konuşmasını şart koşmuş. Şakir Dede’nin zamanında politikayla ilgilendiğini...”

“Biliyorum. Menderes dönemi...”

“İşte o... Yani, aslını tam bilmiyorum tabii ama kendi kendime Şakir Dede’nin Ankara’da bir şekilde buna özendiğini düşünmüşümdür. Neyse, işte ondan beri çiftlik ahalisi, herhalde başlarda epey zorlanmıştı hepsi, böyle konuşur. Tabii bir sonraki kuşak da... Çocukluğumda, Şakir Dede’nin çalışanları, özellikle ev içindikileri sürekli uyardığını hatırlıyorum mesela. Biz, biz dediğim bizim kuşak ve sonrası, televizyon melevizyon derken böyle büyüdük zaten. Ben ortaokuldan itibaren İzmir’de okudum... zaten

küçüklüğümden beri böyle konuşuyorum; büyürken de etkilenecek durumum olmadı. Çok iyi hatırlıyorum, ilkokula başladığımda diğer çocukların konuşması bana tuhaf gelmişti.”

“Ne yani, ilkokula gidene kadar Aydın şivesiyle konuşan kimse görmemiş miydin?”

“Fazla değil. Çiftlikte büyüdüm ben. Dedim ya, çiftlik içinde herkes konuşmasına dikkat ederdi. Gerçi, bağlarda oynarken işçilerden duyardık ama ev sınırlarında ciddi bir disiplin vardı bu konuda.”

“Ama Osman Ağa?”

“Onu düzeltemedi kimse,” dedi gülerek. “Ben bildim bileli böyle konuşur. Pek de üzerinde durmadılar belki, bilmiyorum.”

“Mühim adam diye mi?”

“Bilmem ki...” dedi Hacer dudaklarını büzerek.

“İlginç,” dedim ben de. Başka diyecek bir şey bulamıyordum. Rahmetli Şakir Bağkuran’ın, çocuklarının ülke çapında işler yapacakları, ne bileyim, büyük şehirlerde okuyacaklarını, belki kendisi gibi politikaya gireceklerini, hatta çok yükseleceklerini düşünerek abartılı bulsam bile, böyle bir şeye kalkışmasını da diğer tuhafliklerin arasına katıvermiştim. Olmayacak şey değil diye düşünüyordum. Bir yandan da, böyle yaparak çocuklarını ve çalışanlarını çevrelerine yabancılaştırmayacak mıydı peki, diyordum. Sonuçta, hiçbirisi çiftlik sınırlarında hapis hayatı yaşayacak değildi; bir şekilde... Hım. Hım ve hım diye devam ettim ama hımlayarak bir yere varamayacağımı görünce, sonunda, eh, olmuş işte, bir ara Tefo’ya bahsederim deyip kafa yormaktan vazgeçtim ve, “Demek İzmir’de okudun,” dedim.

“Evet,” dedi Hacer. “Şakir Dede istemişti. Yatılı okudum.”

“Orta ve lise mi?” dedim, kafasını salladı. Gene hımladım. Belki de gece yarısı, hem de daha tanıştığımız ilk gecenin yarısı hoppala cuppala meselesi o derece şaşılacak şey değildi. Yani, diyeceğim, Hacer, Pınarkesen’deki herhangi bir kız değildi... İzmir, yatılı, falan. Bir şeyleri fazlasıyla görmüştü belki de. Bir daha

hım, dedim. Ardından hım serisine devam: İyilik timsali Bağkurranlar, hayata gözlerini açışı pek acıklı bir hikâyeye dayanan Hacer'e ve ailesine kol kanat germekle kalmamış, kızı okutmuşlardı. Hım ve hım.

"Peki, ya Davut?" dedim hımlarımın arasında.

"N'olmuş Davut'a?" dedi Hacer.

"Onu da okuttular mı? Yani İzmir'de... Bana hiç bahsetmemişti."

"Yok," dedi Hacer. "Ağabeyim burada okudu, ortayı bitirdikten sonra Söke'deki liseye gitti."

"Kendi çabasıyla, yani?"

"Öyle."

Hımlarım artıyordu. Hacer'e İzmir'de yatılı, Davut'a gündün bişü, gündün yi... Hım.

Tüm bunların ardından sessizlik bir daha devreye girdi. O, varlığını kalınlaştırırken, ben, bir yandan 'Ulan insaf, sabahın ikisi; ilaç için bir yaprak kıpırdamaz mı? Bu ne hain sıcaktır bre!' der, diğer yandan Hacer'e daha ne sorsam, bu yatılı okul meselesine mi dalsam diye düşünürken seninki, "Vedat," dedi.

Sesindeki farkı fark edince –lafa bak– karanlık ufku kesme görevime ara verip yüzüne baktım.

Yüzünde tuhaf, hani, mutlu mu, yoksa halinden şikayetçi mi anlayamadığım türden bir ifade vardı şimdi. Bir süre öylece, ta gözlerimin en derinlerine bakar gibi baktı. Sonra, çok ama çok acı gerçeği artık saklamaya dayanamıyormuş gibi içini çekti ve "Sana âşık olmak istemiyorum," deyiverdi.

"Olma o zaman," deyiverdim ben de tüm angutluğumla. Tabii, her zaman denk gelmez ya, bazen inceliğim hızla kendini gösterir, konuyla ilgili türkü aklıma geliverdi, hemen ekledim: "Çaresi var."

Gözlerini kısarak yan yan baktı Hacer.

"Odam kireçtir benim," dedim.

Gülümsedi; rahatlamış gibiydi. Kalktı, elini uzattı.

"Davut," dedi, en hınzır bakışıyla, "top atsan uyanmaz."

Amanın, kayınpeder!

Her istemem diyenin dileği yerine gelseydi Dünya başka türlü bir yer olurdu herhalde. Üstüne üstlük, benimki de, aynen Hacer'inki gibi, 'istemem, yan cebime koy' türünden bir istememe durumuydu.

Kafam karışmıştı. Omuzumdaki zirzop, "Lan oğlum, daha ne istiyorsun?" diye bastırıyor, "Neyi çözeceksin? Tamam, birkaç gariplik var ama sonuçta ortada dava mava yok işte; adamcağız ece-liyle ölmüş. Hayalet işi desen, genel moral çöküntüsü ya da say sayabildiğin kadar cinsten toplum psikolojisine bağlı toplu halüsi-nasyondan başka bir şey değil; bırak bunları. Ne güzel işte; gel-mişsin, hayatın yüz bin pisliğinden, her ama her şeyden uzakta-sın; koyver gitsin, bak keyfine," diyordu.

Diğer omuzdaki elemansa, "E," diyordu, "ya sonra? Sonra ne yapacaksın? Evlenip Pınarkesen'e mi yerleşeceksin? Çoluk çocuğa karışıp pansiyonculuk mu yapacaksın? Peki, işin? Onca hevesle başladığın işten söz ediyorum. Yoksa Pınarkesen ve civarının özel dedektif açığını mı dolduracaksın? Ya Tefo? Bırak Tefo'yu, ya an-nenle baban? Ya sorumsuzluğun? Ev geçindirecek cinsten adam olmaman? Ya şu? Ya bu?"

İkisine de yallah tazyik dedim, yanımda mışıldayan Hacer'e bakarak. Tuhaf rüyalar görmüştüm; neydi hatırlamıyordum ama böyle, nasıl denir, hani birisinin ya da bir şeyin peşinden koştu-rursunuz da bir türlü yakalayamazsınız ve o şey ya da kişiyi çok istemektesinizdir ama elde ederseniz sonunda hiç iyi bir yere var-mayacağınızı bilirsiniz. Hani, böyle korkuyla, heyecanla karışık... Yok, tarif edemeyeceğim: Sabahın kör saatinde, hiç âdetim olma-dığı üzere, lak diye uyanıvermiştim işte.

Gerçekten güzel mi, yoksa ben ufaktan abayı yakmaya başladığım için mi bana güzel görünüyor bilemediğim Hacer'i biraz daha seyrettikten sonra kalktım. Güneş doğmamıştı. Gördüğüm rüyalar-
dan kalma o tuhaf his içimde, açık hava iyi gelir diye düşünerek
çiçekli gömleğimi, önümü iliklemeye gerek görmeden sırtıma ge-
çirdim, nasılsa etrafta kimse yoktur, zaten kasabanın en ucundayız
diye şortumu giymeyi es geçtim ve donla, parmak ucunda pıtır pıtır
çıktım odadan; aynı pıtırlarla merdivenleri inip bahçeye ulaştım.

Sıcak, sabah ayazı diye bildiğimiz şeyi iphemeye niyetli de-
ğildi; dedim ya, daha güneş doğmamıştı ve doğduğunda, gün, ke-
sinlikle dünden beter kavuracaktı her yanı.

Gene de, sabah sessizliği, denizin durgunluğu, gerçi geldiğim-
den beri bir iki kere çıkıp derhal duran meltemimsi esintiler dı-
şında hava istifini hiç bozmamıştı, yani deniz hep durgundu zaten
ama sabahın kendine özgü bir dinginliği vardır ya, ondan bahse-
diyorum, cırcır böceklerinin yokluğu, ufaktan açılmaya başlayan
karanlık... Hoştı işte.

Şöyle denize karşı durup derin bir nefes çekeyim, sıcak mıcak,
sabah havası almak iyidir hesabı dedim, burnuma yanık kokusu
geldi. Allah Allah, bu saatte kim, ne yakar; aman, yoksa yangın
mangın gibisinden sağa sola bakınırken gördüm onu...

Şaduman Bey ya da her kimse artık, hani adamı hiç görmemiş-
tim ama yakın zamanda Pınarkesen'de dumanlar içinden güneş doğ-
madan önce görünen bir o vardı bildiğim, o yüzden anında Şadu-
man Bey dedim, bahçenin en ucundaki ağaçların orada dikiliyordu.

Başkası altına ederdi, kesin. Ben de ederdim etmesine ya, hem
odunumsu karakterimden, hem de Hacer'le giriştiğimiz durumun
kafa karıştırcılığı ve biraz da gördüğüm ama tarif edemediğim rü-
yadan olsa gerek diyorum şimdi, gayet sakın davrandım ve bek-
lenmedik ziyaretçiye doğru ilerledim.

Dediğim gibi, başkası fenalaşabilirdi; gördüğüm manzara son
derece etkileyiciydi sahiden. Bahçenin en dip tarafındaki çam

ağacının tam altında, hani konserlerde sahneye salarlar ya, o türden dumanlar içinde dikiliyordu adam. Pek görünmüyordu aslında; daha açığı, göğsünden yukarısını gayet net seçebiliyordum ama geriye dumanların arasında, karanlık bir silüetti.

Bana temkinli gelen bir mesafede durdum; ne dizlerim titriyor, ne kalbim gümbürdüyordu; sakinliğime o zaman da şaşmıştım, bugün cidden mandaymışım diyorum. Hayır, etrafı hafiften kesiyordum, gördüğüm şey efekt mefekt değildi, farkındaydım ve zerre kadar heyecan duymuyordum, onu diyorum. Bilemiyorum, belki de Şaduman Bey'in hayaletinden bir kötülük gelmeyeceğini hissediyordum.

Gelmedi zaten. Artık bir dakika mı sürdü bütün bunlar, bir saat mi, onu söyleyemeyeceğim; hayalet haliyle bile kilo vermiş görünmesine bakarak, öte tarafta *fitness* dalgasıyla pek uğraşmadığına karar verdiğim Şaduman Bey, yüzünde kederli denebilecek bir ifadeyle, bir-iki tutamı üzgün bakışlı gözlerinin üzerine dek düşmüş, bir zamanlar altın renginde pırıldadığı kestirilebilecek ve şekil itibarıyla pek tanıdık görünen ak bukleleriyle bana bakarak elini, tıpkı filmlerdeki hayaletlerin yaptığı gibi ağır ağır kaldırdı ve ben, tıpkı filmlerdeki gibi içimi titretecek bir sesle konuşmasını beklerken işaret parmağıyla yeri gösterdi.

Sonra, ben ne gösterdi acaba diye bakınırken, ani bir hareketle, bakışlarını omzumun üstünden, arkamda bir yerlere, biraz yukarı çevirdi ve gülümsedi. Aynı anda Pınarkesen'in imamı, henüz tanışmadığım Cafer Efendi, sabah ezanına başladı.

Şaduman Bey de, sanki biri aniden fişi çekmiş gibi, dumanlarıyla beraber yokluğa karıştırdı.

Hayaletin nereye baktığını anlamak için şaşkın şabalak gerisingeri döndüm ve süitimin penceresinden bakan Hacer'le göz göze geldim.

Güneş doğmuş olsa pırıl pırıl parlatırdı ya, sabah alacasında, o mesafeden bile belli oluyordu yanaklarından süzülen gözyaşları.

Yerli yapım

Tefo yoldaydı. Hiçbir itirazıma kulak asmamış, telefonu yüzüme kapamıştı. ‘Oğlum, dur iki dakika,’ demeye aradığımda bu sefer telefonu tümüyle devreden çıkarmıştı. Ben de kızıp şirketi aramış ve Nilgün’den can kardeşimin koşar adım ofisi terk ettiğini, çıkar-ken Nilgün’e, İzmir’e kalkan ilk uçakta yer ayırtmasını buyurduğunu öğrenmiştim. Eh, cebini kapadığına göre, yapacak fazla bir şey yoktu. Ayrıca, malum, kafası benden iyi çalışır, varlığı işime gelecekti son tahlilde, biliyordum. Ama gene de, şimdilik istemiyordum gelmesini; onsuz yapmam gereken şeyler vardı. Öyle düşünüyordum.

Tabii, Tefo heyecanla fırlayıp yola çıkmakta haklıydı: Olay, birdenbire denecek şekilde, hem de hızla açılıp saçılıvermişti.

Hayalet, sahiden hayaletti.

Üstüne üstlük, bana bir şeyler anlatmaya çalışmıştı.

Daha beteri, hayalet, âşık olmak istemediğim ve aynı şekilde bana âşık olmak istemeyen tazecik sevgilimin babasıydı. E, bu durumda Hacer, Bağkuran mirasından hak talep edecekler, haliyle de ‘Ulan, yoksa?’ listesine giriveriyordu.

Daha ne, değil mi? Kim olsa fırlar gelirdi.

Bir yandan fena halde gülünçtü tabii: Ne bu ya, diyordum; yerli film mi, ne? Hayalet, esas kızın babası çıkıyor... ardından gözyaşları. Güzelim Hamlet oldu mu sana şimdi ‘Hazan Mevsimi’? Gerçi, diyordum, baştan biliyordum bunu; dememiş miydim, ‘İşe Vedat karışırsa illa bir saçmalık çıkar,’ diye? Demiştim.

Demıştim demesine de, her türlü saçmalık çıkar, ne bileyim, kendi halinde bir kasabanın kendi halinde bir kızı –tabii bunu derken İzmir’de yatılı meselesini bilmiyordum henüz– daha nedir, ne değildir demeden benimle yağ satarım bal satarım oynar, ahali bana bilgi vermek için yarışır vesaire, hepsi olur ama hayalet gerçek olamaz diyordum bir yandan, ne yalan söyleyeyim.

Ama gerçektir işte. Pınarkesen’deki ikinci gecem de, evet, hoş geçmişti geçmesine ama bir o kadar uykusuzdu ve ikinci sabahıma güneş doğmadan uyanmış, ne denli ‘olmaz, olmaz dememek lazım’cı geçinirsem geçineyim yemin billah edip gördüklerini söyleyenlere ‘Eee... tabii, tabii’ diyeceğim hayaletle, ne denli ‘Gözümün gördüğünden öte, anca elimin değdiğine inanırım’cı takılırsam takılayım, elimi değdirmeden gerçekliğine inanabileceğim bir karşılaşma yaşamıştım.

Yok, rüya müya değildi; penceredeki Hacer’e, içimden ‘Lan! Lan, oğlum, ne oluyor lan!’ türünden bağırarak bakarken kolumu çimdiklemeyi ihmal etmemiştim.

Ben öyle, hayalet, hayaletin mahzun bakışı, toprağı göstermesi ve gülümsemesi, üzerine de Hacer’in aynı üzüntüyle yüklü bakışları ve elbette yanacıklarından süzülen gözyaşlarıyla darbe üstüne darbe alıp üzerimde önü açık gömlek, altımda donla durduğum yerde kalakalmış dikilirken, önce Hacer, ardından, top atılsa ki eh, üst üste iki gece topun âlâsını atmıştık sahiden, uyanmayan ama Hacer’in tahta basamaklardan inişini nasıl becerdiyse duyup kalkan Davut çıkageldi yanıma.

Davut, bilemiyorum, hesapta, en azından kendi adıma, Hacer’le giriştiğimiz dalgayı, neme lazım diyerek belli etmemeye çalışmıştım ama belki farkındaydı, hatta belki bilerek attığımız toplara uyanmamıştı, koşa koşa gelip boynuma sarılan ve sarılır sarılmaz hıçkırma hıçkırma ağlamaya başlayan Hacer’e sarılmamı da, sabahın köründe orada bulunmamızı da tuhaf karşılamadı sanki. Sadece, er saatte tahta basamakların gıcirtısıyla mı, yoksa üstüme iyilik sağlık denecek türden bir dürtüyle mi, neyle uyandıysa öyle uyanmanın sersemliğini taşır gibiydi. Sarsak adımlarla yanıma

geldi, sanki az evvel yaşananı biliyormuş gibi hiç duraksamadan elini tüm sevecenliğiyle Hacer'in saçlarında gezdirdi ve ağlayan bebesini sakinleştirmeye çalışan baba misali, "Şşşş... Tamam... Tamam," dedi. Sonra da bana bakıp, "O muydu?" diye mırıldandı.

Hacer'in başı göğsümde, en şaşkın bakışımla Davut'a kafamı sallarken, kızın boynuma sarılan kollarının beni aşağı doğru çektiğini fark ettim, hızla belinden ve boşaliveren bacaklarından kavrayarak kucakladım. Bayılmıştı.

Uzatmayayım, onca rivayetle, gördüm diyenlerden duydukla-
rıyla psikolojisinin ne biçim sarsılmış olabileceğini anca kavraya-
bildiğim Hacer'i pansiyonun giriş katında, hemen soldaki odasına
taşıdım, Davut'un yardımıyla yatağına yatırdım ve sıcaklığı düşün-
meden, içgüdüsel mi denir, öğrenilmiş mi, artık onu siz bulun, öyle
bir hareketle üstünü örttüm. Ayıltmaya kalkmadım.

Sonra, Davut'la beraber bahçeye çıktık. Çay içelim, dedi; uyar
dedim. Ben masalardan birine otururken gitti, fazla geçmeden ip-
leri kenardan sarkan iki seramik kupayla döndü. Sallama çayı, hele
ketil denen aletle çabucanak ısıtılmış suyla yapılmışsa hiç sevmem;
çaya hakaret sayarım ama o anda bunlar umrumda değildi elbette.

Birer sigara yakıp çay poşetleriyle kaşıklar vasıtasıyla cebel-
leştikten sonra, "E?" dedim bildik neşesinden fersah fersah uzakta
görünen Davut'a.

"Ah be Vedat," diye iç çekerek başladı, "nesini anlatayım?"

Hacer'in hıçkırıkları üzerine bir de Davut'un bu hüznü hali,
bu haline ilk defa rastladığımı unutmayın, dokunmuştu bana. As-
lında, hiç konuşmamak, kendi haline bırakıp beklemek daha iyiydi,
biliyorum. Ama eh, matah bir şeymiş gibi habire söylüyorum ya,
serde dedektiflik var, malum.

"Şaduman Bey... Hacer'in babası, değil mi?" dedim.

Evet anlamında kafasını salladı.

"Herkes biliyor mu?" dedim, bu sefer hayır niyetine salladı
kafayı ve "Şahap Bey biliyor. Osman Ağa da... Başka bilen yok."

“E,” dedim, hani, tamam ben yavaş anlarım, ayrıntıları bir bakışta algılamakta zorlanırım; üstüne üstlük, Şaduman Bey’in hayaletini görene kadar, hatta fazlası, Hacer’le bakışmalarını görene kadar, bukleler arasındaki benzerliği fark etmemiştim bile ama insaf, bir kişi bile çıkıp Selçuk’la Hacer’in genetik yolla Şaduman Bey’den devrıldığı saçların farkına varmamış mıydı bunca sene? Tamam, Hacer’in saçları, Selçuk’unkiler gibi altın rengi değildi; hani koyu sarı değil, kafadan açık kestane bile denebilirdi ama bukleler, en azından şekil itibarıyla, ‘Biz aynı dezoksiribonükleik asit kodunun mahsulüyüz!’ diye bağırıyordu resmen. Geniş alından, bakışlardaki o garip hüzünden falan, hiç bahsetmiyorum. Hayır, Şaduman Bey, belki sağlığında, ne bileyim, briyantın sürmüş ya da paso asker tıraşlı gezmişti; belki kardeşi gibi seyrek saçlıydı, yani, bana görüldüğü gibi değildi ama adamın gençliğini, çocukluğunu bilenler, illa ki altın rengi bukleleri hatırlamalıydı. Peki, bunlar hiç uyanmamışlar mıydı mevzuya? Hani, tamam, Hacer, rahmetliye tıpatıp benzemiyordu; ilk karşılaştığımızda Davut’un belirttiği üzere, daha çok rahmetli anacığına benziyordu, kabul ama sonuçta, Pınarkesen avuç içi kadar bir yerdi; nüfusun kaçta kaç, çocukluğumun dizilerinden Küçük Ev’deki bakkalın kızı Nelly’ninkilere benzeyen altın rengi buklelere sahip olabilirdi ki dikkat çekmesin bunların benzerliği?

“Valla,” dedi Davut, “başka bilen var mı, bilemiyorum... Ben bile, ta ne zaman öğrendim gerçeği.”

Neyse; gak guk diye uzatmadan anlatayım Davut’un anlattıklarını: efendim, dediği gibi, Davut çok sonra öğrenmiş işin aslını. Rahmetli anacığı, son nefesinde değilse bile son yıllarında, Davut on sekiz, Hacer de on iki yaşındayken her şeyi, önce Kur’an’a el bastırıp kendilerine saklamaları için yemin ettirerek anlatmış.

Evet, Davut’un babacığı Hakk’ın rahmetine kavuştuktan sonra, anacığı, artık nasıl olduysa, Davut işin o kısmını bilmiyormuş, anesi anlatmamış ve elbette kimseye sormazmış, gene Davut’un hiç bilmediği –sonradan da söylemedim; söylemeye fırsatım olmadı zaten– militan kampından yeni dönmüş Şaduman Bey’le, Hacer’in

ana rahmine düşmesiyle sonlanan bir şeyler yaşamış. Bir şeyler diyorum çünkü dediğim gibi, anacıyla Şaduman Bey arasında neler yaşandığını tam bilmiyordu Davut. Yani, tamam, ortada Hacer olduğuna göre yaşananlardan en az birinin niteliği belliydi de, konuyu derinlemesine bilmiyordu arkadaşım; diğer şeyler sadece anesinin, o da yarım ağız, muhtemelen çocuklarının bilmesi gerektiği kadarını aktardığı sözleriyle sınırlıydı, onu diyorum.

Neyse, sonunda, ‘bir şekilde’ demek durumundayım çünkü Davut’un bildiklerinden aktarıyorum, bu mesele, yani Şaduman Bey’le Kevser Hanım’ın dalgası, ortaya çıkmış.

Filmlerde, bu tip durumlarda, genelde haytalık eden zengin oğlanın parayla her boku alabileceğini düşünen şablon icabı kötü ailesi, hesapta oğullarını kandırarak çocuk peydahlayıp paraya kavuşmayı planladığına inandıkları kıza gider ve çocuğu aldırıp üzerine güzel para vermeyi teklif eder, bilirsiniz. Aralarında sahici bir sevgi var mı, yok mu diye bakmazlar genelde. Kimi senaryolarda kız, oğlanı sahiden sevdiğinden, kiminde sahiden parayı vurmaya amaçladığından, ‘Bebemi doğuracağım’ diye tutturur, iş tehditlere gider, falan ve filan olur; tonla izlemiştinizdir böylesini.

Bizim olay farklıydı ama: Ne Bağkuran ailesinin fertleri filmlerdeki kötü zenginlerdendi, ne de rahmetli Kevser Hanım Hacer’i doğurmaya niyetliydi. Kadıncağız, Davut’a anlattığına göre, yediği halttan pek utanmış, kimsecikler bir şey anlamadan karnındaki Hacer’den kurtulmak istemiş. Halt deyince, öyle olmadığı halde kötü bir şey gibi görünüyor ama medyanın her türlü ilişkiyi, ahlâk ölçülerine bakmaksızın onaylayıp milletin aklına sokmadığı, memleketin çok başka ve mühim dertlerle cebelleştiği, bundan nerdeyse kırk yıl öncesinden, 1976’dan bahsediyoruz, belirteyim. Ama durumu öğrenen merhum Şakir Bağkuran, büyük oğlunun art arda başına açtığı belaların günahsız bir bebeciğin hayatıyla ödenmemesi gerektiğini söyleyerek bunları karşısına almış, “Sen kızım, oğlunla gelip buraya yerleşeceksin, bebeni doğuracaksın ve üçünüze de bakacağız; sen de, eşek kere eşek oğlum, Nurol Amca’nın yanına gidecek, birkaç sene burnunu sürttüreceksin; işin aslını da

kimsecikler bilmeyecek,” demiş ve duma duma dum, ben sen yokken durumu herkese açıklayacak bir yalan bile uydurdum diye eklemiş.

Şaduman Bey’le Kevser Hanım evlenmeyi düşünmüşler mi ya da babaya itiraz edip şudur budur demişler mi, onu da bilemiyoruz tabii; ama sonuçta, belki gençlikten, belki başka nedenlerle kabul etmişler teklifi.

Neyse, Şakir Bey bunun ardından, pek güvendiği işçilerinden Kürşat’ı çağırtmış, durumu açık açık anlatmış ve Almanya’da süper bir yaşam karşılığı, uydurduğu yalanda rol almasını teklif etmiş. Kevser Hanım’ı ve rahmetli eşini yakından tanıyan ve zaten kimi kimsesi bulunmayan bağ işçilerinden Kürşat da kabul etmiş Şaduman Bey’in günahını sırtlanmayı. Böylece, altı yaşındaki Davut ile anası, Bağkuran çiftliğine yerleşmiş; hemen ardından Şaduman Bey ve Kürşat, beraberce Almanya’ya postalanmış; Şakir Bey’in uydurma hikâyesi de konuşkanlığıyla meşhur ama sadakatinde dolayı gereğinde küpü misali sır saklayabilen Osman Ağa vasıtasıyla kasabaya, gene Osman Ağa’nın doğuştan gelen kaş yapısı sayesinde gayet inandırıcı bir şekilde, güzelce yayılmış.

Şakir Bey, Davut anlatırken, ‘İyi ketenpereciymiş rahmetli,’ dedim zaten, işi sağlama almak için, küçüklüğünde Hacer’in saçlarını hep kısacık kestirtmiş; ne annesi, ne başkası kızın altın buklelerine bakıp maşallah diyebilmiş. Hatta Hacer bile buklelerini çok sonra keşfedebilmiş. Kadıncağız, yani anne, kısa saçla yetinmeyip bir de büyürken Hacer’e, insan içindeyken hep başörtüsü taktırmış; okula böyle göndermiş. Zaten okula gidip gelmesi dışında kızı hep çiftlikte tutmuşlar. İlkokul bitince de yallah tazyik, ‘Pek zeki, pek bir cin; harcanmasın; hem yazık, babasız falan’ türü bahanelerle İzmir’e, sonradan Selçuk’un gönderildiği okula, yatılı yollamışlar.

Tabii, ne kadar bastırırsan bastır, doğa kendine çıkışı buluyor: Hacer büyüdüğüçe şekli şemali babasına daha bir benzemiş; ergenlikti, yaz tatillerinde Pınarkesen’e dönmeden sıkı tembih üzerine kısacık kestirdiği saçlarını neden uzatmadığını soran arkadaşlarıydı, televizyonda, şuydu, buydu derken, haliyle saçını uzatmak, süslenip püslenmek istemiş. Annesi de, bakmış ne dese boşa gidecek,

kız zaten cin gibi; e, hem salak olsa bile gene bir şeylere uyana-
cak sonuçta, ayrıca ağabey de, hani ses mes etmiyor ama işte, kız
artık büyüyor, akıllı maklı başka şeylere erecek yakında, falan fi-
lan diyerek Hacer’le Davut’u karşısına oturtup, önce yemin ettir-
miş, ardından her şeyi değilse bile çocukların bilmesini gerekli
gördüğü neyse, onları bir bir anlatmış.

Ne Hacer’e, ne de Davut’a bu açıklamalar karşısında neler his-
settiklerini sordum; üç aşağı beş yukarı her akıllı yetenin tahmin
edebileceği şeylerdir diye düşündüm.

Neyse, bundan sonrası, bu ağır sırrın taşınmasıyla geçip git-
miş. Vefat edene dek Şakir Bey de dahil, işin aslını bilen dört ada-
mın dördü de, Şahap da biliyor tabii, gerçeği öğrendiklerini bilme-
den, Hacer’e ve Davut’a hep çok iyi davranmışlar. Kevser Hanım’a
keza. Buna karşılık Hacer’le Davut yeminlerine sadık kalmış; ne
onlara, ne başkasına bir şey söylemiş. Bu arada Hacer, kendince
bir çözüm diye düşünmüşmüş herhalde, saçlarını boyamaya baş-
lamış. Hâlâ da boyarmış. Davuta bakılırsa, herhalde gerçek ren-
gini kendi bile unutmuşmuş.

Şaduman Bey Almanya’dan evli döndüğünde Kevser Hanım
ne demiş, ne hissetmiş bilen yoktu tabii. Davut’un aklında kalan,
mutlu geçen çocukluğu boyunca, evin efendilerinden hep iyi yüz
gördüğüydü. “Büyüyüp işin aslını öğrendikten sonra,” dedi, “eh,
ilkın öfkelenmiştim, yalanım yok. On sekizimdeydim be Vedat...
Ama sonraları, daha aklım erdikçe yaşananları anlar oldum. An-
neme, Şaduman Amca’ya ve diğerlerine saygı duydum.”

Sözün özü, ortada, biraz alengir, çokça da iyi niyetli fedakâr-
lıklarla tragedyaya dönmesi önlenebilmiş ve sonu tatlıya bağlan-
mayı başarmış denebilecek bir hikâye vardı. İyi niyetli fedakârlık-
lar dediğime de epey giren vardı: Örneğin, istesin ya da istemesin,
kişilerin duygularını bilmiyorduk zaten, Şaduman Bey çocuğuna,
hem de ilk çocuğuna, babalık edememişti. Aynı şekilde, Kevser
Hanım, işin aslını tam bilemiyoruz diye belki diyeceğim burada,
belki âşık olduğu adamın evinde, koruması ve desteği altında ama
sonuçta hizmetlisi sıfatıyla yaşamak zorunda kalmıştı. Hacer, gene

aynı iyi duygularla, gerçeği öğrendikten sonra, ne çocuk aklıyla bir laf etmiş, ne de büyüdükten veya bir kerecik baba diyemediği adam öldükten sonra kalkıp miras üzerinde hak iddia etmeye kalkmıştı. Keza, neşeli arkadaşım Davut da, böyle bir gerçekle en hay-huyllu döneminde karşılaşan bir delikanlıdan beklenebilecek türde hiçbir pürüz çıkarmamış; bildiğini kendine saklayıp yaşamıştı.

E, peki bu evin hanımları? Şaduman Bey'in annesi veya anladığım kadarıyla, çiftliği çekip çeviren, pek efe bir hanım diye bahsedilen Gülbahar Hanım?

Davut, Şakir Bey'in hanımını, büyükhanım derlermiş eskiden, pek hatırlamıyordu. Bağkuran çiftliğine yerleştiklerinin belki ilk, belki ikinci senesinde hayata veda etmişti kadıncağız. Olanlardan haberdar mıydı, muhtemelen evet ama Davut bilmiyordu bunu, kesin bir şey söyleyemezdi.

Gülbahar Hanım'ın, Osman Ağa'nın hanımı Ayşenaz Teyze'nin, çiftlikte ya da bağlarda hâlâ çalışan ortayaş üstü kişilerin ne bilip bilmediğini bilmiyordu Davut.

Peki ne biliyordu Davut? Hanımların konuyu bilmesinden bahsediyorsam, hiç. Çiftlikte yaşadıkları süre boyunca herhangi bir şey belli etmemişlerdi. Zaten kimse belli etmemişti; sessiz anlaşma hesabı, hayat devam etmişti. Bunu söylediğinde, Şahap Bey'in anlattığı, militan kampından kaçıp Almanya'ya yollanma hikâyesini hatırladım. Muhtemelen sallamıştı Şahap Bey; hatta ta o zaman aralarında anlaşıp evin hanımlarına durumu anlatmışlardı belki. Hım dedim tahmin edeceğiniz üzere ve konuyu kendime saklamaya devam ettim.

Hep iyi davranışlar, hep destek çıkmalar... Sonunda, turizm patlaması işine takan Davut'un fikrine aklı yatan, belki de ne derece iyi davranılırsa davranılsın sonuçta bir yalanla yaşamak zorunda kaldığı evden uzaklaşmak için bu işe sıcak bakan Hacer, hayatında ilk ve son defa kendiliğinden gidip babasından, tabii baba demeden ve adama işin aslını bildiğini belli etmeden, çocukluğundan itibaren alıştığı ama büyüyünce, özellikle babası olduğunu öğrendikten sonra bir daha pek kullanmamaya özen gösterdiği hitabı

kullanarak, yani, ‘Şadumanamca’ diyerek yardım istemiş. Şaduman Bey de tutup, aha işte bu bahçesinde oturduğumuz pansiyonu içine alan bu arsayı, kim bilir, belki, ‘Bari kızım için bunu yapayım’ diyerek, belki başka nedenle iki kardeşe hediye edivermiş, üstüne de Davut’un aldığı banka kredisine kefil olmayı kabul etmiş.

Davut anlatırken, hah, buyur diyordum kendi kendime: Şaduman Bey’in kanatsız meleklik statüsü, Şahap Bey’in de belirttiği üzere pek bir dedikoducu ve sonuçta Ademoğulları ve Havvakızlarından mürekkep olduklarına göre kim bilir başka ne yamukları bulunan kasaba halkına yüz milyon iyilik yapması, arazi bağışlamalar, kooperatif falan, belki hep vicdan azabıyla ilgiliydi. Ne bileyim, belki adam, kızı için açık açık yapamadığını böyle yapmak derdindeydi. Belki günahını affettirmeye çabalıyordu. Tabii, anlatılanlara bakıp, ‘E, daha neler; adamcağız, tamam gizlemiş olayları ama ne kızına, ne de anasına ters davranmış; aksine güzelce bakmış onlara. Hatta belki Kevser Hanım’la evlenip Hacer’e babalık etmeye kalksaydı çıkaracağı performanstan daha iyisini çıkartmıştır? Ne yani?’ diyebilirsiniz. Ama aklınızda bulunsun, beş parmağın beşi bir değil hesabı, her insan farklıdır ve vicdan, vicdan sahiplerine bu sözüm tabii, hiç hafife alınacak bir şey değildir.

Eh, bunca hikâye, ‘böyleyken böyle,’ diye bitmez, takdir edersiniz; kırk tane ‘Peki ama şu neden böyle?’sini de yanında getirir. Mesela, madem Bağkuranlar süper iyi insanlardı, neden oğullarının yaptığını ‘halt yemek’ diye yorumlayıp gizlemeye kalkmışlardı? Hani, tamam, diğer yaptıkları, yani millete para kaptırmalar, militan kampı, tabii palavra değilse, hiçbir şey yoksa bile sırf adlî nedenlerle gizlenebilirdi; o anlaşılır bir şey. Ama bu, sonuçta gönül meselesiydi. Evlilik dışı bir ilişki ve çocuk, toplum gözünde ayıplanabilirdi, hatta kesin ayıplanırdı ve ailenin şerefi türü konulardan bahsedilirdi, hepsine eyvallah ama bu ve benzeri olaylar hiç yaşanmayan türden değildi. Hem, dedim ya, sonuçta gönül meselesiydi ortadaki: Hani, Bağkuran ailesi süper aristokrat olsa, ne bileyim, veliaht prensin garibanın birine abayı yakıp evlenmeye kalkmasını kabul etmemelerini, hoş görmesek bile tonla örneğini bildiğimizden anlardık anlamasına ama Pınarkesen’de ya da civarında,

böyle bir dertleri varsa tabii, oğullarına uygun kaç gelin bulabilirlerdi ki Kevser Hanım'ı istemesinler? Güzelce ve anlaşıldığı kadarıyla biraz zorla İstanbul lehçesi öğretilmiş oğullarının şehirden gelin getireceğini mi düşünmüşlerdi hep? Ayrıca, haydi kasabalıyı geçtim, onca çiftlik ve bağ çalışanından biri bile Hacer'le Şaduman Bey'in arasındaki benzerliği fark etmemiş olabilir miydi?

Bu ve buna benzer sorularıma Davut'un cevabı hep aynıydı:
“Bilmiyorum.”

Davut tüm bunları anlatırken, saat yediyi biraz geçmişti. Derken kolunun altında günlük gazetelerle John damladı ve neşeli ‘Günaydın’ıyla muhabbeti kesiverdi. Neymiş, hep erkenden kalkar, günlük gazeteleri –gelmişse *Turkish Daily News*’u da– alıp Hacı’nın yerine otururmuş ama bu sabah, şöyle bir bakayım demiş; hesapta bizim dava pek ilgisini çekmişti ya, dün gece yanlarından ayrıldıktan sonra Şahap Bey’le neler konuştuğumu merak ediyormuş.

John, pek neşeli takılmadığımızı fark edince, “Ne oldu?” dedi hemen. Ben de, “Davut anlatır,” deyip kalktım, Hacer’in yanına gidip başucuna oturdum.

Önünde sonunda ayrı dünyaların insanı olmamızın kesin biteceği aşkımızı, kızın hayatı boyunca yaşadığı yalanı ve falanı ve filanı düşünerek yarım saat kadar harcadım orada. Sonra kalktım, odama çıktım ve Tefo’yu aradım.

Taşların dili

Tefo küfrediyordu. Ben de telefonda kankama ‘Vah vah, tüh tüh,’ diyor, küfürlerine benimkileri ekliyor ama içimden, ‘Hay Allah senden razı olsun terörizm,’ diyordum.

Tabii, terörizme şükredilmez; hayvansam insaf, o derece hayvan değilim ya, bu sefer kimsenin değilse bile, hoş değil tabii böyle söylemek, benim işime yaramıştı: Her zamanki gibi, kimliği belirsiz kişiler tarafından Atatürk Havalimanı’na bomba ihbarı yapılmıştı ve tüm uçuşlar, tam güvenlik sağlanana kadar ertelenmişti. Affedersiniz, Atatürk Havalimanı’na göre ta anasının nikâhında bulunan Sabiha Gökçen’e gitmeye kalksa hem günün kalanını, hem de cebindeki paranın okkalı bir kısmını heba etmesi gerekecekti. Beklemekten başka çaresi yoktu. Yani, Tefo’nun gelişi, en iyimser tahminle akşamı bulacaktı. Ben de, her zamanki aptallığımla, beynim yanımda yokken işi bağlayabileceğim kanısına kapılmıştım ya, pek mutluydum. Hoş, Tefo telefonda durumu anlatmadan önce Nilgün’ü arayıp allem kallem ederek, Tefo’ya geç kalkan uçaklardan birine bilet ayarlaması konusunda baskı yapmaya karar vermiştim zaten ama bomba durumunun ortaya çıkması açıkçası işime gelmişti; ihbar sayesinde kankamın ardından dümen çevirme türünden bir vicdani meseleden sıyırmıştım.

Tefo, tabii nerede olduğu hiç fark etmiyordu, anlattıklarını kafasında çoktan evirip çevirmeye, taşları bir yerlere yerleştirmeye başlamıştı bile. On-on beş dakikada bir havaalanından arıyor, olanca heyecanı ile, şunu ve bunu yapmamı tekrarlayıp duruyordu. Ona göre, Şaduman Bey’in öldürüldüğü kesindi artık ve esas mesele,

hayaletin yeri göstermesiydi. Hayaletin kesinlikle bana bir ipucu verdiğini söylüyordu.

“İyi de hacım,” diyordum, “ne?”

“Bilmiyorum... Ne var elimizde, düşünelim: Şimdi, adamcağız toprağı işaret etti dedin, değil mi?”

“E?”

“Emin misin?”

“Nasıl emin olayım be? Hayalet geçmiş karşıma... ‘Helal sana, altına etmemişsin,’ diyeceğine...”

“Ya, tamam be Vedat... Peki, yeri gösterdi diyelim. Yani toprağı...”

“Emin miymişim, peh.”

“Oğlum, bırak söylenmeyi; ne demek istedi onu düşün.”

“Düşünüyorum,” dedim. Düşünüyordum da zaten. Aklıma bir şey gelmiyordu, o ayrı.

Kulağımda telefon, penceremden bakıyordum: Güneş tepeye doğru yolu yarılamıştı ve aşağıda John, Davut ve kendine gelmiş görünen Hacer oturmuş, bir şeyler konuşuyorlardı. Ben onları izlerken, Tefo, düşünme işini telefon kapalıyken de yapabileceğimizi söyledi.

Aşağı indim, gidip Hacer’in yanına oturdum. Pek durgundu haliyle. Davut’un o meşhur neşesinin yerinde yeller esiyordu artık. Ben yanlarından ayrıldıktan sonra olayı Davut’tan öğrenen John da havaya uymuştu.

Bir süre öylece oturduktan sonra kalktım ve oturup susarak bir yere varamayacağımızı söyledim. Davut’un John’a neyi ne kadar anlattığını bilmediğimden Hacer’in babalığı meselesini karıştırmadan, “Hayalet,” dedim, “kesinlikle bir şey anlatmaya çalışıyordu. Diğer göründüklerine de derdini anlatmayı denemiştir belki.”

Davut ne yapmayı düşündüğümü sordu. Bilmiyordum, bilmediğimi söyledim. Çıkıp dolaşacaktım. Bunun üzerine John, benimle gelmesinin bir sakıncası olup olmadığını sordu. “Fark etmez,” dedim, “istiyorsan...”

Kalktık. Tam bahçe kapısından dönmüş, Davut’a, sanki söylemesem yapmayacakmış gibi, Hacer’e göz kulak olmasını tembihlerken Tefo aradı. Tilkilerinin kuyrukları arasına epey mesafe koymayı başarabildiği sesinden anlaşılıyordu. “Ortak,” dedi, “şu arkeolojik kazıların oraya git.”

“Niye?” dedim haliyle.

“Hayaletin ne demek istediğini düşünüyordum. Toprağı gösterdi dedin ya. Ha, işte acaba şu mu, bu mu derken, kendi kendime bu taşları nasıl yerine oturtmak lazım diyordum, aklıma hayaletin sana toprağı değil, taşı işaret etmiş olabileceği geldi,” dedi. Ben de, hayda dedim ve bu fikri doğruysa bile, *Pænitentia*’yla ilgisini nereden çıkardığını sordum. Hissediyormuş. İyi. Yapar böyle benim ortağım; hissediyorum der, seziyorum der... Alıştığım bir şey. Fazla uzatmadım, peki dedim. Hem zaten dün, oraya bir ara gitmeliyim demiştim; hayalet meselesini çözmek için ne yapmam gerektiğini de bilmiyordum nasılsa. Ayrıca, *Pænitentia*’nın anlamı tımarhaneydi; gidişata uyuyordu işte.

Yanımda John, kasabayı ortadan bölen yolu yokuş yukarı çıktım, bir gün önce dikilip manzarayı seyrettiğim tepeyi aşip düzlüğe indikten sonra ilgili sapaktan *Pænitentia*’ya giden toprak yola girdim. Sonradan arkeolojik alanın ortaya çıkmasına vesile olan taş ocağı için kullanıldığına kanaat getirdiğim ağır vasıtalarla ait, sıcaklarla kuruyup sertleşmiş derin lastik izlerinden mümkün meretebe kaçınmaya çabalayarak ağaçların arasından bir on dakika kadar zıplaya zıplaya gittik. John habire, *Pænitentia*’nın çok ilginç bir yer olduğunu söyleyip duruyordu. Bir süre iplemedim, kafam Hacer’le ve hayaletle meşguldü çünkü. Ağaçlı yol küçük bir açıklıkta son bulunca neden bahsettiğini anladım.

O güne kadar bir arkeolojik kazı alanında hiç bulunmamıştım. O yüzden, gördüğümün, çalışma anlamında diğerlerinden bir farkı var mıydı, onu söyleyemezdim ama eh, bir kere Efes'e gitmiştim. Ayrıca, televizyonlarda, dergilerde, filmlerde ve babamın küçükken götürdüğü müzelerde bir sürü antik eser ve kalıntı görmüştüm ve arabadan inip karşısına dikildiğim yerde, ilk elde Efes'te dolaştığımda tattığım, o 'anlatılmaz' denen cinsten tuhaf ve zevkli duyguyu tatmadım.

Ama başka bir şey olduğu kesindi; tıpkı John'un dediği gibi, ilginçti. Nasıl denir, esrarengiz bir hava vardı sanki.

Pek yoktur ya, gazeteleri incik cıcık okuyan sağlam hafızalılar veya bulunuşundan sonra ziyaret edenler dışında kalanlara gördüğümü tarif etmeye çalışayım: Karşımda, Godzillamsı bir eleman tarafından bir parçası ısırılıp koparılmış gibi duran bir yamaç vardı. Yamacın ısırılmış yerinde ise, sonradan John'ın doğruladığı üzere, bir ev ya da benzeri bir yapının bahçe ya da avlusunu sınırladığı söylenebilecek bir duvardan arta kalanlar, duvarın sınırladığı avluda, bu sefer iki adet, artık ne stili bilemeyeceğim, sütun kaidesi vardı. Bu saydıklarımın hepsi tahta kazıklarla çevrelenmiş, kazıklar arasına ipler gerilmiş, bazı yerlerine ise renkli minik bayraklar asılmıştı. Hepsinin arkasında, yamacın üzerinde ise esas esrarengiz görünen şey, yani bir maden ocağının girişiymiş gibi duran, muntazaman korunmuş, kemerli bir kapı vardı. Durduğumuz yerden kapının ardında ne olduğu görünmüyordu; içerisi tümüyle karanlıktı. Kapının her iki yanında, ait olduğu bina ya da her ne ise onun duvarları denebilecek, herhalde özene bezene temizlenerek anca bu kadarı gün yüzüne çıkarılabilmiş iri taşların bir kısmı görülüyordu. Bir kısmı diyorum çünkü o kapının yerleştirildiği duvarların büyük bir bölümü, buzdağının suyun altında kalan kısmı misali, hâlâ toprak altındaydı ve ilk bakışta görünen şeyin tümü bundan ibaretti.

John kolumu tutup, "Gel, içerisini de gör," dediğinde biraz tırsığımı itiraf etmeliyim. Hani, karanlıktan korkmam ama börtü böcek meselesine uçmak fikrine baktığım gibi bakarım, ondan biraz

tereddüt ettim diyorum. Ama biraz; sonuçta, aslan gibi delikanlıyı gözünün yaşına bakmadan yumruklamışken üç-beş minikten korktuğumu belli edip John'a rezil olmak var deyip sıktım dişimi ve peşinden gittim.

Kazı alanını çevreleyen iplerin üzerinden aşip diğer buluntuları çevreleyenlerin arasından slalom yaparak kapının önüne geldik. John dirseğiyle kolumu dürtükleyip kapının alınlığını gösterdi.

Mermer alınlıkta, benzerlerini bir şekilde şurada burada hemen herkesin bir kere rastladığı cinsten Latin harfleriyle kocaman 'PÆ-NITENTIA' yazıyordu. Onun altındaysa harflerinin bir kısmı, ya zaman ve doğa ya da dikkatsiz birileri tarafından yok edilmiş, daha küçük bir yazı vardı: 'HOMO HOMINI LVPVS'.

"*Man is a wolf to man,*" dedi John. "Yani, insan insana kurtur. Plautus'tan."

"İnsan, insanın kurdudur," diye düzelttim. "Biliyorum."

Plautus'u bildiğim falan yoktu; sadece deyişi daha önce duymuştum ya gene de, artık kompleksten midir, nedir, bildiğimi söyleyivermiştim.

Bunun üzerine John, "Joseph de Maistre der ki," deyip gözlerini kapadı ve ezberlemekle kalmayıp kim bilir ne demeye dilimize, tabii kendince, çevirdiği şu cümleleri sıraladı: "İnsanoğlunun yıkıcı eli yaşayan hiçbir şeyde ayırım gözlemez; beslenmek için, güzelleşme için, saldırmaya için, savunmayı için, eğlenmek için, öldürme için öldürür. Gururlu ve korkutucu bir aaa... kraldır; her şey ister ve hiçbir şey ona karşı koyamazdır. Koyun barsaklarını çıkarıp harpına tel yapar. Kurdun dişini söküp kendine süs yapar. Filin dişini koparıp çocuğunun oyuncak yapar. Sofrası cesetlerle doludur. Tüm bu vahşette onu kim durdurabilir? Kendisi. İnsanın katlinde sorumlu insandır. Canlı yaratıkların şiddetle yok edilmesiyle ilgili büyük yasa böylece tamam olur. Ebediyen kanla yıkanacak tüm dünya, aslında tüm canlıların kurban edileceği boş bir sunak taşından ibarettir. Sonu olmadan, ölçüsü olmadan, duraksama olmadan... Ta ki canlılar tükenene, kötülük yok olana ve ölüm ölene kadar."

Joseph de Maistre'i de tanıımıyordum ya, çok önemli gelmedi o an, sormadım. Tabii şimdi biliyorum; adını doğru yazmak için internetten baktım. Neyse, Joseph de Maistre'in kim olduğunu sormak yerine, "Vay canına," dedim, "bunu sen mi çevirdin?" Sorumda samimiydim. Tamam, siz de okudunuz, hem telaffuz, hem de kelime hataları bolca vardı ama mesela bana biri gelip bunu İngilizceye çevir dese yapamazdım.

Ayrıca, tercüme bir yana, insan denen mahlûkatın gezegenin kanını emen bir zararlı olduğuna dair benim de fikirlerim vardı elbet ya, işi bilip üzerinde kafa patlatanlar gibi cümleler kuramazdım.

John kafasını salladı ve tercümesini tebrik etmeme fırsat tanımadan devam etti: "*Pænitentia* da... aaa..."

"Tımarhane demek," diye tamamladım Nilgün'den aldığım bilgiye dayanarak.

"Tam değil," dedi John. "Yes, o anlamda da kullanılırmış ama tam akıl hastası tedavileri değil..."

"Akıl hastalarının tedavisi için," diye araya girdim. Durduk yerde düzeltme hastalığım nüksetmişti. John'a ayıp ediyor muydum bilemiyorum ya, aldırılmış gözüküyordu.

"Tarihte ilk ortaya çıkışı, Roman İmparatorluk döneminde... Fahişelerle ilgili bir... durum."

"Roma ha? Nasıl?" dedim ben de; ayak üstü tarih dersi ilgimi çekmişti.

"Ah... eee... hım. *Lycantrophy*... Aaa, *werewolf*..."

"Kurtadam?" dedim, John beynindeki İngilizce-Türkçe sözlüğün sayfalarını hızla karıştırırken.

"Evet, o. Bir teoriye göre, *werewolf*, yani kurtadam efsaneleri Roma döneminde... Aaa, çok sex düşkünlerine..."

"Aşırı seks düşkünleri..."

"A... yes, aşırı... Evet, işte o efsaneler bunlara 'Lupus' yani kurt denmesine dayanıyor. Yani, bazı insanlar, aaa, bazı insanların, kurda... *turning*..."

“Dönüşmek?”

“Yes, insanların dönüşüp başka insanlara saldırmaması, *symbolic*... Aslında anlatılmak istenen, tecavüzler...”

“Hım.”

“Lupus’un dişisi de Lupa. Zamanla fahişelere Lupa denmeye başlanmış... Aaa, *brothel*.... Hım, a, tamam, *kerrane* miydi?”

“Kerhane. Aslında kârhane... Neyse, o da olur. Ama genelev desen daha iyi. Yani başkalarına anlatırken.”

“*Right*, genelev tabii... Evet, genelevlere verilen *Lupanar* adı da buradan geliyor.”

“Hiç duymadım. Gerçi bizim lunaparka benziyor ama...”

“Sahi... Ama o, *Luna*’dan geliyor sanıyorsam. Ay’dan yani...”

“Sanırım... Evet, öyledir herhalde; bilmiyorum.”

“Neyse, işte bu *sex* düşkünlüğü, aaa, çok fazla olan kişileri tedavi etmek, biraz da hapsetmek için kurulmuş *Pænitentialar*... Sonra, ilk İngiltere’de... *orphans*... kimsesiz çocuklar için kurulan evlere bu ad verilmiş. Zamanla suçlu çocuklar, sonra da tüm suçlular... Bir de *Pope*...”

“Papa mı?”

“Evet... *Late* Papa II. John Paul’ün bir bildirisi var... 1984 tarihli; ‘*Reconciliato et Pænitentia*’. Katolik *Church*... Aaa, Katolik kilisesinin insanları yeniden birliğe çağırması üzerine... Genel anlamda yani. Nükleer silahların sınırlandırılmasından tut, *ethics*...”

“Ahlâk. Tamam, boş ver. Hım. Neyse, yani, diyorsun ki bu katlınlar...”

“Görünüşe göre, toplumdan uzak tutulması gereken birileri için yapılmış... Bilmiyorum tabii, belki fahişeler için... Belki *sex maniacs*...”

“Dağ başına bir tür sanatoryum yapmışlar yani.”

“Yes. Öyle bir şey... *And prison* tabii.”

Bir daha hımladım. İlginçti sahiden. Yakınlarda, bilindiği kadarıyla tabii, öyle ha deyince gidilecek, hani böyle bir yerin ihtiyacını karşılamak için falan, başka bir yerleşim, yani antik diyorum, yoktu. Bunu söylediğim zaman John, “Evet,” dedi, “önemli bir *mystery*...”

“Sır.”

“Evet... Sır gizliyor belki bu yapı.”

Bir yandan azıtmış insanlara ismi verilirken, kurdun cinsel yaşamının nasıl, mesela efsanevi tavşanlar gibi mi olduğunu bilmemekle beraber, hele açken vahşice saldırmalarının mı örnek alındığını, diğer yandan, insan insanın kurdudur deyişinde acaba birinin bir başkasına zarar vermesinden çok, sadece ona tecavüz etmesinden mi bahsedildiği üzerine saçmalıklarla meşgul kafamda daha da öte yanda, İsa’dan önce bilmemkaç yıllarındaki *Pænitentia*’yı canlandırmaya çabalıyordum.

Bu dehşetli imgelem çalışmamın sonucunda, gözümün önünde, bir tepenin, yani şimdiki Uğurtepe’nin yamacına kurulmuş, ağaçlar arasında, kapısında ve her yanında muhafızların durduğu, içinde büyücü ile doktor karışımı tiplerin başka tiplere, hesapta tedavi amacıyla muhtelif işkenceler ettiği bir yapı canlanıyordu. Bahçesinde, ağaçların arasında, şurada ve burada boş bakışlarla dolanan, beyaz çarşaflara sarınmış ihtiras ve şehvet kurbanı kadınlar ve erkekler... Filmlerden bildik, kötü şeylerin döndüğü akıl hastanesi manzarası işte. Bir yandan da, ‘İyi de,’ diyordum, ‘neden böyle bir yer, en yakın yerleşim merkezinden bunca uzakta kurulmuş? Hani, tamam, seks düşkünlüğü, iş abartılı ve zarar verici ölçüde eyleme döndüğünde engellenmesi gereken bir şey diye görülüş olabilir ama bildiğimiz kadarıyla Roma’daki hayat, takke-külâh değişimi meseleleri bakımından gayet zengin ve gevşekti.’

Kapının önünde dikilmeye devam ederken bu şahane fikirlerimi John’a açtım. “İşin o kısmı sahiden karışık,” dedi bu. Düşündüğüme benzer şeyleri burada çalışan arkeologlar da düşünmüş zaten. Hatta, tüm bunları öğrendiği, ebeveyninin arkadaşı, hani McKean ailesine Pınarkesen’i tavsiye eden eleman, Profesör

Philip Maugham'ın, kalıntıların bulunduğu haberi akademik çevrelerde duyulur duyulmaz kazıya katılmak için gelmesinin nedeni bu gizemli durummuş zaten.

“İyi ya,” dedim ben de, “madem bu derece enteresan burası, ne diye kazıları yarım bırakmışlar?”

Ben, cevap olarak kazıların ilerlemesi sırasında dehşetli sırların ortaya çıkması yüzünden işe yukarılardan birilerinin karıştığı ve kazıların mecburen durdurulduğu, hatta konunun unutturulması için, ne bileyim, kazı ekibindekileri tehdit etmek türünden bir takım eylemlerin bile yapıldığı süper alengirli bir açıklama beklerken, “Yarım bırakmadılar,” dedi John. “*August...* eee, Ağustos'ta gelecekler. Sizin hükümetin ödenek kısıntıları yüzünden gelemediler.”

“Hiç şaşırmam buna,” dedim. Bildiğim kadarıyla memleket nüfusunun en az yarısı, böyle bir nedenle bilimsel bir araştırmanın yarım kalmasına şaşırmazdı. Diğer yarısı zaten böyle bir şeye para harcanmasına anlam veremezdi.

“Aaa... yes, Sponsor... sponsor arıyorlardı; geçen hafta *pa...* babam söyledi; Phil Amca'yla konuşmuş,” diye devam etti John. “Şimdi para verecek birileri bulmuşlar. Ağustos başında yeniden başlayacaklar çalışmalara.”

İçimden ‘Ulan sen de her şeyi biliyorsun be John; maşallah Pınarkesen muhtarı olmuşsun iki yılda,’ dedim ve gülümsedim. Demek ki doğanın cilvesi kuraklık, ekonomi ve artan terör olaylarının sonucu müşteri sıkıntısı gibi, kazıların durmasında da esrarengiz bir şey yoktu. İyi, buna da kafa yormayacaktım en azından.

John'un çekiştirmesiyle davranarak en İndiana Jones tavrıyla karanlık kapıdan içeri girdim ve hemen çakmağımı yaktım. Yakar yakmaz, zihnimin dehlizlerinden, topraktan sızan patlayıcı gazlarla ilgili bir uyarı apar topar geldi ama çok geçti.

Neyse ki topraktan sızan, en azından patlayıcı bir şey yoktu. İçeride, çakmak ışığının gösterdiği kadarıyla, toprak ve topraktan fırlamış birkaç ağaç kökü dışında görececek bir şey bulunmuyordu. Kazı ekibi, tabii özenle, yani yavaş yavaş kazarak taş çatlasa

dört-beş metrekairelik bir yer açabilmişti ve görünüşe ve elbette mantığa göre burası, yapının giriş kısmı denebilecek bir yer, daha doğrusu böyle bir yerin parçasıydı.

“Gördüğün gibi, henüz bir şey yok,” dedi John ve gerisingeri çıktık. Etrafa biraz daha bakındıktan sonra, duvar kalıntıları ve onları sınırlayan iplerin üzerinden bir daha aşarak arabanın yanına gittik. Sigara çıkardım, birer tane yaktık.

“Tepenin içini kazıp mı inşa etmişler binayı?” dedim yamacı işaret ederek.

“*May be...* veya deprem olmuştur...”

“Ha, üstüne toprak yığıldı diyorsun.”

“*Yes, landslide.*”

“Çömlek mömlek bulamamışlar mı?” dedim sigaramın dumanını savururken.

“Çömlek?”

“Amfora falan...”

“Bir-iki parça var bildiğim. Üniversitede herhalde. İzmir’de yani.”

Hımladım kalıntılara boş boş bakarken. Esrarengiz görünüyordu ve Tefo’m taşlara bakmamı söylemişti. İyi ya, bakıyordum işte. Bakıyordum ve pek esrarengizdi... Aman ne iyi.

Öyle, arabaya yaslanmış bir süre daha dikilip yıkıntıları seyrettikten sonra, elde sigara, arabadan uzaklaşıp bulunduğumuz açıklığın ağaçlarla biten sınırına kadar yürüdüm. John da bir iki adım sonra peşime takıldı.

“Buradaki taş ocağı nereye gitti?” dedim.

“Öbür tepe...” deyip eliyle ağaçların üstünden az buçuk görünen tepeyi işaret etti. “Görmek istersen biraz tırmanmak gerekecek.”

İyi ya, dedim ve John’un diyeceklerini beklemeden davranıp gözüme kestirdiğim bir yerden tırmanmaya başladım. Tırmanmak derken öyle dağcılık türü şeyler gelmesin aklınıza: Bulunduğumuz

yamacın eğimi epey tatlıydı ve hani, yürüyerek değilse bile fazla zorlanmadan, on-on beş metre kadar tırmanmak sorunsuz görünüyordu. Dediğim kadar çıktıktan sonra, John arkamdan seslenip bir-iki metre daha yukarıdaki doğal çıkıntıyı gösterdi. Yamaç biraz daha dikleşmişti ama fazla zorlanmadan çıktım. John da peşimden geldi ve taş çatlasa anca bir Mini Cooper'ın sığacağı çıkıntıda soluklandık.

Manzara pek güzeldi. Tüm aymazlığım, halinden şikayetçi ciğerlerime inat bir sigara daha yaktım ve manzarayı seyre daldım. Az ilerimizde, artık üstten gördüğümüz ağaçların arasından akan dereyi görünce John'a, Pınarkesen'in adıyla bunun bir ilgisi-nin olup olmadığını sordum. Bilmediğini söyledi. Sonra, daha ileride, komşu tepenin komşusunun eteklerinde kamyonları ve diğer, o mesafeden tam seçemediğim ki yanlarında dursam da şudur diyecek kadar tanı mıyordum zaten, aletleriyle taş ocağını gördüm.

Kazı alanı gibi, hayatımda hiç yakından taş ocağı görmemiş-tim ya, meraklandım ve görünüşe göre her konuda bir şeyler bilen John'a taş ocağının biraz daha ilerisinde, derenin hemen yanındaki su birikintisinin küçük bir göl mü, yoksa insan elinden çıkma bir havuz mu olduğunu sordum. Onu da bilmediğini söyledi. Kasaba-nın her karışını bilirmiş ama taş ocağına hiç gitmemişmiş.

“Peki,” dedim, “sahibini tanıyor musun?”

“Muytin Bey,” dedi, “birkaç kere başkanla Şahap Bey tavla oynarken yanlarda gördüm. Tanıştırdılar ama hakkında bir şey söyleyecek kadar bilgim yok.”

“İyi birine benziyor mu?” John'ın telaffuz hatalarını düzeltme öküzlüğümünden vazgeçmiştim artık.

“Bilmem.”

Taş ocağı hakkında birileriyle konuşmalı mıyım acaba gibisinden düşünürken, “E,” dedi John, “buraya neden geldik, söyleyecek misin?”

Yaşayan ölülerin öğle vakti gezmesi

Pınarkesen'e dönerken bir yandan *Pænitentia*'nın bir sırrı var mıdır, varsa Şaduman Bey'le ilgisi nedir diye kafamdakileri evirip çevirmeye çabaladım, diğer yandan John'a oraya neden gittiğimizi anlattım.

Anlatırken saçma geldi hepsi. Hani, belki Tefo sezgilerinde haklıydı; yani belki sahiden *Pænitentia*'nın taşlarından birinin bana söyleyeceği bir şeyler vardı demeye getiriyorum ama eh, ben o şeyleri duyamamıştım ne yazık ki.

John ise fikir karşısında sessiz kalmayı tercih etmişti. Kendi kendime, hiç değilse nezâketen bu saçma fikirle alay etmediğini söyledim. Hoş, dedim ya, belki orada gerçekten işe yarayacak bir şey vardı; Şaduman Bey'in hayaleti belki sahiden bana taşları göstermek istemişti ama kasabaya girerken taşların sırrını *Pænitentia*'da aramanın fazlasıyla, hani bizim için bile fazlasıyla fanteziye kaçmaya girdiğini düşünmeye başlamıştım.

John'un, peki şimdi ne yapmayı düşündüğüme dair sorusuna, ne yapacağımı bilmememin sıkıntısı ve onca dedektif havası basmışken acemiliğimin ortaya çıkıp havamı söndüreceği fikrinin ateşlediği hafif öfkeyle cevap vermeye karar vermiştim ki gözüm, hani nasıl evvelki gün kasabaya gelirken *Pænitentia*'nın tabelasına takıldığında durup inmiştim, tıpkı öyle bir uyarı yolladı beynime. Arabayı kenara çektim ve "Gel," dedim hatalarına rağmen gayet sağlam sayılacak Türkçe hâkimiyetine hâlâ şaşıtığım dostuma. "Hacı'nın yerinde biraz oturalım."

Gözümün yolladığı uyarı, Hacı'nın kıraathanesinden çıkıp, gittiğimiz yönün aksine, yani kasaba meydanına doğru yürüyen ve

bir şekilde dikkatimi çeken tiplerle ilgiliydi. Aslında arabayı, kafam karışık, sağa sola bakarak ağır ağır sürmeseydim muhtemelen elemanlara dikkat etmezdim bile. Ama nedir, dedektifler ya tüm-den gelir ya da içgüdülerine kulak verir: Eh, tüm-den gelecek kadar bilgi toplamış mıydım, orasını henüz tam bilemiyordum ama içgüdüyse, bu da herhalde içgüdüydü ve gözleri çukurlaşmış, kambur duruşlu, yorgun görünüşlü, soluk tenli, ellerinde torbalarla ayaklarını zombiler misali sürüye sürüye yürüyen dört eleman için gözüm, beynime ‘Şşş, patron,’ deyivermişti.

Hacı’nın yeri her zamanki kadrosunu, bunların her günü burada geçirdiklerini daha sonra John söyledi, koruyordu: Dün öğlunun canını yaktığım Kâmil Amca ve diğer üçünün yanına yaklaşıp önce selam verdim ve dünkü haylazlığım için özür dilemek istediğimi söyledim. İhtiyarlar, pek neşeli ve beni affetmiş görünmemekle beraber, hafif ve çarpık gülümsemeler eşliğinde ‘Olur böyle şeyler evlât’ türünden bir şeyler mırıldandılar. Fazla uzatmadım ve amcalara benimle beraber selam verdikten sonra özür faslım için beni yalnız bırakıp dostluğumuzu başlattığımız masaya çoktan kurulmuş John’un yanına gittim.

Daha arabadan inerken kıraathanenin kapısından bize el sallayıp içeri giren Orhan, yerime oturmamdan hemen sonra iki çayla geldi. Amcaların aksine, pek neşeli görünüyordu. Bir-iki hâl hatır lafının ardından, delikanlıya deminki zombileri sordum.

“Ha,” dedi Orhan, “bunna Mu’ittin Bey’in taş ocağından. Pek büre inmezler. Haftada bir gelip ihtiyaçlarını alılar. Gışın da bazen maç seyretmeye geliler. İşte, burada bazen oturular... çay may içeler...”

“Hep böyle ölü kılıklı mıdırılar?”

“He... ele. İşte, dedim ya, haftada bir ine, öteberi alılar. Bi de Yılmaz emmiden ilaç alılar...”

“Ne ilacı?”

“Hunu bilmem... Vitamin neyin herhalde.”

“Allah Allah, neymiş dertleri?”

“Bilmem ağabey. Yılmaz emmiye sor; ilaçları o veri. Ama herhalde, taş ocağı, mermer... hani toz moz oluyodur, ne bilem; dokunuveriyodur...”

Ona da hımladım ve teşekkür ettim. Orhan yanımdan ayrıldıktan sonra derdimi merak etmiş gibi yüzüme bakan John’a çayımı bitirip eczaneye uğrayacağımı söyledim. John cevaben, “Sen git,” dedi; o da kalkacakmış, sabah çıkarken annesi bir şeyler sipariş etmiş de, onları alıp eve uğrayacakmış da, bu sıcakta evde olmak en iyisiymiş de, eve gittikten sonra devrilip akşam üzerine kadar bir şeyler okuyacakmış da, ben de bu güneşte fazla geç kalmadan gidip pansiyonda takılsam iyi edermişim de, nasılsa sonra görüşürmüştüz de, falan filan işte.

John’un, sürdürmeye çalıştığım araştırmaya gösterdiği ilginin birdenbire kesilmesine ya da öyleymiş gibi görünmesine diyelim, tıpkı tanıştığımızdan bu yana neredeyse sürekli peşimde dolaşmasına, sohbet hevesine takıldığım gibi şaşırdım ama bu konuda laf etmedim. Onun yerine, peki dedim ve çayımı öylece bırakıp kalktım.

Dedektiflik ateşim içeriden, sıcak dışarıdan, kafamda hasır şapkam, ayağымda sandaletlerimle cayır cayır yanar halde elemana ve diğer kıraathane nüfusuna veda edip az ilerideki eczaneye doğru yürümeye başladım.

Yılmaz Bey’in, meydanın yakınlarındaki eczanesinin kapısını, dükkân sahibi arka tarafta bir şeyler yaparken giren çıkkanı duysun diye asılmış çingırağın bildik şingırtısıyla açıp girdim. Kırkının ortasını geçmiş, hafif kır saçlı, aydınlık yüzlü bir adamdı Yılmaz Bey; dükkânın, girişe göre dip tarafındaki masasından kalkarak beni selamladı. Dün sabahki arbedeye koştura koştura gelenlerdendi; konuşmamıştık ama birbirimizi hatırlıyorduk. Herhalde kasabada ne diye dolandığımı bildiğinden, nasıl yardım edebileceğini sordu.

“Demin,” dedim, “dört kişi gördüm. Anladığım kadarıyla, taş ocağının işçileriymiş ve sizden ilaç alıyorlarmış.”

“Alıptır, evet. Napçeniz?” dedi kafasını hafif öne eğip kalın siyah kenarlı gözlüğünün üzerinden bakarak.

“Aldıkları ilaçları merak ediyorum.” Aslında, beyaz önlüklü, kelli ferli adamın ‘Napçeniz’i karşısında gülmem gelmişti ya, tuttum kendimi.

Yılmaz Bey, kafasını kaldırıp gözlerini kısıtı ve bunun yaptığım araştırmayla mı ilgili olduğunu sordu.

“He, eledir,” dedim.

Durduk yerde artistliğim tutuyor

“Yazdın mı hepsini?”

“Yazdım,” dedi Nilgün.

“İyi,” dedim. “Şimdi bu ilaçların ne tür tedavilerde kullanıldığını bulacaksın, anladın mı?”

“Anladım. Kime sorayım?”

“Bana sor istersen,” dedim. Ne yani, güneş çıkmış tepeye, beş ayrı ilacın adını, gene Ankara’nın mı yoksa Ardahan’ın mı A’sı türünden saçmalıklar eşliğinde kodlamışım, bir de tutmuş soruyor. Kime sorsunmuş. Neyse, bu sefer fazla bozulmadı sekreterim, hafif bir öfke vurgusuyla, “İyi, aman,” deyip kapattı telefonu. Artık burası kadar değilse bile rutubet yüzünden muhtemelen buradan daha bunaltıcı bir gün yaşayan İstanbul’un havasından mıdır nedir, kendime dikkat etmem konusunda fazla üzerime düşmemiş, nasihatlı kısımları kısa tutmuştu.

Yılmaz Bey’den, yaptığım soruşturma üzerine ipucu ve gevezelik karşılığı aldığım ilaç listesini araştırması için Nilgün’e havale ettikten sonra, gene eczacı beyden öğrendiğim üzere, işçileri muayene edip bu ilaçları yazan Doktor Süleyman Bey’in yanına yollandım.

Sıcağa rağmen arabamı park ettiğim yerde bırakmış, yürümeye, yürürken de kafa çalıştırmayı denemeye karar vermiştim. İçimdeki meşhur ses, ‘Zombi kılıklı taş ocağı işçilerinde bir iş var’ diyordu da, o işin niteliği hakkında suskundu. Birkaç adım sonra, baktım olmayacak, Tefo’yu arayayım dedim.

Sıkkindı haliyle benim eleman. Bu sıcakta, hele heveslenmişken kim havaalanında tıklılı kalsa kudururdu. Zaten telefonu öyle bir şiddetle açtı ki hani, hissettim desem yeridir.

Neyse, hâl hatır işine fazla girmeden, sabah beri yaptıklarımı böyleyken böyle diye anlattım ve şimdi sağlık ocağına gittiğimi söyledim.

“İyi fikir,” dedi kardeşim. “Herhangi bir sonuca varmasa bile etrafta döneni bilmekte her zaman fayda var. Bilginin fazlası zarar değil. Hem hayaleti gördüğüne göre, işin zombilerle ilgisi çikarsa şaşmamak gerek.”

“Öyle,” dedim.

“Peki, o zaman doktorla görüşmen bitince hemen ara. Çatladım burada. Hayır, benim gibi bir sürü insan var, mal gibi bekliyoruz; ne bir açıklama yapıyorlar, ne başka şey. Neyse, geri dönecek değilim. Sen işin bitince beni ara; telefon kapalıysa uçtayım demektir. Eğer öyleyse, indiğimde ararım, tamam mı?”

Tamam dedim ve kapadım. Bu sefer karşılıklı istişare işine dalmamıştık ya, tahminen aktardıklarım üzerine kafa yormak için bir an önce geyiği kesmek istemişti.

Sağlık ocağına ulaşmak için sahil yolundan kasabanın kuzey yakasına geçmek yerine, meydanı oluşturan çember boyu yürüdüm ve belediye binasının yanındaki sokağı girdim. Aslında öyle otantik eski evleri, dar sokakları gezmek türünden bir merakım yoktur ya, meydanın ta karşısından, gideceğim yöndeki ara sokakların gölgede kaldığını fark etmiş ve cayır cayır yanan sahil yolu yerine buradan geçerek hedefime ulaşmaya karar vermiştim.

Neyse, panoramik ayrıntılarla sizi fazla yormayayım, zaten sıcağı zerre fayda etmeyen gölgeli ara sokaklardaki evlere bakmadım bile; arabayı bıraktığıma bin pişman, buldum sağlık ocağını.

Doktor Süleyman Bey, pek sakın görünen binanın ikinci katındaki klimalı odasında, Hayri Üsteğmen’le birlikte karşıladı beni.

Kasabada fazla hareket yaşanmadığı için muhabbetle vakit geçiren ikilinin, kasabanın geri kalanı gibi, Şaduman Bey’in hayaletiyle

kaşılaşmamdan haberi yoktu elbette. Davut, Hacer ve John'la bu olayın şimdilik aramızda kalması konusunda anlaşmıştık. Benim fikrimdi; e, o derece gerzek değilim, nedir yani.

Sağlık ocağının çaycısı buz gibi su ve ılıktan hallice çayı getirip çıktıktan sonra, “E,” dedi üsteğmen, “nasıl gidiyor soruşturmanız?”

Adamın sesindeki ton ve doktorun yüzündeki ifadeden, tabii hayalet meselesine bakış açılarını da daha önceden bildiğimden, hafif yollu dalga geçtiklerini fark ettim ya, hiç iplemedim. Gayet artistik bir tavır takınıp suyu içtim, bardağı yerine koyduktan sonra içmemin sakıncası var mı diye sormadan bir sigara yaktım, uzanıp tekrar çayımı aldım, yudumladım ve bardağı üsteğmenle aramızda duran sehpayı bırakırken soruşturmamın gayet iyi gittiğini söyledim. Bunun üzerine ikisi de şaşırmış göründü; üsteğmen, peki o zaman bulduklarımı kendileriyle paylaşmak nezaketi gösterip göstermeyeceğimi sordu.

Ben de, Pınarkesen'deki yasa ve tıp temsilcilerine, “Hay hay, anlatırım,” dedim, “ama önce doktor beye bir-iki sorum olacak.”

“Tabii,” dedi doktor ellerini masanın üzerinde kavuşturup hafif öne doğru eğilirken, “ne isterseniz.”

“Biraz önce, meydanda dört kişiye rastladım. Yürüyen ölü kıklıklı derler ya, öyle tiplerdi; dikkatimi çektiler. Esnafa sordum. Anladığım kadarıyla, taş ocağında çalışan işçilermiş bunlar... Ve sizin hastalarınızmış.”

Doktor kaşlarını çattı, hani film icabı şüphelenilecek bir hareket yapacak ya illa, bir an durakladı ve “Ha, evet,” dedi. “İşçiler.”

“Eczacı Yılmaz Bey'den onlara ilaç yazdığınızı öğrendim,” diyerek çiçekli gömleğimin cebindeki kağıdı çıkardım. “Bunlar, değil mi?”

Doktor bey uzattığım kağıdı aldı, alnını kırıştırarak okudu ve “Evet,” dedi.

“Peki,” dedim, “şikayetleri nedir? Cahilliğimi mazur görün, bu ilaçlar ne için, onu sormak istedim. Hani adamların halini görünce...”

“Ah, basit bir şey,” dedi doktor; “toz zehirlenmesi. Mermer çıkarılan ocaklarda sıkça rastlanan türden.”

“Tehlikeli mi?”

“Müdahale edilmezse ve fazla solunursa, biraz. Sonuçta kal-siyum, demir, vesaire tozu solumaktan bahsediyoruz. Kusma, baş ağrısı... Ama uygun ilaçlar alınır ve gereğince beslenilirse biraz halsizlikten fazlası olmaz.”

“Valla bana biraz halsizlikten fazlası varmış gibi göründü.”

“Sıcaktan bezmişlerdir,” diye araya girdi üsteğmen, “herkesin hali.”

Üsteğmene, sanki lafını önemsemyormuşum gibi, aldırmadan doktora bakıp gereğince beslenme derken neyi kastettiğini sordum.

“Bol sebze ve meyva... Tabii temiz su,” dedi Süleyman Bey.

“Ya bu ilaçlar?”

“Vitamin. Takviye falan. Bir tanesi de metabolizma düzenleyici.”

Üsteğmen, sözüne bakmamama kızmıştı ama kendini tutabil-mişti, gene araya girdi, bunları ne demeye sorduğumu merak et-tiğini söyledi. Aynı iplemez havada, sorusunu yanıtlamak yerine taş ocağı hakkında ne bildiğini sordum. Omuz silkti ve fazla bir şey bilmediğini söyledi.

“Hiç gitmediniz mi oraya?” diye devam ettim. Bir kere gitti-ğini söyledi.

“Kaç kişi çalışıyor?”

“Ustası, işçisi... Yirmi kişi vardır tahminen.”

“Tam sayıyı bilmiyorsunuz yani.”

“Bilmeli miyim?”

“Ocağın durumu yasal mı peki? Yani, ruhsatı falan...”

“Bildiğim kadarıyla yasal. Siz sormadan söyleyeyim: Belge-lerini görmedim. Belediyededir herhalde,” deyip nefes almadan, “Peki, şimdi sıra sizde,” diye kontratağa kalkmaya yeltendi ama

gene aldırmadım ve peki, ya Muhittin Bey hakkında neler söyleyebileceğini sordum.

Bir önceki güne oranla pek sevimsiz görünüyordum herhalde, ne herhaldeşi, kesin öyleydim. Üsteğmen koltuğunda dikleşti ve bu sefer gayet sertçe lafı nereye getirmeye çalıştığımı sordu. Pınarkeşen’de gerektiğinde başvurabileceğim kişilerin bulunması gereği bir yana, soruşturmamın jandarmanın yardımına ihtiyaç duyabileceğini düşünmemem hataydı tabii. Ama artık ne olduysa, hödüklük mü dersiniz, havaya mı girmiştım, yoksa meseleye alaycı yaklaştığını, milleti terslediğini bildiğimden mi kızacağım tutmuştu, bilemiyorum, üsteğmeni bir kez daha yanıtsız bıraktım ve bu sefer doktora dönüp, “Peki siz, Muhittin Bey’i tanıyor musunuz?” deyiverdim. İlk karşılaştığımızda temiz yüzlü biri diye düşündüğüm ama şimdi temiz yüzlüden ziyade biraz tırsak bir tip olduğuna karar vermeye hazırlandığım doktor, Muhittin Bey’i yakından tanımadığını ama kasabadaki herkes gibi adamı bildiğini söyledi. Doktoru dinlerken üsteğmenin yüzüne hiç bakmadım ama deminki artistliğim üzerine kıpkırmızı kesildiğine emindim. Hani, öfke enerjiye dönüşüp vücuttan taşabilse herhalde üsteğmeninki oracıkta yakardı beni.

Ama dedim ya, aslında hiç gerekli değilken odaya ağırlık koymaya girişmişim. Yelkenleri suya indirmek için hem geç kaldığımı, hem de bunca hava basmışken gereksiz kaçacağını düşünerek tavrımı bozmadım ve doktorun cevabından sonra kalktım, her ikisine de gram gülümsemeden, “İzninizle,” deyip iyi günler bile dilemeden çıktım.

Sağlık ocağının kapısında sombreromu kafama geçirirken ‘Ulan’ diyordu sağ omzumdaki, ‘durduk yerde düşman kazanmak niye şimdi?’

Sol omzumdaki de, nasılsa ona katıldı ve salağın önde gideni olduğumu belirtti.

Abududu

Sağlık ocağından çıktıktan sonra bu sefer ara sokaklardan değil, kıyıdan yürümeye karar verdim. Sahil yoluna inerken dün ziyaret ettiğim öğretmen çiftin evinin önünden geçtim. Geçerken de tüm hayvanlığımla, azgın müdire Gönül Hanım'ı görür müyüm diye baktım. Tabii, kadının azgınlığı, tümüyle benim uydurmamdı ya, o tipler ve o kocayla, bu minik kasabada diyordum, neler neler olurdu. Ben bu hayvanlıkları düşünürken sağ omzumdaki, 'Olur da, sana olmaz,' dedi ve soldaki, doktorla üstegmene hava basmamdan sonra pek bir kanka takılmaya başlamışlardı, elindeki çatallı mızrağı vicdanıma batırıverdi. Aynı anda da Hacer'in ıslak yanakları Gönül Hanım'ın sıyrılan eteğini düzeltti.

Hay sıcağına diye söylene söylene sahil yoluna indim ve pansiyona dönmekten vazgeçip kasabanın Bağkuran çiftliğiyle biten diğer ucuna doğru yürümeye koyuldum.

Birkaç on metre sonra, gene iyice ter basmıştı, görünüşe göre Pınarkesen'in kuzey yakasına hizmet veren ve kasabada ne konuda ne kadar rekabet vardı bilemiyorum tabii ama belki de Hacı'nın rakibi konumundaki 'Çiçek Çay Evi'nde oturup biraz soluklanayım dedim.

Hacı'nın yerine göre klima avantajı vardı burasının; o yüzden soğutucunun dışarıda kalan kısmını görünce içeri bir heves girdim.

İçerisi, herhalde klima sayesinde, Hacı'nın yerine göre epey kalabalık sayılırdı. Okey oynayan gencinden tut, gazeteleri hatmeden ortayaş ve üzeri grubuna kadar. Pek de temiz görünüyordu.

Masalardaki yeşil örtüler dahil, sanki her şey, her sabah özenle temizlenip hizmete sunuluyormuş gibiydi. Hacı'nın yerinden daha büyüktü burası, geçmeden ekleyeyim.

Girmemle, doğaldır demeliyim, bütün kafalar bana döndü. İçlerinden sadece jandarma kıdemli Üstçavuş Muammer Baltacı ile Uzman Çavuş Erkan Güleken'inkileri tanıyordum.

Tanıyan tanımayan herkese yüksek perdeden bir selamünaleyküm çekip karşılığını mırıltılarla aldıktan sonra, görünen üç boş masadan tam aletin hizasına gelenine kuruldum. Nilgün görse, kesin başka masaya oturmam için vıdı vıdı ederdi ve eh, klima üfürmesine alışmamış bünye düşünülünce haklı olurdu ya, şimdilik gayet iyi gelmişti serinlik.

Klima, soğuşunu bağrıma bağrıma üflerken, çay ocağı yönünde elimi kaldırıp ardında duran gence kaşıkla çay karıştırma hareketi yaptım, kafasıyla tamam dedi. Aslında soğuk bir şeyler isteyecektim ama o an için, neden bilmiyorum, yüksek sesle çaycı gence seslenmek istemedim. Soğuk bir şeyleri ellerimle nasıl tarif edebileceğimi de bilemedim.

Girdiğimde bana dönen kafalar, biri hariç, eski pozisyonlarını almıştı: Tam çaprazımda, çay ocağının dibinde oturan kırçıl sakallı bir tip, kalın ve kara kaşlarının altından ters ters beni kesiyordu. Fazla aldırmadım; Pınarkesen'in imamı Cafer Efendi'yi tanımak için 'Pınarkesen'de kim kimdir?' kitapçığına bakmam gerekmiyordu ve bir derdi varsa nasılsa öğrenirim, diyordum.

Çayım la beraber Muammer Üstçavuş, yerinden kalktı ve yanıma geldi. Ben de kalktım, gülümseyip elini sıktım ve buyur ettim adamı. Oturdu, kalkarken yanına aldığı kepini masaya bıraktı ve parası yetip baştan aşağı yeniletebilenler dışındaki vatandaşlarımızda az bulunur cinsten bembeyaz ve düzgün dişlerini göstere göstere, hani demek istediğim, sanki bunlarla gurur duyuyor ve her fırsatta göstermek istiyor gibiydi, işlerimin nasıl gittiğini sordu.

Hayalet peşinde koşturduğumun kasabada bilindiğini bildiğimden soruya alışmıştım ve ilgilisinden buna benzer sorular bekliyordum

zaten; gayet iyi gittiğini söyledim. Tıpkı az önce uyuz ettiğim komutanı gibi, meraklandı hemen.

Vedat'ınız, öküz möküzdür malum ama pek de iyi niyetlidir, umarım farkındasınızdır artık; ilk gördüğümde Muammer astsubayı temiz tipler sınıfına kaydetmeye karar vermiştim. Bilirsiniz böylesini; iri kıyım, kare çene, geniş bir ağız, efendiden bir gülümseme tarzı... Adamın her yanından, özellikle geniş, yuvarlak ve açık alnından, sarı saçlarından ve açık mavi gözlerinden, elbette aksanından, yüzde yüz Karadenizliliği hemen anlaşılıyordu. Çoklukla, yok genelleme yapmayayım, şahsen tanıdıklarımın çoğunluğundan bildiğim, bu yöre yurttaşlarımızın, fıkralardaki başrollerini yüzde yüz hak ettiklerinin kanıtı saflıklarından, yok saflık demek yanlış, farklı düşünme tarzlarından demek lazım, pek hoşlanırım, onu da söyleyeyim. Kısacası, otuz yaş civarı görünen Muammer Çavuş'u, sevimli ve güvenilir bir eleman diye yazmıştım deftere.

Ha, nedir, öyleydi zaten adam. Gene de, racon icabı, soruşturmayla ilgili ayrıntıya girmedim; bir takım ipuçlarını toplamak ve değerlendirmekle uğraştığımı söyledim. Muammer Çavuş buna karşılık, 'seni gidi çapkın' dercesine baktı ve "Kovaladığınıza göre, hayalete inanıyorsunuz," dedi.

"Eh," dedim, "onca gören varken, kafadan yok diyemezdim. Ayrıca, bir iş alınca yaparım."

Takdir eder bir hareketle dudağını büzüp kafa salladı karşımdaki. Konu kapanmasın, işime yarar cinsten bir bildiği varsa öğreneyim diye, "Ama," dedim, "sizin üstegmen hiç pas vermiyor bu konuda."

"İnanmaz öyle şeylere de ondan," dedi bu.

"Ya sen?" dedim. Senli benli konuşmaya geçmek daha iyi görünmüştü gözüme.

"Vallahi," dedi çavuş, "bizim oralarda yatırı da vardır, hocası da, cini de... Her türlüüne inanırım."

"Korkar mısın peki?"

“Yok canım. Yani, öyle karşıma çıkıverse ne yaparım bilmem ama...”

“Aynen,” dedim gülümseyerek. “Peki, burada hayaleti görenlerden kimse var mı hiç, biliyor musun?”

“Dulkadir var, demirci. Şurada, gazete okuyor. Çağırayım mı?”

“Yok,” dedim. Orta boylu, esmer, zayıfça bir tipti işaret ettiği adam. Kırklarında görünüyordu ve kafamdaki örsle çalışan boğum boğum kollu demirci tiplerine zerre uymuyordu. ‘Ulan Conan’ı çizenler,’ dedim içimden, ‘amma sallamışsınız be.’ Tabii, bu konularda suç onlar ve diğer eğlence endüstrisi çalışanlarında değil, benim gibi kendini hayallere kaptırmış kerizlerdeydi. Neyse, çağırmasına gerek duymadığını söyledim çünkü anlatabileceklerinin benim bizzat gördüklerimden farklı şeyler içermeyeceğini düşünüyordum.

“Esas,” dedim çavuşa, “şu köşedeki sakallı kim?”

“Ha,” dedi çavuş arkasına dönüp baktıktan sonra, “o, İmam Cafer Efendi,” dedi tahminimi doğrulayarak. Ardından, hafif öne eğilip sesini alçaltarak, imamın biraz çatlak olduğunu söyledi. “Pek sevilmez buralarda ama kimse de tutup yüzüne bir şey söylemez bunun.”

“Niye?” dedim safiyâne.

“Dedim ya, çatlaktır. Tersler milleti.”

“E, sevmiyorlarsa neden... Yani başka imamlık yapacak adam yok muymuş civarda?”

“Bilmem... Kasabanın yerlisidir, eskisidir... Çağırayım, kendin sor.”

Cafer Efendi, kasabada Bağkuranlar hakkında iyi şeyler söylemeyen tek kişiydi. İşin aslı, bugünkü deneyimime bakarak, en başta konuşmam gerekenlerden biriydi diyebilirim. Ama o zaman, usta polisiye okurunun muhtemel kızarak izlediği şu anlatının geçtiği zamanı kastediyorum, tümüyle bodoslama çalışıyordum. Mesela Osman Ağa’yla konuşana dek, hayaletin görüldüğü

söylenen yerlere bakmak aklıma gelmemişti. Oysa, üsteğmenin ‘Ben baktım, bir şey yoktu,’suna sırtı dayamayıp daha başta yapmam gerekenlerden biriydi bu. Şansıma, belki şansıma değil, ‘Bu herif, yolu göstermeden, iyice dürtüklemeyen anlayamayacak,’ diyen yazgı sayesinde hayaletle karşılaşmam, bu araştırma eksikliğimi kapatıvermişti. Şaduman Bey’in karşımda dikildiği yerde, o gittikten sonra tabii, herhangi bir iz kalmaması, etrafta bu görünüşün insan yapımı olduğuna işaret edecek bir şeyin bulunmaması araştırma konusundaki rezilliğimden kurtarmıştı beni. Tefo’nun yokluğunda başka türlüünü yapamazdım zaten, yalanım yok. Bu saatten sonra ‘Sezgisel çalışırım aga!’ diyecek halim de yok. Ha nedir, önüme geleni sorgularken en azından konuya bağlı kalabiliyordum, o da bir şey.

Neyse efendim, “Tamam,” dedim astsubaya, “ama sonra. Önce sana bir-iki şey sormak isterim, mümkünse tabii.”

“Olur, ne istersen...”

“Ne zamandır buradasın?”

“Üç senem doluyor.”

“Memnun musun? Burada görev yapmaktan yani...”

“Tabii. Çoğu yerden iyi... Rahat, sakın. Fazla karışanı da yok.”

“Herkesi tanır mısın?”

“Aşağı yukarı.”

“Şaduman Bey’i?”

“Tanırdım. İyi adamdı rahmetli.”

“Peki, Şahap Bey’i?”

“O da iyidir. Biraz suratsızdır ya, bir kötülüğünü görmedim.”

“Peki doktor?”

“Süleyman Bey mi? Tanırım.”

“Nasıl biri sence?”

“Kendi halinde biridir.”

“Bana biraz... eee, çekingen gibi geldi.”

“O kadarını bilmem; Hayri Üsteğmen bilir.”

“Peki, ya Muhittin Bey?”

“Hangi? Ha, taş ocağının sahibini diyorsun. Yok, onu fazla tanımam. Ortalıkta dolaşmaz pek. Zaten kasabada kalmıyor bil-
diğim, gelip gidiyor. Geldiği zamanlarda Hacı’nın yerine uğrar.
Şahap Bey’le başkanın tavla maçlarını izlemeye. Onun dışında
ortalıkta görünmez. Herhalde buradayken kodaman tayfasıyla va-
kit geçiriyordur.”

“Kodaman tayfası?”

“İşte... Şahap Bey, başkan, falan. Şahap Bey’in arkadaşıymış ya...”

“Taş ocağına gittin mi hiç?”

“Gittim. Neden?”

Muammer’in, sorduğum tipler hakkında beni ilgilendirebile-
cek bir fikri varsa nasılsa söylediler diye düşündüğümünden, sorguyu
fazla uzatmamaya karar verdim diyeceğim ya, yalan. Ne soraca-
ğımı tam bilemiyordum ve belki imamın daha faydası olur diye
düşündüm, ondan lafı kestim ve “Boş ver. Şimdi imamı çağıra-
bilirsin,” dedim. Soran bakışlarla kalktı, imam efendinin yanına
gitti, eğilip bir şeyler söyledi. Adam astsubayın yanından bir daha
bana baktı, kafasını salladı ve kalktı.

Bunlar bana doğru gelirken ayağa kalktım, elimi uzattım. Ca-
fer Efendi, sanki Sodom ve Gomora’nın elçisiymişim, kim bilir
nerelere soktuğum parmaklarımı yıkamadan yola çıkmışım gibi
ters ters bakarak masaya oturdu. Havada kalan elimi çavuşa yer
göstermek için kullandım.

Adam, dedim ya, sanki düşmanla masaya oturmuş gibiydi. Çavuş, bir iki saniyelik suskunluğun ardından, “Hocaefendi,” dedi, “sana yardımcı olacak.”

“Çok iyi,” dedim ve hani, biraz yumuşasın ortalık gibisinden, başlamadan önce bir çayımı içerler mi diye sordum. Çavuş teşek-
kür etti, Cafer Efendi de sertçe, “Yok,” dedi.

“Peki o zaman,” diye başladım iç çekerek. “Cafer Hoca,” dedim çatık kaşlara doğru, “anladığım kadarıyla, Pınarkesen’de Bağkuranlar’ı sizden başka sevmeyen yokmuş.”

Eh, o çatık kaşlıysa benim de aparkatım vardı. Doğrudan girişim karşısında hafif şaşalayan Cafer Hoca, önce çavuşa baktı, ardından gözlerini yere çevirip kendi kendine bir şeyler mırıldandı. Sonra iç çekti, kafasını kaldırdı ve tam ne diyeceğine karar vermiş, ağzını açacaktı, cep telefonum çaldı. “Dinliyorum,” diyerek açtım ve çavuşla imama hafiften gülümseyip oturduğum yerde yan döndüm, bir miktar da büzüldüm.

“Patron,” dedi Nilgün, “ilaçları araştırdım.”

“E?” dedim ben de.

“Valla bir anlamı var mı, bilmiyorum ya, bunlardan biri vitamin, ikisi ağır kesici. Kuvvetli cinsindenmiş yalnız. Diğer ikisi ise zehirlenmelerde kullanılan ilaçlar.”

“Hım. Ne tür zehirlenmelermiş, öğrenebildin mi?”

“Valla Remzi Amca’ya bakılırsa...”

“Remzi Amca?”

“Çocuk doktorum.”

“Çocuğun mu var senin?”

“Ay patron, âlemsin vallahi... Yok canım, çocukken annemin götürdüğü doktor işte. Komşumuzdur da, ondan ona danıştım. Başka danışacak kimse gelmedi aklıma.”

“Ha...” dedim Nezih Amca üzerinden memleketin en yünlü adli tabiplerine ulaşabileceğini hatırlatmayı bir kenara bırakarak. “Eee?”

“E’si, Remzi Amca, bu ilaçların hepsinin birden anca havaya ya da suya eser miktarda karışmış ağır bir maddenin solunması veya sindirim yoluyla alınması sonucu meydana gelmiş hafif zehirlenmelerde kullanılabileceğini söyledi.”

“Ağır madde? Ne demek ağır madde? Demir gibi mi?”

“Ağır dediğim, zehirleyicilik bakımından... herhalde yani.”

“Ha... e, neymiş mesela?”

“Aaa... mesela siyanür. Bir-iki isim daha söyledi... ay, nereye yazdım ya... dur, bulurum şimdi. E, ne dersin, işine yarar mı bu bilgiler?”

“Sen ne diyorsun!” dedim ve ağır maddeleri yazdığı kâğıdı bulmasını beklemeden, malum kabalığımla telefonu kızcağızın yüzüne kapadım. Telefonun saatine baktım, ikiyi geçiyordu. Karşıma oturmuş sorguyu izlemeyi bekleyen Muammer Çavuş ve lafına başlamamış imam efendiye, “Kusura bakmayın, acil durum,” diyerek kalktım; ikisinininki dahil o sırada bize bakmakta olan birkaç çift gözün görüş alanından hızla çıktım.

Hızlı adımlarla Hacı’nın yolunu yarılamıştım, çayın parasını ödemeyi unuttuğumu fark ettim.

Peşimden koşturan çıkmamıştı gerçi.

Şeş kapısı

Gene, hay sıcağının da, terinin de, adamı tıknefes eden sigarasının da türünden söylene söylene sahil yolundan devam ederek, esnafın tümüyle uyukladığı تنها meydanı hızlı adımlarla geçtim, artık kim bilir ne için, belki kimse uğramıyor ve güneş tepedeyken uğramaz nasılsa diye muhtemelen evine kestirmeye giden Eczacı Yılmaz Bey’le selamlaşıp nefes nefese vardım Hacı’nın yerine.

Kâmil ve diğer amcalar her zamanki yerlerindeydi. Kıraaathanenin tentesi altında, onların biraz çaprazında biriken küçük grup, Şahap Bey’le başkanın günlük ve iddialı tavla müsabakasının tüm şiddetiyle devam ettiğini bildiriyordu.

Selam vererek yanlarına vardığımda bana ilk karşılık veren, şeş kapısını almakla meşgul tombalak başkan oldu. Gülerek, “Ooo... Dedektif bey, hoş gelmişin; buyur, çek bir sandalye de, tavla nasıl oynanmış görüve,” dedi. Kaptırdığı kapının içerideki pulların yolunu tıkamasından şikayetçi görünen Şahap Bey, biraz suratsız asık selamladı beni. Aynı şekilde, başkanın sağında, dişlerinin arasına piposunun sapını kısırmış oturan beden eğitimi öğretmeni Fuat Bey de, fazla yakınlık içermeyen bir baş hareketiyle selam verdi. Şahap Bey’in yanında, biri yüzde yüz yabancı tipli, iki eleman daha vardı; onlar sadece bana bakmakla yetindi.

Somberomu üzerine bıraktığım yan masadaki boşta duran sandalyelerden birini çekerken gözüm kıraaathanenin içinde kâğıt oynayan gruba takıldı. Elimde sandalyeyle, beni kesen biri kapalı sekiz adet gözün sahiplerine sırtarak kendiminkilerden birini kırtıptım. Sonra, aklıma esti, sandalyeyi bırakıp içeri girdim. Haliyle bunlar da davrandılar. Gariban bir vantilatörle idare etmeye çalışan

mekâna girer girmez, ayakta bekleyen dörtlüye elimle ‘Hey sakın ol ahbap,’ hareketimi yaptım ve yeşil çuhalı masanın bana göre diğer ucundaki Cemâl’e, “Hello Cemâl,” dedim. Bir gözü şişip kapanmış birinin öfke ve şaşkınlıkla kaş çatmasını gördünüz mü bilmem, pek komiktir. Cemâl’in yanıtını beklemeden masaya yaklaşıp elimi uzattım ve dünkü saçmalığım için özür diledim. Cemâl, herhalde ne tür bir dolap peşine düştüğümü kestirmeye çalışıyordu, ses çıkarmadı. Boşta duran elimi çekmedim ve “Haydi ama,” dedim. Üstüne de en sıcağından bir gülümseme yolladım. Cemâl de, artık ne düşündüyse, fazla sevimlilik göstermeden elimi sıktı. Amerikan filmlerinden apartma bir tavırla, “Tamam mı?” dedim, kafasını salladı. “İyi o zaman,” dedim ve olay tümüyle kapanmış, Cemâl ve diğer üçü çok uzaklarda bir yere ışınlanmış gibi, içeri girişimden itibaren tetikte bekleyen Orhan’dan başkanın masasına benim için su getirmesini istedim ve tekrar dışarı çıktım. Yüzü değilse bile hareketimi takdir eden gözleri gülümseyen Kâmil Amca ve vokal grubuna minik bir baş selamı sarkıtıp iddialı tavla müsabakasının cereyan ettiği masaya yöneldim, masadakilere genel bir, “Tekrar hoşbulduk,” sunarak az önce bıraktığım sandalyeyi kap-tım, başkanın yanına kuruldum.

Biraz oyunu izledim. Başkan, Şahap Bey’i fena eziyordu. Bak-tım konuşan yok, “Kaç kaç?” dedim.

“Ben hep iki mars bir ders oynarım,” dedi başkan sırtarak. “Bir marscığı kaldı Şahap Bey’imizin.”

“Tahir...” dedi Şahap Bey kızgın bir tonlamayla, “önüne bak.”

Başkan sırtıtmaya devam ederek, “Esas sen bakıve: Ne geldi? Pencüse. Ne demişle, seveler güzeli gencüse. İşte, ha bu se, ha bu da penç,” diyerek, bir ve üç hanesinde verdiği açığa falan bakma-dan iki pulunu birden kırdı Şahap Bey’in.

“Ballısın bugün,” gibisinden homurdandı Şahap Bey.

“Sen şuna, ‘Yıllardır öğretiyon ama öğrenemiyom,’ desen ya... Aha, gele!”

Bir kez daha, “Tahir,” dedi Şahap Bey; aynı uyarı vurgusuyla tabii.

“Efendim?” dedi başkan bey; altı-dört attı ve içeride bıraktığı iki pulu kapadı. “Okullar tatil!” dedi sevinçle. “Ver zarları, hiç tutma boşuna, elceğzin yorulmasın.”

Başkan neşeyle zar atıp pullarını toplarken Şahap Bey’in iki yanında oturan elemanları kestim. Yüzde yüz yabancı damgasını vurduğum tip, kısa sarı saçlı, pembe suratlı, küçük burunlu, fıldır fıldır bakan tiplerdendi. ‘Beni anca iş adamları giyer’ türünden haykıran gömleği ve altın çerçeveli gözlüğü, dudağının sağ köşesinden yanağının ortasına dek uzanan yara iziyle ciddi bir tezat yaratıyordu. Hemen oracıkta, hani hep diyorum ya, kafa illa ya belden aşağı ya alengire çalışacak, adama iş adamı kılıklı bir haydut damgasını vuruverdim.

Yerli malının ise, koca kafasını daha da kocaman gösteren fönlü ve gümüş saçları, kalın ensesi, çizgi ağzı, sol göğsü minik timsahlı beyaz tişörtü ve yanık teniyle pek uyuz tipler kategorisine alınabileceğini düşündüm. Öğrendiklerime dayanarak yaptığım tahminimde yanılmıyorsam, bu Muhittin Bey’di. Millet beni selamlarken şöyle bir bakması dışında varlığımla ilgili değilmiş gibi duruyordu.

Başkan, Şahap Bey’in koltuğunun altına tavlayı sıkıştırdıktan sonra neşeyle, “Orhan,” diye seslendi az ileride dikilen gence. “Şahap Bey’imiz herkese gazoz ısmarlıyo gene!”

Orhan koştura koştura gelip masadaki boş bardakları ve kül tablasını alırken Fuat Bey kalktı, başkan beyden başlayıp oturanların elini sıktı ve herkese iyi günler diledikten sonra gitti. Arkasından bakarken, bir kez daha fantezilerimin müdiresi Gönül Hanım’ın bu kaşalot kılıklı herifte ne bulduğunu düşündüm.

Başkan, Orhan’ın getirdiği gazozundan bir fırt çekip bana döndü, “Eee, dedektif bey,” dedi, “nasın gidiyo bakem?”

“Süper,” dedim neşeyle. “Büyük ilerleme kaydettim.” Lafımın etkisini görmek için Şahap ve Muhittin Bey’lere baktım; Şahap’ın

bir an için kaşlarının çatıldığını kaçırmadım. Ötekinde bir şey yakalayamadım ama.

“Allah Allah,” dedi başkan. “Yoksam hayaletle ilgili bir şeyle mi buldunuz?”

“Çok şey buldum,” dedim. Olta sallamaya devam hesabı. Bir şeyler söylemelerine fırsat vermeden yerimden kalkıp Muhittin Bey’e en öndeki iki çarpık dişimi göstererek elimi uzattım. “Tanıştırılmadık yanılmıyorsam; ben, Vedat Kurdel. Özel dedektifim.”

Şahap Bey, yanındakilerle beni tanıştırmamasından huzursuz oldu mu bilmiyorum ya, o daha bir şey diyemeden adam, yerinden hafifçe doğruldu ve gülümseyerek elini uzattı, “Muhittin Kalaycıoğlu, memnun oldum. Sizden bahsetmişlerdi,” dedi. El sıkışından, adama baştan verdiğim puanda isabet kaydettiğimi düşündüm. Hiç sevmem böyle parmak ucuyla el sıkıkanları. Ben de inadıma fazladan kütürdettim adamın parmaklarını zaten.

“Ne söylediler?” dedim elini bırakırken.

“Hayalet avladığınızı,” dedi adam gözlerini kısarak. Elini fazladan sıkıkmama cevap olarak ortaya sürdüğü, meydan okur bir havası vardı. İyi, dedim içimden, işime gelir.

“Bu da,” dedi Muhittin Bey yanıtları beklemeden, “Herr Dieter Bauer. Almanya’dan iş arkadaşımıdır.”

“Hello,” diyerek elimi uzattım Bauer’e. Onun ayağa kalkışı, hello’su ve el sıkışı daha sert, gülümsemesi daha bir köpekbalığı cinsindendi. Zaten ayakta durduğum için kalkış dışında kalan iki hareketi de aynen karşıladım ve yerime otururken Muhittin Bey’e, “Doğru söylemişler ama eksik: Peşine düştüğüm hayalet, nefes alıp verebilen cinsten,” dedim.

O ana dek ses çıkarmayan Şahap Bey, “Pardon?” dedi.

“Ah,” dedim en uyuz gülümsememle; tam uyduruktan pompalamaya devam edecektim, gene cep telefonum çaldı. “İzninizle,” deyip kalktım, birkaç adım uzaklaşıp telefonu açtım.

“Baba,” dedi Tefo’m, “şimdi anons ettiler, uçağım üç saat sonra kalkacakmış. Yedi gibi İzmir’e inmiş olurum. Çatladım burada resmen. Ama inat ettim, geleceğim.”

“Ayla bozulmasın?”

“Yok. İşimizde böyle şeylerin olacağını biliyor.”

İzmir’de ne nerededir bilmiyordum ama havaalanından Bodrum yönüne otobüs bulma, Söke’de inip minibüs ya da taksi yakalama diye kafadan hesap yaptım. “On bire doğru buraya varırsın o zaman.”

“Öyle.”

“Davut’un yerine gel. Kolay bulursun; yol doğrudan kasaba meydanına inip ikiye ayrılıyor. Güneye sapacaksın. Yani, denizi karşına alınca sola. Davut’un yeri kasabanın son binası.”

“Tamam. E, nasıl vaziyet?”

“Süper,” dedim, ardından neme lazım hesabı sesimi alçaltarak, “Yem atıyorum,” diye ekledim.

“Kime?”

“Herkese.”

“İyi. Nilgün’le konuştum demin. Zombilerin aldığı ilaçları söyledi.”

“Ha... Ne diyorsun?”

“Kokuyor diyorum.”

“Aynen.”

“Taş ocağında bir iş var bence.”

“Orayı yemliyordum zaten aradığında...”

“Nasıl?”

“Taş ocağının sahibiyle konuşuyordum. Hayaleti yakalamak üzereyim dedim.”

“Süper. Fazla kıldandırma yalnız.”

“Ayıpsın. Ne diyeceğim: Babana bir sorsana bu civarda tanıdığı var mıymış... Hani gerekirse diye.”

“O-hoo be Vedat... O işi çoktan yaptım. Söke emniyetinden Başkomiser Halit Bey, çağırırsak gelecek.”

“Süpersin hacım.”

“Bir şey yakalarsan ara, tamam mı? Telefon kapalıysa mesaj çek.”

“Aşkolsun.”

Telefonu kapatıp geri döndüğümde Şahap ve Muhittin Bey’ler kalkıyordu. Yanlarına dönerken Muhittin Bey’in, benim gibi cep telefonundan birisiyle konuştuğunu gördüm. Başkanın elini sıkkan Şahap Bey’in dara düşmüş bir havası vardı. Başkandan beş yemekten değil de, yemimi yuttuğu için dedim kendi kendime. Yanlarına vardığımda Muhittin Bey, “Tamam, anladım,” gibi bir laf edip telefonu kapadı. Şahap Bey gitmeleri gerektiği üzerine ortaya bir şeyler geveledi. Aynı sıkıntılı tavırla elimi sıktı. Ardından, Muhittin Bey’le, tanıştığımıza aman pek sevindiğimiz üzerine en samimiyetsiz cümlelerimizi sarf ettik karşılıklı. Almanın elini, “Nice to meet you,” diyerek sıktım. İçimden, tüh tam sıkıştırıracaktım diye hayıflanırken diğer ikisine gülümsedim, “Görüşmek üzere,” dedim ve arkalarından neşeyle, “Yarına derse bekliyorum Şahap,” diye seslenen başkanın karşısına, Şahap Bey’in boşalttığı sandalyeye oturdum. Başkan, kısa bir süre daha gidenlerin ardından sırtarak baktı. Sonra, cebinden çıkarttığı mendiliyle alnını ve boynunu sildi, gazozundan bir fırt daha çekti. Ben de aynısını yaptım. Gazoz ve fırt, yani; mendilim yoktu.

“Biraz esse,” dedi başkan, yan masada bırakılmış gazetelerden birini yelpaze niyetine kullanarak.

“Bu seneki sıcak hepsini geçti sahiden,” dedim.

“Yaz da gelmek bilmediydi zati... eee, Kolobal ısınma dedikleri bu işte; torunlarımız herhal çölde yaşıyacak.”

“Öyle görünüyor.”

“Demek hayalet işini çözmek üzeresiniz,” dedi başkan gelişigüzel, hani sırf sohbet amaçlı bir havada.

“Öyle,” dedim. “Size bir iki şey sorsam, mahzuru var mı?”

“Yok, estağfurullah. Buy’run.”

Sempatik adamdı başkan. Sırf tombikliğinden de değil; neşeli, konuşkan... Üstelik, konuştukça anladım, bilgili bir adamdı. İşin aslı, tek başına gazoz sevdası bile sevimliydi; konuşmamız sırasında art arda üç şişe devirdi. Devirirken de kasabanın genel havasından Şahap Bey’le arkadaşlığına kadar bir sürü şey anlattı.

Efendim, daha önceden sizlere aktardığım gibi, kasabanın birkaç göbekten yerlisi ve Mülkiye mezunu Tahir Bey, rahmetli babacığından sonra belediye başkanı olmuş. Evet, tabii ki Bağkuranlar’ı yakından tanıyormuş; Şaduman ağabeyini pek severmiş, Şahap zaten çocukluk arkadaşymış. Evet, Gülbahar Hanım pek saygıdeğermiş. Evet, Selçuk pek akıllıymış, evet, elbette Filiz’le Selçuk arasındakileri biliyormuş; bilmeyen mi varmış zaten? Sorulur mu, Bağkuran çiftliğindeki herkesi iyi tanıyormuş; hepsi çok iyi insanlarmış. Tabii, rahmetli Şakir Bey’i de... Rahmetli, rahmetli babasının yakın dostuymuş. Evet, ta Demokrat Parti zamanından. Yok, kendisi parti marti işlerine hiç girmemiş. Sevmezmiş; tamam siyasaldan mezunmuş ama işte... sevmezmiş o suları. Pınarkesen’de fazla heveslisi yokmuş siyasetin. Zaten topu topu iki partinin ilçe temsilciliği varmış kasabada ya, onlar da torba dolsun diyeymiş. Kendisi bağımsızmış. Ha, isteseymiş, şimdi Ankara’da olurmuş, o ayırmış. Kooperatif mi? Ah, Şaduman Ağabey’inin büyüklüğünün kanıtıymış o; kasabaya büyük katkı sağlamış kooperatif, neredeyse halkın tümüne para kazandırmış. Hoş gerek Şaduman Bey’in, gerek babası Şakir Bey’in kasabaya geçen hizmeti say say bitmezmiş. Peki Şahap? Tabii canım, Şahap’ınkiler de öyleymiş. Şimdi sorsan, kasabanın yarısı, Şahap Bey’in adı geçince mırırmır edermiş ama dedi ya, çocukluk arkadaşymış Şahap ve tamam, biraz içine kapanıkmiş, bazen de sinirli olurmuş ama o da pek iyi biriymiş; elâlemin lafına bakmamak gerekirmiş. Hem, evet bu sene hafif bir düşüş varmış tamam ama Şahap, mesela ağabeyinden sonra

şarap işini gayet güzel götürmüşmüş. Başlarda, hani belediye başkanı sıfatıyla hep halkın arasında dolandığından biliyormuş, millet pek bir mızırdanmış mızırdanmasına, hatta bir ara kooperatifin ana hissedarı sıfatıyla diğer hissedarların hoşuna gitmeyecek şeyler yapacağına dair dedikodular bile çıkmış, ama adamın işi ağabeyi kadar iyi götürdüğünü görünce rahatlamış herkes. Hoş, bu hayalet meselesinden sonra, herhalde benim de kulağıma gelmiştir, çünkü sağolsunlar, pek konuşurlarmış buralılar, ayrıca, buraya beni çağıran Davut illa anlatmıştırmış, millet gene bıdır bıdır konuşmaya başlamış ya, eh, hayalet kendini bir aydan fazladır göstermediğinden, herhalde bir zaman sonra bu muhabbet de kapanırmış. Gerçi benim ortalıkta dolaşıp ona buna soru sormam şimdiden ağızlarda sakızlaşmaya başlamış, bir de o varmış. Başkan beyin tek endişesi, bu lafların dedikoduluktan çıkıp beter yönlere dönmesi halinde Şahap Bey'in verebileceği tepki imiş. Ne yapacağı belli olmazmış ya, esasen üzülmesini istemiyormuş arkadaşının. Hem, dediği gibi, iyi biriymiş Şahap Bey. Zaten, onca şeyin, yani ağabeyini kaybetmesinin üzüntüsü, hayalet hikâyesi ve dedikoduların üstüne, bir de üründeki düşüşten canı sıkkınmış. Hayır, canım, ağaçların kuruduğu yokmuş; o da diğerleri gibi abartıymış. Ha, evet, bağlarda birkaç ağaç kurumuş sahiden ama o öyle üzerinde durulacak cinsten değilmiş. Hem, Şahap Bey, malum, ziraat fakültesi mezunuymuş; taştan topraktan anlarmış; kuruyan ağaçların civarından örnek aldırıp bizzat Aydın'a, tahlile götürmüşmüş. Toprakta kötü bir şey olsa anlamaz mıymış? Hem, öyle bir şey bulsa önlemini almaz mıymış? Adam kendi bağlarının kurumasını seyredecek değilmiş ya! Tabii canım, hayalet, bilmem ne, hepsi kötü tesadüflermiş. Hayatta olurmuş böyle zamanlar; bazen kötü şeyler üstüste gelirmiş; o zaman insan her şeyde bir anlam ararmış. Hem insafmış, Şahap Bey'in ne günahı olabilirmiş? Havayı o ısıtmıyormuş ya! Turistlerin gelmesini önleyen o değilmiş ya! Ayrıca, malum taş ocağından kazandığını da kooperatif kasasına aktarıyormuş adam; işini iyi yürütüyormuş, işçisini aç bırakmıyormuş, daha ne yapsınmış zaten?

“Peki,” dedim laf arasında, Şahap Bey’in taştan ve topraktan iyi anlamasıyla Şaduman Bey’in bana toprağı işaret etmesinin ilgisi türünden bir notu kafacığıma yerleştirirken, “bu hayalet işinin kasaba dışına çıkmamasını salık vermişsiniz anladığıım. Neden?”

“Dedekalkan yüzünden.”

“Dedekalkan? Komşu kasaba mı?”

“He. Bilmem söylediler mi size; komşularımızla pek geçinemeyiz. Onnarın kıskançlığı yüzünden tabii.”

“Ne gibi?”

“Ah, anlatmadılar size demek.” Masaya doğru, göbeğinden izin alabildiğı ölçüde eğildi. Gizli bir şey söyleyecekmiş havasına kapılıp ben de aynını yaptım. Bana, nasıl denir, öyle karanlık karanlık bakarak gözlerini kıstı. Ben de kıstım. Bir iki saniye öyle kaldık. Sonra başkan, onca esrarlı duruşa uygun bir ciddiyetle, “Bu Dedekalkan bizim rakibimizdir,” dedi. “Daha doğrusu kendileri bizi ele görüyolar.”

“Ne konuda?” dedim ciddiyete uygun duruşumu bozmadan.

Başkan, sanki beni makaraya sarmış, ben de düşmüşüm gibi aniden doğruldu, gülümsedi ve “Turizm, nolcek?” dedi gazozunu yudumlariken. Sonra iyice arkasına yaslanarak devam etti. “Bak dedektif bey, bunnarın toprağı bizimki gibi değildir; çoğu bataktır. Az yukarsı da tuzla zati. Üzüm neyin yetişmez. Bir denizleri güzeldir, başkaca da haltları yoktur. Anca turizm işte...”

“E?”

“E’si, bizim şarap işinin duyulmasından sonra gelenimiz gidenimiz arttı ya, kıskandı bunnar. Üzerine bir de *Pænitentia* çıkınca...”

“Enterasan bir yer.”

“Gittin mi? Harika sahiden. Gerçi hepiciğini ortaya çıkartmadılar henüz ama biliyorum, oradan dehşet şeyler çıkcek.”

“Nasıl?”

“Nasılı va mı? Türkiye’de eşi benzeri bulunmamış bir yer orası... Yepyeni bir şey.”

“Kazı devam etmiyor ama...”

“Edcek. Daha yeni duydum, alkoloklar Ağustos’ta geleceklermiş.”

Arada hafifçe kaymasına rağmen, herhalde üniversite eğitimi, politika vesaire derken yerel aksanından sıyrılabilmiş görünen pek bilgili başkanın, sanki bastırılmaya dayanamıyormuş da sürekli mücadele ediyormuş ve bulduğu her açıktan fırlıyormuş gibi ağzından çıkıveren, haydi ben de uyayım, çıkıçıkıveren sözcükleri, hele ‘Kolobal’ ile ‘Alkolok’u pek sevimli gelmişti bana. Farkında mıydı bilmem, hani aksanına özen gösteriyor gibiydi de, ondan böyle söylüyorum. Ama gülmedim konuşmasına. Gülmememin sebebi adamın, hata denirse tabii, yaptığı hatayı yüzüne vurmamak istememem değil, o ve diğer yöre aksanıyla ve kelimeleriyle konuşanların bana sürekli küçükken çok sevdiğim, şimdi rahmetli ve muhtemelen bugünün yirmiliklerinin adını bir kerecik bile duymadığı Özay Gönlüm’ü hatırlatıp durmasıydı.

“Evet, bana da John söyledi,” dedim yukarıdaki paragrafın sonunda.

“John? Ha, şu İngiliz. Yok, beni üniversiteden aradılar; gelecekler, hazırlanalım diye. E, o nereden biliyomuş ki?”

“Babasından duymuş. Kazı ekibindeki İngiliz profesörün arkadaşımı ya babası...”

“Kim? Profesör Philip mi? Ha, olabilir... Doğru ya, McKean’ler de profesördü...”

“Dedekalkan’dan bahsediyordunuz.”

“Ha? Ne diyordum?”

“Kıskançlık...”

“Ha, evet. İşte, kazılar mazılar derken Pınarkesen’e ilgi arttı tabii. O zamana kadar sesleri çıkmıyordu; bizden iyiydiler çünkü. Ama son yıllarda biraz arttı. Bizim şaraplar sağda solda yazıldı ya. Kazıdan sonra da bunnara giden turistin beş misli fazlası bize

gelince,” dedi, durakladı. Yüzünü ekşitti. “Aslında epey miskinlik yaptılar.”

“Miskinlik?”

“Miskinlik... Pislik işte; burada böyle deriz biz.”

“Ya... Ne tür pislik yaptılar?”

“Gazetelere neyin yazılar yazmışlar. İşte, zamanında köyken kasaba sayıldık ya biz, ona göre de devletten turizm desteği aldık... Kooperatiften sonra... ta kaç sene sonra yani. Yok usulsüz-müş, yok rüşvet vermişiz, bilmem ne...”

“Yok aslında öyle bir şey tabii?”

“Tabii canım. Tamam, zamanında Şakir Ağa’yla babam bi şeyler çevirmişledir belki ya, o, ta o zamanki iş. Günahları vasa da onnarın boynuna. Benim dönemimde yasadışı hiçbir icraat yoktur. Tabii, gene de sağda solda bizi kötöleyen haberlerin çıkmasını istemeyiz... İşte ben de o zaman düşündüm ki bu hayalet hikâyesini duyarlarsa fırsat bilip kullanır bunnar...”

Başkana yanıldığını, hayalet hikâyesini gereğince yayarlarsa paranın dibine vurabileceklerini, ayrıca, Dedekalkan’la rekabetlerine bakış açısını pek çocukça bulduğumu söylemedim. İleriye o derece görememesi derdim değildi zaten. “Peki,” dedim, “bu Mu-hittin Bey? Sağlam ayakkabı mıdır?”

Güldü başkan. “Uyuz bir herif,” dedi. “Hiç konuşmaz. Hani, vardır ya, köylüyü, kasabalıyı küçümseyen tipler... Onnardan. Pek havalıdır. Şahap’ın üniversiteden arkadaşı mı ne, öyle biri.”

“Ziraatçı mı yani?”

“Yok... O dönem tanışmışlar. Üniversite zamanı yani. Maden mühendisi galiba kendisi.”

“İşleri iyi mi? Epey zengin bir havası var.”

“İyi herhalde... E, taş diye geldi mermer buldu. Hem de epey zengin bir yatakmış galiba.”

“Siz görmediniz mi mekânını?”

“Görmedim. Ne diye göreyim?”

“E, ruhsat muhsat?”

“Bizde çalışan çocukları ilgilendirir o işler.”

“E, sonuçta onayınız...”

“Çocuklara güvenirim. Ayrıca, devletten almış ruhsatı. Goley iş değildir ha...”

“Peki ya bu Alman?”

“O da uyuz... Muhittin gibi, konuşmaz pek. Türkçesi yok zaten. İlk geçen sene geldi; bu ikinci gelişi. Muhittin Bey’in iş arkadaşı mıymış ne, öyle bir şey. Almanya için mi, orasını bilmiyom ya, mermer alıyor annadığım. Hem, ne demeye getiriyorsun, dedektif bey? Soruşturmaylan mı ilgili Muhittin Bey?”

“Sayılır.”

“Allah Allah... Meraklandım bak. Hem zaten, soruşturma iyi gitti deyip duruyosun ama hâlâ neler bulduğunuzu söylemedin, habire beni konuşturdun.”

Kasıldım biraz; ustalaşılıyor muydum, nedir? Güldüm ve “İki soru daha,” dedim. “Önce, kasabanın diğer ucunda bir kıraathane daha var.”

“Çiçek,” dedi hemen başkan.

“Evet,” dedim. “Orası daha bir... ne bileyim, modern falan. Kliması var...”

“Neden burada oynuyorsunuz, bu sıcakta diyen, de mi?” dedi başkan. Kafamı salladım. “Çiçek daha yeni. Biz, kim bilir kaç sene var, burada oynarız. Alışkanlık yani.”

“Peki, Osman Ağa’nın hayaleti görünce koştura koştura ta buraya gelmesi? O da mı alışkanlık?”

“Hunu bilmem,” dedi başkan. “Ağa, sabah o korkuyla kim bilir ne düşündü de buraya koşturdu. Gerçi, Çiçek sabahın köründe açılmaz, o da var.”

Hımladım. Osman Ağa'nın, ta çiftlikten buraya koşturması tuhafıma gitmişti sahiden. Ama belki başkanın dediği gibiydi; belki adamcağız o saatte, sabah namazından sonra sadece burada birilerini bulacağını bildiği için...

Peki der gibi kafa salladım ve son sorumu sordum: "Hacı kim?"

Tut şunun ucunu

Başkanı, kısmen bülbül yerine koyup adama, kafamda dağınık halde toplanmayı, daha doğrusu Tefo'nun gelip kendilerini toplamasını bekleyen bilgi ve fikirlerimden zerre kadar koklatmamayı başarıp teşekkür ettikten sonra kalktım, ölümünden sonra işletmesini oğlu Orhan'ın devraldığı, hem başkanın, hem de rahmetli Şahap Bey'in arkadaşı Hacı Ahmet Özdokuz'un kiraathanesinin biraz ilerisine birkaç saat önce güneşin altında pişmeye bıraktığım kiralık arabama atladım ve pansiyona döndüm. Tömbül başkanın veda ederken takındığı ifade pek hoşuma gitmişti, ne yalan söyleyeyim. Hoş, biri çıkıp 'Bırak saf başkan, akranınla dalaş' dese haklıydı. Bunu düşününce, temiz yürekli ve neşeli başkana hava bastığım için azıcık vicdan azabı çekmedim desem, yalan.

Davut'un, pansiyonun önündeki ağacın altında günlerini geçiren emektar pikabının yanına park ederken Nezih Amca'yı aradım. Gözde haytalarından biri sıfatıyla gene neler karıştırdığımı sordu. Tefo'nun üzerinde çalıştığımız konu üzerine herhangi bir şey anlatmamasına, bir de paldır küldür gitmesine kızmışmış. Yeni evli adam karısını hemencecik bırakıp koşturuyorsa önemli bir işi olmalıymış; esas o yüzden kendisine bir şey anlatmamasına kızmışmış. Bir tek Nilgün hanımkızı bir iki şey anlatmış, o da zaten bölük pörçükmüş, benim hık-mık etmemi hiç çekemezmiş. Öyle yapacaksam hiç konuşmayayım, daha iyiymiş. Ben de, "Ayıp ettin Nezih Amca," dedim cevaben. Çok tatlı adamdır Nezih Amca, neredeyse babam kadar severim desem yeri.

Neyse, kolpadan kızgınlığına karşı teslim havalarda, kabaca konuyu aktardım Nezih Amca'ya. Hayalet meselesi için laf edeceğini,

öyle bir şey varsa mutlaka birilerinin dolap döndürdüğünü söyleyeceğini bildiğimden, fırsat vermedim; yeri gelince hızlı hızlı anlattım Şaduman Bey’le karşılaşmamı.

“Allah Allah,” dedi ilkin. “E, bizzat gördüm demeseydin söyleyeceğim olurdu sana ya...”

“Biliyorum,” dedim, “başta ben de inanmadım zaten. Neyse, onu bunu bırak da, Nezih Amca, bir ricam var.”

“Buyur.”

“Senin şimdi İzmir’de tanıdığın vardır, değil mi?”

“Tevfik sordu geçende onu... Söke’de var bir tane; Halit. İlçe emniyet müdür yardımcısı. İyi çocuktur. Söyledim, gerekirse yardıma gelecek size.”

“Yok, onu biliyorum, söyledi Tefo. Benim dediğim, hani mali polisten falan...”

“Hayırdır?”

“Valla, hayır da olabilir şer de... Var mı, sen onu söyle önce.”

“Buluruz, kolay.”

“İyi. O zaman, bir zahmet, bir firma hakkında bilgi rica ediyorum. İzmir firması muhtemelen. Şirketin adını bilmiyorum; tek bildiğim, maden ya da taş ocağı açıp işletmek için, limited midir, anonim midir artık nasıl bir şirket olması gerekiyorsa, öyle bir şirket. Ha, sahibi de muhtemelen İzmirli... Muhittin Kalaycıoğlu adlı bir herif.”

“Muhittin Kalaycıoğlu... dur, bir kalem alayım. Tamam. Başka?”

“Dieter Bauer adında bir Alman. İş adamı sanıyorum.”

“Diğtir... nasıl yazılıyor?”

“Dieter diye... Denizlinin D’si, İzmir’in İ’si, Edirne’nin E’si, Trabzon’un T’si, bir E daha, bir de Rize’nin R’si... Diğtir Hönes hesabı. Ama soyadının nasıl yazıldığını bilmiyorum... Be, A, U, E, Re şeklinde olabilir... Jack Bauer gibi...”

“Kim?”

“Jack... Dizi var ya hani... ajan... yirmi dört... aman, boş ver; herhalde dediğim gibi yazılıyordur.”

“İyi. Başka?”

“Bir de, Aydın’da tarımsal tahliller yapan bir laboratuvar... Cık, bunu Nilgün de bulabilir. Adli bir şey değil. Ne dersin? Bulabilir miyiz bir şeyler bu şirket ve adamlar hakkında?”

Sorum boşunaydı elbette. Nezih Amca, söylemişimdir ya, tekrar etmekte sakınca görmüyorum, emniyet camiasında küçük çaplı bir efsanedir. Tanıyanı, seveni çoktur. Sevmeyenin de saygısı boldur; kaç kere gözümle gördüğüm için biliyorum. Kısacası, bulunacak bir şey varsa, bulur. Daha doğrusu, kim bulabilecekse, onu bulur. Dedim ya, başkalarının aksine, kariyerimizde bize destek veren çoktur; yani, başladığımızda bu derece farkında değildik gerçi, zamanla anladık ya, başarıyla sonuçlandırdığımız davalarda, evet başta Tefo’nun zekâsı, kısmet, sonra biraz benim hödüklüğüm epey yer tutmuştur ama Nezih Amca ve çevresinin faydasını say say bitiremem.

Neyse, Nezih Amca hemen gerekeni yapacağını söyledi. Be-hice Teyze’ye selamlarımı ekleyerek teşekkür ettim, telefonu kapadım, arabamdan indim ve park ederken el sallayıp ‘Bir dakika, geliyorum’ işareti yapmamdan bu yana konuşmamın bitmesini Filiz, Selçuk, Davut ve Hacer dizilişiyle bekleyen ve öğlen yemeğini henüz bitirmiş gözükten ekibimin yanına gittim.

Sofra pek neşeli görünmüyordu ama Davut, sabahki halinden biraz sıyrılmış gibiydi. “Seni beklemedik yemeğe; aç mısın? Atı-vereyim birkaç köfte hemen,” dedi daha ben yanlarına oturmadan. “Vallahi,” dedim, “güzel olur.” Seninki hemen fırladı, camlı dolaptan köftelerin kuzu kuzu yattığı kayık tabağı aldı ve hemen ardından davranan Hacer’e, “Sen otur; iki dakikada pişer bunlar,” deyip mutfağa yollandı. Çocuklara sabahki karşılaşmayı anlatmadıklarını umarak “E, nasılsınız bakalım bugün?” dedim. Esas sorum Hacer’eydi elbette.

Filiz’le Selçuk vokal grubu misali gayet iyiyiz derken, Hacer yüzüme acıklı acıklı gülümseyerek baktı. Selçuk’un, peki benim

neler yaptığım sorusuna cevap verecekken gene cep telefonum çalmaya başladı. “Hay bu teknolojinin köküne kibrit suyu... Affedersiniz,” deyip açtım ve masadan kalkarak bahçede yürümeye başladım.

“Hacım,” dedi Tefo, “galiba çaktım dalgayı.”

“Ciddi misin?” dedim demesine ya, boşuna konuşmayacağını biliyordum. Ayrıca, bir sonraki adımının, sırf beni çatlatmak için buraya gelene kadar sabretmemi ve şunu ve bunu araştırmamı istemek olacağını da biliyordum.

“Ciddiyim tabii. Yalnız, düşüncemi doğrulayacak bir iki kanıt lazım.”

“Neymiş onlar?”

“Babamı aradım demin. Muhittin Kalaycıoğlu der demez gülmeye başladı. Niye güldüğünü de söylemedi; sadece ‘Siz adam olmayacaksınız,’ dedi, iyi mi?”

“Allah Allah,” dedim otuz kadar dişimle sırıtarak, “niye güldü acaba?”

“İşte, ben de şaşırdım zaten. Üstüne, seninle konuşmamı söyleyip kapadı, iyi mi? Neyse, sen şimdi onu boş ver, dinle: Bir, orada toprak tahlili yapacak bir yer var mı, önce onu öğren. Yoksa, en yakın nerede bulabilirizi...”

“Olur. Sonra?”

“Sonra, o bağlara git. Hani bazı ağaçlar kurumuş ya... Oradan toprak örneği al. Anladın mı?”

“Anladım. Toprak örneklerini tahlil ettireyim, değil mi?”

“Aynen.”

“Başka? Dereden de su örneği alayım mı?”

“Dere?”

“Şaşan. Taş ocağının hemen yanından geçip kasabanın epey ilerisinden denize dökülüyor.”

“Dur bir dakika... aynı şeyleri mi düşünüyoruz?”

“Bilmem,” dedim. “Eğer aklından taş ocağından mermerden başka bir şey çıktığına ve çıkana dair bir fikir geçiyorsa, aynı şeyleri düşünüyoruz demektir.”

“Vay adil! Ulan, ne konuşturuyorsun beni o zaman? Baştan söylesene!”

“Ne, hep sen mi çözeceksin bilmeceleeri? Allah Allah...”

“İyi, aman.”

“Babanın neden güldüğünü söyleyeyim: Muhittin Bey’i ve şirketini araştırması için yardım istemiştin... Senden birkaç dakika önce. Ayrıca, henüz anlatmadım sana: Muhittin’in yanında bir Alman vardı.”

“Hayda... e, kimmiş?”

“Arkadaşıymış. Hesapta bundan mermer alıp Almanya’ya ithal mi edecekmiş ne... Ha, bir de Pınarkesen’e geçen sene gelmiş ilkin.”

“Nasıl bir tip?”

“Sağlam ayakkabıya benzemiyor. İş adamı kılığında girmiş bir haydut bence. Baban onu da araştırtaçak.”

“Bak sen şu işe. E, ben gelmeseydim keşke.”

“O kadar saat bekledikten sonra mı? Bence gelmelisin. Henüz bir şey çözmedik, sadece fikir oluşturduk. Daha bundan çıkıp Şaduman Bey’in öldürölmesini çözmeliyiz... Ayrıca, sensiz olmaz, biliyorsun.”

Gevrek gevrek güldü bu. “Yalakasın.”

“Öyleyim. Peki, de bakalım: Havaalanında oturduğun yerden bir şeyleri çözebildiğine göre, Şaduman Bey’in ölümü ile ilgili bir fikrin vardır muhakkak.”

“Bak, orada tıkanıyorum işte...”

“Ben de. O konuda fikir yürütmemizi sağlayacak bilğimiz yok. Adam eceliyle ölmüş görünüyor.”

“Öyle değilse bile üzerinden neredeyse bir yıl geçmiş, aksini kanıtlayacak delil melil bulamayız diyorsun.”

“Evet. Ne diye tekrar ediyorsun?”

“Bir daha üstünden geçelim diye. Bir elin nesi var, hesabı. Şimdi, ne biliyoruz? Adamın ölümü hakkında diyorum.”

“Az şey. Geçen yılın 26 Ağustos’unda...”

“26 Ağustos mu?”

“He... Nasıl tesadüf ama?”

“Valla ilginç. Tam bizim... aaa, neydi Şaşkınbakkal’da cese-dini bulduğumuz kadının adı yahu?”

“Öznur Karaçay. İhtiyarlıyorsun.”

“Kendine bak sen.”

“Allah Allah... Neyi unutmuşum bakalım?”

“O-hoo...”

“Ohoyu bırak da, neyi unutmuşum bir sayıver.”

“Öf... Bırak şimdi, konuya dön.”

“İyi, aman. Neyse, ne diyordum?”

“Al işte... Bunak Bey.”

“Sen sahiden gelme be Tefo.”

“Tamam,” diyerek güldü sevimlim. “Uzatmayalım. 26 Ağustos diyordun.”

“İyi, yuttum ama şimdilik. Neyse, işte, Şaduman Bey, 26 Ağustos’ta, karısı ve kardeşiyle beraber öğlen yemeğini yiyor. Karısı, yemek bittikten sonra kalkıyor, diğer ikisini yalnız bırakıyor. Sonra bunlar biraz gevezelik ediyorlar... kahve içiyorlar, falan. Kardeşi, saat ikiye doğru, belediye başkanıyla tavla oynamak için kalkıyor. Adam yalnız kalıyor. Doktora göre, yaklaşık yarım saat sonra oturduğu şezlongta kalp krizi geçirip ölüyor. Neden sonra, karısı geliyor, o halde buluyor. O kadar. Adamın şeker ve yüksek tansiyonu var. Hava sıcak; ağır şeyler de yemiş galiba. Ha, bir de pek heyecanlı bir adammış rahmetli...”

“Şahap’la arası açılmış, değil mi?”

“Daha önceden. Ama barışmışlar sonra. Tabii bu, Şahap’ın dediği. Anlattığına bakarsak, Şaduman Bey’de o gün herhangi bir neşesizlik yokmuş. Yemekte havadan sudan konuşmuşlar... Bir dakika ortak,” deyip, “Biz gidiyoruz, sonra görüşürüz,” diye seslenen Filiz’le Selçuk’a el salladım; elinde tabakla masaya giderken başıyla ‘Haydi, soğumasın’ türü işaret eden Davut’a “Tamam, geliyorum,” dedim ve tekrar kardeşime döndüm. “Ne diyordum?”

“Yemekte konuşmuşlar, diyordun. Tam ne konuşmuşlar, biliyor musun?”

“Havadan sudan, dedi Şahap Bey.”

“Sözüne inanmamız gerekmiyor elbette. Peki, kadınla konuş-tun mu?”

“Gülbahar Hanım’la mı? Yok.”

“Bir de ondan dinlemek lazım bunu. Ama bence esas mesele, Gülbahar Hanım kalktıktan sonra konuştukları. O varken bir terslik yaşansaydı, kadın ses çıkarmazlık etmezdi herhalde.” Durdu, “Tabii,” dedi, “Şahap’la bir numarası yoksa.”

“Valla şu dakikaya kadar onu ima eden bile çıkmadı hacım. Bence, bir şey varsa, kadın masadan kalktıktan sonrasında. Ama onu bilemeyiz; yani, Şahap’tan başka ne konuştuklarını bi-len yoktur herhalde.”

“Tabii, öyle ya da böyle, adamın öldürülmesi için bir neden gerekli, değil mi? Hım... Ha, şey ne oldu? Aaa, neydi adları be, dur... hani şu senin Hamlet’le Amerika’ya giden ikili...”

“Aney! Onları tamamen unuttum ben yahu! Dur... Davut! Baba be, Selçuk’un cep telefonu numarası var mı bizde?”

“Var,” dedi Davut ve “soğudu bunlar,” diye ekledi.

Davut’a “Tamam,” Tefo’ma da, “Hacım, kapatıyorum,” dedim. “Ararım sonra.”

Keko duo ve ölümle randevu

THY her zamanki THY'ydi. Kendimi bildim bileli, doksanlı yılların yarısından milenyumun başına kadar geçen birkaç yıllık zaman dilimi hariç, çünkü o arada ciddi bir atılım yapılmış ve yanlış hatırlamıyorsam, dünyanın sayılı havayolları arasına girilmişti, evet, kendimi bildim bileli, uçuşlarda az ya da çok rötar olurdu. Hani, nasıl denir, işin elzem parçası gibiydi bu rötar hikâyesi. Hatta rötar sözcüğü Fransızca'dan dilimize sırf THY hatrına girmişti desem, yeri. Gerçi bu seferki bomba ihbarıyla ilgiliydi ama öyle olmasa bile illa ki rötar yapacaktı uçaklar, biliyordum.

Diyeceğim, Tefo'nun uçuşu, hani mücbir sebepten zaten gecikmişti ya, o sebep ortadan kalktıktan sonra bir de olağan rötarla sakatlanmıştı. Tefo, bin bir küfür eşliğinde, uçağının sekizde kalkacağını bildiren anonstan hemen sonra aramıştı. E, haklıydı tabii. Havaalanını yakıp yıksa, gene haklıydı. Zaten gün, turizm mevsiminin göbeğine denk geldiğinden, tamam eskisi kadar değildi belki ama gene de havaalanları kalabalıktı; üstüne bu çıkınca sabır taşı bile çatlardı. Fenası, İzmir'e kalkan ve rötarla uğraşmayan diğer uçaklarda, diğer firmalarınkilerden bahsediyorum, yer yoktu. Hayır, yeni evli, falan... İşin o yanı da vardı. Ama dedim ya, Ayla anlayışlı kızdır. Ta en baştan itibaren buna benzer ayrılıkları yaşayabileceklerini biliyordu ve yine en baştan itibaren, yani o günden başlayarak Tefo'nun işinin gereklerini yerine getirmesine hem saygı gösterdi, hem destek verdi.

Neyse, anlayacağınız Tefo gecikiyordu. Anca geceyarısına doğru, o da ilgili vasıtaları zamanında yakalayabilirse, yanımıza gelebilecekti.

Dilaver’le Ömer ikilisi, öğlenki gibi Filiz, Selçuk ve davetsiz ama hoş karşılanan misafir John’un katıldığı ve bitişini izleyen birkaç hoşbeşten sonra üçünün birden ayrıldığı akşam yemeği üzerine çayımı içip, nasıl insafa geldiyse artık, güneşin batmasıyla hafiften çıkan esintiye şükrederek, sabahki olayın etkisini üzerinden biraz atmış görünen Hacer ve o işi çoktan halletmiş Davut’la gevezelik ederken geldi. Gevezelik dediğim tümüyle havadan sudan şeylerdi, hemen belirteyim: Sanki sözleşmiş gibi, ne Şaduman Bey’le sabahın köründe tanışmamdan, ne de ilgili konulardan söz ediyorduk.

Ben, hani ne bileyim, Hacer zaten yeterince sarsılmıştı, hatta belki en baştan bana Şaduman Bey’le doğrudan kan bağıını söylemediği için utanıyordu, daha doğrusu, söylemedikleri için ikisi de utanıyordu diyeyim, çünkü Davut, Hacer’in çay yapmak için kalktığı arayı fırsat bilip, “Keşke en baştan söyleseydik sana,” demişti, o yüzden konuyu deşmeyeyim, açılacağı varsa açılır zaten, diyordum. Tabii, sırlarının beklenmedik bir yerde ortaya çıkacağını bilemezlerdi; gerçeği benden saklamalarına kızmıyordum. Aksine, iki kardeşin, tabii özellikle Hacer’in yaşadıklarını düşününce, üzülüyordum bile.

Tefo’yla konuşmamızdan sonra, Davut’tan Selçuk’un numarasını almış, oğlanı arayıp Dilaver’le Ömer’i yanıma yollamasını rica etmiştim. Selçuk, ikilinin mesai saatlerinde değil, ancak akşam gelebileceklerini söylemişti. Ben de, “O zaman, akşam yemeğinden sonra pansiyona gelmelerini sağla,” demiştim. Elemanlar, dediğim gibi, akşam yemeğinden sonra, dokuz buçuk gibi gelmişti. Arada geçen zamanı, çoklukla Hacer’i neşelendirmeye yönelik sohbetlerle geçirmiş, arada, Bodrum’da geçenler dahil, tam beş uzun günden beri izlemediğim televizyona yarım göz bakmıştım.

Selçuk ve Filiz’i, ikilinin onların yanında istediğim gibi konuşmayacaklarını söyleyerek göndermiştim. John da, beklediğimin aksine, sorgumu izlemek için kalmamış, evde biraz okuduktan sonra erken yatmak istediğini söyleyip onlara katılmıştı. Kasabanın her karışını arşınlamaya, her sohbetine balıklama dalmaya hevesli

John'daki ani değişimi merak ediyordum; davaya ilgisini birden-bire kaybetmiş gibiydi.

Neyse, Dilaver'le Ömer gelince İrlanda kökenli İngilizle ilgili merakımı bir kenara bıraktım. Okul arkadaşlıklarından dolayı Selçuk'la yaşıt ikiliden Dilaver, benim boyumda, esmer, geniş omuzlu, gayet temiz yüzlü ve pek saf bakışlıydı. Ondan biraz daha kısa ama aynı derecede atletik görünen Ömer'se tam tersi, cin gibiydi dememi bekliyorsanız, yanılacaksınız: ekürisi onun yanında, dış görünüş bakımından diyorum tabii, çakalların şahı gibi duruyordu. Kısacası, en azından ilk intibam, ikisinin de, hani şimdi biraz ayıp kaçacak böyle demek ya, süzme salak oldukları yönündeydi.

Bu önyargı eşliğinde senaryoyu da yazıvermiştim: Şahap san-sarı, artık ne demeyeyse, kafalanması gayet kolay görünen bu iki-sine ayarı vermiş, Amerika'ya yollayıp Selçuk'u vitamine boğdur-muştu. Çocuğun Amerika'dan döndükten, yani bu iki avanakla her dakika beraberliği kesildikten sonra yavaş yavaş başlayan, Çeş-me-İzmir seyahatinde iyice kendini belli eden düzelmesi, tavsi-yeme uyup geldiğı yemeklerle devam ediyordu ve bu durum tah-minimin doğruluğuna dair bir delildi bana göre.

Karşıma dikilen ikiliyi bir daha süzdüm. Her ikisinin de pat-ronlarına sadakatte ön saflarda koştuklarına emindim ve adamın emredeceğı her şeyi düşünmeden yapabileceklerine karar vermiş-tim. Ha, nedir, Şahap'ın ne demeye oğlana vitamin takviyesi yap-tığını bilemiyordum; orada çuvallıyordum. Tabii böyle bir şeyin, vitamin işinin yani, olup olmadığını da bilmiyordum; onu hiç söy-lemiyorum zaten. Hani, Claudius, Hamlet'in zıvıtmasını müteakip dümenini çakozladığını belirtir imalarda bulunmakla kalmayıp Polonius'u, tabii amcası sanıp öldürmesi üzerine üvey oğlundan ebediyen kurtulmaya çalışıyordu ya, hikâyeye uyacaksa tabii, Şa-hap'ın çocuğu ortadan kaldırmak yerine Hamlet misali sapıttırıp kendi üzerine saldırtmak istemesi pek akla yatkın görünmüyordu, onu diyorum işte. Yani, tamam, fark etmeden, yemeğine ya da içe-ceklerine karıştırıldığını varsaydığım vitaminler yüzünden dengesi bozulan Selçuk, Filiz'in korktuğu gibi bir halt işleyebilirdi belki

ama o zaman Şahap paralara kavuşmak ne, hayata veda ederdi. Şahap'ın, oğlanın başını başka türlü derde sokacağını umarak böyle bir işe girişmesi ise, anca akıllara ziyan bir gerzeklik sınıfına girerdi. Çocuğu zehirliyor muydu peki? Cık, o da değilmış gibi geliyordu bana. Hani, zehirleyeceksen, vitamin pompalayacağına, tamam, onun da sonu tehlikeliydi ama ne bileyim, mesela klasik yöntemle, tabii bu durumda Şahap'ın klasik yöntemi bilecek kadar polisiye okumuşluğunu veya izlemişliğini varsaymak gerekirdi, yemeğine azar azar arseniği katmak çok daha işe yarardı, diyordum.

Neyse, işte bu iki şabalak, “Bizi çağırtmışın Davut Ağabey, Selçuk Bey eyle söylediydi,” diye geldiler. Davut da, “Ben değil, Vedat Bey istedi sizi; geçin oturun şöyle,” dedi. Elemanların gelişini görmemden, daha doğrusu suratlarındaki ifadeyi görüp yukarıdaki senaryoyu yazmamdan itibaren arkama yaslanıp kollarımı kavuşturarak cezayı kesmeye hazır mafya babası misali bir poz takınmıştım. Masaya yaklaştıklarında yerimden kıpırdamadım. Çocuklar, biraz şaşkın, biraz da, muhtemelen ne iş karıştırdığıma dair sağdan soldan duyduklarına, gene muhtemelen hayalgüçlerine kazınmış yanlış fikirleri eklemekten kaynaklanan çekingen bir havada, sağımda oturan Hacer'e, “Merhaba abla,” diyerek oturdular.

Elemanlar oturunca bir sigara yaktım ve paketle çakmağı, aç köpeklerine kemik bahşeden zalim lord havasında masaya atarak arkama yaslandım. Elemanlar, ne oluyor yahu gibisinden bakışırken, arkalarında duran Davut'la göz göze geldim; taframı anlamış, sırtıyordu.

Aslında bu derece saftorik görünen iki gence tavır yapmak biraz canımı sıkıyor değildi ama eh, iş iştı ve o an için böyle davranmamın en iyisi olduğunu düşünüyordum. Haydi, doğrusunu söyleyeyim: Gençleri etkilemek ve konuşturmak için başka türlü davranmak aklıma gelmemişti ve yalan borcum yok, böyle şekil yapmak hoşuma gidiyordu.

“E,” dedim sigaramın dumanını yüzlerine doğru üfleyerek, “hanginiz Ömer?”

“Ben,” dedi Ömer.

“Güzel. Bana Amerika seyahatinizden bahsedin.”

Anlamamış gibi baktılar. Dilaver, bu halini dillendirdi.

“Hiç uzatmayalım,” dedim bıkkın bir tavırla iç çekerek, “ne halt ettiğinizi biliyorum.”

Ömer’in sararması sonbahar yapraklarından beterdi; beriki, ikilinin sözcüsüymüş gibi, “Vallahi,” diye söze başlamıştı, elimi kaldırdım, en soğuk sesimle bu sıcakta ve saatte maval dinlemeye hiç niyetli olmadığımı söyledim. İşin aslı, onca şey anlatmışken bundan utanacağım yok ya, gene de biraz sıkılıyorum şimdi, dedim, sadece iki kafadarı konuşturmak değildi: Artık ne akla hizmetse, Hacer’e şöyle incesinden gösteri yapma peşindeydim. Hani, dedektiflerin şahıyım, aslanların hepsinden daha aslanım ya, işte o aslanlığını daha bir görsün diye.

Hesapta âşık olmayacaktım. Sevsinler kararlılığımı...

Tabii, etkileniyor mu diye dönüp Hacer’e bakmadım, o kadar da değil.

“Kötülük düşünmediğinizi ve kabahatin sizde olmadığını da biliyorum,” diye ekleyince Dilaver, “Ö... öyle mi?” dedi.

“Ö-öyle,” dedim garibanın kekelemesini taklit ederek. Lordların en peşiydim canım.

“Ayrıca, konuyu bizden başka bilen yok; istediğim cevabı verirsiniz, öyle de kalacak,” dedim dik dik bakarak.

“Ama biz...” dedi Ömer, arkadaşına baktı. Blöfü yemişlerdi.

“Sizden öğrendiğimi kimse bilmeyecek,” dedim son bir dürtük hesabı.

Fena sallıyordum tabii. Almak istediğim bilgiyi kullandığımda, bülbül misali şakıdıklarının her halükarda anlaşılacağını düşünmeyecek kadar salak çıkmalarını umuyordum.

İkili biraz daha sıkıntıyla birbirine baktıktan sonra Dilaver, “Tamam,” dedi. “Ne öğrenmek istiyorsunuz?”

“Tek bir şey,” dedim. “Bunu size kim yaptırdı?”

Arkadaşına bir kez daha baktıktan sonra, “Selçuk,” diye mırıldandı Ömer.

“Ama inanın, pişmanız,” diye hemen ekledi Dilaver.

“Kimsenin bilmeyeceğini söylemişti hem,” diye atıldı Ömer. “Aramızda kal’caktı.”

‘Hayda,’ dedim içimden. Baktım, Davut’la Hacer de benzer havadaydı. Ulan bunlar ne diyor, dur bakalım gibisinden baktım ve “Anlatın,” dedim.

“Şahap Bey ‘Ne olursa olsun yanından ayrılmayın; hatta derse girdiğinde kapısında bekleyin,’ demişti bize,” dedi Ömer.

“Biz de öyle yaptık. Hiç ayrılmadık yanından,” diye ekledi Dilaver.

“Evet, hiç ayrılmadık. Her gittiği yere gittik.”

“Yoksa hiç bulaşmazdık; biz yapmayız öyle şeyler.”

“Ama Selçuk söz verdi bize... kimse bilmeyecekti.”

İyi ulan, tamam, ne tür bir salaklık yaptınız, ona gelin diyecektim, gene cebim çaldı. Aman be, Tefo, Nilgün ya da Nezih Amca, tam en civcivli yerde aramayı nasıl başarıyorsunuz diye söylene söylene cebimden telefonu çıkardığımda, ekranında yazan ‘Özel Numara’ ibaresini gördüm. Allah Allah, diyerek açtım.

“Vedat Bey?” dedi, tanımadığımı, davudi bir ses. Ta kendisi dedim ve kimle müşerref olduğumu sordum.

Diğer uçtaki, kendini tanıtmak yerine, gayet kaba bir tonla, “Şaduman Bey’in katilinin kimliğini öğrenmek istiyor musun?” dedi.

“Evet, tabii,” dedim şaşkın şaşkın.

“Öyleyse hemen kazı alanına gel... Hemen.”

Yemin ettim!

Daha önce söylemişimdir: Dayak yemeye de, atmaya da pek müsaitimdir; hani, kırılmadık yerim yok desem, yalanın dik âlâsı tabii ama az sopa yememişimdir. Aynı şekilde, asla övünülecek bir şey değil ya, aralarından ikisi bu dünyaya, ne yazık ki sayemde veda etmiş bir araba kötü adamın canını yakmışlığım var. Geçmeden belirtiyim, gereksiz düşüncelere kapılmayın: Nasırlı elceğizlerimde kanı bulunan o iki kötünün âlem değiştirmesine katkım, her ikisinde de herhangi bir ceza yemememden anlaşılacağı üzere, tümüyle nefs-i müdafadan ibarettir ve işin iç yüzünü bilen pek çok kişi, Tefo dahil, her ikisinin de kestiğim cezayı hak ettiklerini defalarca beyan etmiştir. Lâkin, hep derim: Can almak kötülüklerin en kötüsüdür ve bu türde cezaları kesmek insanoğluna düşmez; adalete, her ne kadar kör topal çalışsa, hatta bizdeki gibi türlü iğrençlikler yüzünden bazen hiç çalışmasa dahi güvenmek gerekir ve yediğim halt, yasa gözünde taammüden cinayet sayılmasa bile vicdanımdaki sızıyı anca ben bilirim.

Neyse, filmlerden aparma günah çıkarma işi bir yana, bahsettiğim o kötü adamlar, artık bu hayvansı bünyemi pek mi dışavuruyorum, nedir, her buldukları fırsatta verirler sopayı bana.

İşte, dedektiflik kariyerim birinci yılını doldurmuş ve ikincisinden henüz birkaç ay almışken, o gece, *Pænitentia* kalıntıları'nın önündeki çimenlikte yediğim o sopanın acısı, şafak sökerken ufaktan bilincimi ele geçirdi ve düşsel dostlarımla deyişle, halüsyon mudur, nedir, o dünyadan, kimi filozofa göre öyle değilse bile, en azından şimdilik gerçek diye bildiğim dünyaya döndüm.

Güneş veya yeni öğrendiğim adıyla Hayrullah, ışıklarını kızgın kızgın göz kapaklarıma vurunca gerçekten açmak zorunda kaldım bunları. Açmamla, düşsel sohbet arkadaşlarımla önceden bildiğim hallerine döndüklerini gördüm. Yerimden binbir zahmetle doğrulurken içimi kaplayan tuhaf, hani sevdiklerinden ayrılırken yaşanan türde bir buruklukla gülümseyip hepsine birden hoşçakalın dediğimi de, taşlardan birinin üzerine tırmanan bir karıncanın bana doğru anten salladığını görür gibi olduğumu da gayet iyi hatırlıyorum.

Dediğim gibi, şimdilik öyle kabul ettiğimiz gerçekliğe döndüğümü tümüyle kavrayınca, ağır çekim hareketlerle yavaştan doğruldum. Doğrulmamla beraber, vücudumun her yanından beynime ulaşan acı sinyallerinden, sağ göğsümün altındaki kendini daha bir öne çıkardı. Yokladım ve o cenahtaki kaburgalarımın birkaçının kırıldığına karar verdim.

Bakayım oramda buramda ne var, ulan amma sopa yemişim be, falan derken, beynimin anı bölümü hızla işe girişti ve acı sinyallerini iki yana iterek saatler önce yediğim dayacağın görüntülerini yüklemeye başladı.

O yüklerken, beynimin pişmanlıkla görevli kısmı işe girişti.

İlk görüntü, saatler öncesine, geceyarısından önceye aitti: Tam, karşımda oturan saftorik ikiliyi sıkıştırıyordum ve Selçuk'a vitamin yüklemelerini değil, otlı ve Hacer ablalarından utanarak, kendi deyişleriyle 'cıbil hatunlu', hani zirzop Holywood yapımlarında vardır ya, o türden bir partiye nasıl istemeye istemeye katıldıklarını öğrenmek üzereydim, o gün boyu sık sık yaptığı gibi, gene cep telefonum çalmıştı. Arayanı tanıımıyordum ve şaşkın şaşkın, evet, Şaduman Bey'i kimin öldürdüğünü tabii merak ettiğimi söylüyordum.

İkinci sahnede ise, umduğumdan çok farklı ve bilmem gerek-meyen bir meseleyi anlatan oğlanlara sonra tekrar konuşacağımızı söyleyerek ayağa fırlıyordum. Merakla bakan Davut'la Hacer'i bir kenara çekip durumu aktarıyor, karşılığında arkadaşımın ne olur

ne olmaz deyip peşime takıldığını görüyordum. Biz arabaya binerken Hacer arkamızdan koşup kolumu yakalıyor ve lütfen ama lütfen çok dikkatli davranmamızı istiyordu. Ben de ona, merak etmemesini söylüyor ve eğer vakitlice dönmezsek bekleyip Tefo'yu karşılamasını rica ediyordum. Gecenin bir yarısı, evet, başka gelen çıkmazdı tabii ama yüz kişi de gelse ortağımı aralarından kolayca seçebileceğini belirtiyor, adamımı tarif ediyordum. Tamam, diyordu Hacer. Gözlerinde endişe, pansiyonun bahçesine, iki şabalığın yanına dönüyordu.

Üçüncü sahneye karanlık hâkimdi. Davut'la beraber, *Pænitentia* ortaya çıkmadan önce taş ocağının kurulduğu düzlükte kiralık arabamdan iniyorduk. Arabanın farlarını açık bırakıyordum. Far ışığının aydınlatığı manzara, yarattığı keskin gölgeler, ulaşamadığı yerlerdeki sevimsiz karanlıkla beraber, o gece güleç yüzünü gösterseydi, Ay'ınkiyle ve kırpışıp duran yıldızlarınkiyle aydınlanacak halinden daha itici görünüyordu.

Sahnenin devamında, tam *Pænitentia*'yı sınırlayan iplerin önüne gelmiş, randevu veren kişi nerede diye bakınırken karanlıktan iri yarı bir eleman çıkıyordu ve farların soğuk ışığında biraz ilerleyince adamı tanıyordum. Şahap Bey'in evindeyken bana şarap sunan yarmaydı bu; Yasin.

Sonra, sahneyi gösteren kamera yer değiştiriyor, bir adım arkamdaki Davut'un bir kısmını kadraj dışı bırakarak Yasin'le beni tam yandan alıyordu. Sahne, Yasin'in elindeki naylon torbayla bize doğru yaklaşmasıyla devam ediyordu. Eleman, birkaç adım önümüzde duruyor ve torbayı uzatıyordu. Ben, "Ne bu?" diyordum. "Beyimin selamı," diyordu Yasin. Uzanıp torbayı alıyordum ve yanıma gelen Davut'la beraber içine bakıyor, farların önünde durduğumuz için karanlıkta kalan muhteviyatını anlamak için elimi daldırıyordum.

Sonraki sahnede, kamera Yasin'in arkasında, azıcık yukarıda, onu sırttan, bizi de cepheden gösterecek şekilde yerleştirilmişti. Ben, elimdeki torbayı başaşağı çevirip içine, güzelce destelemek zahmetine bile girilmeden doldurulmuş paraları *Pænitentia*'nın önündeki

karanlık çimlere saçıyor ve tüm taframla Yasin'e, "Beyine söyle," diyordum, "öğleye kalmadan parmaklıkların ardını boylayacak."

Yasin de, kamera burada başka bir açığa geçip tam yüzünü alıyordu, son diyeceğimin bu mu olduğunu soruyordu.

Evet, diyordu kopasica ağzım. Evet.

Bir sonraki sahnede ise, arada birkaçını indirmeyi başardığım bir kamyon dolusu elemanın salladığı sopa, tekme ve yumruklarla yere inmiş, yattığım yerde tortop görüyordum kendimi. Biraz ileride, Davut da benimle aynı kaderi paylaşıyordu; en azından o an için.

Bu sahnede, kamera açısı sürekli değişiyor, bir beni, bir bana vuranların az ışık yüzünden pek seçilemeyen yüzlerini, hareketlerini gösteriyordu. Elemanların, artık ne hırssa o, durmaya niyetleri yok gibiydi. Bir yandan küfrediyor, diğer yandan vurdukça vuruyorlardı.

Yerde büzülmüş kahramanınız ise, tamam, vurmamaları için yalvarmıyordu elbette ya, bir türlü kendinden geçemiyordu.

Neden sonra, pelte misali gevşeyip kendimi salıyordum; emin değildim ve yetersiz ışıkla ondan daha yetersiz oyunculuğum yüzünden manzaradan anlaşılmıyordu ama galiba darbeleri hissetmiyordum artık.

Sonra yakın plana geçiyordu görüntü: Adamlardan biri eğilip saçımdan yakalayarak kafamı kaldırıyor, herhalde seyirciler yüzümün ne hale geldiğini görsün diye biraz tutup bırakıyordu. Kafam, küt diye yere iniyordu. Kafamın kalınlığından bihaber adam, "Sabahı çıkaramaz," diyordu. Sonra Yasin ayısı, "Ötekine de bakın," diye emrediyordu. Az sonra, başka biri, Davut'un başında, benim için verilen bilgiyi tekrarlıyordu.

Derken görüntü yükseliyor, tepede bir yerde duruyordu. Elemanlardan ikisi, kiralık arabama binip gidiyordu. Sonra, birkaç eleman bizi iskeleden denize hoppacık yapar gibi kol ve bacaklarımızdan yakalayıp *Pænitentia*'nın yamaç içinde onca yüzyıl boyunca akıllara ziyan şekilde, fazla tahribat görmeden kalabilmiş kapısının biraz ilerisinde, bir gün önce manzara izlediğim doğal

çıkıntının altında kalan ağaçlıkların arasına götürüp çöple dolu naylon torbalarımız gibi atıveriyordu.

Adamlar arkalarını dönüp giderken görüntü kararıyordu.

Eh, son yazmadığına, yazılar çıkmadığına göre film bitmemiştir herhalde. Bilemiyorum, belki de bir dönem televizyonlarda pek moda olduğu üzere, bir an önce reklamları girebilmek için kapanış kısmını kesivermişlerdi. Veya yazılacak her şey başta yazılmıştı, ben kaçırmıştım.

Her neyse. Anı bombardımanının yüz bin pişmanlık eşliğinde bitmesiyle biraz daha kendime geldim. Sürüne sürüne demeyeyim, canım yana yana emekleyerek az ileride, diğer âlemdaki adı Mahmut muydu, Şevket miydi, artık hangisiyse ve ne cinsse bilemediğim ağaçlardan birinin dibinde yatan Davut'un yanına vardım.

Nefes alıp almadığına bakmadım bile. Almadığını biliyordum zaten.

Zar zor oturup sırtımı ağaca yasladım ve neşeli dostumu bir gayret omuzlarından çekip, başını kucağıma aldım. Çok ama çok uzun zamandır yanaklarımı ıslatmamış gözyaşlarımdan biri, bunca sene sonra kendine iş düşmesinin şaşkınlığıyla yanağımdan yuvarlandı, gitti, Davut'umun kan, toprak ve türlü yarayla bezeli, şişmiş yüzüne konuverdi.

Arkadaşımın başı kucağımda, önce, onu hiç düşünmeden peşime taktığım için kendime türlü belayı okudum. Sonra, hiç bağırmadan, hani, nasıl denir, öyle kalkıp gün doğumuna doğru haykırarak türünde herhangi bir dramatizasyona girmeden, bunu yapan ve yaptıranların herbirini, polise teslim etmeden önce, bizzat aneleri tarafından dahi tanınmaz hale getireceğime yemin ettim.

Film, şimdi bitmişti ve her zamanki gibi gerçek, sinema çıkışında bekliyordu.

Sadece zeytinyağlıları soğuk yerim

Öylece, bilemiyorum, belki yarım saat, belki beş dakika, boş boş bakarak oturdum. Ağaçların arasından ışınlarını üzerimize düşüren güneş yavaştan, hâkimiyetini sürdüreceği bu günü de bir haftadan fazla zamandır tarihe kaydolmuş akranlarını yaktığı kadar yakacağını belli etmeye başlamıştı.

Kalktım. Ağrılarımı aldırmıyordum. Çünkü, elimde teskere izni kağıdımla kucaklaşıp vedalaşmamızdan on dört yıl sonra beni hatırlayıp yardımımı isteyen arkadaşım, Davut’um da aldırmıyordu ve bunun sebebi, kim ne derse desin, bendim.

Kaburga kemiklerimden birkaçı kırıktı, muhtemelen başka yerlerimde de çatlaklar vardı. Açıp bakmadım ya, bacaklarımdaki morluklardan başka taraflarımda da vardı, biliyordum. Sol elmacık kemiğim, üst komşusu gözü neredeyse kapatacak denli şişti; aynı yerin biraz daha yukarısında, alnımın bitip saçımın başladığı yerde sızlayan bir şey daha vardı. Nedir diye yoklamak için dokunmadım bile. Hepsi birden, konserine başlamış Aykut ve diğer cırcır böceklerinin gün boyu susmak bilmemesi gibi, aralık vermeden ağrıyordu ve dedim ya, hiç umrumda değildi.

Eğilip Davut’un cansız bedenini kucaklarken daha çok canım yandı. Dostumu ıkına sıkına omzuma atarken daha da çok. Aldırmadım. Öfkeliydim, üzgündüm... İşte, ne dersiniz öyleydim.

Sırtımda Davut, ana yoldan kıvrılıp *Pænitentia*’ya varan derin tekerlek izli, sık ağaçlı yolda topallaya sürüne ilerlemeye başladım. Biraz gittikten sonra, çimlerin anlayışla karşılayacağını umarak arkadaşımı yere indirdim ve o anda elimdeki tek malzemeyi kullanarak, yani avuçlarıma tükürerek Davut’un yüzünü temizlemeye

giriştim. Hani, 'Baba'da *Don Corleone, Sonny*'nin cesedini mezar hizmetleri veren bir elemana götürür ve 'Annesinin onu böyle görmesini istemiyorum' der ya, ben de, sanki çok fark edecekmış gibi, sanki suçumu hafifletecekmiş gibi, Hacer'in ağabeyini bu halde görmesini istemiyordum.

Yol kenarındaki ağacın dibinde, Davut'la beraber biraz oturdum. Sonra kalktım, Davut'u tekrar sırtladım ve Pınarkesen'e giden yola çıkacağımız sapağa doğru yürümeye devam ettim.

Arabayla gelirken pek dikkat etmemişim; sırtta yükle epey yolmuş meğer. On beş-yirmi dakikalık ağır aksak ve bolca ağırlı bir yürüyüşten sonra, nefes nefese kasabaya giden yola vardım. Davut'u, sanki ufaktan yükselen güneşten etkilenecekmiş gibi, yol kenarındaki ağaçlardan birinin dibine, gölgeye bir daha yatırdım. Ne yapacağımı bilemiyordum. Sırtımda Davut'la tepeyi tırmanmak ve inmek, o halde jandarma karakolunun önünden geçip kasabaya girmek istemiyordum. Ha, maçıyı sıkıp yapardım yapmasına; sıcakta zor, yorucu ve morucu ama çok epik bir sahne olurdu. Lakin esas derdim film çevirmek değil, intikam yemeğimi soğumadan yemekti ve sofraya bir an önce oturmak istiyordum. Kısacası, fazla vakit kaybetmeden ve yarama bereme aldırmadan, Yasin'den başlayıp ilgili tüm kafaları kırmaya girişmek derdindeydim ve kasabaya bir şekilde, kimseye görünmeden girip doğrudan pansiyona varmak istiyordum.

Neden sonra, şortumun cebindeki ağırlığı fark ettim. Cep telefonum, onca arbede arasında, hani film icabı denecek cinsten bir 'nasıl olduysa' sonucu, cebimden düşmemişti.

Baktım, cevapsız çağrı yoktu. Hani, dönmediğimizi görünce merak edip ararlardı diyordum. Arayan yoktu. Ne Hacer, ne Tefo...

Derin bir nefes aldım, göğsüm acıdı. Pansiyonun numarasını tuşladım ama daha numara düşmeden kapadım ve aletin hafızasından Hasan'ın numarasını bulup arama tuşuna bastım.

Epey bir çaldıktan sonra açıldı telefon. Pek uykuluydu Hasan'ın 'Alo'su.

“Hasan,” dedim, ayılması için beklemeden. “Vedat ben...”

Uyku sersemi bilincinde Vedat’ı hatırlaması için gereken kısa bir süre sonunda, “Hayırdır?” dedi Hasan.

“Birader,” dedim, “bir ricam var. Bodrum’dasın hâlâ, değil mi?”

“Evet de, tsabahın köründe...”

“Kusura kalma, durum acil. Birkaç kötünün kafasını kıracağım. Destek lazım.”

“Ne diyorstsun?” dedi Hasan, aksiyonu duyunca uyanıvermişti.

“Açıklayacak vakit yok, kardeş. Var mısın, onu söyle.”

“Olmatsz mıyım? Neredetsin?”

“Pınarkesen. Hemen yola çıkabilir misin?”

“Ayıpstsın...”

“İyi,” dedim, önce kasabanın, sonra pansiyonun yerini tarif ettim ve kapadım.

Sanki ben bakmazken kalkıp gidebilirmiş gibi, yerinde mi diye Davut’a baktım ve pansiyonu aradım.

Telefon gene uzun uzun çaldıktan sonra açıldı. Daha sabahın körüydü elbette ama normal bir sabahın körü değildi ki uyuyanlar telefonu anca duyup açsın. Şaşırmıştım; sonunun boktan çıkması mümkün bir gidişin ardından bu kadar zaman geçmiş ve giden-den, yani bizden haber alınmamışken ne diye birileri, en azından Hacer, telefon başında beklememişti? Hani katilin kimliğini öğrenecektik falan, hiç mi merak etmemişti? Ya Tefo? O neredeydi? Yoksa hâlâ THY ile mi cebelleşiyordu?

“Günaydın,” dedi Hacer gayet uykulu bir tonla. “Dönüyor musunuz?”

“Döneceğiz,” dedim sesindeki mahmurluğa değil, sakinliğe şaşarak.

“İyi. Kaçta çıkarsınız yola? Ona göre hazırlayayım kahvaltıyı...”

“Hacer,” dedim, “ne diyorsun?”

“Kaçta çıkacaksınız dedim. Söke’den gelmeniz yarım saat tutmaz, kahvaltıyı ona göre...”

“Ne Söke’si?” dedim lafını bölerek.

“A?” dedi Hacer. “Söke’de değil misiniz? Neredesiniz?”

“Nereden çıktı Söke? Kim söyledi?”

“E, Yasin’den istemişsiniz ya aramasını...”

Liste başı ayımı tanıyordum tabii. Gene de, “Yasin?” deyiverdim.

“Çiftlikten işte. Şahap Amca’nın adamı.”

“Ne zaman aradı ve ne dedi sana?”

Hacer, tersliği sezdi mi, bilmem, durakladı. Sonra, “Siz git-tikten bir, bir buçuk saat sonra aradı galiba,” dedi ve devam etti: “Sizi kasaba girişinde görmüş. Beni arayıp geceyi geçirmek için Söke’ye gideceğinizi söylemesini istemişsiniz. Merak etmeyecek-mişim. Sabah dönecekmişsiniz. Neden Söke’ye gideceğinizi de söylememişsiniz. Telefonunun şarjı mı bitmiş, ne... o yüzden beni aramasını istemişsiniz; öyle bir şey. Ne oluyor Vedat? Neredesiniz? İyi misiniz?”

“Yok bir şey, iyiyiz,” dedim. “Benim ortak geldi mi?”

“Gece yarısına doğru geldi; seni sordu. Yasin’in söylediklerini anlatınca, ‘Nasılsa ararlar,’ deyip yattı.. Çok yorgun görünüyordu. Şimdi, söyler misin, ne oluyor?”

“Sonra Hacer... sonra. Şimdi beni iyi dinle: Tefo’yu kaldır... yok, önce Selçuk’u ara... yok, dur... John... saat yediye gelmiş... evet, Hacı’nın yerindedir şimdi. Git onu bul. Tefo’yu da kaldır. John’ın arabası var mı, biliyor musun?”

“Bilmem. Hiç arabayla görmedim onu... ama...”

“Arabası yoksa, John’a, kimseciklere çaktırmadan bir araba bulmasını söyle.”

“Nereden bulacak?”

“A, dur bir dakika...” dedim ve kasabadan çıkıp Uğurtepe yoluşundan aşağı vurmuş bir taksiye, beni o mesafeden görüp

göremeyeceğini düşünmeden el salladım. “Tamam,” dedim Hacer’e. “Birazdan orada oluruz. John’u boş ver. Sen Tefo’yu kaldır... yok, kaldırma... ben ararım şimdi.”

Hacer birkaç ‘ama’ ve ‘neler oluyor Allahaşkına?’ daha sıralarken telefonu kapadım ve tabii ki sırf bir romanda yer alabilmek uğruna o saatte Pınarkesen’den Söke yönüne gitmeye kalkmış taksi için yolun ortasına çıktım.

Aslında, yirmilerinin başında dolanan şoför halimi, hele yüzümü görünce gazlayıp gitseydi, şaşırmazdım. Lâkin, öyle sananların aksine insanlık henüz ölmediğinden, ayrıca bu tip durumlarda ‘Aman, şahit mahit yazarlar, başıma bela almayayım’ denen İstanbul’da değil, şirin bir yurt köşemizde bulunduğumuzdan, taksi geçip gitmedi.

Genç şoför, yanıma gelince durmakla kalmadı, üstüne bir de hızla arabadan çıkıp, “Aman ağabey, ne oldu? Kaza mı?” diyerek yolun benim bulunduğum tarafına koşturdu. Hemen arkamdaki Davut’u görünce daha da bir telaşlanacaktı, kolundan yakalayayverdim. Şaşırdı haliyle.

“Evlât,” dedim, “yardımın gerekli.”

Herkesi baştan çıkaran sarışın

Sökeli taksici Fuat, sahiden hem vicdanlı, hem cesur çocuktur. Etrafta devrilmiş bir araba görünmemesine rağmen kaza geçirdiğimizi söylememe hiç ses çıkarmadı ve soru moru sormadan Davut'u arabaya taşıyıp arka koltuğa yatırmama yardım etti. Gene, hiçbir şey sormadan bizi Pınarkesen'e, pansiyona kadar götürdü. İyiliğine karşılık, belki unuttuğu, belki de ayıp kaçacağını düşündüğü için açmadığı taksimetresinde açsaydı yazacağını tahmin ettiğimden fazlasını verip gönderirken daha ne yapabileceğini bile sordu. Belki halimden, belki başka şeyden, birilerinin canını yakmaya niyet ettiğimi anlamıştı ve gene bir şekilde, iyiler tarafında savaştığımı düşünüyordu herhalde. Bilemiyorum, sormadım da. Sadece çenesini tutmasını ve evine dönmesini söyledim. Buradan bir daha teşekkür edeyim kendisine, umarım afiyettir.

Fuat'ın o saatte oradan geçmesi, benim orada bulunmam ve normalde yapmam gerekeni yapmak yerine kimseye olanı biteni çaktırmadan pansiyona dönebilmek için fena halde arabaya gereksinim duymam açısından tesadüftü elbette. Ama o güne kadar günde sadece iki sefer yapan tek minibüsten fazlasına ihtiyaç duyulmadığı için kendi bünyesinde taksi bulundurmayan Pınarkesen'den Söke'ye dönmesi değildi. Ha, elemanın gece, biz sopa yerken ya da yedikten sonra kendimizden geçmiş ağaçların arasında yatarken Tefo'yu, Söke'den Pınarkesen'e getirmesi ve o saatten sonra, bölgenin kurdu taksici hesabıyla topu topu yirmi beş dakikalık yolu geri dönmeyip arabasında kestirmeyi tercih etmesi de, Söke'de ona 'Bu saatte neredesin, hemen eve!' diyebilecek bir bekleyeninin bulunmaması da şanslı elbette. Ama nedir, romanlarda vardır ya böyle şeyler, işin aslı, gerçek hayatta da oluyor;

unutmayın. Hani unutmayın diyorum diye ders verdiğimi ya da uyduruklarıma mazeret sıraladığımı düşünmeyin rica ederim; uydurmanın da bittiği bir yer vardır ve uyduruk olsun olmasın, kurgu alanına giren her eserde geçen her olayın, tabii hepsi doğrudan değil, dayandığı daima gerçeklerdir.

Fuat'ın taksisine bindikten sonra ben aramadan Tefo aradı. Dos-tuma birazdan yanına varacağımı ve hoş bir manzarayla ne yazık ki karşılaşmayacağını söyleyip lafı uzatmadan kapadım.

Arka koltukta Davut, yeni bir güne uyanan Pınarkesen'e girdik. Taksiyle gelişimi, kasabanın girişindeki karakolun önünde dikilen nöbetçi erden gayrı gören pek yoktu herhalde; olduysa da umrumda değildi. Gören zaten en fazladan 'Kim bilir nerede söndürdü mumu da bu saatte geliyor,' demiştir.

Hacı'nın yerinin önünden geçerken John'u her sabahki gibi gazeteleriyle oturmuş çayını içerken gördüm, Fuat'a durmasını söyledim. Arabadan inince John da beni gördü ve o saatte orada ne demeye, hem de bir taksiyle, hem de böyle yüz göz şiş, üst baş yırtık falan bulunduğuma şaşırarak el salladı. Yarım saat sonra pansiyona gelmesini söyleyip gerisingeri arabaya bindim.

Pansiyona varışımızı, türlü endişeyle bizi bekleyen Hacer'le Tefo'yu görüşümü, onlara neyi nasıl anlatabileceğimi düşünerek nasıl endişelendiğimi, arabadan inip Fuat'la beraber, arka koltukta yatan Davut'u çıkardığımız anda öylece donakalan Hacer'i, kızın duygularını falan anlatmayacağım. İşin aslı, anlatamayacağım. Tek söyleyebileceğim, elimden geldiğince tükürüklerimle yüzünü temizlemeye çalıştığım Davut'u kucagımda pansiyonun bahçesine taşırken Hacer'in bana bakışındaki öfkeyle karışık üzüntüye karşı ne diyebileceğimi bilmediğim, o kadar.

Davut'u öylece götürüp kendi yatağına yatırdım ve peşimden gelen Hacer'i başında ağlar halde bırakarak, tek kelime etmeden dışarı çıktım. Demin dediğim gibi, delikanlı taksici Fuat'a yardımını ve daha fazla yardım teklifi için teşekkür ettim, bana göre yüklüce bir miktar para verip elemanı gönderdim. Çocuğun ilk

elde para istemediğini, anca ısrarım üzerine gönülsüzce kabul ettiğini de ekleyeyim.

Fuat gittikten sonra oturdum ve gelişimden itibaren manzaraya uyup ses çıkarmadan bekleyen ortağımdan bir sigara istedim. Verdiği sigarayı dudaklarımın arasına yerleştirir yerleştirmez bir acı dalgası daha yayıldı her yanıma. Sigarayı elime alıp o ana kadar şişliğini fark etmediğim dudağıma dokundum, içimden ‘neyse ne’ diyerek zehirli çubuğu gerisingeri şişliğin arasına sokuşturdum ve en yakın iskemleye çöktüm.

“Ne oldu?” dedi Tefo, sigaramı yakarken.

“Otur,” dedim, oturdu. “Neden gelir gelmez beni aramadın?”

“Hacer, Söke’ye gittiğinizi söyledi. Şarjın bitmişmiş. İlk fırsatta nasılsa arayacağını düşündüm.”

“Evet. İyi oynamışlar.”

“Bence değil. Sizi ölmeye bırakıp gitmeleri ahmakça.”

Can kardeşime baktım; herhangi bir telaş gösterisine girişmeden, kafadan konuya yoğunlaşmıştı. Derimin kalınlığını bilirdi, muhtemelen acil müdahaleye gerek duymadığıma karar vermişti. “Geberemedim diye üzöldün mü?” dedim sırtarak. Yanıt bânında, hafifinden gülümsedi. Dostuma kavuşmak hoşuma gitmişti ve öyle demek istemediğini biliyordum elbette. Ben daha anlatmaya başladığım anda, tilkileri, malum, kuyruklarını birbirlerine değdirmekten dolaşmaya hemen başlayacaklardı, onu da biliyordum.

“Cesetlerimizin, biri bulana kadar kurda kuşa yem olacağını mı düşündüler, nedir?” dedim.

“Kim bilir? Burası nasılsa ufak yer; bir şeylerin üstünü örtmek kolay demişlerdir belki.”

“Arabayı da almışlar...”

“Kim bilir ne düşündüler. Kiralık araba olduğunu bilmiyorlardı belki... Yani, sonunda birilerinin en azından arabayı arayacağını düşünememişlerdir diyorum. Neyse, onları boş ver de, neler oldu, onu anlat.”

“Şahap Bey,” dedim, “işin peşini bırakmam için para teklif etti.”
Durdum, torbadan dökülenleri hatırladım. “Çok para.”

“Reddettin.”

“Etmez olaydım. Meğer pezevenkler saklanmışlar. Ben artistlik yapıp paraları yere saçınca çıkıp üzerimize çullandılar.”

“Fena görünüyorsun...”

“Fena dövdüler zaten. Bir yerlerimde kırık var herhalde... Kaburga falan.”

“Bir de boynuz hediye etmişler.”

Alnımı yokladım. Evet, sol tarafta ciddi bir tümsek vardı ve dokununca epey acıyordu. Parmaklarım biraz aşağı kayınca gözümün kenarından elmacık kemiğime doğru yükselen şişliği buldum. O da acıyordu.

“Morarmış mı?” dedim.

“Mosmor. Gözün de kan çanağına dönmüş.”

“Öteki?”

“Sağlam görünüyor. Doktoru çağıralım. İç kanama falan...”

“Olmaz,” dedim. Kırık, çatlak, şişik, artık neyim varsa beklemek zorundaydı. İçim kanıyorsa, bir şekilde sabredecekti. Öcümü almalıydım çünkü. “Bizi öldü biliyorlar... olmaz. Doktor moktor, şimdilik kimse bilmeyecek. Doktor sonra.”

“Ne yapmayı düşünüyorsun?” dedi Tefo arkasına yaslanarak.

“Hasan’ı çağırdım sen aramadan önce,” dedim ve cümlemi, kimseyi karıştırmadan, Şahap Bey ve avanesinin anneleri dahil neleri varsa, hepsini teker teker diye başlayıp herkesin tahmin edebileceği küfürle bitirdim.

Tefo’nun gözleri parladı sanki. Beni, söylemek gereksiz, gereksizse ne diye söylüyorumunu düşünmeyin, çok iyi tanıyor, sakın sakın ne yapacağımı anlatmamın ardında yanan intikam ateşini görebiliyordu. O ateşi söndürmeye kalkmanın bir işe yaramayacağını da biliyordu. Üstelik, bu sefer, tabii o anda farkına varacak

halde değildim ya, artık bütün bir dünü havaalanında söylenerek geçirmesinden mi yoksa benim, hem ortağı, hem de dostunun halini görmekten mi, o kadarını bilemiyorum, yiyeceğim her halta gözü kapalı dalmaya hazırды.

“Tamam,” dedi Tefo. “Yakalım itleri. Ama önce...”

Ne diyeceğini biliyordum, “Hacı,” dedim lafını kesip, “plan mlan yok. Hasan gelince doğrudan kapıyı kırıp giriyoruz, o kadar.”

“Adaleti elimizle sağlamak fikri güzel; en azından bu durumda,” dedi, aklın sesini temsilen devam edeceğini anlatan bir es verdi. “Ama gene de kanunun dışına çıkmak bize uymaz.”

“E?” dedim. Ormanın dışında kanun manun, bilemiyorum hak verir misiniz, o an hiç aklımda yoktu.

“Hasan gelene kadar düşünelim. Hem sen biraz toparlanır, sakinleşirsin.”

“Gayet sakınım ben...” dedim. Sakindim sahiden ve daha fazla sakinleşmek istemiyordum.

“Sen gene de benim dediğimi dinle. Zaten, anladığım kadarıyla buraya pek gelen giden yok; kasabanın bir ucundayız. Yani, ne senin bu halini, ne de zavallı Davut’u uzun süre gören çıkar.”

“İyi, peki. E?”

“Şimdi,” dedi, iç çekti, “biraz düşünelim: Bu herifler seni ne demeye işten vazgeçirmeye kalkmış olabilir?”

Yahu ben ne derdindeyim, sen neden bahsediyorsun, demedim. Kardeşimin, birkaç istisna hariç diyeyim, çünkü arada yapar, boşa konuşmadığını biliyordum. “Niye olacak?” dedim. “Söyledim ya, dün yemledim bunları...”

“Fazla yemlemişsin anlaşılan.”

“Öyle. Şimdi yemlemez olaydım diyorum ama anlaşılan, doğru yeri yemlemişim.”

“Ne bulduğunu sandılar acaba? Yani ‘Ya parayı, ya canını’ dediklerine göre...”

“Bilmiyorum. Hayaletle ilgili değil bence. Taş ocağıyla ilgili diye düşünüyorum nedense.”

“Ben de öyle düşünüyorum,” dedi Tefo omzumun üzerinden pansiyona doğru bakarak. “Açıkçası, böyle düşünmek için elimizde yeterince ipucu var.”

“Ne var?” dedim. Aslında, bir şekilde, işin Şahap Bey, kooperatif veya Bağkuran çiftliğinde değil, taş ocağında bittiğine dair hissiyatım sahiden yoğundu ve gene bir şekilde, topladığım bilgileri bir araya getirebilsem her şeyin ortaya apaçık çıkacağını biliyordum. Ama eh, işte o bilgileri nasıl toparlayabileceğimi bilmiyordum. Hem, bilsem Tefo’ya ne gerek vardı, değil mi?

“Dün uçak beklerken Nilgün’ü epey çalıştırdım,” dedi ortağım. “Gördüğün zombi kıklıklı işçiler, aldıkları ilaçlar, civarda kuruyan ağaçlar...”

Tefo konuşurken Ayşe’nin bağına salınan haini hatırladım. Doğa bana, halüsinasyon falan derken, neler döndüğünü kendince söylemişti galiba. Ya da topladığım bilgiler, öylece bir kenarda durmaktan bıkmış, ‘Ulan, bunun bizi biraraya getirip sonuca varacağı yok; dur, şuna rüya yoluyla olayı aktaralım bari,’ demişlerdi. Beynin sırları hâlâ çözülmeyi bekliyor, malum.

Kafamda yukarıdaki paragrafı bitirip, “Zehirlenme işi, değil mi?” dedim Tefo’ma.

Başıyla evet işareti yaptı. “Sen taş ocağını gördün, değil mi?”

“Evet, söyledim ya... Dün kazı alanına gittiğimde gördüm. Uzaktan.”

“Yakınında bir havuz ya da ona benzer bir şey var mıydı? Büyüğe bir su birikintisi, gölet... öyle bir şey.”

“Vardı. Ufak bir şey.”

“İyi, kardeş. O zaman, o taş ocağından mermer çıkmadığını rahatlıkla söyleyebilirim.”

“Ya? Süper,” dedim. Onca sıkıntıma aldırmadan sündüreceğini biliyordum, huyudur. “Hiç uzatma baba,” diye ekledim.

Sırttı bu. “Haklısın, uzatmayayım,” dedi. “O gördüğün, büyük olasılıkla bir siyanür havuzu; daha doğrusu, suya siyanür katarak...”

“Altın!” dedim beyin hücrelerimin, sonunda anlamamı kutlayan havai fişekleriyle aynı anda jetonumun düşmesiyle.

“Öyle herhalde,” dedi, durdu bir sigara çıkarıp yaktı. Dumanı savururken, “Tahminen,” diye devam etti, “havuzu işi bilene yaptırmamışlardır... hatta kendileri yapmıştır.”

“Tam yerli malı iş...”

“Öyle. Zaten siyanür havuzları öyle ufak mufak olmuyormuş. Bunlar herhalde, olay dallanıp budaklanmasın diye kendileri halletmeyi düşündüler. Bir yerlerden siyanürle altın nasıl çıkarılıyor öğrenip kulaktan dolma girişmişlerdir işe. Haliyle, bir şekilde siyanür toprağa sızmıştır; ağaçların kuruması hikâyesi de bundan olabilir. İşlem sırasındaki buharlaşma da işçilere dokunmuştur. Anladığım kadarıyla, buharlaşma hafif, yoksa lafta değil, sahiden zombi olurdu işçiler. O tarafları araştırsak, bahse girerim ölü balık falan da buluruz.”

“Glub-blub diye konuşan vatandaşlar...” diye mırıldandım.

“Ne?”

“Yok bir şey. Hım... Bu durumda...”

“Bu durumda, Şahap ve... Neydi?”

“Muhittin.”

“Evet, bu ikisi, tahminen, taş ocağında altın buldular...”

“Ve kendilerine saklamak istediler?”

“Bilemiyorum. Yani kanunen altın aramak nasıl olur, nerelere başvurmak gerekir ya da gerekir mi, onu bilmiyorum. Ama bildiğim, siyanürle altın çıkartmak öyle ha deyince yapılacak iş değil. Bergama’yı biliyoruz. Ayrıca geçende haber kanallarından birinde, adamın biri Türkiye’de çok altın bulunduğunu ama çıkarılmasına izin verilmediğini söylüyordu...”

“Allah Allah, niyemiş?”

“İşte, Amerika falan. Vardır ya, komşularda tonla petrol çıkarken bizde çıkmaması olacak iş değil türü geyikler; o hesap.”

“Komplo teorisi yani?”

“Öyle. Ama komplosu bir yana, siyanürle altın işine kolay kolay izin verilmediğini biliyoruz.”

“Evet, çevreye zarar, falan. Dur... O zaman, dün gördüğüm öteki herif... Alman yani...”

“Ben de öyle düşünüyorum,” dedi Tefo. “Herhalde altını çıkarıp kimseye çaktırmadan mermer ayağına belki yurtdışına... hım.”

Karşılıklı hımlaşarak yaptığımız cimnastik bir anda örtüleri kaldırıverdi kafamdan. “O zaman,” dedim, “belki... evet, belki, geçen sene... hani bu ağaçlarda kuruma... bağlarda yani... o iş ortaya çıkınca... tabii ya! Topraktan örnek aldılar. Evet, başkan söylemişti. Bizzat Şahap Bey kendi tahlil ettirmiş örnekleri... hım.”

“Olabilir,” dedi Tefo. Nereye varmak için cebelleştiğimi anlamıştı.

Sesli düşünmeye devam ettim. “O zaman... belki... tabii... Şaduman Bey, bir şekilde durumu öğrendi ve... hım. Şahap’la birbirlerine girdiler ve sonunda adam bir şekilde cartlağı çekti... evet tabii ya! Hayaletin bana yeri göstermesi... toprağın zehirlenmesiyle ilgili...”

“Ya da toprakla ilgili biriyle...” diye tamamladı Tefo.

“Şahap, ziraat mühendisi,” dedim.

“Taşlar da olabilir,” dedi Tefo. “Taş ocağı belki...”

“Hatta dur, belki de altın için kullandıkları siyanürle...”

“Onu kanıtlayabilir miyiz, bilmiyorum.”

“Yani ben, hayalet... hım, tabii ya! Dün bunlara kovaladığımı hayalet nefes alıp veren cinsten, demiştim. Onlar da, çevirdikleri dümeni yakaladığımı sandılar.”

“Muhtemelen,” dedi Tefo sakın sakın.

“Şahap, ziraat mezunu, öteki maden mühendisi... Taş, toprak... Vay vay... Bir işaretle bir sürü şey...” diye mırıldandım. “Çözdük mü yani?”

“Tam değil,” dedi kankam. “Şaduman Bey’in nasıl öldürüldüğünü bilmiyoruz henüz. Zehirlemiş olabilir tamam ama olmayabilir de. Adamcağızın öldürüldüğünü kanıtlayamazsak teorimiz işe yaramaz. Gerçi, onu kanıtlayamasak bile dert değil: Sonuçta, kaçak altın madenine polisleri topladığımız an, işleri biter. Ayrıca... Yasin miydi?”

“Evet.”

“Yasin’i cinayetten tutuklatabiliriz. Sonra polise teorimizi anlatırız. Yasin’i öttürürler, yanındakileri de öğreniriz. Ve iş biter, hak eden herkes içeri tıkılır.”

“Hacım...”

“Ne?”

“Ya, tamam,” dedim, “olayı böyle bağlamak... suçluyu yakalayıp kanuna teslim etmemiz falan, süper ama...”

“İyice namımız yürür, değil mi?” dedi Tefo göz kırparak.

“Öyle ama... Aslında...”

“Kesmiyor,” dedi seninki.

“Evet. Yani, bak... Senin dediğin, doğrusu; yani yapmamız gereken bu ama...”

Tefo, bir insanın en iyi arkadaşı, en kötü anında o insanın ne istediğini ya da neye gereksindiğini anlayıp yüzüne nasıl bakarsa öyle baktı bana. Gülümsedi, sigarasından bir nefes daha çekti ve “Biliyorum,” dedi. “Senin istediğini yapacağız: intikamsa, intikam.” Harikaydı, anlıyordu.

“Harikasin be baba,” dedim sevinçle. Hani çocuk olsam, el çırpardım. “İşi de çözdük ufaktan.”

“Öyle,” dedi Tefo. “Ama uymayan bir şey var.”

“Ne?” diyecektim, diyemeden Tefo’nun omzumun üzerinden, bu sefer dikkatle baktığını fark ettim. Döndüm ve John’u, koltuğunun altında gazeteleriyle gelirken gördüm.

Kalkıp bahçenin kapısına çıktım. John, taksiden çıkıp yarım saat sonra pansiyona gelmesini söylediğimde şaşırmıştı ve neler döndüğünü merak ettiği için yarım saati beklemeden gelmişti. Yolda muhtemelen bir şeylerin ters gittiğini düşünmüştü ama beni yakından görünce dili tutuldu desem yeri. Gayet endişeli bir tonla sordu. “Gel, otur,” dedim. Masanın yanında dikilen Tefo’yla tanıştırdım bunları. Tefo’m, benim aksime, öyle paldır küldür biri değildi ama yılların Kapalıçarşı esnafıydı; İngilizcesininin zayıflığına ki zayıf da değildi, derdini rahat rahat anlatacağı kadardı, aldırmamalıydı ama neden anlamadım, John’un, ‘*Nice to meet you*’suna cevaben biraz geveledi. Tabii, telefon raporlarımdan tanıyordu elemanı, tayır tayır Türkçe konuştuğunu biliyordu ya, gene de beklenmedik ölçüde çekingendi kardeşimin ‘Hello’su, onu diyorum.

“İşler boka sardı,” dedim John’a, Tefo’nun neden gevelediğine boş vererek.

“*What?*” dedi John, kaşlarını çatarak.

“*Deep shit,*” dedim; filmlerden kaptığım bir tanımlamaydı bu.

“Kim yaptı bunu?” dedi otururken perişan halimi başıyla işaret ederek.

“Şahap Bey’in adamları...”

“*Mister Şa’ap? Why?*”

“Daha da fenası var: Davut’la beraberdik...”

“Davut? Nerede Davut?” dedi iri mavi gözlerini kaplayan endişeyle.

“İçeride...”

“İyi mi?”

“Değil,” dedim, sonra hiç gerekmediği halde durakladım. Fazla değil ama. Birkaç saniye kadar. Sonra yutkundum ve “Öldürdüler onu,” dedim.

“*What?*” dedi John, bir daha.

Sözün pek para etmediği sahnelerden biri

Tekrar etmesi hoş değildi ya, gene de başıma geleni John'a anlattım. Davut'un öldüğünü duyar duymaz yaprak misali sararıvermişti bizim İrlanda kökenli İngiliz. Sevimsiz hikâyemi dinlerken bir yandan sarıdan kırmızıya döndü, diğer yandan hemen herkese aşına türden İngilizce küfürler etti. Lafımın sonunda bu haltı edenleri tek tek avlayacağımı söyleyince önce bir süre sustu, hani gözleri daldı denir ya, öyle sustu, ardından, her zamanki ufak tefek hatalarla malul cümlelerinden birini kurarak, "Beni de varım, ne yapacaksan," dedi. Eh, itiş kakış üzerine ne kadar deneyimliydi bilmiyordum ama en azından gözümde sağlam ve güvenilir kişiler listesine yazılacak elemandı.

John'a 'Tamam' gibisinden kafa sallayıp, "Ben bir Hacer'e bakayım," diyerek kalktım, pansiyona girdim.

Hacer, hâlâ Davut'un başucundaydı. Ben odaya girer girmez kalktı, boynuma sarıldı. Her yanımdan gelmeye devam eden acı sinyallerine aldırmadım; hatta gevšememe izin vermediklerine için için seviniyordum desem yeri ydi.

Hacer'in ağlayacağını sanıyordum, ağlamadı. Sadece başını göğsüme gömüp olanca gücüyle sarılmakla yetindi. Biraz öylece dikildik. Sonra kollarını gevşetti, ayrıldık. Gidip tekrar ağabeyinin başucuna oturdu. Ne diyeceğimi bilemeden, Davut'u, neşeli konuşmalarını, çekirge misali konudan konuya atlamasını düşünerek bıraktığı yerde dikilmeye devam ettim.

Neden sonra Hacer, yüzüme bakmadan, “Vedat,” dedi. “Şahap Amca mı?”

“Olabilir... kesin bilmiyorum,” dedim. “Ama öğreneceğim.”

“Neden?” diye mırıldandı.

Neyi sorduğunu biliyordum, “Benim yüzümden,” dedim.

Cevabım üzerine, bilemiyorum, belki ağlamamak, belki de kalkıp suratıma tokat atmamak için dudaklarını ısırıldı. Biraz daha öylece durduk. Ben ayakta, o Davut’un başucunda. Sonra kalktı, yatağın ayak ucunda katlı duran pikeyi aldı, açtı ve Davut’un üzerine örttü. İşi bitince derin bir nefes aldı, bana döndü. “Vedat,” dedi tekrar, “bunu yapanları...”

“Pişman edeceğim,” dedim. “Ne pahasına olursa olsun.”

“İyi,” dedi ve yüzüme bile bakmadan yanımdan geçip dışarı çıktı.

Sahanda yumurta

“Bu şimdilik seni idare eder,” dedi Tefo. Sonra biraz geri çekilip baktı. “Usta işi değil ama hiç yoktan iyidir. Sıkıyor değil mi?”

John’ın bir koşu eczaneden alıp getirdiği sargı bezine dokunarak “Yok,” dedim. Aynı anda Hacer çayları getirip masaya bıraktı ve gerisingeri mutfağa yollandı. Davut’un kanını yerde bırakmayacağına söylememe karşılık ‘İyi,’ demişti ya, işte ondan sonra hiç konuşmamıştı. Ağabeyinin üzerine pikeyi örtmesi sanki tüm acısının üzerini örtmesi gibiydi; odadan çıkar çıkmaz sofraya kurmaya girişmişti ve mutfakla oturduğumuz masa arasında durmadan gidip geliyordu. Ben ilkin peşinden gidip bir şeyler yaparak daha fazla tesselli etmeye çalışayım demiştim ya, sonra baktım işe yarayacak gibi değil, Hacer otomatiğe bağlamış kahvaltı hazırlıyor, en iyisi kendi haline bırakmak demiştim. Olur bana bazen böyle, adamlığım tutar.

İşte o arada Tefo, madem doktor istemiyorsun, en azından yaralarına bir tentürdiyot basalım, saralım demiş, bunun üzerine, kasabaya daha bismillah yeni gelmiş birinin eczaneden bolca yara iyileştirme malzemesi almasının, hem de sabahın bu saatinde almasının şüphe uyandıracak düşüncesiyle John, ‘Ben alırım,’ diyerek fırlayıp bir koşu eczaneye gitmişti. Artık Eczacı Yılmaz Bey’e ne uydurdu, onu bilmiyorum, çünkü tıpkı hayaletle karşılaşmam gibi bunu da gizli tutacaktık, kısa sürede bir sürü tıbbi ıvır zıvırla dönmüştü. Ardından, Tefo’yla elbirliği yapıp beni, ebedi istirahatini bozan densizleri pişman etmek için taş lahitinden fırlamış, arada sargılarının bir kısmını üzerinden düşürmüş bir mummya çevirmişti. Yalnız, yüzümdeki mor şişliklere dokundurtmamıştım ikisini de. Bunlar özellikle çok acıyordu; acıdikça daha bir

kuduruyordum ve yalanım yok, kudurmak istiyordum. Ha, nedir, tentürdiyot, ağrı kesici ve diğer zımbırtılar yaralarımaya iyi gelmiş, ağrılarım biraz azalmıştı; en azından bu iyiydi. Bir de, ortağımın cimri davranmayıp sonuna dek kullandığı sargılardan, özellikle göğsümün altından başlayıp karnımı tümüyle kapatana bana çelik yelek gibi bir şey giydiğim hissi vermişti, o da hoşuma gitmişti.

Hacer'i kendi haline bırakmak olgunluğunu gösterdim diyorum ama biraz bozulmuştum aslında. Onca yara bereme rağmen Hacer, hiç benimle ilgili görünmüyordu. Benim hayvanlığım elbette: Kıza, hem de sabah sabah, ağabeyinin cesedini getirmiştım. Hani, Davut'un başına gelenin, kim ne derse desin sonunda benim yüzümden olması bir yana, sırf bunun şoku bile Hacer'in yapabileceği her şeyi mazur gösterirdi, biliyordum. Ama işte, dedim ya, ister hayvanlık, ister şımarıklık; bu saatten sonra, istemediğimizi karşılıklı beyan etmemize rağmen aslında içine balıklama dalmayı hararetle beklediğimiz aşkımızın nereye gideceğine takılmıştım.

'Eşeksin,' diyordu omuz sakınlarından sağdaki, 'hatta en önde gidenisin.' Haklıydı elbette. Üstelik, son zamanlarda iyice huy edinmişti, öteki de buna katılıyordu. 'Sen,' diyordu, 'koca bebeğin tekisin.' Eyvallah diyordum, haklıydılar.

Ama nedir, yediğim dayağın her türlü, her türlü dediğim, hem maddi hem manevi acısından başlayıp, geçen üç kısacık günde 'Askerdeyken o kadar yakın değildik ama keşke olsaymışız' demeye başladığım dostumu kaybetmenininkine kadar uzanan bir intikam körükçüm vardı ve hakkını teslim etmek gerek, Hacer'le geleceğim dâhil her şeyi, en azından bu işi halledene dek kenara itecek kadar iyi çalışıyordu.

Hacer, mutfakla bahçedeki masa arasındaki son seferini mis gibi sahanda yumurtaları getirerek bitirip yerine oturduktan sonra bana bakıp gayet sert bir vurguyla, "Adam gibi yemelisin," dedi. Biz, yani masada oturan ve bu halde, aç bile olsak nasıl utanmadan tıkmaya girişeceğini bilemeyen ikisi yerli malı toplam üç erkek, üçümüz de kaşlarımızı kaldırdık. Hacer, aynı tonlamayla, "Ne?" dedi, "gidip o piçleri doğduklarına pişman etmeyecek misiniz?"

"Edeceğiz, bacım," dedi Tefo, ben ağzımı açmadan. "Edeceğiz."

Sen istediğin kadar plan mlan yok de...

Tamam, perişan edecektik herkesi, ona şüphe yoktu. İleride bir ikincisi gelsin, elbette güzel olur ama gelirse birincisi gibi iyi niyet fakiri çıkmasın inşallah diyeyim, tarihimizdeki ilk kadın başbakanımızın bir ara herkesin diline pelesenk deyişiyle, ya edecektik, ya edecektik. Üçüncü bir seçenek yoktu. Yoktu da, düşündükçe, en baştaki git, kapıyı kır ve önüne geleni döv planımın intikam bakımından yetersiz kalacağına inanmaya başlamıştım.

Sessizce kahvaltı ederken, kahvaltıdan sonra gene sessizce masayı toplarken ve sonrasında geçen her saniyede, şirketimizin beyin ünitesinin harıl harıl çalıştığını elbette biliyordum. Müdahale etmedim; nasılsa yok mok dememe aldırmayacak, kurabileceğimden çok daha iyi bir planı kuracaktı.

Saat dokuza gelirken Tefo, Nezih Amca'yı aradı. Konuşurken dolanıp durma alışkanlığı yüzünden nelerden bahsettiklerini dinleyemedim. Onun yerine, bulaşıkları daha sonra elden geçirmek üzere mutfığa bırakmamızın ardından gelip yanımıza oturan ve karşı kıyıda, tam karşımıza denk gelen Bağkuran çiftliğine gözlerini diken Hacer'le ilgilenmeye çalıştım. Çalıştım ama başaramadım. Dedim ya, Hacer'in, ağabeyinin üzerine örttüğü pike, aslında geri kalan her şeyin üzerine örtülmüş gibiydi.

Hacer'i o haliyle izlerken, bir an için kızın bundan sonra hayata tümüyle küseceğini düşündüm. Ama hayır, bakışları öyle demiyordu işte: Bakışlarında öfkesini gücüyle doyuramayacağını, üzerine atlayıp paramparça etmek isteyeceği birini, bu durumda muhtemelen Şahap Bey'i, yeterince mahvedemeyeceğini bilmenin kızgınlığı vardı. Bilemiyorum, belki benim gibi ayının teki olmadığı ve

herhangi bir kapıyı kırıp içeridekileri bayılıta kadar dövmeyeceği için kendine lanet ediyordu.

“Muhittin temiz,” diyerek düşüncelerimden ayırdı beni Tefo. Üçümüz de ona baktık. “Babam gerekli araştırmaları yaptırmış. Kalaycıoğlu Madencilik ve Ticaret Letedenin geçen yıldan kalma ufak bir vergi borcu dışında yamuğu yok. Adamın da sicili temiz. Görünüşe göre, iki taş ocağı işletiyor: biri İzmir-Çeşme yolu üzerinde, diğeri burada.”

“Tabii temiz sicil, temiz gelecek garantisi değil,” dedim.

“Öyle,” dedi Tefo. “Zaten ne MTA’ya yaptığı bildirimde, ne ilgili bakanlığa başvurusunda mermer lafı geçiyormuş. Sadece taş ocağı diye kayıtlıymış buradaki. Sırf bu bile işi kurcalamamıza yeter.”

“Ne diye mermer lafını atmışlar ortaya?”

“Bilmem. Belki arada birileri kılılandı, bunlar da uydurdular. Yerel otorite denetlemez nasılsa demişlerdir.”

“Tabii, başkan, Şahap’ın kankası nasılsa. Peki ya Alman?”

“O, tam yerine oturuyor. Bir hafta önce Adnan Menderes’ten giriş yapmış. Gümrük kayıtlarında Frankfurtlı bir kuyumcu diye geçiyormuş.”

Ben, “A, tamam işte,” deyince John’la Hacer, ki Hacer’in, ağabeyinin üzerine örttüğü pikeden bu yana dikkatini bir şeye ilk verişiydi, şaşkın şaşkın baktılar.

John, “Ne tamam?” diye sordu ikisi adına.

Tefo yerine otururken, Hacer’e, “Şaduman Bey’in ölümü ve dün gece olanlar üzerine bir fikrimiz var artık,” dedi. “Tahminimize göre, tam ne zaman bilemiyorum ama bu Alman’ın Pınarksen’e ilk gelişinden önce olmalı, taş ocağında altın buldular.” Tefo cümlesini bitirince, şüphelileri biraraya toplayıp bomba açıklamasını kurmaya başlamış Poirot misali John’la Hacer’e baktı. Hani, mumlu bıyıkları olsa bu sahnede burardı, kesin. Lakin, Hacer’le John, ne Agatha Christie karakterleriydi, ne de şüpheli. Haliyle, devam etmesi için Tefo’yu beklediler.

Yanlışı kişilere yanılsı zamanda nutuk çekmeye kalktığını fark ederek iç çekti ve “Hepsi varsayım tabii ama,” diye devam etti Tefo, “dün geceki pıslığı yapanlardan en az bir tanesinin Şahap Bey’in yanıında çalışmasından yola çıkarak, taş ocağında altın bulunduğunu Şahap Bey’in de bildiğini varsayıyoruz. Belki Muhtittin söylemiştir, belki başka bir şekilde öğrenmiştir. Herhalde, sonra bir şekilde ortak oldular. Neyse, yasalara göre bunu devlete bildirmeleri, altın madeni işletmek için gerekli izinleri almaları, vergi vermeleri lazım, malum. Ama onlar bunun yerine, hangisinin fikri bilemiyoruz şimdilik, işi gizli tuttular ve bu Alman kuyumcuyu çağıldılar. Herhalde adamla, malı bir şekilde yurtdışına satmak üzere anlaştılar. Bu arada, hangisinin akli gene bilemiyoruz, altını ayırştırmak için bilinen en verimli ve çabuk ama aynı şekilde çevreye en zararlı yöntemi uygulamaya koyıldılar. Siyanürden bahsediyorum...”

“Aha,” dedi John, “*Cyanid, right? Pergamon...*”

“Bergama,” diyerek okurlara yardım babında girdim araya.

“Evet,” dedi Tefo. “İşte, siz, dün Vedat’la *Pænitentia*’ya gitmişsiniz ya...”

“Oh, *Lord,*” dedi John bana bakarak, “*the pool!*” İç çekip kafamı salladım.

“Evet,” dedi Tefo ve John’un siyanür kullanarak altın çıkarma hakkında bir şeyler bildiğine karar vererek Hacer’e döndü. “Siyanürle altın çıkarma ve altını diğer gereksiz ıvır zıvırdan temizlemek için böyle havuzlar yapılmış. Bu havuzlar, epey pahalı şeyler. Yani, kuralına uygun yapıldıkları zaman pahalı. Ama tahminen, Muhtittin Bey, hem masraf olmasın diye, hem de işi gizli yürütmek için adamlarına ufak bir yer kazdırıp içine beton döktürmekle yetindi ve adam gibi dökülmeyen betonda çatlaklar oluştu.”

“Oradan da siyanür katılmış su, toprağa sızdı,” diye girdim araya.

“Evet. Tahminen, o taraflarda adam gibi araştırma yapılsa, hani havuza bakmadan diyorum, bir sürü ölü ağaç...”

“Ve balık,” diye gene girdim araya.

“Evet. Kanıtlar bulunabilir. Zaten taş ocağında çalışanları muayene ettirmek bile yeter sanıyorum. İçtikleri sudan değilse bile, işlem sırasındaki buharlaşmadan siyanür almışlardır. Zaten habire ilaç almalarının nedeni bu. Gene bağlarda kuruyan ağaçların da sebebi bu siyanürlü su sızıntısı olsa gerek. Tahminimize göre, ağaçlarda sorun çıkınca Şaduman Bey, topraktan örnek alıp tahlil yaptırmak istedi. Tabii, bilemiyoruz, toprağı değil, suyu tahlil ettirmek istemiş de olabilir... veya böcek möcek. Neyse, Şahap Bey, malum, ziraat mezunu ya, öğrendiğimize göre, tahlilleri bizzat üstlenmiş. Belki sonuçları sakladı, belki hiç tahlil yaptırmadı ve ağabeyine toprakta herhangi bir sorun bulunmadığını söyledi; onu da bilmiyoruz elbette. Ama bizce kesin bir şey var: Şaduman Bey, bir şekilde durumu öğrendi ve bu yüzden öldürüldü.”

“*But doctor,*” diye araya girdi John, “*heart...* kalp kriz diyor.”

“Öyle söylemesi için zorlamış olabilirler,” dedi Tefo.

“Tırsak herifin teki zaten,” dedim ben de, tasdikleme babında.

“Ayrıca, adamları muayene edip o ilaçları yazması ve Vedat’a bunun taş ocaklarında sıkça rastlanan türden bir sorun olduğunu söylemesi de var. Bunları bir araya koyunca, doktorun da, doğrudan işin içinde değilse bile, bir şekilde durumu bildiğini düşünmek yanlış kaçmaz.”

Yeridir diye düşünüp, “Zaten onun için doğrudan buraya geldim,” dedim ben de. Öyle değildi aslında; doktorda bir cinslik olduğunun farkındaydım ama işle bağlantısını Tefo anlatana kadar, en azından bu şekilde diyelim, akıl edememiştim. Doğrudan pansiyona gelirken tek derdim, biliyorsunuz, kimse bir şey öğrenmeden, kimse işe karışmadan gidip ilgili herkesi eşek sudan gelene kadar dövmekti.

“Tabii,” diye devam etti kardeşim, “bunları kanıtlamak zor. Şaduman Bey’in ölümü için, doktorun bu işleri bildiğini varsayarsak, fazla kurcalatmadan kalp krizi demesini anlayabiliriz. Şimdi, diyelim adamcağızı Şahap Bey ya da başka biri zehirlemiş olsun: Kanıtlamak için mezarını açtırmak gerekecek. O da işe yarar mı, bilemiyorum açıkçası. Ayrıca, mezar açtırmak için mahkeme kararı

lazım; mahkeme için de delil. Tabii, burada mahkemeler ne kadar hızlı çalışıyor, onu da bilmiyorum.”

“A vicious cycle,” dedi John. Boş boş bakmamız üzerine de, “boşuna dönüş, aaa...”

“Kısır döngü?” dedim.

“Yes, kısır, evet...”

“Boşu boşuna zaman kaybı demek daha doğru,” dedi Tefo. “Bir şey çıkmayabilir sonunda ama bence dert değil: Hiçbir şey kanıtlayamasak bile, bunları altın kaçakçılığından yakalattırabiliriz. Ayrıca, Yasin’i cinayetten tutuklatıp konuşturabilir, hem yanındakileri, hem de bu işe onu azmettirenleri öğrenebiliriz. Kısacası, Şaduman Bey’in öldürüldüğünü kanıtlayamasak bile, bu işe karışanları enselemek o kadar dert değil.”

“Ama bu, bizi kesmez,” dedim Hacer’e bakarak. “Önce hak edenlere temiz bir sopa çekmeliyiz.”

“Evet,” dedi Tefo. “Onun için de, iyi bir plan yapmamız lazım.”

“Bir dakika,” dedi Hacer hepimizi şaşırtarak. Sonra gayet sakin bir tonlamayla devam etti: “Şahap Amca’nın Şaduman Amca’yı...” durdu, dudaklarına acı bir tebessüm ekledi, “babamı,” dedi, gene durdu. Şaduman Bey’den bahsederken, en azından ağabeyi veya merhume annesi dışında birilerine bahsederken, hani onlarla konuşurken belki bu sözcüğü kullanmıştır diye söylüyorum, muhtemelen hayatında ilk defa ‘Babam’ diyordu. Zaten ikimiz de, hem bunu düşündüğümüzden, e, ne yani, mandaysak o kadar değil, hem de Davut’un John’a neyi ne kadar anlattığını henüz bilmediğimizden, rahmetliden söz açmamız gerektiğinde özenle ‘Şaduman Bey’ deyip duruyorduk. Neyse, John’un herhangi bir tepki vermesinden anlaşılabacağı üzere, Davut her şeyi anlatmıştı. Bunu da sonra öğrendik.

Hacer’in acı tebessümüne, kataloglara ‘Anlayışlı sevgili’ başlığıyla geçmiş özgün modelimle karşılık verdim, aldırılmış görünmedi. Neden sonra, “Şaduman Amca’nın, babamı öldürebileceğine inanamıyorum,” dedi. Ben tam itiraz babında ağzımı açıyordum,

hiç dırdır etme anlamında elini kaldırıp geldiğimden beri dinlediğim hikâyeyi yineledi: “Çok iyi bir adamdır çünkü.”

Tefo, “Olabilir,” dedi. “Ama altının en iyi insanları bile ne hallere sokabildiğini anlatan tonla eser var, unutma.” John’la ikimiz de Tefo’yu onaylarcasına kafa salladık. Bunun üzerine Hacer kalktı ve kahve yapacağını söyledi. Tefo’yla John, sorusuna karşılık ‘Olur,’ dediler, ben istemedim. Sevmem kahveyi.

Tefo, Hacer’in arkasından, “Zorlu kız,” dedi. Ben gene aynı sal-labaşlığımla onayladım. Sonra Tefo, John’a dönerek, “John,” dedi, “sana John diyebilirim, değil mi?”

“Tabii.”

“İyi. Sen de bana Tefo de.”

“Okey... Tefo.”

“Tamam. Bizimle beraber geleceğini söylemiştin.”

“Yes?”

“Eminsin değil mi? Yani, sonuçta senin kimseyle bir hesabın yok.”

“What? Oh, anladım. Sizinleyim çünkü Davut, arkadaşımdı.”

“Peki,” dedi kardeşim. Oturduğu yerde biraz öne eğilip kollarını masaya koydu. İkimize birden bakarak, “Bize birkaç kişi daha lazım,” dedi.

“Kavga için?” dedi John.

“Hayır, Hacer’i korumak için.”

“Anlamadım,” diye araya girdim.

“Anlayacaksın,” dedi Tefo. “Ama önce buraya bir, hatta iki kişi lazım. Biz planımızı uygularken burada bekleyip yaklaşanların gözünü korkutabilecek, güvenebileceğimiz birileri... Ne dersin?”

“Bilemiyorum,” dedi John.

Hacer’in ne demeye biz etrafı kırıp dökerken korunması gerekeceğini anlamamıştım ama kardeşimin hinliklerini bildiğimden, nasılsa anlayacağımı düşünerek, “Ben biliyorum,” dedim ve kalkıp

pansiyona doğru yürüdüm. Yarı yolda, yarı yol deyince sanki bir saray avlusunu boydan boya katediyormuşum gibi oldu ya, anladınız tabii, kahvelerle dönen Hacer'le karşılaştım... Bak, şimdi de karşılaştım deyince yıllar sonra karşılaşmışım gibi oldu. Aman, onu da anlamayacaksanız ne diye yazıyorum zaten? Neyse, elime yüzüme bulaştırarak bunca geveleyince ardından şu oldu, bunu dedim gibi bir beklenti yarattım ya, yok tabii. Sadece gülümseyerek yanından geçtim ve pansiyona girdim.

Pansiyona girer girmez, doğrudan Davut'un odasına daldım. Pike altında cansız yatan ve ne yazık ki odanın havasını kokusuyla ağırlaştırmaya başlamış arkadaşşıma elimden geldiğince bakmaya çalışarak giysi dolabının yanındaki masanın üzerinde duran siyah yapay deri kaplı defteri aldım. Daha önce elinde gördüğüm için, Davut'un buna telefonları kaydettiğini biliyordum. Defterden Hacer'in korunması konusunda güvенеbileceğimi düşündüğüm iki kişiyi bulabileceğim iki yerin numarasını buldum.

Elimde cep telefonum pansiyondan çıkarken, önce Jandarma karakolunu, sonra da Hacı'nın kiraathanesini aradım.

***Bir eksikle eski günlerdeki gibi
ekibi toplama sahnesi***

İlk gelen Cemâl'le kardeşi Celâl'di. Hani, herkes, gözünü morarttıgım için Cemâl'in fırsat bulsa üzerime atlayacağını düşünüyordu herhalde ya, ben tam tersi fikirdeydim. Dünkü özürümle ağabeylik edip çevrede pek hayta tanınsa da aslında mert bir delikanlı olduğunu hissettiğim elemanın gönlünü ve güvenini kazandığımı düşünüyordum. Haklı çıktım; Şaduman Bey'in hayaletiyle karşılaşmış kasaba sakinlerinden Kâmil Amca'nın, kısır mevsim yüzünden günlerini Hacı'nın yerinde okey taşlarının şakırtıları arasında geçirmekten öte bir iş yapmayan yirmi yaş civarı iki arslan parçası oğlu, evet, aradığımda bulmayı umduğum yerdeydi ve gene evet, sahiden dünkü manevramla sırf Cemâl'i değil, yanındakileri de etkilemiştim. İşte o yanındakilerden biri de, kardeşi Celâl'di.

Önceki karşılaşmamızda dikkat etmemişim; delikanlılar birbirlerine, ikiz denecek kadar değilse bile, epey benziyorlardı. Bir gözü hâlâ kapalı Cemâl, kardeşinden biraz daha uzun, iki gözü birden gayet açık Celâl ise ağabeyinden biraz daha yapılıydı. Aramamın üzerinden beş dakika geçmeden merakla geldiler. Şâkülü kaymış yüzüme biraz şaşkın, biraz da hoşnut bakan gençler, Tefo'yla tanışırma faslının hemen ardından, Hacer'in verdiği çaylarını yudumlarken, başıma gelenlere dair sorularına cevap vermeden güvenebileceğimi düşündüğüm diğer kişi, Jandarma kıdemli Üstçavuş Muammer Baltacı, yanında, biri jipi kullanan karayağız iki er ve telefonda bahsettiğim çok acil ve şimdilik kaydıyla komutanı dahil kimseye söylememesi gereken duruma dair merakıyla geldi.

Erleri jipte bırakıp yanımıza gelen Muammer Çavuşu, “Ne bu halin Vedat Bey?” sorusunu cevaplamadan Tefo’yla tanıştırdıktan sonra, ona ve delikanlılara beni izlemelerini söyleyip pansiyona girdim, odanın kapısını açıp üçlüyü Davut’un yanına soktum ve artık odayı iyiden iyiye işgal etmiş ağır kokunun şokuyla destekli şaşkın bakışları arasında Davut’un yüzünü açtım. Ardından tek kelime etmeden Davut’un yüzünü tekrar örttüm ve anında beti benzi atan delikanlılarla, şaşırmakla beraber soğukkanlılığı elden bırakmayan Muammer Çavuşu, tekrar bahçeye çıkarıp Tefo, John ve Hacer’in bulunduğu masaya oturttum.

Ardından bir sigara yakıp olanı biteni açık açık anlattım.

Muammer Çavuş, durumun derhal üstegmene bildirilmesi, doktorun ve Söke’den savcının çağırılması benzeri, yapılması gereken yasal işlemleri düşünüyordu belki ama bunları sıralamak yerine, dediklerimi, nedenlerimi ve komutanı yerine kendisine güvendiğimi anlamış bir edayla, “Peki,” dedi. “Bizden istediğin nedir Vedat Bey?”

Tefo’ya baktım. Kardeşim, sıranın kendine geldiğini hemen çaktı, pek sevdiği Poirot havasını takınarak ayağa kalktı ve masa etrafında döne döne konuşmaya başladı: “Durumu ve ne hissettiğimizi anladığınızı görüyorum. O yüzden, yasal yollara başvurmadan önce yapmak istediğimiz şeyde size ihtiyacımız olacak.” Durdu, klasik derin nefesini içine çekti ve bir kez daha, daha önce aramızda, sonra da Hacer’le John’a yaptığımız konuşmaya başladı: “Öncelikle, işi jandarmaya bırakmamamızın nedenini açıklamak istiyorum: Evet, Şahap Bey ve Muhittin Bey’i altın kaçakçılığı ya da izinsiz siyanür kullanarak altın çıkarma gibi suçlardan tutuklayabilirsiniz. Aynı şekilde, cinayet suçuyla Şahap Bey’in adamı Yasin’i yakalar, belki bu işi beyinin emriyle yaptığını itiraf ettirebilirsiniz ve Şahap Bey, hatta Muhittin Bey de bu yolla hak ettikleri cezayı bulur. Ayrıca, aynı yolla Vedat ve zavallı Davut’u öldüresiye dövenleri de enselersiniz... ama,” dedi, klasik eslerinden birini daha verip Hacer’le bana baktı. Pek uyuz bir tavırla kafasını salladı ve “Evet,” dedi, “bir de ‘ama’ var ve o ‘ama’ya yazılı

olmayan fakat hepimizin çok iyi bildiği bir takım yasaların uygulanmasını gerektiren insani duygular giriyor.”

Aslında, o arada kalkıp Tefo’ya, ‘Durduk yerde edebiyat yapmayı kes, sadede gel,’ demek lazımdı ya, yapmadım. Ne diye bozacaktım arkadaşımın keyfini, değil mi?

Tabii Muammer Baltacı’nın böyle bir derdi yoktu, “Anlıyorum,” dedi. İyi ama onlardan istediğimiz neydi? Tamam, intikam işini anlıyordu ve yasa temsilcisiydi ama nihayetinde delikanlı adamdı; delikanlılığın icabını biliyordu ve evet, Davut’u hem iyi tanıyordu, hem de pek severdi; haliyle ona bunu yapana, yaptığını hakkıyla ödetmeyi o da isterdi. Ama ne olursa olsun yasadışı bir eylemde yer alamazdı. Yer almak ne kelime, destek bile vermemeli, tersine, engellemeliydi.

“Ben de sizi anlıyorum, çavuş,” dedi Tefo. “Haklısınız. Ama merak etmeyin, bir-iki saate kalmaz bitecek bu iş. Hatta tamı tamına saat ikiyi yirmi geçe diyebilirim. Üstelik, yasal görevinizi, içiniz son derece rahat edecek şekilde yerine getirebileceksiniz, söz veriyorum.”

Baktım ve ‘Ulan,’ dedim, ‘gene kurdu bu bir şeyler ya, dur bakalım.’

Tefo kaptırmış anlatırken aklıma geldi, yanımda oturan Hacer’e eğilip, Selçuk’la Filiz’in kahvaltıya gelmediklerini fısıldadım. “Sahi,” dedi, “tamamen aklımdan çıkmış.”

Bunun üzerine masadan kalktım ve kısmetsiz Danimarka prensinin yirmi birinci yüzyıldaki Türkiye şubesi müdürünün cep numarasını aradım. Ben, dün akşamdan sonra acaba ters bir şeyler daha mı oldu da kahvaltıya gelemediler diye düşünürken pek nesheli bir sesle açtı telefonu oğlan.

“Neredesiniz?” dedim ilkin. Evde olduklarını söyledi bu. “E,” dedim, “kahvaltıya gelmediniz?”

“Annem ısrar etti. Söylemiştim size, uzun süre devam edemeyiz diye.”

“Ha, peki. E, sonra gelecek misiniz?”

“Öğle yemeğine mi? Bilmem... Aslında Filiz’le biraz dolaşalım diyorduk. Denizde yani... Dün Behlül Amca’dan rica ettim, teknesiyle biraz gezdirecekti bizi.”

“E, iyi, öyle olsun bakalım.” Filiz’le Selçuk’un biz ortalığı dağıtırken civarda bulunmayacak olmaları iyiydi tabii.

“Akşam yemeğine geliriz ama,” diye ekledi Selçuk. Bozulduğumu mu düşündü, nedir?

“İyi o zaman, akşama görüşürüz,” diyerek kapadım telefonu, masaya döndüm.

Bekle, geliyorum

Selçuk'la konuştuktan sonra sırasıyla Ayla, Nilgün, annem ve Nezih Amca'yı aradım. Dördüne de yediğim dayak ve sonrasından bahsetmedim. Durduk yerde kimseyi teleşa sokmamak lazım, değil mi? Yalnız, Nezih Amca'ya, verdiği bilginin çok işe yaradığını ve davayı çözmeye yaklaştığımızı, Ayla'yaysa, tazecik kocasının önemli bir toplantıda olduğunu ve biter bitmez arayacağını, benim de sırf merak etmesin diye onu aradığımı söyledim.

Bu arada, Hasan, benim tersime pintilik etmediği için klimalı, CD çalarlı, kendi ambalajına çok uygun görünen, gayet gıcır bir kiralık arabayla, güneş tüm kavuruculuğuyla tepeye çıkmış ve biz yemeğe oturmak üzereyken, geldi.

Önceden uyardığımız için kendini tanıttığında, hatta abartıp Hacer'in elini öpmeye kalktığında bile kimse gülmedi. Hasan'ın da ilk defa tanıştığı kişilerdeki bu zorunlu olgunluğa şaşırdığına emindim.

Müthiş planın uygulayıcıları sıfatını taşıyacak, esas altılıya eklenen üstçavuş ve iki erle beraber toplam dokuz kişiden altısı arasındaki daha yaşlıca dört kişi, yani ben, Tefo, Hasan ve John, tam saat ikide Bağkuran çiftliğini dağıtacağımız için sadece salata yemeyi tercih ederken, kalanlardan yaş icabı yemek ağırlığını ipelemeyecek Cemâl ve Celâl'le beraber, yasa temsilcisi sıfatıyla aksiyona doğrudan karışmayıp belirlediğimiz zamanda çiftliğe komutanı ve arbede sonrası gerekli düzeni sağlayıp tutuklamaları yapmaya yetecek kadar erle gelecek Muammer Üstçavuş ile tüm bunlar sırasında, ne olur ne olmaz, kötüye karşı her türlü kapıyı kapamak lazım, bakarsın bizim kötüler buraya gelmeye, ne bileyim, Davut'un

cesedini ortadan kaldırmaya falan kalkarlar hesabı pansiyonda kalıp sırf varlıkları ve makinalılarının görüntüsüyle Hacer'i ve Davut'umun cesedini koruyacak iki sağlam delikanlı, jandarma erler Hüseyin Perçin ve Mustafa Kul, Hacer'le beraber pişirdiğimiz mis gibi pirzoları, şirketin ikramı hesabı lüplettiler.

Planın öncelikli amacı, döveceklerimizle bülbül misali şakıta-caklarımızın hepsini birden aynı mekâna toplamaktı. Tefo, Başkan Tahir Bey'le Şahap Bey'in her gün saat ikide yaptıkları tavla müsabakasının bu iş için uygun olacağını düşünmüştü. Ama ben çıkaracağımız arbedede Hacı'nın yerinin, dolayısıyla geçirdiğim iki gün zarfında bana sürekli güleryüz göstermiş günahsız, en azından bizim olayımızda günahsız Orhan'ın zarar göreceğini söyleyince kankam 'Madem öyle,' deyip işi çiftlikte bitirmeyi önermişti. İyi fikirdi; nasılsa Bağkuranlar'ın her türlü maddi hasarı karşılayacak gücü vardı.

Tek canımı sıkan, gece bizi dövenlerden sadece Yasin'i tanımamdı. O kargaşada, evet, bir ikisinin yüzüne indirebilmiştim yumruklarımı ama malum, etraf karanlıktı ve eh, açıkçası hiçbirinin tipine dikkat etmemiştim. Yani, belki arada, dün geceye hiç karışmamış birilerinin de canını yakacaktım. Ha, nedir, canımı sıkıyordu dedim ama kurunun yanında yanan yaşlar hesabı, o kadar dert etmiyordum bu durumu, belirteyim.

Neyse, planımızı uygulayabilmek için temiz yürekli tombul başkanı kullandım. Cep telefonu numarası benimkinde kayıtlı değildi ama hem Hacer, hem de Muammer Çavuş'un ezbere bildiği belediyenin numarası için Davut'umun defterine bakmama gerek yoktu.

Şansıma, aradığımda makamındaydı başkan. Adama, hayalet meselesinin çözümü için bir toplantı yapacağımı, üstelik başka bir organizasyon yapmak için bekleyemeyeceğimi, hazır tavla partisi varken işi orada kotarmayı düşündüğümü, ancak toplantıda söyleyeceklerimi ortalıkta söylemek istemediğimi, o yüzden, mümkünse Şahap Bey'i arayıp maçı çiftliğe aldırmasını rica etmesi için kendisini aradığımı söyledim. Ardından, bu dediklerimi Şahap Bey'e anlatmamasını, adama başka bir bahane uydurmasını ve ne yapıp

edip Muhittin Bey’le Alman arkadaşının tavlâ sırasında hazır bulunmasını sağlayacak bir şeyler söylemesini rica ettim. Üzerine bir de çocukluk arkadaşının okkanın altına gitmeyeceğine dair yalanı sallayınca, istediklerimi kabul etti. Birbirimize cep telefonu numaralarımızı verip kapadık.

Başkan, beş dakika geçmeden arayıp, “Tamamdır,” dedi. Sonra da işin içinde Muhittin’in parmağı olduğunu zaten tahmin ettiğini söyledi. Ben de, “Sabredin Tahir Bey,” dedim. “Şaşıracaksınız.”

Geriye sadece saatin ikiye vurmasını beklemek kalmıştı. Yemek üzerine beklerken görev bilinciyle arkadaş hatırı arasında sıkılan Muammer Çavuş’la biraz konuşmak gerekti. Hoş, ikna olmuştu aslında ama biraz nazlanıyordu; fazla stratejik deha gerektirmese de en azından yumruklarımızın kaşıntısını geçirecek planımız kafasına yatmıştı ve üç beş ‘Aslanımsın, koçumsun’dan sonra, üstegmenin göstereceği tepkinin tutuklamalar yanında sönük kalacağını kabullendi.

Çavuş, eminim Tefo’ya bakıp işin aksiyon kısmında yetersiz kalacağını düşünüyordu, kesin. Haksız da sayılmazdı; Tefo’m ilk bakışta üflesen uçacakmış gibi görünür. Ama yürekli, doğruya doğru. İcabında, dayak yiyeceğini bilse bile arbedeye dalmaktan çekinmez. Ha, nedir, kankamın benim yanımda yumruk sallamasından hoşlansam da, hem cüsse itibarıyla, hem de taze damat sıfatıyla korunması gerektiğini biliyordum ve artık nasıl yapacaktım, ondan emin değildim ya, bir şekilde kardeşimi arkamda tutmaya kararlıydım.

Madem saatin ikiye göstermesini bekliyoruz, Cemâl’le Celâl’den de bahsedeyim biraz; hem sıkılmayın, hem de varlıklarından pek faydalandığımız bu iki delikanlının hakkını yemeyeyim.

Dediğim gibi, çünkü özür manevramla, bilemiyorum, belki arkamdan Orhan da bunlara bir şeyler anlatmıştır, hani sırf o manevra yüzünden bana hayran kalmaları pek akla yatkın gelmiyordur diye söylüyorum, bir şekilde bunların güvenini kazanmıştım. Gençler, Tefo anlatırken can kulağıyla dinlemiş, ‘Sizden şunu ve bunu yapmanızı istiyoruz,’ dendiğinde de, bilemiyorum, belki onca

sıkıcı geçen günden sonra hareket bulmanın hevesiyle, belki de hemen her doğuştan çok zengine karşı, hemen her öyle olmayanda bulunan bilinçaltı öfkesini tatmin edebilecek bir fırsat yakalamasının hırsıyla, tabii gene bilinçsizce, çünkü her ne kadar haytalıklarıyla tanınsalar da, dedim ya, kötü niyetli çocuklar değildi bunlar, “Tamam ağabey, ne dersen odur,” demişlerdi. Dedim ya, ben de bu iki kardeşe güvenilebileceğimi hissediyordum.

Ha, ‘Sizden şunu ve bunu yapmanızı istiyoruz,’ cümlesindeki ‘şu’ ve ‘bu’ öyle alengirli şeyler değildi, yanlış anlamayın: Cemâl’le Celâl’den istediğimiz, bizimle beraber, önlerine çıkacak herkese, tabii çoluk çocuk ayırmayı ihmal etmeden, bizim yapacağımız muameleyi yapmalarıydı. Yani, habire yani diyorum ya, o da benim kusurum olsun, altı kişilik komando timi halinde çiftliğe dalıp önümüze gelene bir tekme oynayacaktık.

Neyse, biraz hoşbeş, çokça sigara dumanı ve sabırsız sallanan bacaklar eşliğinde saat ikiyi vurdu. Yüzümüzde dayağa fazlasıyla odaklanmış bir ifadeyle kalktık. İçimden geldi, kalkar kalkmaz cepheye çağrılmış askerin yavuklusuna sarılması misali gidip Hacer’e sarıldım, bir de utanmadan ve sigaradan konuşmaya, kendine her iş düşüşünde fena acıyan dudağıma aldırmadan alnından öpüverdim.

“Dikkatli ol lütfen,” diye fısıldadı Hacer.

Bahçe kapısının önünde Hüseyin’le Mustafa’ya, Hacer Ablaları’nı saniye dahi yalnız bırakmamalarını ve sürekli tetikte durmalarını söyledim. Konunun ayrıntısını bilmeyen ama komutanlarından benimkine benzer bir emri zaten almış erler hafifçe kafalarını salladılar.

Muammer Üstçavuş, durumu üstegmene anlatmak ve Söke’den adli tabiple savcıyı çağırarak için jipe atlayıp gitmişti bile. Hacer’e bir kez daha bakıp döndüm, arabaya ilerledim. Hasan direksiyonda, John ve gençler arka koltuktaydı. En irileriyim diye önü bana bırakatıklarını düşündüm. Tefo, nasılsa incecikti; arkaya sıkışırdı.

Tefo, tam arabaya binerken “Bir dakika,” deyip cep telefonunu çıkardı ve yürüyerek arabadan uzaklaştı. Merak ettim, peşinden gittim ama sadece, “Tamam, bulunca ara,” dediğini duyabildim. Telefonu kapatıp “Nilgün’den bir şey araştırmasını rica ettim. Öyle bakma, şu andaki işimizle ilgili değil,” dedi. “İyi,” dedim ve plan gereği zevkle yapacaklarımdan ilki için kendi telefonumu çıkardım ve Başkan Tahir Bey’in cep numarasını tuşladım.

Başkan, her zamanki neşesiyle telefonu açtı ve “Ooo, dedektif bey,” dedi.

“Maç başladı mı?” dedim.

“Hem de nasıl,” dedi gülerek. Gene kazanıyordu herhalde.

“Herkes geldi mi?”

“Tabii,” dedi.

“Güzel, geliyorum,” dedim ve cevabını beklemeden kapadım.

Şahap, Muhittin ve ‘Ooo, dedektif beyin Almancası herhalde ‘Ooo, Herr Detektive’ türünden bir şeydir, yani kimin aradığını anlamıştır dediğim Dieter Bauer’ın en azından huzurunun kaçtığını düşünüp gülümsedim. Sonra da Davut’un defterinden aldığım çiftliğin numarasını tuşladım.

Telefona bir kadın cevap verdi. Yasin’in çiftlikte olup olmadığını sordum. Bahçede, beyefendinin yanındaymış. Çok eski bir arkadaşımı diye sallayıp kendisiyle görüşmek istediğimi söyledim.

Bir dakika bekledikten sonra Yasin’in ‘Alo?’su kulaklarıma doldu.

“Yasin,” dedim, “Vedat ben... İki dakika sonra kapıya çık, arkadaşım. Şu anda pansiyondayım ve ananı bellemeye geliyorum.”

Kuzey yakası hikâyesi

Bağkuran çiftliğine doğru giderken, oturduğum yerde, aracın klimasını pek iplemeyen öğlen güneşi ve dehşetengiz sıcaklığın altında, çiftliğin köşesinden çatallanıp bir kolu bağların ve şarap tesislerinin önünden geçtikten sonra kasabanın kuzey ucunu belirleyen tepeliğin etrafından dolanarak sahile inen, oradan da gönlünce denize dökülen Şaşan'ı minik bir köprüyle aşıp Dedekalkana'a uzanan yolda düello için yan yana dizilmiş rakiplerini bekleyen kovboy-lar türü bir şeyler hayal etmişim. Hani, ağır adımlarla ilerleyecek, çiftliğin kapısından, yanında tahminen kalabalık bir grupta çıkacak Yasin'i görünce duracaktık. Sonra ben ileri çıkıp...

Falan filan işte.

Belki Yasin'in karşısına geçince ıslıkla *Gershwinler*'in klasiğini çalarak parmak şıklatırsam, sahne daha bir hoş bile olabilirdi.

Aslında, Tefo'nun fikri, Yasin'i ya da başka birini uyandırmadan, önden Hasan'ı göndermekti. Arabaya binmeden önce söylemişti. Hesapta Hasan, kapıyı açana Yasin'i soracak, Yasin gelince klasik hareketiyle kendini tanıttak, doğal olarak o ya da varsa etrafında birileri sırtacak ve bizim elemanın uçan tekmesini görür görmez hep beraber kapıdan dalacaktık. Hoş, Tefo da sonradan fikrinin hem aptalca, hem de Hasan'ın zaafını böyle kullanmak açısından biraz ayıp kaçacağını kabul etti ya, ben, daha bu fikrini söyler söylemez, demin söylediklerimi hiç düşünmeden itiraz etmişim. "Yok aga," demiştim, "bu benim olayım. Bu sefer, siz beni izleyeceksiniz." Tefo, gözümün ne derece döndüğünün farkındaydı, fikrinde diretmedi.

Gözüm dönmüştü sahiden. Pansiyona gelişimden sonra, evet, Tefo'nun dediği gibi, yavaş yavaş sakinleşmiş, fenası, canımın onca yanmasına rağmen biraz gevşemiştım. Hatta bir yanımdaki, 'Amaan boş ver; nasılsa yeterince delil var, bırak jandarma işi hal-letsin; sen git, Hacer'le ilgilen,' bile diyordu. Ama nedir, arabaya binerken yanlarımlın tahrikinden kıllanan beynim hemen faaliyete geçmiş, Davut'un cansız bedeni ve bana sürekli 'çavuşum' demesine kızıp artık askerliğin bittiğini söylediğim sahne başta, tonla intikam çılgılığı attırıcı görüntüyü ardı ardına sıralayıvermişti. Üzerine bir de, omuzladığımı andan ta bir saat öncesine kadar fark etmediğim şeyi, yani ben rüyada veya artık her neresiyse orada taşla, böceklerle vesaireyle konuşurken Davut'umun son nefesini verdiğini kanıtlayan Rigor Mortis'in, yani ölüm sonrası katılaşımanın daha yeni yeni oluştuğu gerçeğini bindirmişti ve bundan sonra öfkemin daha fazla kabında duracak hali kalmamıştı. İşte, topu topu beş dakikalık araba yolculuğumuzun ikinci dakikasında, başlarına dert açan insanların liderini daha ana rahmine düşmeden anneyi halletmek suretiyle tarihten silmek üzere seksenli yıllara gelmiş Terminator kıvamına geldiğimi görünce de, demin anlattığım vahşi batıyla karışık Batı Yakasının Hikâyesi sahnesine geçmişti.

Onlar da olmadı gerçi. Daha çiftliğin görüş mesafesine henüz girmişken büyük bahçe kapısının önünde biriken grubu gördük. O mesafeden bile beş tanesinin elindeki çiftlik aletleri görülebiliyordu.

"Oha ulan," dedi Hasan. "Şsuna bakh, birinin elindfe tfsırmık bile varl."

"Tırmık değil, yaba denir ona. Hem ne sanıyordun?" dedim ben de.

"Dünküler mi?" dedi Tefo arka koltuktan.

"İnşallah onlardır," dedim.

Onlar da bizi görmüştü elbette. Kızgın güneş altında 'Daha neyim buharlaşsın ulan! Bir tanecik su molekülüm kalmadı, yetti canıma bu sıcak... yeteer!' diye isyan eden تنها yolda kendilerine

doğru gelen arabanın, randevu için bekledikleri elemanı taşıdığını tahmin ediyorlardı herhalde. Yaklaştıkça daha iyi gördüm; Yasin ayısı en önde, ardında, herhalde telefonumdan sonra geçen kısa sürede anca toplayabildiği dokuz eleman, çiftliğin kapısından ayrılıp bize doğru hızlı hızlı yürümeye başlamışlardı. Hasan frene bastı, çiftliğe ve eli sopalı rakiplerimize elli metre kadar kala durduk.

“God,” dedi John hepimizin adına.

Arkama döndüm, hani elemanlarımın yüzünde bir korku ifadesi var mı, gibisinden. Bir şey anlayamadım ama. Gene de, “Tır-san varsa,” dedim, “gidebilir; ayıp değil.”

Cemâl, Celâl ve John ile onca zayıflığına rağmen araya sıkışamayıp koltuğa çeyrek kış kadar oturmuş Tefo’dan ses çıkmadı. Yandaki aynadan arkamıza baktım, epey gerimizde sonlanan kasabada bizi izleyen kimse görünmüyordu. Eh, niyetimizi bilen yoktu tabii; yoksa güvenli mesafeden izlemeye gelen illa çıkardı. Kasabayı kendi haline bırakıp tekrar önümüze baktım. Elemanlar, hızlı adımlarla yaklaşıyordu. Hasan’a baktım, Hasan bana baktı. Herifin gözlerindeki pırıltıyı o zamana dek pek az kişide görmüştüm ve bu pek az kişide gördüğüm o bakışlar, çoğunlukla kavga öncesinde değil, ne bileyim, ateşli bir sevişmeden tut, çifte giderken okey atmaya hazırlanma haline kadar sayılabilecek bilumum zevk öncesindeki heyecanda atılan türdeydi. Yani, böylesine geveleyerek tarif etmeye çalıştığım, Hasan’ın, birazdan üzerimize çullanacak kalabalıktan korkmak bir yana, kavgaya sabırsız bir ihtirasla, bir an önce girişmek istermiş gibi bakmasıydı.

Ben gene de, “Bagajda işe yarar bir şey var mı?” diye sordum. “Kriko, falan?”

“Bilmem,” dedi Hasan gelenleri izlerken.

Sonra, sanki sözleşmişiz gibi, aynı anda arabanın kapılarını açıp çıktık. Çıkmamızla beraber, yaklaştıklarında iyice belli olmuştu, biri yaba, dördü kürek taşıyan toplam on kişi, bağırarak üzerimize koşmaya başladı.

‘Aha,’ dedim içimden, ‘Kahraman Şerif olmadı ama *Braveheart*’tan bir sahne de uyar.’

Fazla övünüyor görünmek başka, kimseyi kavgaya özendirmek istemediğim için, onu zaten yeterince yapan var, üzerime koştura koştura gelen sopalılardan, filmlerden aklımda kalma Amerikan futbolu manevralarıyla sıyrılıp biraz geride kalmış Yasin’in yakasına yapışmamla devam eden ve aslında pek çabuk biten bu sahneyi atlamaya niyetliyim; ayrıca, özellikle belirtmek istiyorum: Bu tür arbedeler, gerçekte, filmlerdekilere pek benzemez; öyle hayran hayran ve eşi bulunmaz aymazlıkla izlenen, kan kaynatan süper dövüş hareketleri, muhtemelen DNA’larımıza yazılı sadist şiddet aşkının gözlerden taşırdığı heyecanı uyandıran ‘obua’ ‘dubıçk’ gibi efektler duyulmaz. Tümü, tabii tarafların ne derece kendinden geçip gözü kararttığına da bağlı, ‘Vur Allah, vur’ türünden, kim nereye, yumruk, tekme, artık neyi isabet ettirebilirseye dayalı bir kargaşadır ve aslen seyirlik bir durum değildir. Üstelik, bunu genlerine yazılı barbar eğilimlerin üstesinden gelip bir şekilde hayatında kimseye vurmamış iyi insanlar için söylüyorum, birine vurmak, hele çıplak elle vurmak zordur. Bir kere, isabet ettirmek, yani hedeflenen yeri tutturmak, zordur. Herhangi bir yeri hedeflemekten hiç bahsetmiyorum, o tür tantanada çok daha zordur çünkü. Sonra, tutturmanın bedeli hiç hoş değildir; az et ve deriyle kaplı kemiklerin, özellikle benzer tanımda yerlere çarpması, mesela, yumruğun elmacık kemiğine oturması diyelim, tüm hissiyatıyla beraber, tuhaf bir şeydir. İnsanın, insan derken, karşısındakini insan yerine koyabilenleri kastediyorum, içi burulur, cız eder. Ayrıca yumruğu yiyen kadar, yumruk atmayı biliyorsa o kadar değil belki, atanın da canı yanar. Kısacası, rahmetli anneannem, ‘Yemek buldun ye, dayak buldun kaç,’ derdi; doğrudur. Hoş, bildiğiniz üzere, anneanneciğimin öğüdünün altın değerini bilmekle beraber, o öğüde neredeyse hiç uyamamışımdır. Övünülecek bir şey değil, samimi söylüyorum.

Neyse, işte intikam hareketinin girizgâhı konumundaki bu arbede için şimdilik sadece, sonuçta bir hikâye anlattığım için buna kendimi zorunlu hissediyorum, şunu söylemek niyetindeyim: Hani, etraf çok toz toprak değildi, tam aksine, asfalt yol üzerinde oynanmıştı sahne ya, tasvir adına kullanıyorum, ortalık yatışıp toz duman bitince görünen manzara, görünen dediğim, bizim gördüğümüzden ziyade, muhteşem bir zamanlamayla tam iş bittiğinde gelmeyi başaran üç jip ve üstegmene ait bir steysin dolusu jandarmanın gördüğü manzaradır; evet, işte, jandarmaların gördüğü manzara, biraz üstü başı yırtılmış, birkaç darbe yemiş ama gayet sağlam ayakta duran altı kişi ve sağa sola savrulmuş, kimi baygın, kimi inler halde ağzı burnu dağılmış yatan on elemanın dışında, ayaktakilerin altıncısının, ayakta kalmakla kalmayıp, yatanların onuncusunu, yani Yasin'i paçasından yakalamış çiftliğe doğru sürüklemesinden oluşuyordu.

Evet, her yerim yara bere içindeydi. Evet, Yasin ayısı boş değildi elbette, üzerine hamle ettiğimde yana çekilip indirmeyi başardığı yumruğun neticesinde açılan, dün gecedен şiş sol gözümün altından yanağıma doğru akan ve oradan üzerimi boyamak ve diğer çiziklerimden çıkanlarla birleşmek için dökülen kanın farkındaydım. Evet, dün gecenin üzerine, dün geceki kadar değildi gerçi, biri epey sağlam cinsinden ve doğrudan kaburgalarımın isabet eden iki üç yumruk almış, üzerine, sonradan Hasan'ın alaşağı ettiğini öğrendiğim kürekli kalleşin elindekini gayet sağlam bir darbeyle, kürek, kürek kemiğine vurulur hesabı tam sağ tarafımdakine yemiştim ve evet, her yanımda, o güne dek hiç acımadığı kadar acıyordu. Yasin'in paçasını tutan sağ elim, salladığım yumruklar yüzünden daha fazla acıyordu. Sıkı sıkı sarılmış kaburgalarım 'Yahu, bekle biraz, azıcık kaynayalım bari' dercesine isyan ediyordu. Umrumda mıydı? Elbette hayır. Oncasını iplemediğimi söyledikten sonra buna mı aldıracaktım? Sözün özü, Yasin'i indirmek beni kesmemişti; devamını istiyordum ve hâlâ yeterince boşaltmadığım öfkeli enerjimi kullanıp paçasından çekerek sürüklediğim Yasin ayısıyla beraber, şiş ve kanlı yüzüm, yırtılan ve kanla ıslanan çiçekli gömleğim, her yanımdan yayılan öfke buharlarıyla

görünüşüm, çiftlikten içeri girdiğimde karşıma çıkacak insanlar için, her şey bir yana, kesinlikle ürkütücü olacaktı.

Habire tekrar etmem gereksiz gerçi ya, onca sene sonra yazarken hırs mı bastı nedir, o an hiçbir şey umurumda değildi deyip duruyorum; işin aslı, arabaya binerken kaynamaya başlayan içimdeki kazanın yarattığı hissi, öfkeyi başka nasıl tarif edebileceğimi bilmiyorum.

Sol gözüm civarına yediğim ilk yumruğun ardından gelen karışıklı yumruklar arasında fırsatını bulup apış arasına yerleştirdiğim dizimin ardından, bir de kulak tozuna yumruğu yeyince düşüp kalan Yasin'i, dediğim gibi, işinin bitip yere devrildiğini görür görmez paçasından yakalamış, artık ne kaptırıysam kendimi, daha arbede sonuçlanmadan bir hız çiftliğin girişine doğru çeke çeke ilerlemeye başlamıştım. Arkama bile bakmamıştım. Ne silah arkadaşlarımın, gerçi silahımız yoktu ya, öyle denir diye söylüyorum, anladınız, durumuna baktım, hani iyiler mi, degiller mi hesabı, ne de durmam için arkamdan seslenen Hayri Üsteğmen'in çağrısına kulak astım. Zaten peşimden geleceklerdi. Ha, belki dostlarımı diğer sopalıların arasında bırakmamam gerekirdi, en azından racona tersti yaptığım ama hiçbirinin değilse bile, Hasan'ın fırtınalığına güveniyordum. Tamam, karşısında, soyadına ya da soyadını tükürük saçarak telaffuz etmesine gülen yoktu ama arabada gördüğüm bakışlar tek başına yeterdi. Hani haberlerde bazen derler ya, 'karşıt görüşteki grup' diye, işte o grubun fazla şansının bulunmadığını daha arabadan inerken biliyordum.

Burada, geçmeden diğerlerinin de hakkını teslim etmek gerek. Yasin'i hırpalarken haliyle pek dikkat etmedim ama daha sonra Tefo anlattığı için biliyorum: Onlar da benim gibi düşünmüş herhalde, cüsseden dolayı kardeşimi arkada bırakacak şekilde girişmişler kalabalığa. Seninki anca Hasan'ın savurduğu bir düşmanın burnuna bir tane patlatabilmiş. Gerçi, dediğine göre, devam edecekmiş etmesine ama gerek kalmamış. Hasan, tıpkı düşündüğüm gibi, biri küreğini sırtıma indirmek nezaketsizliğini gösteren

beş-altı elemanı jet hızıyla indirmiş zaten; diğerlerine anca birer porsiyon bırakmış. Onlar da, özellikle John, hiç fena değilmiş. Meğer bizim İngiliz, onu da sonradan öğrendim, akademik ebeveyn elinde büyürken sokaklarda epey kavgaya girmişmiş. Ha, nedir onca hızına rağmen Hasan dahil, hepsi birkaç darbe almıştı ya, hiçbirininki üzerinde durulacak türden değildi. Bir tek cengaver kardeşlerin büyüğü Cemâl, sol koluna fena bir kürek darbesi –bir başka kürekliden– yemişti; gözünden sonra dirseğinin üst kısmı da epey morarmıştı.

İşte, bir elim Yasin’in paçasında, üstüm başım kan içinde çiftlik kapısına vardım ve o ana dek, ‘İt, herhalde telefonumdan sonra kimseye haber vermeden elemanları topladı, ondan kimse ne oluyor kardeşim dışarıda demeye çıkmadı; eh, bahçe de, benim diyecek bir halı sahadan büyük olduğuna göre, tavlacılar tahminen ta diğer uçtaki çardakta, kalan ev ahalisi de çıkardığımız gürültüyü duymayacak mesafede ve meşgul herhalde’ türünde ve kısa hır-gür boyunca çiftlikten dışarıda neler dönüyor yahu diye bakmaya kimsenin gelmemesinin nedeni diye kurduğum düşünce zincirini doğrulayan Osman Ağa’nın şaşkın bakışları arasında demir kapıyı iterek içeri girdim.

Adamcağıza, “Hiç yoluma çıkma Osman Ağa,” dedim ve devam ettim. Lafımla kenara çekilen Osman Ağa, belki arkamdan gelip beni durduracaktı ya, fırsat bulamadı. Peşimden, Hayri Üsteğmen komutasında, galiba artık iyi dostum diyebileceğim Üstçavuş Muammer Baltacı ve üç er ile Tefo, John ve Hasan’dan mürekkep grubun, koştura koştura değilse bile hızlı adımlarla ve gayet asık suratlarla girmesi üzerine, diyeceği bir şey varsa da yuttu ve peşimize düştü.

Paçasından tutup sürüklediğim ve yol boyunca ayıldıysa bile en azından bahçeye çıkan dört basamağı geçerken kafasını vura vura tekrar bayılmış olması gereken Yasin’i bakımlı Bağkuran çimleri üzerinde sürüye sürüye, tahmin ettiğim gibi ta öbür uçtaki çardığın altında tavlaya devam eden ve kapı önündeki hayhuydan habersiz görünen ekibe doğru ilerledim. Gelişimi görmeleriyle dördü

birden ayağa kalktı. Aynı anda evden birileri çıktı ama hedefe kilitlendiğim için kim diye bakmadım.

Eh, baksaydım o güne dek tanışamadığım Gülbahar Hanım'ı ve hemen peşisıra koşturan, Filiz'in annesi Ayşenaz hatunu görecektim.

Nitekim, tam Yasin'in paçasını bırakıp yanlarında yapacağım açıklamayı bekleyen ama bu halde gelmeme elbette pek şaşırان Tahir Bey'le beraber, peşimde bir sürü tiple her yanımdan kan damlatıp öfke saçarak gelişimi izleyen pislik üçlünün karşısına dikilmişken, evin gerçek idarecisi diye bildiğim ve sahiden pek saygıdeğer görünüşlü bu hanımefendi, telaşla yanıma geleerek, "Ne oluyor Şahap?" dedi.

O dakikaya kadar kendisini iplemememden sıkıldığı gayet belli Hayri Üsteğmen, ben ve onlar şeklinde karşılıklı pozisyon alan grubun tam ortasına girerek, "Şahap Bağkuran, Muhittin Kalaycıoğlu ve Herr Bauer," dedi. "Sizleri Davut Köktü'nün öldürölmesi olayında cinayete teşvik ile izinsiz değerli maden çıkartma ve kaçakçılık suçlarından tutukluyorum."

Baktım, pek bir gururlu dikiliyordu üsteğmen. Bilemiyorum, belki ne zamandır böyle bir cümle kurmayı hayal etmişti, hatta kim bilir, peşimden koştururken cümleyi içinden tekrar edip durmuştu ya, suçluların Davut'un öldürölmesindeki payları hakkında henüz bir itiraf ya da kanıt bulunmadığından, kurduğu cümle biraz sakattı. Hoş, yarattığım ortamın şoku sayesinde kimse buna aldırmadı, o da var.

Üsteğmenin tafralı cümlesi biter bitmez, "Ne?" dedi Gülbahar Hanım haliyle. Altmış yaşlarına merdiven dayadığını tahmin ettim. Altmışı artık ileri yaş görmediğimden hâlâ demeyeceğim, hoş kadındı. O an kim bilir hangi koyda güneşlenmekle meşgul Selçuk'un cin bakışlarının sahibi oydu ve gayet dinç görünüyordu. Otoritesi, nasıl denir, her halinden belliydi. Hemen berisinde, komik kaşlı eşinin bir adım önünde, tıpkı eşi gibi şaşkın şaşkın bakan ufak tefek Ayşenaz hatunun ifadesinden, kadının, kocası gibi hem Bağkuranlar'a son derece sadık olduğunu, hem de hanımının en yakını sıfatını taşıdığını düşündüm o an.

Gülbahar Hanım'ın sorusuna karşılık tam 'Kayınbiraderiniz anlatsın,' türünden bir artistliğe girişecektim, Tefo yanıma geldi ve hatasını hemen anlayabileceği bir cümle kuruverdi.

Sabah beri Poirot'culuk oynamaya pek hevesli görünen kardeşim, üstegmenin sahnesini almak hevesiyle, "Hanımefendi," dedi, "bir yere otursanız iyi olur."

"Ne münasebet!" dedi Gülbahar Hanım, Tefo'yu durduğu yere çivileyen bir sesle. Ne yalan söyleyeyim, bir an için gözlerinden çıkan kıvılcımları görür gibi oldum. "Hem," diye devam etti aynı sert tonla, "siz de kimsiniz? Teğmen? Neler oluyor? Nedir bu rezillik? Kim bu adamlar?"

Sahnenin daha da saçmalaşması için gereken hareketi Hasan yaptı. Bu sefer o, kimsenin kadına cevap vermesini beklemeden öne fırladı, her zamanki hareketiyle kapanan çakı misali belden hızla eğildi ve kalkarken yakından tanıdığımız cümlesini kurdu: "Ben Hatsan, Hatsan Kocdzagöts. Ötszel Dedseksif. Hitzmetzinisdzeyim."

Neyse ki yüzünden bile işin ardındaki esas çıyan olduğu belli Muhittin Bey sahnede bulunan herkesten önce davranıp kıkırdadı da, kalanlar kurtuldu.

Eh, öyle ya da böyle, sonunda herkes hak ettiğini alıyordu işte.

Gel de adalete inanma.

Keşke keşkek yeseydik konulu bir tirad

Pek içine kapanık, dışa sevimsiz görünmekle beraber adı geçer geçmez ‘Aslında iyi biridir’ denen ve işin doğrusu, genel anlamda kötü biri olmayan ama altın ve hırslı arkadaşının baştan çıkarıcılığına teslim Şahap Bey, berisinde tam çenesine yediği uçan tekme yüzünden, üstelik hak ettiği kelepçe takılmış baygın yatan Muhittin Bey hariç orada bulunan herkese, biraz önce muhtemelen başkana gene yenilip söylendiği tahta iskemlesine çöküp gözünde yaşlarla işin aslını anlatırken Tefo’ya bakıp ‘Vay canına’ diyordum. Tamam, cinimin her türlü cinden beter zekâsını biliyordum bilmesine ya, olup biten hakkında eldeki bilgileri toplayıp bu derece gerçeğe yakın bir sonuca varmasına biraz şaşmıştım. Hani, ne bileyim, insan tutturur da, bu kadar mı tutturur diyordum.

Evet, sahiden de, *Pænitentia*’nın ortaya çıkmasıyla, arkeolojik buluntuların kasabaya ve elbette memleketin kültürel mirasına fayda sağlayacağını düşünerek Muhittin Bey’i ikna edip ocağı komşu tepeye, Kızman’ın eteklerine taşıtıktan birkaç ay kadar sonra ocakta epey yünlü bir altın damarına rastlamışlardı. Şahap Bey, aslında o gün, yani işçilerden biri Muhittin’in taş ocağına geldiği zamanlarda ofis niyetine kullandığı müstemilat kulübesinde bunlar sohbet ederken elindeki pırıltılar saçan topraklı parçayla içeri girdiğinde orada olmasaydı, arkadaşım dediği o çıyanın işi kendine saklayacağını biliyordu. Ah, keşke... Keşke bilmeseydi. Keşke o gün, hiç oraya gitmeseydi de bu halta karışmasaydı. O kadar çok keşkesi vardı ki... Mesela, keşke, önemini bildiği halde Muhittin’in, “Ya, siktir et; Allah’ın unuttuğu bu dağ başında, biz söylemezsek kim

bilecek?” demesine boyun eğmeseydi. Haydi, eğdi, bari siyanür kullanılacak havuzun yapımını taş ocağındaki işçilere bırakmak yerine işi bilene yaptırtmak için bastırsaydı. Keşke Muhittin’in aklına uyup altını devletten gizli çıkararak yurtdışına kaçırma işine hiç ortak çıkmasaydı. Ah, keşke... Keşke, siyanürlü su sızıntısının yol açtığı ağaç ölümleri ortaya çıktığında ağabeyinin istediği tahlilleri, “Ben hallederim,” deyip hiç yaptırmadan yaptırmış gibi davranmasa, ağabeyine durumu ta o zaman açıklasaydı. Ama rahmetlinin duruma uyanacağını nereden bilecekti? Şaduman Bey’in ikiye ikiye topladıktan sonra şüphelenip taş ocağına gideceğini ve neler çevirdiklerini şıp diye anlayıp yedikleri haltın, suç teşkil etmesi bir yana, bir de güzelim kasabacıklarının doğasına ve elbette bağlara zarar vereceğini düşünerek yollarına taş koymaya kalkacağını, ortaklık tekliflerini kesin bir dille reddedeceğini, üstüne bir de, onları, bu haltı yemeye madem kararlılar, gereğince, yani yasalar çerçevesinde yemedikleri takdirde ilgili yerlere ihbar edeceğini söyleyeceğini nasıl önceden bilebilirdi? Ah... Ah, benim aklısız başımdı. Paranın, hayır, hırsın gözü kör oldu. Nasıl yapmıştı? Nasıl? Ah, canım ağabeyiydi... Keşke bu derece kolay heyecanlanan bir adam olmasaydı. Hem tansiyon, hem şeker... o kadar sigara, o kadar yemek... bir de üzerine her şeye karşı aşırı bir coşku... Ah be, ağabeyciği, keşke daha sakın bir adam olabilseydi. Ah, ah keşke... Ah, keşke ağzı kopaydı da o gün, o tarihten silinesice gün, o boğazına dizilesi yemekten sonra, hani Gülbahar Yengesi, cânım yengesi, sofradan kalktıktan sonra bu konuyu bir daha açmayaydı... Hem de ağabeyinin inadından vazgeçmeyeceğini çok iyi bilmesine rağmen. Keşke ağabeyini ikna etmeye çalışacağına Muhittin’e işi doğru düzgün, yasaya uygun yapması için bastırsaydı. Ama ah, işte, kopasica diline gem vuramamıştı. Tartışmışlardı. Tartışmışlar ve sonunda dayanamamış, sert konuşan ağabeyine öfkelenmiş, öfkelenince de ucunu bucağını, nereye gidebileceğini hiç düşünmeden, “Madem öyle, o zaman yengeme gerçeği söylerim,” deyivermişti. Sonra da o hışımla kalkıp gitmişti. Ah, ah keşke gitmeseydi; keşke o gittikten sonra herhalde aşırı heyecana kapılan ağabeyinin yanında kalsaydı... Keşke, keşke sadece

blöf yaptığını, sırlarını asla kimseye, hele yengesine, çok sevdiği yengesine söylemeyeceğini, sadece öfkeye kapılıp böyle konuştuğunu söyleyebilseydi... Ah, keşke ağabeyi şimdi burada olsa, elle-rine sarılıp af dileyebilseydi... Ah... Ah keşke, keşke zamanı geri çevirebilseydi.

Koca adamın hüngür hüngür ağlaması bana acayip dokun-muştu, ne yalan söyleyeyim. Etraftakileri bilemem. Gerçi onların da benim gibi hissettikleri açıkça görülüyordu: Mesela Gülbahar Hanım, o otoritesi sarsılmaz görünen kadıncağız, kayınbiraderini dinlerken titremeye başlamış, lafın sonlarına doğru, yarım kalan tavla maçının üzerinde cereyan ettiği sehpanın yanında, 'E, maç bitmeden nereye gitti bunlar?' dercesine bakan sandalyelerden bi-rine çöküp kalmıştı. Ayşenaz hatun da dizlerinin dibinde, avuçla-rında hanımının elleri, öylece kalakalmış; biraz geride dikilen Os-man Ağa'nın komik kaşları, hüznü yüzünde her zamankinden daha fazla palyaço havası yaratmıştı. Pek Türkçe bilmeyen Dieter Bauer bile, anlatılanların ne kadarını biliyor veya anlıyordu bilemi-yorum ama herhalde Şahap Bey'in gözyaşlarından etkilenmiş ola-cak, takılırken itiraz ettiği ama kimsenin bunu iplemediği kelepçe-ler yüzünden şaşırdığı andaki kadar değilse de, üzgün görünüyordu.

Geri kalanlar, yani biz komando ekibi ve yasa temsilcileri, bir de tabii temkinli bir mesafede durup izledikleri aile trajedisini an-lamaya çalışan çiftlik görevlileri, yarı şaşkın yarı üzgün, Şahap Bey'in doğaçlama tiradını dinliyorduk.

Evet, ağabeyini bilerek ve isteyerek, yani yasa ağzıyla 'taam-müden' öldürmemişti ama işte... Ne kadar kolay heyecana kapıl-dığını bile bile, Şaduman Bey'i, hayatındaki en büyük sırrı, hem de en son bilmesini isteyeceği, bilmesine tahammül edemeyeceği kişiye söylemekle tehdit etmiş, adamı öyle heyecanlandırmıştı ki sonunda, yanından ayrıldıktan sonra düşüne düşüne gittikçe daha fena hale gelen Şaduman Bey'in kalbi, sıcak ve ağır öğle yeme-ğiyle destekli baskıya ve ani adrenalin hücumuna dayanamamış, iflas edivermişti. Evet, çok sevdiği, bana da söylediği gibi, ken-dine örnek aldığı ağabeyciğinin ölümüne sebep olmuştu Şahap. Bu

kadar boktan bir meseleydi ağabeyinin canına mal olan. Tamam, teknik açıdan katil değildi; bu suçla yargılanamazdı ama ağabeyinin kalbini neyin durdurduğunu biliyordu ve insanın içindeki en büyük yargıcın, vicdanın keseceği cezayla hangi darağacı boy ölçüşebilirdi? Hele bir de, şu hayalet meselesi ortaya çıkmışken...

Evet, ne kadar pişman olursa olsun, ne derece vicdanından işkence görürse görsün, her şeyin ilacı zaman, altının kahrolası pırlantısıyla birleşip tam ufaktan Şahap'ın acısını köreltmeye başlamışken ortaya çıkıvermişti hayalet. Yok, inanmazdı Şahap Bey böyle şeylere... Osman Ağa'nın yemin billah gördüm demesine bile kulak asmamıştı fazla. Ama işte... Hayalet, hiçbir işe değilse bile, en azından Şahap'ın vicdanını canlandırmaya yaramıştı. O zamandan beri doğru dürüst uyuyamıyordu. Hoş, hayaletin birkaç kereden sonra görünmekten vazgeçmesi gene adamı rahatlatır gibi olmuştu ama...

İşte o 'ama'dan sonra Vedat Kurdel'in inınınınıınınlı girişi geliyordu. Evet, bendeniz: Nasılsa yapacak işim yok, hem bakarsın çözümü kolay bir sorundur, çözer, üzerine de tatil fırsatı yakalarım diyerek Davut'un çağrısına gelen, acemi ama pek artist dedektifin olaylara dahline gelmişti söz sırası.

Adam, benim ortaya çıkmam ve sağda solda abuk subuk sorular sormamla başlayan dönemden, dönem dediğim, geldiğim günü sayarsak toplam dört günlük bir şeydi ya, olsun, bahsederken biraz gururlanmadım değil. Sahiden de, bu hırslı kafadarlar, önceleri bana pek önem vermemişler ve nasılsa bir şey bulamaz demişler. İşin açığı, Şahap telaşlanmış biraz, hatta beni yanına, ne bildiğimi ve neler yapabileceğimi anlamak için çağırtmış. Daha güzeli, bürünmekte fazla zorlanmadığımı ve icrasında pek başarı gösterdiğim kazma rolümü yutmuş ve konuşmamızdan sonra pek bir şey beceremeyeceğime kanaat getirip biraz rahatlamış. Gene de, neme lazım hesabı, tedbir almayı düşünmüş. Muhittin çıyanı da, "Dert etme, fazla burnunu sokarsa icabına bakarız," demişmiş buna. Sonra dün, bunlar tavla oynarken ben gelip 'Ha çözdüm, ha

özeğim' ayağına yatınca tehlike arz etmeye başladığını fark etmişler ve bana 'ya para, ya can' teklifi yapmaya karar vermişler.

Gerisi malumunuz.

şahap Bey, tiradını sahneye uygun denebilecek dramatik bir hareketle sonlandırdı. Ellerini, durumu önceden bildiğini bilmeyenler için sanki yanında koleksiyonunu taşıyormuş gibi gelecek kadar fazla kelepçe getirmiş ve tirad mirad okuyacak hali kalmayan diğerlerine birer adedini çoktan takmış Muammer avuş'a uzatarak, "Lütfen," dedi, "beni en ücra zindana tıkın. Ben... Ben bir katilim."

Muammer avuş, adamın gözyaşlarını veya ettiği lafın trajikomikliğini ne derece ipledi bilinmez, gayet ciddi bir tavırla lafını ikiletmeden işini yaptı.

Tüm Galya mı? Hayır.

Bize şöhret getiren ve etrafıyla az buçuk ilgilenen herkesin bildiği değil, zamanında türlü nedenlerle gizli kalmış davalarımızı yazmaya karar verdikten sonra verdiğim ikinci karar, tamamıyla değilse bile, nezaket gösterip okuyanı, tamam, tümüyle mutlu son yoktur, biliyorum ama hiç değilse en sonda huzursuz etmeyecek denli mutlu bitenleri kaleme almaktır.

İşte, Asteriks'in maceralarındakine benzer bir şölenle kapacak bu davamız da bunlardan biridir; şimdiden belirteyim, içiniz rahat etsin.

Efendim, Şahap Bey'in film icabı itirafını bitirmesinden sonra, film icabı diyorum çünkü adamın oracıkta vicdanına teslim olup hüngür hüngür ağlayarak her şeyi anlatmasını herkes gibi, ben de beklemiyordum; karakolda biraz zorlayarak itiraf ettirebileceğimizi düşünmüştüm. Ama nedir, hep söylüyorum; vicdan meselesi, sesine sağır doğanlar dışında tabii, kimse için es geçilecek bir mesele değildir.

Neyse, işte Şahap Bey'in lafının bitmesini müteakip, dramatik el uzatışını geri çevirmeyen Muammer Çavuş, kelepçelerini ilgili yerlere taktı ve teknik açıdan değil, vicdanen katil sınıfına giren adamın kolundan tutup, artık ayılmış ve durumu kafasına nihayet dank ettiği için sonbaharın en iri yaprağı misali titreyen Yasin, sırtışını kesemeden gelen Hasan'ın uçan tekmesiyle oracığa yığılıp kalan Muhittin ve boncuk gözlerini saran korkuyu zevkle izlediğim Dieter Bauer'la beraber toplam dört kötüyü, savcıyı bekleyecekleri yere, yani karakola götürmek için yola düştü.

Kötülerin sahneyi terk etmesinden sonra, yaşadığı şokun arasında, Gülbahar Hanım, Şahap'ın tiradında karanlıkta kalan noktayı her nasılsa fark etti ve çöküp kaldığı sandalyede, yanında yere çömelmiş Ayşenaz hatuna dönerek kayınbiraderinin bahsettiği sırrı sordu. Beriki, umutsuzca omuzlarını ve eşininkine benzemeyen kaşlarını kaldırarak konu üzerine sunacak hiçbir fikri bulunmadığını söyleyince, Gülbahar Hanım'ın, üzüntüsünü bir yana çekmeyi başarabilmiş, az önce gördüğüm üzere, yeri geldiğinde karşısındaki titretecek türden şimşekler çaktıracılabilen bakışları, rahmetli eşinin ta çocukluğundan sırdaşı diye bildiği Osman Ağa'ya yöneldi.

Osman Ağa, oncası arasında bula bula beni buldu imdat istemesine bakmak için. Haliyle, Gülbahar Hanım'ın şimşekleri hedef değiştirip bana bana çakmaya başladı. Neyse ki odundan hallice bünyeli dedektifiniz öyle her çakana şemsiye açacak cinsten biri olmadığından, kadının yanına gidip, pek de artist, pek de tok sesli ya, "Hanımefendi," dedi, "yasal anlamda suçlanacak kimsenin bulunmadığı, pek uzun ve bir bakıma acıklı bir hikâye bu; karışanlarından hayatta ve özgür kalan bir tek Osman Ağa var ve yanılmıyorsam tümünü biliyor. Ben size sonunu söyleyeyim, aradaki devasa boşluğu o doldurur nasılsa... Tabii, cesaretini toplayınca."

"Siz, Şahap'ın bahsettiği dedektifsiniz herhalde," dedi kadın. Hayret verici bir edayla, önceki sahnenin etkisinden çıkıvermiş gibi duruyordu.

"Vedat Kurdel," dedi dedektifiniz gülümseyerek. "Evet efendim; bu bey ortağım Tefvik Dağdelen."

Gülbahar Hanım, Tefo'ya hafif bir baş hareketiyle selam verip, "Muhittin'i bayıltan bey de diğer ortağınız mı?" dedi.

Ayıcığınız, az ileride, Hayri Üsteğmen'le kim bilir ne konuşan Hasan'a bakarak, "Hayır," dedi. "O, bir dost sadece."

"Pekâlâ," dedi kadın. "Dinliyorum."

"Davut'un kızkardeşini tanıyorsunuz herhalde?"

"Hacer? Tabii. Neden?" dedi kadın, kaşlarını sorunun nede-nine dair merakla çatarak.

"Üvey kızınız oluyor da..." dedi sizinki pattadanak.

Son sumpsuk

Dedim ya, kapanışta Asteriks'in maceralarındakileri aratmayacak türden bir şölen vardı. Geleneğe göre, birileri, çoklukla baş kahraman Asteriks ya da bazen sevimli hempası, bizim nesil için Hopdediks, son sözü söyleyecek, herkes kahkahalar atacak ve *the end* yazacaktı.

Eh, ilgilisi, bazen bu rutinin kırıldığını bilir. Aslında bizim hikâyede tam kırılmadı: Son sözü yine esas karakter söyledi ya, malumunuz, esas karakterimiz, Asteriks'ten çok, kankasına benziyor.

Son söz de, sözlükteki anlamıyla bir söz değildi zaten. Gene de, son sözden sonrasının, tabii bu durumda, yani sonrası varken son söz demek doğru değil, şölen sahnesinin son sözü diyelim o zaman, çok mutlu değilse bile, en azından fena bitmediğini söylemekte fayda var: Evet, Hacer'le, şölenin ertesi sabahı, pek duygusal, aşkımızı sarmalayan imkânsızlığın ve bir daha belki hiç görüşmeyeceğimizin farkında bir vedamız oldu; pek göz yaşartıcıydı bana göre. Sonra, Pınarkesen'de tanıyıp adını dost haneme kazıdığım herkesle bol sarılmalı, içten gülümsemeli ve mutlaka ileride tekrar görüşme dilekli vedalaşma sahneleri yaşadım. Hoş, aradan geçen on yıl içinde, *Pænitentia*'nın sırrının, Profesör Suavi Ertem ve Profesör Philip Maugham'ın ortak çalışmaları sonucu çözülmesi, herhalde ilgilisi hatırlar bunu, o yüzden ayrıntısını atlıyorum ve kasabanın, kıskanç komşusuna fark atacak derecede ilgi, ilgiye paralel turist, dolayısıyla ciddi gelir kazanması türü gelişmeleri basından izlemekle beraber, bir daha Pınarkesen'e gitme fırsatı bulamadım ve o günden bugüne sadece, bugün ikinci yatay kazığını almış, birkaç yıl ilerisinde bekleyen emekliliğe yelken açmak

üzere hazırlık yapan kıdemli başçavuş Muammer Baltacı ile, İstanbul'a geldiği bir izin gününde görüştüm. Ama o gün için veda-
laşma faslı falan, pek güzeldi; hatta kasabadan ayrılmadan önce
Davut'umun başucuna gidip Fatiha okumam bile, kederli ama bir
şekilde hoştu. Olayların bitişinden bir, yok iki gün sonra şarap te-
sislerinin arkalarında bir yerde, ağaçların arasında bulunan kira-
lık arabamızla Pınarkesen'i, bir dava çözmenin gururuyla karışık
türlü sebeple beslenen hüznle terk ederken en çok canımı sıkan,
sol elmacık kemiğimde kalan hafif sızıydı.

Efendim, Bağkuran çiftliğinin önündeki asfalt yoldaki arbe-
deyle başlayıp Şahap'ın teatral itirafı ve tüm suç ortaklarıyla bera-
ber kodesin yolunu tutmasıyla devam ederek Gülbahar Hanım'a iyi
yürekli ve coşkulu merhum kocasının sakladığı sırrı söylememle
sonlanan sahneyle, pansiyonun bahçesindeki, sadece hikâyeyi son-
landırması açısından kapanışı ekleyip kapanış şöleni diyelim, şölen
arasında geçen on günün, tabii on gün; aslında onca acıdan sonra
Pınarkesen'de herkesin, en azından yaşananların ucundan kıyısın-
dan biraz dokunduğu herkesin, en aşağı bir yıldan önce kendine
gelmesini beklemezdim ya, durum bize özeldi; malumunuz, son-
suza dek Pınarkesen'de kalacak değildik; hoş olurdu gerçi ama eh
işte... diyeceğim, onca kederin arasında Pınarkesen'in iyi yürekli
insanları, hepsi değil tabii, hikâyemizde rol alanlardan bahsediyor-
um, bize teşekkür ve veda babında bir yemek düzenlediler... Aaa,
evet, işte o on günün hay huyundan biraz bahsedeyim de, 'Ne bu?
Pattadanak önceki bölümü bitiren lafı ettin, küttedenek on günü
atlayıverdin' demeyin.

Neyse. İşte, merhum eşinin DNA'larını Hacer'e verdiğini söy-
lemem üzerine Gülbahar Hanım'ın, daha ilk bakışta açıkça görü-
nen, hani koskoca, hatta belki hiç değinmemek lazım ama yaşını
başını almış bir hanımefendi olduğu önbilgisiyle, herhalde nasıl
bir tepki verdiğini tahmin edersiniz.

Tahmin edemeyenlere yardım edeyim: İlkin, "Ya," dedi ka-
dın sözümü bitirir bitirmez. Ardından hemen, kenarda, artık

üzüntüsünden mi, yoksa hanımının şerrinden korktuğu için mi bilemiyorum, sonbaharda dalı terk eyleme sırasını bekleyen yaprak misali –benzeri betimlemeyi hem başlarda, hem de demin kullanmıştım; fakirliğime verin– sararmış titreyen Osman Ağa’ya bakıp, “Doğru mu bu, Osman Efendi?” dedi. Sonradan, laf arasında öğrendiğime göre, bütün Pınarkesen’de Gülbahar Hanım’dan gayri herkesin ‘Ağa’ diye hitap ettiği komik kaşlı adamcağız, bir kalkıp yanına gelmiş kendi karısına, bir de bize baktı ve kafasını sallamakla yetindi. Bunu, ortamı daha fazla geren bir sessizlik izledi. Sanki, Gülbahar Hanım’ı ilk kez gören bizler dahil, o an çardağın altında ve bahçenin muhtelif köşelerinde dikilen herkes, kadının bir sonraki sözüne kadar nefesini tutmaya zorunlu hissediyordu kendini.

Sessizlik fazla uzamadı gerçi; Gülbahar Hanım tüm ihtişamıyla kalktı ve tekrar Osman Ağa’ya bakarak, “Başka kim biliyor bunu?” dedi. Adamcağız mırıldanarak bugüne kadar Şahap Bey ve kendi dışında kimsenin bilmediğini söyledi. “Ya Hacer’le Davut?” dedi kadın bu sefer bana hitap ederek. “Biliyorlar... Daha doğrusu Davut biliyordu ve Hacer biliyor, efendim,” dedim, “hem de çok uzun zamandan beri.”

Dedim ya, belki tam diyememişimdir gerçi ama anlamışsınızdır, karşısına oturup bakarak ana kraliçe tarifinin yapılabileceği bir tipti Gülbahar Hanım. Hayır, öyle kraliçeler gibi giyinmemişti –kraliçeler evde otururken nasıl giyinirse artık– kıyafetinden makayajına, gayet sadeydi kadın; bahsetmeye çalıştığım, havasının tümüyle ‘ana kraliçe’ havasına denk düştüğüydü. Ana kraliçeyi sırf televizyonda değil, Londra’da, uzaktan görmüşlüğüm var; çok boş sallamıyorum yani.

Neyse, Hacer’le Davut’un durumu, hem de epey zamandır bildiğini söylemem üzerine, Gülbahar Bağkuran hafifçe kafasını salladı, derin bir nefes alıp dikleşti ve “İkisini de buraya getir Osman Ağa,” dedi. “Selçuk’u da çağır, o da gelsin.”

“Ehm,” diyerek araya girdim ve ‘Sende de haberler hiç bitmiyor canım’ gibisinden bakan hanımefendiye, esasen Hayri Üsteğmen’in

tutuklama cümlesinde durumun açıklandığını ama galiba o hay huy arasında dikkatini çekmediğini ve Davut'un çağrısına cevap veremeyeceğini söyledim. Bunun nedenini de o sormadan cümlemin ardına ekledim ve kraliçe mraliçe, sonuçta insanın insan, insan olanın da, öyle ya da böyle bir sınırı bulunduğunu bir kez daha gördüm. Hoş, Gülbahar Hanım, gene de vakarından fazla bir şey kaybetmedi; tek görebildiğim, omuzlarının hafifçe düşmesi ve bir anlığına gözlerini, sanki her şey bir an önce geçsin artık der gibi sıkı sıkı yumması oldu. Eh, her ne kadar bir demet çalı kadar duygusalsam da, o an benzer bir hareketi yapmayı açıkçası ben de düşündüm. Tam susmak yerine lafın bana düştüğüne karar vermiş bir şeyler geveleyecektim, üsteğmen bu sıkıntılı duruma son vermek istedi herhalde, gelip kolumu tuttu ve artık gitmemiz gerektiğini, çünkü Söke'den çağrılan savcının geldiğini ve bizi karakolda beklediğini söyledi.

Her ne kadar orman kanunlarına göre haklı sayılsak da çok şükür, memlekette hukuk, tamam, kör topal ama işliyordu; kavga çıkarmak, adam dövmek, ne bileyim, yaralamak, hatta meskene tecavüz falan, yanımıza kalacak değildi elbette. Gerçi, karıştırdığımız halta karşılık hafif bir azar dışında sözü edilebilecek bir ceza almadık sonunda ya, bunda, geçen dört günde edindiğim dostların ve hatırlanabilen Pınarkesen tarihindeki, muhtemelen ileride en çok bahsi geçecek olayı çözümlemeye, hem de çoğu kişiye gayet hoş gelen bir şekilde, yumruklarımla intikam alarak katkıda bulunmamın etkisi çoktu. Neyse, bunları fazla ayrıntılı anlatmayacağım çünkü karakol ve savcıyla geçirdiğimiz süre sahiden sıkıcıydı.

İşte, sonunda Şahap Bağkuran, Muhittin Kalaycıoğlu, Dieter Bauer, ifadeler yazılırken soyadının Budak olduğunu öğrendiğim Yasin ayısı ve Yasin'in itiraflarıyla Davut'un öldürüldüğü gece yağına katıldıkları anlaşılan, altısı taş ocağının, sekizi Bağkuran bağlarının işçisi, toplam on dört eleman ki aynı sekiz bağ işçisi, Yasin ve bir takviyeyle, (o garibimin hiçbir şeyden haberi yokmuş; Yasin buna, bizim Filiz'e sarkıntılık eden itler olduğumuzu söylemiş. O da herhalde kasabada haytallığıyla meşhur Cemâl'i görünce daha bir inanmış bu palavraya) bizden sokak ortasında sopa yiyen

onlu grubu da oluşturuyordu, gerekli işlemelerin ardından Söke'den gelen savcının zanlı sayısının çokluğunu görünce çağırttığı, polise ait bir midibüse doldurulup cezalarını çekmek üzere götürüldüler. Nereye tıkıldılar bilmiyorum sonunda ya, Muhittin, Şahap ve Ya-sin'in ağır cezalar aldığını epey zaman sonra –tüm bunlardan bir buçuk ay sonra başlayan mahkemede tanık sıfatıyla ifademizi vermemizden epey sonra; adalet sistemimizin hızı malum– Muammer Çavuş'tan öğrendim. Diğerleri ise, emir kulu hesabı, daha az cezalarla yırttılar. Daha az dediğim, diğerlerine göre: O, en sondaki arbedeye ne nedir bilmeden katılan garibim hariç tabii; onu biraz azarlayıp salıvermişler, yanlış hatırlamıyorsam en düşüğü üç yıl yedi. Yoksa biraz miraz, sonunda hepsi kodesi boyladı. Frankfurtlu kuyumcu Dieter Bauer, Alman konsolosluğundan gönderilen avukatı ne kadar 'Avrupa Birliğine girecekseniz' türünden yırtınsa da sıyıramadı; o da, bildiğim kadarıyla, Muhittin'in, adamın olayların çoğundan bihaber olduğunu söylemesi sayesinde ağır haptisten kurtuldu ama kaçakçılıktan –geçen yıl boyunca epey altın çıkarıp buna vermişler– epey bir ceza yedi. Bilemiyorum, belki şimdi çıkmıştır. Merak etmiyorum açıkçası.

Ha, unutmadan ekleyeyim: Zamanında, tabii gene Tahir Bey'in Dedekalkan durumu yüzünden basına sızdırmadığı için, bu sefer haklıydı, duyulmayan bu dava, çözdüğümüz, karşılığında para almadığımız ve Tefo'nun öngörüsünün ve ilkinin aksine şanımaza şan katmayan ikinci cinayet davası oldu. Hoş, para ve şöhret yerine bedava yatak, yemek, ayrıca biri pek özel, tabii o özel kısmı benim için, hoş dostluklar ve deneyim kazandık. Ayrıca, teknik açıdan ortada bizim çözdüğümüz bir cinayet de yoktu. Davut'un öldürölmesinde çözüme ulaştırılacak bir husus bulunmuyordu, her şey gayet açıktı. Gerçi ben, öyle saymayı tercih ediyorum ama sonuçta, Şaduman Bey'in ölümü de, dediğim gibi, teknik açıdan bir cinayet değildi.

İşte, yasal işlemler, kötülerin hak ettiğini bulması, iyilerin, iyilerden kastım biz tabii, gayet sevimli bir adam olan ve biraz da Söke emniyetinin müdür yardımcısı ve Nezih Amca'nın, tırnak içinde diyelim, eski öğrencilerinden Halit Başkomiser'in bir

iki lafına kulak veren savcı tarafından azıcık azarla hoş görülerek salıverilmesi vesaire derken, her şey bittikten sonra, arada pansiyondan alınıp sağlık ocağına götürülmüş Davut'umu, Bağkuran ailesiyle neyi alıp veremediğini hâlâ bilmediğim ve onca tantana arasında sormayı da akıl edemediğim, sadece Davut'la Hacer'in annesi ile Şaduman Bey arasında geçmiş hikâyeyle ilgilidir gibisinden sığ bir tahminde bulunabildiğim İmam Cafer Efendi'nin kılavuzluğunda alıp toprağa vermemizin ardından yara sarma, dinlenme ve ufaktan hayata dönme safhasına geçildi.

Geçen günlerde herkes yavaş yavaş şaşkınlığını attı; geriye, sızsı çok uzun süre dinmeyecek yaralar kaldı.

Arada, Muhittin tarafından tehdit edildiği için çenesini kapayıp işçilere ilaç yazmak dışında suçu bulunmayan ve üsteğmenle dostluğu sayesinde durumu savcının önü yerine gargaraya getirildiği için olası bir cezadan yırtan ve onca sopaya rağmen derimin kalınlığından mıdır, has odunluğundan mıdır bilinmez, zavallı Davut'umu alan iç kanama illetine düşmememe pek şaşan tırsak doktor Süleyman Bey tarafından yaralarım sarıldı; fazlasına katlanamadığım için anca iki gün süren yatılı dinlenmeden sonra ayağa kalktım, kalkışımдан iki gün sonra nihayet denize bile girdim, falan.

Gülbahar Hanım, biz karakolda savcıya dil dökerken, Selçuk'u çağırmasını söylemişti ya Osman Ağa'ya, çocuk gelene kadar adamdan hikâyeyi dinlemiş, olan bitenden habersiz Selçuk şaşkın şaşkın çiftliğe vardıktan sonra onunla beraber kalkıp pansiyona gitmiş. Filiz'i de yanlarına almışlar.

Filiz'in daha sonra anlattığına bakılırsa, pek göz yaşartıcı bir sahneymiş: Gülbahar Hanım arabadan iner inmez, tam karşı kıyıda cereyan ettiği için yoldaki arbeye ve sonrasının, Yasin'i paçasından çeke çeke çiftliğe girişime kadarki kısmını izleyebilmiş, gerisini tahmin ederek heyecanla bekleyen ve Bağkuranlar'ın, daha açığı, rahmetli babasının siyah Mercedes'inin gelişini görünce kapıya çıkan Hacer'e, tek kelime dahi etmeden öyle bir sarılmış ki onların içyüzünden habersiz, Hacer ablalarını korumakla görevli

iki er dahil, herkesin gözleri yaşarmışmış. Hemen ardından, çiftliğe gelmesiyle olanları Osman Ağa'dan daha kapıda çabucak öğrenen ve eh, haliyle ciddi bir şaşkınlık geçiren Selçuk da annesinin izinden yürümüş, ablacığına sarılmış. Hacer de, o sabahtan sonra ilk kez doğru dürüst, kana kana ağlayabilmiş. Sonra oturmuşlar ve jandarma pansiyona varana kadar, jandarmadan kastım Hacer'in başında nöbet tutan değil, Uzman Çavuş Erkan Güleken'le beraber Davut'u almaya gelen diğer delikanlılar, Filiz dahil, dördü birden ağlaşıp birbirlerine sarılmışmış. Gülbahar Hanım, durup durup Hacer'in yanağını okşamış, bundan sonra benim kızımsın demiş. Filiz bunları anlatırken, kendi kendime, eh, onca şey arasında, Bağkuranlar'ın dillere destan iyililiği bir kez daha kendini gösterdi işte demiştim.

Neyse, işte o günün akşamı, Süleyman Bey'in bir iki müdahalesinden sonra ki adam John'la Tefo'nun yaptığı işi, gerekli yerleri sarmalarını ve yaralarımaya doğru merhemleri sürmelerini takdir etmişti, onca heyecan ve hareket arasında esas merak ettiğime, yani Hacer'e kavuşabildim. Savcıyla işimiz bittikten sonra Muammer Çavuş beni doktora götürmüş, doktorun müdahalesi sırasında beklemiş, sonra da pansiyona getirmişti. Aslında benimle kalmak istiyor, muhtemelen sıkı eleman sevdim bunu diyordu ya, iyi olduğumu ve hemen yatacağımı söyleyip teşekkür etmem üzerine, yemediyse bile ses çıkarmadan gitmişti. Ben de, ben doktorun yolunu tutarken isteğim üzerine Hacer yalnız kalmasın diye pansiyona giden Tefo'mun yanında oturan yavukluma kavuşabilmiştim sonunda.

Bizim kavuşmamız da pek hoştu açıkçası: Pansiyona vardığımda artık üvey mi denir, cici mi, yeni anne ve beraberindekiler gitmiş, jandarma erleri de zavallı Davut'umu götürmüşlerdi. Ben jipten iner inmez Hacer, Tefo'yla beraber oturdukları masadan kalkmış, koşa koşa demeyeyim ama gayet hızlı adımlarla bahçe kapısına çıkmış ve kollarını boynuma dolayıvermişti. Ardından yüzünü göğsüme gömüp hafifçe, "Çok sağol, çok..." deyip hafiften hıçkırıklara başlayınca Tefo'nun, ben savaştan dönen gazi misali pansiyona gelene kadar çiftlikte yaşananları anlattığını anladım. Cevap vermeden ve jipi kullanan Muammer Çavuş ile gün boyu

yaşananları belki de bir şekilde görmüş ya da duymuş olabilecek, sahilde, on-on beş metre ötemizde güneşlenen birkaç tip bakıyor mu, hani ne derece turistik bir yerdeyse de, sonuçta bizim memleketin parametreleri belli, sokak ortası sayılacak bir yerde yapılmaz, hatta o saate kadar lafını etmemiştik ama tahmin etmediyse bile –etmişti elbette, kaçmaz malum– aramızdakileri eh artık yani anlayan Tefo sırtıyor mu –elbette sırtıyordu– diye bile düşünmeden, evet efendim, aynen filmlerdeki gibi uzun uzun öptüm kızı.

İşte, sonrasında dinlenmedir, dedim ya, yara sarmadır, ufaktan denize girip neşelenmeye başlamadır, arada, madem iyileşmem için yatmam gerekiyor, kalışımız uzayacak diye ve hazır pansiyon boş ve Hacer de ısrar ediyorken fena mı olur düşünceyle tazecik kocasının çağrısı üzerine Ayla'nın üşenmeden ta İstanbul'dan gelip bize katılmasıdır, bir-iki gün sonra Davut'suz zaten yapamayacağı bir yana, içinde durmaya bile dayanamayacağı için Gülbahar Hanımteyzesinin teklifini kabul eden ve eh, arada ama o da sadece bir kere, benim sağım solum biraz daha iyileştikten sonra gece yarısı teatisine gelen Hacer'in, 'Acımanıza ve sadakanıza muhtaç değilim' türünden saçma bir gurur işine hiç girmeden ufaktan çiftliğe eşyalarını ve Bağkuran soyadını kabul ederek varlığını ailenin mirasına taşımasıdır; pansiyonun, gösterdikleri yiğitliğe karşılık, işsizlikten mustarip Celâl-Cemâl kardeşlere, Hacer'in damarlarında çağıldayan iyilik dolu Bağkuran kanının aha bu da kanıtı şeklinde kredi borcu şıp diye ödenip bedelsiz devredilmesinin etrafta yarattığı hoş şaşkınlıktır, Selçuk'un zaten abla gibi sevdiği kişinin gerçek ablası çıkmasına çok sevinmesi ve Filiz'le nişanlarını yapma kararını açıklamasıdır, arada milletin gelip bize, bize dediğim, Tefo, Hasan ve bana hoş şeyler söyleyip Şaduman Bey'in ruhunun huzur bulmasına katkımızdan dolayı teşekkür etmesidir, kasabada dolaşırken aman illa şunu ve bunu ikram etmeleridir, birtakım hevesli gençlere, fazla ısrara yer bırakmadan bildiği Uzakdoğu numaralarını gösteren Hasan'ın kabarıp durmasıdır, falandır filandır derken, veda günümüz gelip çatmıştı ve Pınarkesen bize, şanımıza layık bir yemekle, hem de her şeyin başladığı ve artık, soyadlarını öğrendiğimde Tefo'ya 'Soyadı kanunu

çıktığında King var mıydı lan?’ dediğim Cemâl ve Celâl Elalmaz kardeşlere ait pansiyonun bahçesine kurulmuş upuzun bir sofrada yenecek bir yemekle veda edecekti.

Elalmaz kardeşler pansiyonu layığıyla işletebilecekler miydi bilemiyorum ama rahatlıkla o gece için kurulan sofrada, yokluğunu sadece gırtlak hevesine düşmüş bir takım züppelerin dert edeceği Dünya mutfağının çeşitli örnekleri ile kuş sütü eksikti diyebilirim.

Tabii, hikâyede rol oynayan hemen herkes oradaydı: Şaduman Bey’in mezara götüremediği sırrına kızmak yerine, hani ne bileyim, en azından kendini kötü hissetmiştir diyeceğim ya, ana kraliçeliğine uygun davranarak bunu hiç belli etmemişti, onu diyorum, müthiş bir anlayış gösterip, başka bir ortamda olsa, affedersiniz, ‘Şaduman’ın piçi’ bile denebilecek Hacer’e kol kanat geren Gülbahar Hanım, Hamletliği epeydir unutulmuş görünen Selçuk, yapılabacağı açıklanan ama zamanı söylenmemiş nişanlarının o gece, oracıkta takılıvereceğinden habersiz ve görünce Tefo’nun masumiyet timsali tanımına katıldığı Filiz’cik, illa ki Osman Ağa ve kaşları ile zevcesi, Filiz’in pembe yanakları ve kısacık boyunun genetik kaynağı Ayşenaz hatun, tombalak ve arkadaşının haline üzülmesine rağmen hâlâ neşeli başkanımız Tahir Bey’le o gece ilk kez müşerref olduğumuz kendisi gibi tombalak hanımı, Şenay Hanım, çocukken ‘İlah değil, nükleer silah’ gibi salak laflarımızın hedefi kadınların Pınarkesen temsilcisi ve ilköğretim okulunun müdiresi Gönül Hanım ve hâlâ kadının onda ne bulduğunu merak ettiğim eşi, beden eğitimci Fuat Bey, ilk kez sivil kıyafetle gördüğüm ve yirmi ikinci bölümde ettiğim kılığı tümüyle unutmuş görünen Hayri Üsteğmen ile Muammer Üstçavuş, gene sonradan kasabada pek sayıldığını öğrendiğim Eczacı Yılmaz Bey, günahları affedilmiş görünen Doktor Süleyman Bey, özel davetlim sıfatıyla Hacı’nın yeri diye bildiğimiz kıraathanenin sahibi ve garsonu Orhan ve kıraathanenin demirbaşı sayılabilecek amcalar heyeti, tabii ki John ile gene ilk defa müşerref olduğum pek tonton ebeveyni, şeref konukları sıfatıyla da biz, yani ben, Tefo, Hasan ve bir de, hikâyeye dahil olmamakla beraber, eş kontenjanından Ayla.

Aslında bu tür şeyler filmin sonunda söylenir ama eh, sabredermiyorum ve son sahneye tümüyle geçmeden önce bir hususu açıklama gereği duyuyorum: Efendim, buraya kadar sabredip geldiğiniz öykünün, tabii genel anlamda fark ettiğinizi varsayarak konuşuyorum, memleket gerçeklerine, yaşam gerçeklerine ve de saireye her yönüyle uzak düştüğünü, anlattıklarımın kimi yerde, affedersiniz, ‘işin bokunu çıkarmaya vardığını’ fark etmiş, ‘Vedat Bey, pek olmamış bu; hani kurgu murgu tamam ama fena sallıyorsunuz,’ gibisinden düşünmüşsünüzdür. Doğruya doğru: Zahmet edip her haritaya bakanın göreceği üzere, memleketimizin sınırları içinde Pınarkesen diye bir yer yok. Komşusu Dedekalkan da. Aynı şekilde, masalsı bir iyilik sahibi Bağkuran ailesinden tut, manda dektefinize bilgi vermek için yarışan kasaba ahalisi, insanlar arasındaki ilişkiler, davranış biçimleri de kısmen öyle, kısmen değil. İsimler ise tümüyle uydurma. Ah, olaylar, konuşmalar, davranışlar vesaire, bir miktar süsleme ve bolca sallama haricinde böyle geliştirdi ve anlattığım dava gerçek. Başka bir yerde, başka isimlerle, aynıyla vaki değilse bile, genelinde böyle yaşandı. Hani, ‘Bu filmde adı geçen blabla ve blalar tümüyle hayal mahsulü olup, gerçek kişi ve yerlerle benzerlikleri tümüyle rastlantıdır’ türü bir alçaklık yapacak değilim; telaşlanmayın ve kendinizi kandırılmış hissetmeyin lütfen. Bunca yalan dolana gerek vardı, hemen belirteyim; vardı çünkü öyküde adı geçen kişilerden, tembelliğim dışındaki nedenleri bende kalsın, bu öyküyü nakletmek için izin almadım ve hiçbirinin anlatacaklarımdan öyle ya da böyle bir zarar görmesini istemedim. Dediğim gibi, bu davanın üzerinden geçen on yıl zarfında, Muammer Çavuş –tabii ki adı Muammer değil; ama çavuş– haricinde bahsettiğim kişilerin hiçbirini bir daha görmedim, o yüzden hepsi, hepsinin hayatta ve afiyette olduklarını umuyorum, kitabı almak ve okumak zahmetine girdiklerinde, kimin kime denk düştüğünü kestirebilecek ve umudum, yaptığım çakallık sayesinde kendilerine ithaf ettiğim bir sürü uydurmayı hoş görecektir. Sözün özü, burada anlatılanlar, belirttiğim üzere, birkaç süsleme haricinde gerçektir ama yer ve insan isimleri ile o yerlerin memleket sınırları dahilinde konumları uydurmadır. *Pœnitentia*’ya

gelince... Eh, onda da bir miktar sallama mevcut tabii. Ama öyle bir yer var; tahmin edeceğiniz üzere adı ve falanıyla filanı farklı. Ama var. Neresi diyenlerden, arkeolojiyle ilgili haberleri izlemek yerine bilmemkimle bilmemkimin nerede ne halt karıştırdığına, televizyonlarda hiç utanmadan bitrbirinin gırtlığına sarıldığına bakanlar, dertlerine yansın. Kalan azınlık, muhtemelen biraz motoru zorlayıp nereden bahsettiğimi çıkaracaktır. Yani diyeceğim, hikâyedeki saçmalıklara bakıp, ‘Şu şuna uymuyor, o öyle olmaz, bu bunu dememiştir, sallıyorsun karrırdeşim’lerinizi azıcık kenara alıverin bir zahmet.

Ha, bir de hayalet var tabii... O meseleyi, eh, isteyen inansın, istemeyen inanmasın diyerek erenlerin baktığı bölüme havale ediyorum.

Neyse, bu, kimine gereksiz görünebilecek ve tümüyle vicdanımla ilgili açıklama paragrafının ardından hemen son bölüme, kaldığımız yerden devam ediyorum efendim:

Yemek, pek neşeliydi. Hepimiz hepbir ağızdan konuşuyorduk. Türkçeyi tıpkı oğlununki gibi ufak tefek hatalara rağmen gayet düzgün konuşan ve tam yanımda oturan John’un yanında oturan baba McKean’in anlattığı, bizim laz fıkralarına benzer İrlanda şakaları, Türkçesi koca dili yüzünden –durumu açıkladığımda Gönül Hanım’ın sansar bakışını görmeliydiniz ki bu da, hâlâ anlayamadığım aygır kılıklı kocasında ne bulduğu meselesine oracıkta ışık tuttu bana kalırsa– sorunlu Hasan’ın Fenerbahçe’nin yüzüncü yılındaki şampiyonluk iddialarını Tefo’yla birlik olup babalamamız, uygun ortamı yakalayınca ana kraliçe hazretlerinin Osman Ağa’dan kızını oğluna istemesi ve görünüşe göre arada Söke’ye veya Aydın’a gidilip alınırvermiş yüzüklerin alkışlarla takılması sonrasında içkinin etkisiyle iyice gevşeyen sinirler, falan.

Her şey gayet hoştu kısacası.

Yemek sonrası, kimi masada, kimi bahçenin orasında ve burasında sergi açılışı kokteyllerindekileri andırır sohbetler devam ederken bir ara, oturduğum yerde –sohbete ara verip yerime oturmuştum,

hafiften bir hüznü basmıştı çünkü— diğerkleri gibi kalkmayıp yanındaki Ayla'yla koyu bir muhabbete dalmış görünen Hacer'e takıldım. Yarın sabah, belki bir daha görmemecesine arkamda bırakacağım kadını, Pınarkesen'e bayıldığını söyleyip duran Ayla'ya mutlaka ama mutlaka ilk fırsatta gene gelmelerini, bekleyeceklerini söylüyordu. Yüzünde o güne dek görmediğim türde bir mutluluk vardı. Rahatlamış, tüm sıkıntılarından kurtulmuş gibiydi. Hoşuma gitti.

Sonra, gitmemizle ilişkimizin biteceğini düşünmeye devam ettim. Hacer'e yaz aşkı muamelesi yapmak istemiyordum; tamam, her şeyinden etkilenmişim ama sonuçta kıza âşık olmadığımı kavramıştım. Nasıl kavramıştın bakayım diyeceklere koca Louis Armstrong'tan apardığım yanıtı veriyorum: "Soruyorsanız, anlatsam da anlayamayacaksınız demektir." Yani, diyeceğim, Hacer'siz yaşayamayacağım türünden şeyler yoktu aklımda artık. Ama böylece bırakıp gitmek istemiyor, son geceye uygun, romantik bir veda; hatta, kafa hep saçmalığa çalışıyor ya, en sonunda, Pınarkesen'den giderken arkama dönüp baktığımda Şaduman Bey ve Davut'umun hayaletlerinin, Obi-Wan Kenobi, Yoda ve tekrar Anakin Skywalker olmuş Darth Vader'ın, Luke'un başarısından gurur duymaları misali, gülümseyerek el salladıkları bir sahne bile düşlüyordum.

Ben böyle yarı hüznü yarı aptal fikirlerle Hacer'i izlerken, Tefo, kim bilir ne konuştuğu ihtiyar İngiliz çiftin yanından ayrı- lıp yanıma geldi ve eğilerek, "Ne iş ortak?" dedi, "durgunlaştığını gördüm. Ayrılık vaziyeti, değil mi?"

"Aman," dedim cevaben. Konuşmak istemiyordum. "Boş ver. Geçer nasılsa."

"Geçer tabii. Ama şimdi bak, ben ne yapacağım."

Dönüp yüzüne baktım ve anında aha, dedim: Tilkiler kralı bil- memkaçıncı Tefik, o bakışları çok iyi tanıyordum, bir dolap daha döndürmek üzereydi. Ne yapacağını değilse bile, bir şeyler, hem de milleti bayıltacak türde bir şeyler yapma niyetini anladığımı görünce sırtıttı, göz kırptı ve tıpkı filmlerdeki gibi, önümdeki rakı kadehini ve çatalımı alıp yüksek bir tonda tıngırdatarak, "Ehem,"

dedi, “rica etsem, lütfen bir dakikalığına herkes yerine oturup beni dinleyebilir mi?”

Benden gayrı herkes, Tefo’nun hoş bir veda konuşması yapmaya niyetlendiğini sanarak sustu ve hayrettir, ayaktakiler tıpış tıpış gelip yerlerine oturdu.

“Teşekkür ederim,” dedi Tefo. Durdu, tabii anladınız, gene Poirot havasında, masada pür dikkat kesilmiş kişilere baktı. Kendini bu derece tekrar etmesine aldırmadan ki zaten benden başka bunu fark eden yoktu, izleyeceğim sahnenin pek sürprizli geçeceğini düşündüm; hoşuma gitti, bir sigara yakıp sandalyemde hafiften kaykıldım.

Benimki, önce hafifçe öksürerek boğazını temizledi, sonra Gülbahar Hanım’a hitaben, “Hanımefendi,” dedi, “izin verirseniz, geçirdiğiniz kötü zamanları anımsatacak birkaç söz söyleyeğim için önceden özürlerimi sunmak istiyorum.”

Kadın, hafifçe başını sallayarak kraliçelere layık anlayışını gösterirken peh, dedim içimden, bu süslü cümle hevesi yeni çıkmıştı karafatmamda; hem komik duruyor, hem ilgi çekiyordu. Hah, dedim daha sonra, belki de dikkatleri iyice üzerinde toplamak istiyordu.

Gerekli onayı almış gibi, “O zaman,” dedi Tefo, “bu güzel akşama ve bize gösterdiğiniz candan yakınlığa karşılık, Vedat’la beraber size bir hediyemiz olacak.”

“Şarkhı tsöylemeyin de,” dedi Hasan. Birkaçımız güldü.

“Yok,” dedi Tefo, Hasan’ın esprisini aşağılar türden, hani ağız açmadan gözler kısılarak acıyan bir bakışla yapılır ya, o tür bir gülümsemeyle. “Şarkı değil.” Gene durdu, masanın etrafını adımlamaya başlarken devam etti: “Hiçbir mahkemenin geçerli yasalara dayanarak yargılayamayacağı ama yargılanmayı ve cezayı sonuna kadar hak eden bir suçu ve bu suçu işleyeni açıklamak istiyoruz size.”

Herkes, ben dahil, tabii Tefo beni konuyu bilenlerin saflarına kattığı için merakımı becerebildiğimce saklamaya gayret ettim, oturduğu yerde dikleşiverdi, kaşlar çatıldı, falan.

Tefo'm, yüzünde, işini ne kadar iyi becerebildiğini eşinin gözü önünde gösterebilecek fırsatı bulmaya dair bir gülümsemeyle devam etti: “Yasa nezdinde tanımlanmamış bu suç, amacına ulaşmadı. Bu açıdan sevindirici bir yanı var. Ayrıca, amaçlanan yere varılamaması bakımından, suç sayılıp sayılmayacağı da tartışılabilir. Hatta suç yerine, suça teşebbüs denebilir. Üstüne üstlük, söz konusu kişiye, yaptıklarıyla, burada bulunmamız ve gerek kasa-baya, gerekse memlekete zarar verecek bir düzeni bozmamıza giden yolu açması bakımından, teşekkür borçluyuz bile diyebiliriz. Ancak, işin şusu ve busu bir yana, bahis konusu girişim, amacından farklı ve çok daha beter bir sonuca vardı: sevgili Davut'un ölümüne.”

Durdu seninki, iç çekti ve devam etti:

“Amacına ulaşsın ulaşsın, ortada, bilemiyorum, belki kötü niyet taşımadığı öne sürülebilir ama kesinlikle insani değerler hiçe sayılarak, şımarıkça, sonuçları yeterince düşünülmeden yapılmış bir plan ve girişim var. İşin üzücü tarafı, öyle planlanmasa bile, yapılan eylemin, sonunda bir kişinin, sevdiğimiz, iyi niyetli, kimseye kötülüğü dokunmayan, tam tersine dostlarına yardım için yarıp tutuşan bir kişinin canına mal olmuş olması.”

Ben, adamımın lafı gereksizce uzatması, üç aşağı beş yukarı aynı şeyleri tekrarlaması ve sona koyduğu ‘olmuş olması’nın rahatsız edici, üstelik hem Türkçe kullanımı bakımından yanlış, hem okuma lezzeti açısından pek tat kaçırıcı tınısına takılmışken, “*Interesting*,” dedi Türkçesi ufak tefek, kolayca hoş görülebilir hataları dışında illa ki gayet düzgün, hatta onca yaz mevsimini kıyı kasabalarımızda geçirdiği için hafifinden yerel aksan bile kazanmış John McKean Sr., yani baba McKean ve hemen ekledi: “İlginç.”

“Kesinlikle, efendim,” diye cevapladı Tefo gür ve ak saçlı profesöre gülümseyerek. “Gerçi, Şaduman Bey, Vedat’a işin aslını söylemeseydi bu ilginçliğin farkına varamayacaktık.”

Gülbahar Hanım, eşiyle sağlığında tanışmadığımız gerçeğini kafasında şimşek hızıyla yerine ulaştırıp Tefo’nun ne dediğini kavrayan ve o ana kadar Şaduman Bey’in hayaletiyle karşılaştığını

bilmeyenler adına gözlerini kocaman kocaman açarak, “Nasıl?” dedi. “Şaduman... Yani size...”

“Babamla...” diye annesinin sözünü kesti Selçuk.

“Hayaletle mi karşılaştın dedektif bey?” diye tamamladı başkan hemen bana dönerek.

Bana çevrilen kafalara ve faltaşı misali açılan gözlere cevap veremeden, Tefo’m derin bir nefes aldı, dikkatleri ilgiyi konuya ve kendisine geri döndürecek bir tonlamayla, “Pekâlâ, hanımlar ve beyler,” dedi ve masanın etrafını gayet uyuz edici bir havada, ağır ağır adımlamaya devam etti.

Yerlerine oturmuş, paşa paşa dehşetengiz ‘Olayı tadını çıkara çıkara açıklayan dedektif’ sahnesini izleyen konukların, Tefo arkalarından geçerken dönüp yüzüne bakmakla bakmamak arasındaki huzursuz kıpırdanmaları hoşuma gitmişti açıkçası. Annem be, dedim içimden; herif resmen film çeviriyordu.

“Evet,” dedi Tefo birkaç suskun adımdan sonra. “Bundan on bir gün önce, sabahın er saatinde, rahmetli Şaduman Bey, sevgili ortağımı ziyaret etti. Şu ana dek, John hariç kimseye söylemedik bunu. Biliyorum, çoğunuz, Şaduman Bey’in hayaletini görenlere, üstelik bunlar sözüne güvenilir insanlar olsa bile,” deyip tam karşımda, Hacer’in arkasında durdu ve hoş bir baş hareketiyle masanın bana göre sağ ucunda oturan Osman Ağa’yı işaret etti, “inanmıyorsunuz. Açıkçası, bu tür şeylere ben de inanmam. Tamam, hayaletin görülmesinin akla yatacak bir açıklaması yok; hoş, belki de yeterince araştırılamamıştır denebilir ve bu görünmeler herhangi bir kötülüğe yol açmadığından bir süre sonra unutulacaktır, o yüzden, açıklanamasa bile, ‘Açıklanamayan başka tuhaflıklardan bir diğeri işte,’ denmesinde sakınca da yoktur. Dediğim gibi, gören Vedat olmasa, ben de böyle düşünürdüm.”

Tefo es verince, Gülbahar Hanım ağzını açtı. Ama karaböceğim, elini kaldırarak, “Lütfen hanımefendi,” dedi. “Vedat daha sonra gördüklerini nasılsa hepinize anlatacaktır, merak etmeyin.”

Gülbahar Hanım, artık kızdı mı, o kadarını bilemiyorum, hafifçe kafasını sallayarak tekrar arkasına yaslandı.

“Evet, Şaduman Bey,” diye devam etti ortağım, “dediğim gibi, bundan on bir gün önce, Vedat’ın karşısına çıktı ve bize önemli bir ipucu verdi. Şaduman Bey, Vedat’a yeri gösterdi. Evet, yer. Toprak, taş... Ne derseniz. İşte bu işaret sayesinde, bugün burada bulunmamıza kadar uzanan hazin olaylarda bir çözüme ulaşabildik.” Durdu, dudaklarını büzdü. “Tabii hemen, toprakla, taşla ilgili şeyler düşündük. Hatta, içine bir hayaletin karışmasıyla işin bu derece fantastik bir yön almasından aşka gelip, acaba her haliyle bir gizem kaynağı havası yaratan *Pænitentia* ile ilgili bir şey mi demek istedi diye bile düşündük,” deyip, bir daha durakladı; herkes iyice kulak kesilmiş mi gibisinden baktı.

“Vedat ve John, ilk iş gidip orayı araştırdılar,” diye bıraktığı yerden başladı, birkaç adım daha attıktan sonra hafifçe öne eğilip Muammer Çavuş’un sandalyesinin arkasına ellerini koydu ve devam etti: “Ancak neden sonra, ipuçlarını değerlendirmeyi bırardık. İşin aslı, işaretin *Pænitentia* ile ilgisi anca dolaylı yoldan, yani harabelerin taş ocağını altının çıktığı yere taşımadaki rolünden öte değildi. Şahap ve Muhittin Beyler, Vedat’ı işin peşini bırakması için ikna etmeye yeltenmeseler, belki çözüme ulaşmakta daha fazla zorlanacak, harabeler üzerine kafa yoracaktık. Hoş, elimizde çözüme ulaşacak delilleri sağlayacak varsayımlar vardı ve daha uzun sürse de sonunda bir yere varırdık ya, onların bu alçakça hareketi çözümün hızını artırdı diyebiliriz. Acısı, onca şey arasında, çok değerli bir dostu yitirmek oldu.”

Gene durdu, içini, bu sefer üzüntüsünü belirtir bir samimiyetle çekti, dikleşti ve “Evet,” dedi, nefesi verdikten sonra. “Davut’u öldürenler yakalandı ama sonunun buralara varacağını bilmeden, bu vakayı kendi amaçları için kullanan ve yaptıkları kimse tarafından bilinmeyen, daha açığı, ipuçları ortada durmasına rağmen, yaptıklarını ne amaçla yaptığı bilinmeyen, beteri, kimliği nedeniyle bunlar kendisine kondurulmayan biri daha var ve o, yaptığı kötülüğün cezasını hâlâ çekmedi.”

Tabii, ben dâhil, hepimiz kaşları kaldırdık. ‘Ne buldu gene,’ dedim içimden ya, hem boşa sallamayacağını bildiğimden, hem işe beni de kattığından bozmamak için, ses çıkarmadım. Arada, ‘Ulan,’ dedim, ‘bu, ben kâh denize, kâh Hacer’le veya John’la muhabbete dalarken ortadan kaybolup duruyordu. Kasabayı geziyor sanıyordum ama arada bir şeyler çevirmiş anlaşılan.’ Tabii, anında bozuldum. Hani bana bir şey demeden hesabı. Ama çabuk toparlandım. Bir şey eşeliyor ve bana haber vermiyorsa, vardır bir sebebi diyordum.

“Vedat bana olayları aktarırken kafam takılmıştı,” diye devam etti benimki. “Arada herhalde Selçuk veya Filiz sizlere bahsetmiştir: Vedat’ın buraya çağırılması, Filiz kızımızın, Selçuk’taki garip davranışları hayaletin görünmesiyle birleştirip Hamletvari bir gidişattan endişe etmesi üzerine, ağabeyi bilip güvendiği Davut’tan yardım istemesine dayanıyor. Tabii, sizler de, Selçuk’taki değişikliğin ve diğer olayların, tümüyle değilse bile kısmen Hamlet öyküsünü andırdığının farkındasınız. Hatta, yanılmıyorsam, Pınarkesen’de bu durumdan haberdar pek çok kişi var. Üstelik, teslim etmek gerek demeye bile lüzum görmüyorum, gerçekten de ilginç bir durum: Zengin bir ailenin, çevresinde sevilen reisi, tıpkı Danimarka’nın pek sevilen kralı Hamlet gibi, bir öğlen vakti, kendi bahçesinde ölüveriyor. Ama ölüm sebebi hikâyedeki gibi zehirlenme değil, kalp krizi. Şaduman Bey’in, tekrar affedersiniz hanımefendi, ölümü, başlangıçta şüphe çekmiyor; ortada çekmesi için bir neden yok zaten. Ama aylar sonra, bir hayalet, hem de görenlere göre bizzat Şaduman Bey’in hayaleti ortaya çıkıyor ve işler değişiyor,” deyip uzandı, önümdeki paketten bir sigara aldı. Emektar Zippo’mu uzattım, sigarasını yaktı ve çakmağı geri verdi.

Biz böyle film icabıymış gibi gerilim artırıcı hareketler yaparken kimse ses çıkarmadı. Seninki bir havayla dumanını savururken baktım, tıpkı, cüsse, dalgalı ak saçlar ve burulmayı bekleyen mumlu bıyıklar hariç tabii, müteveffa Peter Ustinov. ‘Vallahi,’ dedim içimden, ‘adamım şimdi tavan yaptı işte.’

Tefo, elinde sigarası, gene dolanmaya başladı. “Yaşananlar,” dedi, “takdir edersiniz, o derece ünlü oyuna benziyor ki ortaya, sanki büyük usta bir zaman makinasına binip günümüze gelmiş ve olayları izleyip hikâyesini buradan almış denebilecek bir durum çıkıyor. Ölen kral, yerine geçen kardeşi, tek oğlu, oğlunun sevgilisi, vesaire... Bazı ayrıntılar, mesela, yanılmıyorsam Filiz’in, halen vatan görevini yapan ağabeyinin, tıpkı Ofelya’nın ağabeyi Laertes’in yaptığı gibi, kardeşine Selçuk’tan uzak durması için öğüt vermesi, işi daha da ilgi çekici kılıyor. Tabii, bu, bizim gibi sıradan vatan-daşlardan çok, olaylara akademik bir bakış getirebilecek biri için ilginç. Gerçekten, büyük raslantı. Hatta raslantıdan öte, Shakespeare’in ustalığının, evrenselliğinin kanıtı bile diyebiliriz bunlara.”

Seninki gene durdu, belki Shakespeare’in kim olduğunu açıklamak gerekir mi diye düşünmüştü, bilemiyorum ama ben, konuşmayı ilgiyle izleyen amcaların bu tür bir açıklamaya ihtiyaç duyabileceklerini düşünüyordum o sırada, neyse işte, benimki durdu, dinleyicilerini kesti ve kafasını sallayarak bir kez daha “İlginç,” dedi. “Özellikle de böyle bir konu üzerinde bilgi sahibiyse çok ilginç. Örneğin, Bay McKean, bir edebiyat profesörü; bu olaylardaki rastlantıların, ilginçliği kadar, kendisi için ayrıca heyecan verici olduğunu, daha açığı, tüm bu olanlar hakkında hepimizden fazla yorum yapabileceğini söyleyecektir; değil mi efendim?”

“Şüphesiz,” dedi baba McKean, gülümseyerek. Baktım, “Tabii ya,” dedim. Bir uzmana, bir edebiyat profesörüne bunlar sahiden çok daha ilgi çekici gelmeliydi.

“Teşekkür ederim,” diyerek gülümsedi Tefo. Ardından, yaşlı profesörden gelebilecek başka bir yoruma mahal bırakmadan genele hitap etmeye döndü: “Tabii, geneldeki ya da başlangıçtaki bu benzerliğe rağmen, olayların ne yönde gelişeceğini bilemezsiniz. Sonuçta evet, Hamlet’e benzerlik söz konusu ama ne kişiler, ne zaman, ne de mekân aynı. Bu durumda, olayların Hamlet reçetesine uyacağı söylenemez. Çünkü zaman, mekân ve karakterlerin farklılığından doğacak ve bu farklılıkların getireceği değişkenler söz konusu.”

Tekrar durdu bu. Ben içimden ‘Oğlum, ne diyorsun?’ derken, bir yandan baktım, hani millet de benim gibi takipte zorlanıyor mu diye. Zorlandıkları kesindi.

Benimki bunun farkında mıydı veya ipliıyor muydu, bilemiyorum, devam etti: “Bunun, yani önceden kestirilmesi olanaksız değişken ve bileşenlerin varlığının, işi daha ilginç kılacağı muhakkak; ancak dediğim gibi, bu unsurların işleri beklenen yoldan saptıracağını tahmin etmek güç değil. Her şey, her olay, bulunduğu... hayır, geçtiği diyelim, evet, her olay, geçtiği ortamın özelliklerine ve koşullarına göre şekillenir. Yaşananlar Pınarkesen’de değil de, örneğin Paris’te veya Endonezya’nın bir kasabasında geçse, bundan farklı bir şekilde gelişeceği muhakkaktır. Aynı şey, karakterlerin Danimarkalı değil, buralı olması için de söylenebilir.”

Milletin şaşkınlığı ufaktan çatlamaya dönüşüyordu. Hep derim ya, ortağımın huyudur; tadını çıkara çıkara, karşısındakine işkence ede ede yapar açıklamalarını. Tabii, ben de merak ediyordum varacağı yeri ama nasılsa kendi oyununu oynayacaktı ortağım; tamam, abartıyordu abartmasına ya, bence buna hakkı vardı.

“Öncelikle dikkatinizi çekmek istediğim bir husus var,” dedi Tefo kısa bir suskunluktan sonra. “Ne Şahap Bey, ne diğerleri, onca itirafın arasında, ortada ayan beyan duran ve üzerinde sıkça konuşulan Hamlet benzerliğinden söz etti. Ayrıca, Selçuk’un davranışlarındaki garipliği fark edenlerden biri sıfatıyla sevgili üsteğmenimiz dahil, kimse sanıklara bu konuda bir şey sormayı akıl edemedi ve onlar da bu yönde bir itirafta bulunmadılar. Biz ise, ilgili lafın geçmediğini görünce hiç karışmadık. Peki ama o zaman bu Hamlet dokusu, sırf bu hikâyeye renk katsın diye, kendiliğinden mi ortaya çıkmıştı? Sadece birileri farkına vardığı için söz konusu edilen ilginç bir raslantı mıydı?”

Gene durakladı benimki. Sorusunun cevabını istemediği her halden anlaşılıyordu, kimse ses etmedi. Tefo da, konsantrasyonun tavana vurduğunu görünce daha bir zevke geldi. Gerçi, bunu sadece ben görebiliyordum. E, nedir, neredeyse otuz yıllık dostumdu

Tefo; birbirimizin gözünden anlardık meseleyi, onu diyorum. Hâlâ anlarız, onu da atlamayayım.

Herkese tek tek bakıp iyice kabarak gülümsedi ve devam etti benim kavruk Herkül'üm. "Raslantı olabilirdi, zaten konunun ana hatlarının varlığı öyleydi ama gelişimi," dedi, durdu, iç çekti. "Hayır, gelişimi raslantı değildi."

Bir daha, 'E, artık yeter' dedirtecek şekilde durakladı, düşünür pozlar takındı ve "Bir şekilde, ister içe doğma deyin, ister başka şey, öyle olmaması gerektiğini, biri ya da birilerinin, ortadaki Hamlet başlangıcını, Hamlet hikâyesine döndürmeye çabaladığını hissettik ve o yönde düşünmeye çabaladık," diye tekrar söze başladı. "Tamam, Şaduman Bey'in ölümünden itibaren olayda Hamlet hikâyesine benzerlikler vardı ama bildiğimiz kadarıyla, hayalet ilk Osman Ağa'ya görünene, hatta daha sonraki görünüşlerine kadar, ortalıkta söz konusu hikâyeyle ilgili laflar dolaşmamıştı. Yani, hayalet ortaya çıkmasaydı, belki kimse bunu fark etmezdi; etseydi bile, tüm bunları kolayca tesadüfe bağlayabilirdik ve kimse buna itiraz etmezdi. Lâkin Şaduman Bey'in hayaleti ortaya çıktı ki adamımızın, adamımızdan kastım, ortadaki Hamlet benzerliğini ilk fark eden ve söz konusu suçu işleyen kişi elbette, buna çok şaşırdığına, çok derken, herkesten fazla şaşırdığına demek istiyorum, eminim. O zamana kadar bu kişi, sadece fark ettiği Hamlet dokusunun işlerlik kazanabilmesi adına, amcasına, tıpkı Hamlet'in yaptığı gibi, saldırması için Selçuk üzerinde çalışmakla meşguldü ve hayaletin ortaya çıkışı, nasıl denir, işin gerçekten kaymağıydı. O yüzden adamımız, muhtemelen şaşırdığı kadar sevinmiştir bu duruma. Hayaletin devreye girmesi üzerine, fırsatlardan yararlanmayı seven suçlumuz, gayet ustalıkla ki kasabada pek sevilmesi yüzünden ustalığa da gerek yok bence, Selçuk'la uğraşmasına ek bâbında, ahalinin aklına ufaktan bu Hamlet benzerliğini sokmaya başladı."

Son cümledeki 'pek sevilmesi' lafı üzerine, tahminen yarıdan fazlasının kitabını değilse bile en az bir Poirot filmi ya da Christie'nin –onun icadı mıdır, bilemiyorum– sondaki açıklama

şablonunu kullanan başka filmlerden izlemiş olmaları gerektiğini düşündüğüm masa etrafı ahalisi, aynı filmleri hatırlayarak, açıklama yapan kahramanın lafın bir yerine katilin şu anda aramızda bulunduğu gerçeğini sıkıştıracaklarını tahmin edip huzursuzca kıpırdandı. Ben o arada, ortağımın neden bahsettiğinden zerre kadar haberdar olmadığımı belli etmemeye çalışarak milletin yüz ifadelerini izliyordum. İzliyordum da, onca anlatılan arasında, diğerlerinden farklı renk verenini yakalayamıyordum.

“Tabii, ortağım hayaletle bizzat karşılaşmasaydı, bu görünmelerin düzmece olduğunu düşünenecektik; düşündük de zaten,” diyerek tiradına devam etti Tefo. “Kendi adıma, o ana kadar hayaletle inanmıyordum ve yeterince araştırılırsa bunun arkasındaki numarayı ortaya çıkarılabileceğini düşünüyordum. Zaten, adamımız da muhtemelen benzer şeyler düşündü ve kendi kendine, bir yandan iyi niyetli insanlarımıza Hamlet yönlendirmelerini yaparken, diğer yandan araştırmaya girişti. Lütfen sabredin sayın başkan... Evet, dediğim gibi, hayaletin gerçek bir hayalet olduğuna inanmamızı sağlayan o karşılaşma yaşanmasaydı, kusura bakmayın üstteğmen ama konu üzerindeki deneyim yoksunluğunuzu bildiğimden, babamdan, en yakın olay yeri inceleme uzmanları neredeyse oradan buraya bir ekip yollatması için yardım isteyecektim. Fakat, Şaduman Bey, Vedat’a göründü ve düşüncelerimizin yönünü tamamen değiştirdi.”

Karafatmam, bu sefer eğilip, tam yemek sırasında oturduğu yere gelmişti, yarım kalmış bekleyen rakısından bir yudum aldı. Herkes, hâlâ ses çıkarmadan dostumun anlatacaklarını bekliyordu.

“Mutlaka hepiniz, dünyevi yaşamlarında yarım kalan işlerinden, alınamamış intikamlarından dolayı öteki tarafa gidemeyen ruhlarla ilgili filmler izlemiştinizdir,” dedi Tefo rakısını masaya bırakırken. “Hayaletin, sözüne sonuna kadar güveneceğim birine görünmesinden sonra, işte bu fikirden ve Vedat’ın anlattıklarından yola çıkarak Şaduman Bey’in bir cinayete kurban gittiği hususunu sabit nokta kabul ettim. Bu şekilde, her cinayet soruşturmasında sorulması elzem soruyu, ilerleyen günlerde Hamlet’in hikâyesine

paralel gelişmeler ortaya çıkacaksa bunlar kime yarar sorusuyla birleştirerek düşündük. Aldığımız, daha doğrusu topladığımız bilgilerden yola çıkarak kafamızda bulabildiğimiz cevapların hiçbiri tatmin edici değildi. Örneğin, baş şüpheli durumundaki Şahap Bey'in, tekrar özür diliyorum hanımefendi, eşinizin öldürülmesi ve oğlunuzun bir şekilde ayak altından çekilmesinden sağlayacağı kazanç, zaten miras yoluyla kalandan ve üstüne bir de eşinizin vasiyeti ile geçici kaydıyla sahip bulunduğundan çok daha matah sayılmazdı. Üstelik geçici yetkileri de öyle fazla dert değildi: Şahap Bey'in, vasiyette belirtilen şartlar sayesinde kazandığı ana hissedar ve baş yetkili sıfatıyla kooperatif ve şarap işinde kendi lehine ayarlamalar yapması için daha bir yıldan fazla vakti vardı; bir şeyler, yani elindekinden daha fazla bir şeyler elde etmek isteseydi, ne bileyim, örneğin şarap işini tümüyle eline geçirdikten sonra bir yatırımcıya satmak isteseydi, herhangi birinin canını, tabii fiziksel açıdan söylüyorum, yakmaya gerek duymadan, iyi bir avukat ya da çakal bir finans danışmanıya işini halledebilirdi... ki öğrendiğime göre yasalarımızda belli bir kişi veya kişiler ya da kurum ve kurumlara özel hazırlanmış bir belgeyle miras bırakma konusundaki boşluk, mirastan mahrum edilmiş hak sahiplerine ciddi müdahale yolları açıyormuş; yani Şahap Bey istese bu yolla mahkemeye başvurup Selçuk'a bırakılanlar üzerinde hak iddia edebilirdi ama bildiğiniz üzere, böyle bir girişimde bulunmadı. O yüzden, üstüne bir de karakterine dair duyduklarımdan, Şahap Bey'in Hamlet hikâyesindeki Claudius'a denk geliyor görünen varlığının, o rolü üstlenmesi, yani o karakteri canlandırması konusunda aman aman mantıklı bir dayanağı bulunmadığını düşündüm ve Şahap Bey'i eledim. Peki, Şahap Bey dışında, Selçuk'un başına gelebilecek herhangi bir şey sonucu aile servetinden mahrum kalmasından kârlı çıkabilecek kimdi?" dedi, durdu ve Gülbahar Hanım'a döndü. "Aranan kişi, siz olamazdınız hanımefendi; siz, zaten yasa uyarınca eşinizden kalan mirasın bir bölümüne sahiptiniz. Tabii, Selçuk'un amcasını devre dışı bıraktıktan sonra, akli denge hesabı önemli bir cezadan yırtacağını hesaplayarak numara yaptığını da, çok anlamlı gelmese bile, düşündüm. Hatta, gerek Selçuk'un,

gerek Şahap Bey'in Vedat'a anlattıklarından yola çıkarak, bir ara, tabii onları tanıyanlar saçma bulabilir, ikisinin eşinize karşı dümen çevirdiklerini de düşündüm. Size gelince; Şahap Bey'le, affedin, ne onda ne sizde böyle bir eğilim olduğuna dair herhangi bir bilgiye sahibim ama Hamlet meselesi yüzünden böyle söyleyeceğim, o hikâyedeki gibi evlenseniz bile, Selçuk'un devre dışı kalmasıyla kazancınız çok farklı olmayacaktı. Veyahut, Selçuk, Filiz'in şüphelendiği gibi, amcasını öldürüp hapse girseydi tüm servet elinize kalacaktı ya, bilinen kişiliğinizin bunu düşünmeye müsaade etmemesi bir yana, bu durum da, zaten resmen değilse bile fiilen kontrol ettiğiniz bilinen bir malvarlığı üzerindeki kazancınızı, ne bileyim, örneğin herkesten gizli ve 'Herkesi temizleyelim, malı mülkü satıp bilmemnereye kaçalım; paraları orada yiyelim,' diyen bir sevgiliniz yoksa ki olmadığını da biliyoruz, tüm bunlara değecek kadar büyük kılmıyordu. Aynı şekilde, yaşanacak ve hepimizin ortadan kalkacağı bir aile faciasında siz de okkanın altına gitseniz, kooperatif hariç tüm Bağkuran serveti, başka mirasçı bulunmadığı için, Almanya'daki ailenizi saymazsak başka akrabanız yok diye biliyorum, gerekli davalar açılıp ilgili araştırmalar sonuçlandıktan sonra ya sizin ebeveyninize ve kız kardeşinize ya da hazineye kalacaktı. Kooperatif hissedarlarından herhangi birinin de bu tür bir eylemden kazancı olmayacaktı." Benimki gene, bu sefer tam Filiz'in arkasında durdu, kollarını kavuşturdu. Bana bakarak, "Mirasçı olarak, bir tek Filiz kalıyordu geriye," diye devam etti. "Onun mirasa konması da, hemen Selçuk'la evlenip ardından eşini ortadan kaldırmasıyla mümkündü. Ne yalan söyleyeyim, bu konu üzerine düşünürken hanımkızımızı da şüpheli listesine almıştım. Ancak, her konuda kendim kadar güvendiğim ortağım, Filiz'in bu işe karışacak son kişi olduğu üzerine epey laf ederek beni ikna etti. Ama o zaman, geriye Hamlet öyküsünden herhangi bir şey kazanacak kimse kalmıyordu. Yoksa, demin dediğim gibi, tüm bunlar muazzam bir raslantıdan mı ibaretti? Eğer öyleyse, yazgıya şaşmakla yetinerek ipin ucunu bırakıp bu konuyu bir kenara ayırmak gerekecekti ve hissiyatım buna, bir şekilde karşı çıkıyordu. Kasabanın çoğunun Hamlet hikâyesi ve yaşananlarla benzerliği bilmesi

ve Selçuk'un, bizi bu işe sokan tuhaf davranışları, bana bir yönlendirmenin, hikâyenin belli bir gidişata oturtulması yönünde bir çabanın söz konusu olduğunu düşündürdü. İşte bu noktada, Vedat'ın büyük bir esinle, Selçuk'a, amcasına saldıracak hale gelene kadar vitamin yüklemesi yapıldığını savlaması ve genç dostumuzu bulunduğu ortamdan uzaklaştırması, tek kelimeyle alkışı hak ediyor. Bu fikrin işe yaraması üzerine ben de, özellikle Hamlet şablonundaki iki yan karakterin, *Rosenkratz* ve *Guildenstern*'in hikâyemizdeki varlığı üzerine düşündüm ve kasaba sakinleriyle biraz konuşup, birkaç araştırma yaptım ve yaptırdım.”

Bir kez daha, bu sefer okur hayrına durakladı; birkaç saniye sonra, herkesin yeterince soluklandığına karar verip devam etti: “Araştırmalarımın sonucunu ancak evvelki akşam alabildim ve bu sabah Söke'ye gidip mahkemesini bekleyen Şahap Bey'le görüştüm. Şahap Bey'den istediğim bilgiyi aldıktan sonra geri dönüp Selçuk'u, amcasının emriyle Amerika'da yalnız bırakmayan Ömer ve Dilaver'le konuştum. Onlarla görüştüğten sonra konu hakkında biraz fikir sahibi ve tezimi doğrulayacağını düşündüğüm, başta Filiz ve Selçuk, Hamlet konusuyla yaşananların benzerliği üzerine sohbetlerde bulunmuş birkaç hemşehrinizle daha görüşmeye gerek bile duymadım.”

Ortağım cümlesini kurarken bir an için iki saftoroz elemanın Selçuk'la beraber katıldıkları ve kim bilir hangi heyecanla yabancı dilberler, alkol ve bir iki gıdım marihuana ile geleneksel terbiyelerinin zorladığı vicdanları arasında taklalar attıkları partiyi açık edeceğini düşünüp teleşlandım. Öyle ya, sonuçta bunu Filiz'e, söyleyecekse tabii, Selçuk söylemeliydi.

Neyse ki dostumun sağduyusu benimkinden de kuvvetliydi. Lafı hiç oraya getirmeden devam etti: “Araştırmamın sonucu ve gençlerle görüşmem şüphelerimi doğruladı: Biri, geçtiğimiz kışın ortasında, ta Amerika'ya gidip, bu iki saf delikanlıya, Selçuk'un her öğününe katacakları şu ve bu vitaminlerin, delikanlıyı içine düştüğü bunalımdan daha çabuk kurtaracağını söylemişti. Bu biri, işini öyle ayarlamıştı ve kimliği buna öyle uygundu ki çocuklar,

Amerika'da, Davis Üniversitesi kampüsünde onunla karşılaşmayı tesadüf saydılar. Pek zeki adamımız için onları istediği yönde konuşturup ikna etmek zor değildi zaten: Adamımız, kendini tanıyan ve orada karşılaşmaktan zerre kadar şüphelenmeyen iki kafadara, hayrettir benzeri bir duruma düşen bir arkadaşı olduğunu ve bu arkadaşını, gene bir doktor tanıdığının sayesinde böyle tedavi ettiğini anlatıp cahil delikanlılara tıp dergilerinde yer almış böyle bir tedavi yönteminin sahiden bulunduğunu, ruhsal durumu yüzünden de bu tedavinin hastadan gizli yapılması gerektiğini söyledi. Üzerine de, kullanılmasında herhangi bir sakınca bulunmadığı herkesçe bilinen birkaç kuvvetli vitamin ismi saydı. Böylece, bizim iki, haydi söyleyeyim, salak delikanlı, her fırsatta, yineliyorum, iyilik yaptıklarını zannederek, Selçuk'un yediğine, içtiğine bu vitaminleri karıştırmaya başladılar. Tıbbi açıdan, bazı vitaminlerin aşırı dozda alınması ölümcül sonuçlara varabildiğinden, adamımız çocuklara belli bir dozu tavsiye etmeyi ihmal etmedi. Etmedi, çünkü amacı Selçuk'u öldürmek değildi, malum. Plan, anladığınız üzere, Selçuk'un, verilen vitaminler bünyesinin ihtiyacını öldürücü sınıra varmayacak denli aştıktan sonra kendinden beklenmedik hareketler yapmasını sağlayarak Hamlet rolü oynaması ve hazırda duran şablonu işler hale koymasıydı. Fakat, ne derece sapıtırsa sapıtsın, Selçuk'un bu işi kendiliğinden yapacağı yoktu. Çünkü ne babasının öldürüldüğünden şüphe ediyordu, ne de amcasına karşı herhangi bir kötü duygusu vardı. Hayır, vitaminlerle dengesi bozulan Selçuk'un amaca göre yönlendirilmesi gerekiyordu. Tıpkı, işi daha da ballandırmak için, gene son derece saf biri olan sevimli hanımkızımıza, ufaktan dengesini kaybeden Selçuk'a ve muhtelif zamanlardaki dost sohbetlerinde, konuya akli diğerlerinden daha fazla yatacak, örneğin sayın müdiremiz ve sevgili eşi, sevgili başkan ve diğerlerine Hamlet'ten bahsederken, tabii amaç açıkça belli edilmeden, şüpheye düşmelerini sağlamak için kurnazca söylenen sözler gibi. Adamımız, özellikle hayaletin ortaya çıkışından sonra, fırsat bilip gerekli gördüğü her ortamda Hamlet konusunu açtı ya da açılmasını sağladı ve kimi yerde açık açık, kimi yerde imalarla kişilerin aklına gerekli fikirlerin tohumlarını

attı. Gerisini, insanların her türlü hurafeye meyilli zekâları halledecekti. Öyle de oldu zaten; tahminen, adamımız tarafından, zaten tıbbi açıdan bir yola itildiği için sözle en az manipüle edilen Selçuk, herkese tuhaf gelecek,” burada gülümsedi Tefo, “daha da güzeli, Hamlet’i hatırlatacak şeyler yapmaya başladı. Ağlama nöbetleri, gülme krizleri, insanları kırabilecek türde davranışlar... Tabii, Selçuk’un, etraftan duyduklarıyla ve aldığı vitaminlerle amcasına saldırarak seviyeye gelmesi hem öyle ha diye olacak bir şey değildi, hem de eh, delikanlımızın damarlarında ailesinin kanı dolaşıyordu. Yani, adamımızın planının başarıya ulaşması o derece kolay değildi. Ha, nedir, bol vakti vardı ve acelesi yoktu. Öykülerde, romanlarda birkaç ay, yıl, hatta yüz yıl sonrasına şıp diye atlanabilir ama gerçek hayatta zamanın geçiş hızı değişmez. Eh, hakkını teslim etmek gerek: Adamımız sahiden sabırlıydı. Neyse, üç aşağı beş yukarı herkes bekleneni yaptı; o da bol bol Hamlet’ten bahsetti ve olacakları izlemeye koyuldu. Arada Filiz de kendine düşen Ofelya rolünü aldı... Tabii, kızın Selçuk’un davranışları karşısında bunalıma girip kendi canına kıymak yerine ki ben onca şeye rağmen, adamımızın bunu bilerek olaya bir yerde müdahale etmeyi düşündüğüne inanmak istiyorum, gidip Davut’tan yardım isteyeceği, Davut’un da Vedat’ı arayacağı öngörülmüş şeyler değildi. Ama bahse girerim, farklı bileşenlerin ortaya çıkarmaya başladığı bu yeni gidişat da, suçlumuza fazladan, hiç ummadığı yeni bir araştırma konusu açmıştır.”

Bir daha, bu sefer kendi kuruyan boğazı hayrına durdu, iç çekti, yutkundu, kendini ilgiyle izleyenlere baktı ve “Bütün bunların ardında bir kişi var,” diyerek masanın etrafını adımlamaya devam etti.

“Evet, bir kişi. Ama önce neden sorusunu yanıtlamak lazım. Neden... Bir insan, neden böyle bir şeye kalkışır? Neden?”

Sahiden, dedim içimden. Muhtemelen herkes öyle diyordu. Sahiden, ne demeye biri tutup yaşananları bir edebi eserde anlatılanlara dönüştürmek istesindi?

“Ortada maddi çıkar yok. İntikam? O da yok. Eğlenmek için olabilir mi?” dedi Tefo kaşlarını çatarak. Artık dinleyenlere değil,

kâh yere, kâh denize bakıyordu. Kendi kendine konuşur bir hava takınmıştı şimdi.

“Eh,” diye devam etti. “İnsanoğlundan her şey beklenebilir ama hayır. En azından, bizim adamımız söz konusuysa, hayır. Daha önemli, bunca saçmalığa değecek, eğlenmekten fazla bir şey olmalı... Belki de Shakespeare’in büyüklüğünü kanıtlamak istemiştir? Ya da sanatın hayatı örneklemesini, hayatla örtüşmesini...” dedi gene durdu. Kafasını salladı.

Biz öyle, mel mel bakmaya devam ederken, tekrar bakışlarını masaya çevirip, “Herhalde çoğunuz,” diye söze başladı, “çok müthiş bir bomba icat eden bilginin öyküsünü bilirsiniz. Bilmeyenler için kabaca özetleyeyim: Söz konusu bilgini, günün birinde bir adam ziyaret eder. Bilgin onu salonunda kabul eder. Salonda, bu ikisinden başka, bir de bilginin küçük, beş yaşındaki oğlu vardır. Çocuk bir kenarda, kendi halinde oynamaktadır. Adam bilgine, icat ettiği bombayı ne yapacağını sorar. Bilgin de, hükümete vereceğini ve bundan daha güçlü bir bombanın üzerinde çalışmaya başlayacağını söyler. Bunun üzerine adam, peki bu bombanın alacağı canları hiç mi hesaba katmadığını sorar bilgine. Bilgin de, sadece bilimsel gelişmeyi önemseddiğini söyler. Gerisiyle ilgilenmemektedir. Çünkü insan, Tanrı’ya erişebilmek için kendini aşmalı, durmadan, dinlenmeden yüce amacı için çalışmalıdır ona göre. Tabii, dediğim gibi, kabaca geçiyorum. Neyse, bilginin sözleri üzerine adam, bilginden bir bardak su ister. Bilgin gider, suyu getirir; adam suyu içer ve teşekkür edip evden ayrılır. Bilgin, adamı uğurlayıp içeri döndüğünde beş yaşındaki oğlunun elinde koca bir tabanca görür. Ziyaretçi, bilgin su getirmeye gittiğinde çocuğun eline dolu bir tabancayı sıkıştırıvermiştir. Bilgin panikle atılıp çocuğun elinden tabancayı kapar ve kendi kendine ‘Nasıl bir manyak, bir çocuğun eline dolu bir tabanca verebilir?’ diye söylenirken ziyaretçisinin ona ne demek istediğini kavrar.”

‘Kedi Beşiği’ni biliyordum ve anladığım kadarıyla, anladığım dediğim, dinleyişlerinden anladığım kadarıyla, İngiliz konuklar, Gönül Hanım, Fuat Bey, Doktor Süleyman Bey ve Selçuk da biliyordu.

Öyküyü bitiren ve vatandaşı çatlamanın sınırında gezdirmeye bayıldığı artık herkes tarafından iyice anlaşılan Tefo'm, "Bilemiyorum," dedi, "bizim adamımız da, tıpkı bu öyküdeki bilim adamı gibi, büyük olasılıkla, yaptığıнын suç sayılacağını düşünemeyecek denli kendini beğenmiş, işinden ötesini fazla önemsemeyen biri. İşine, kariyerine, araştırmasına öyle kendini kaptırmış, hedefine öyle kilitlenmiş ki konusu üzerine yapılan bir konferansı bahane edip ta Amerika'ya, Davis Üniversitesi'ne gidebiliyor. Belki de, hani gene iyi niyet bende kalsın diyorum, kötü bir şey yaptığını düşünmüyordu ve her şey onu tatmin edecek, ne bileyim, örneğin Shakespeare'in evrenselliğini kanıtlayacak noktaya geldiği anda müdahale edecekti. Hem, zaten başta dedim ya, işlediği suç, yasa gözünde suç değil. Ayrıca, herhalde ucunun buralara varacağını tahmin etmemiştir... En azından Davut'un başına gelebilecekleri öngörmemiştir. Gerçi, işi icabı, böyle bir sonu beklemesi gerekirdi; çünkü ilgili herkes, klasik trajedilerde, kimi zaman masumların, sadece iyi niyetleri ve hesapsız davranmaları yüzünden boş yere can verdiğini bilir. Mesela, Polonius: Polonius, iyi bir adamdır. En azından, kötü niyetli olmadığı söylenebilir. Ama efendilerine dalkavukça bağlılığı ve işgüzârlığından gelen her halta burnunu sokma alışkanlığı yüzünden ölür. Tabii bunlar kötü huylar. Davut'u, tanı mıyordum; hiç karşılaşmamıştım ama kötü biri değildi, onu biliyorum. Onun hatası, tabii buna asla hata dememek lazım, dostuna sadakati ve onu yalnız bırakmak istememesinden ibaretti. Bilemiyorum, yakından tanıyanlar, belki şu birkaç gün içinde anlatılanlardan öğrendiğim çok neşeli doğasının işleri biraz hafife almasına yol açtığını söyleyebilirler. Ama her halükârda, zavallı Davut, kötü biri değildi ve ölmeyi hak edecek bir şey de yapmamıştı."

Tam herkes adına ayağa fırlayıp, 'Yeter ulan, sadede gel!' diyecektim, Tefo bana bakıp bir daha göz kırptı ve dinleyicilerine dönerek, "Ama eh," dedi, "Trajediler de başka türlü trajedi adını alamazlar... Ve belki de hayalet, toprağı gösterirken sadece topraktan çıkan altını değil, aynı zamanda topraktan çıkan başka şeyleri, örneğin kemikleri ve bu kemiklerle ilgilenen koca bir bilim dalında çalışan ve oğluyla insafsızca uğraşan birini anlatmaya

çalışıyordu... Ve o kişi, kim bilir, belki her şeyin başında, benim savladığımın aksine düşüncesizce değil, uzun uzun düşünerek bu haltı yemeyi seçmişti. Belki düşünmüş ve sonunda kararını vermişti. Bütün mesele, kariyeri için önemli gördüğü ve kendinden başkasının fark etmediği, etse bile en fazlasından ‘E, ne’ yapalım yani?’ deyip geçeceği bir fırsatı ne pahasına olursa olsun değerlendirebilmek için karar verebilmekteydi. Tıpkı Hamlet’in ‘Olmak ya da olmamak’ı gibi, belki katilin bütün meselesi buydu. Gerçi, sonraları, işler sarpa sarmaya başlayınca huzuru kaçtı, belki gelecekleri kestirip korktu ve haylet meselesini kurcalamayı bırakıp uzaklaşmaya çabaladı... Ki bu davranışı Vedat’ın dikkatini çekti ve bize ipucu sağladı. Sonra, Davut’un ölümündeki sorumluluğunu fark ederek intikam hareketimizde yer bile aldı; tıpkı oğlunun elinden silahı kapan bilim adamı gibi. Belki bu yolla vicdanını biraz rahatlatacağını ummuştur... Hem sonuçta çok kötü biri değil, hepimiz biliyoruz... Öyle değil mi, John?”

“What?” dedi yanımda oturan İngiliz.

“What ya,” dedi Tefo acıklı bir gülümsemeyle kafa sallayarak.

“But...” diyecek oldu beriki, Tefo hemen lafını kesti: “But’la What, pek kafiyeli oldu elbette,” dedi son derece sinir bozucu bir tonla. “Ama senin gibi birinden, kuyruğu ele vermişken daha anlamlı bir laf beklemiyorum zaten.”

John, yanında oturan babasına, sonra da diğer yanındaki, ufaktan olaya aymaya başlamış özel dedektife, yani bana döndü ve “Anlamıyorum,” dedi ya, her haliyle anladığı belliydi.

“Gayet iyi anlıyorsun,” dedi Tefo sesini yükselterek. “Ve saklamana da gerek yok. Yok, çünkü yediğin haltın yasal bir karşılığı yok; sadece vicdanın seni mahkûm edebilir; en fazlasından annenle babanı üzmüş olursun... Bir de tabii, Pınarkesen’de bir daha hoş karşılanmazsın... Ama bunu da, sana mesleğinde, muhtemelen şöhreti getireceğini düşündüğün ve ‘Edebiyat eserlerinin topluma etkileri’ ya da ‘Toplumsal olayların edebiyatla bilmemesi’ gibi bir ad koyduğunu tahmin ettiğim müthiş tezin için ödeyeceğin küçük bir bedel sayabilirsin.”

“No...” dedi John, tekrar soğukkanlılığını kazanmış gibiydi. “That’s not true... yanılıyorsunuz Mistır Tefo.”

“Keşke...” dedi Tefo ellerini ceplerine sokarak. “Ama yanılmıyorum; amacın için, sonunu pek düşünmeden... Hayır, lütfen reddetme; yaptıklarını tanıklarla kanıtlamak çok kolay; eminim şu anda Filiz, ona nasıl Hamlet’ten bahsettiğini, sonra belki de Mel Gibson’ı pek yakışıklı bulduğu için izlediği film üzerine konuşmanızı hatırlıyordur... Tıpkı, Şahap Bey’in, kendisine Ömer’le Dila-ver’i Amerika’ya yollama konusunda senin akli verdiğini hatırlaması gibi. O, zaten birilerini yollayacaktı ama raslantının güzelliği ve uyanıklığın sayesinde delikanlıların soyadlarının konuya uygunluğunu fark etmiştin ve ikisinin de Selçuk’un arkadaşı olduğunu biliyordun. Hacı’nın yerindeki tavla partisinde fikrini sokuşturmuşsun araya... Aslında tebrik etmek gerek. İşin sonu bu derece kötüye varmasa, kendinle gurur duymalısın derdim, doğruya doğru. Gene ayrıntısına vakıf olmamakla beraber, üsteğmenin, Gönül Hanım’ın ya da buradaki diğer saygıdeğer konukların da kendileriyle yaptığın benzer Hamlet konuşmalarını şu anda hatırladıklarına eminim. Üstelik, geçen kış, *University of California, Davis*’teki antropoloji konferansına katıldığını kanıtlamak da zor değil. Katılımcı listesi okulun *websitesinde* var. Herhalde evinde basit bir araştırma yapsak konuyla ilgili notlarını da buluruz. Hoş, başta belirttiğim gibi, sen bu halta kalkışmasaydın ve Şaduman Bey, oğlunu ve belki de kasabasını kurtarmak adına öte taraftan yardıma gelmeseydi, sözün özü, işe erenler karışmasaydı, ne biz bu konuya dalacaktık, ne de Şaduman Bey’in ölümü ve altın kaçakçılığı meseleleri ortaya çıkacaktı. O yüzden sana, hem kendi adımıza, hem de memleket adına bir teşekkür borcumuz var bile diyebiliriz. Hoş içimden sana teşekkür etmek gelmiyor ama bu da bir gerçek tabii,” dedi, bir daha, bu sefer ‘İşin bitti güzelim’ bakışıyla tam karşımda, Hacer’in diğer yanında oturan üsteğmenin arkasında durup kollarını kavuşturarak, “Evet,” diye başladı ve son darbeyi, hayır sondan bir önceki darbeyi vurdu: “Tıpkı Latin adaşın Iago gibi, tabii onunkilerden farklı nedenlerle, sonunu pek

önemsemeden, sırf tezin uğruna insanları yönlendirdin ve ne yazık ki fazla bir ceza çekmeyeceksin.”

“Fakat... Ben...” gibisinden geveleyerek ayağa kalktı bizimki.

O, sandalyesini, artık bilemiyorum, belki Tefo’nun gırtlığına sarılmak, belki kaçmak için, hangisi, düşünmedim bile, arkaya devirerek kalkarken, yediğim dayak, Davut’umun cansız bedeni, Hacer’in çıktıkları ve falan ve filan, hani filmlerde böyle arka arkaya geçer ya, aynen öyle gözümün önüne bir kez daha geldi. Ayağa fırladım ve daha fazla kanıt, itiraf falan gerekip gerekmediğini, dış görünüş bakımından değil ama zihnen Herkül ve *Hercules Poirot*’luğunu biraz fazla uzatmakla beraber, sonuçta kanıtlayan can kardeşim bu hikâyeye dahilimiz ve sonunda ulaşılan, değil kasaba, memleket hayrına denebilecek çözümü uzun uzun anlatırken neyin cinayet, kimin katil sayılması gerektiği gibisinden takıldığım düşünceyi, hatta katilin meselesinin ustanın evrensel meselesiyle birebir örtüşmesini, yani ‘Olmak ya da olmamak’ı bile bir kenara bırakıp, artık Allah ne veriyse diyerek, bembeyaz gömleğinin yakalarından yakaladığım gibi kafamı buruncağ’zının üstüne yerleştiriyerleştiriveedim.

İzmir, 2005-6

